IYRSC 2020

MAKÜ
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

2 International Young Researchers Student CONGRESS

Uluslararası Genç Araştırmacılar Öğrenci Kongresi

17-19 Aralık 2020

MAKÜ Lavanta Tepesi Hotel Burdur / TURKEY

yüz yüze ve online sunum seçenekleriyle

- **Education Sciences** / *Eğitim Bilimleri*
- **Science** / *Fen Bilimleri*
- **Fine Arts** / *Güzel Sanatlar*
- **Health Sciences** / *Sağlık Bilimleri*
- **Social Sciences** / *Sosyal Bilimler*
- **Sports Sciences** / *Spor Bilimleri*

iyrsc.org iyrsc.mehmetakif.edu.tr iyrsc

ÖZET BİLDİRİ KİTABI

EDİTÖRLER

GÜLCİHAN AYBİKE DİLEK KART

MÜMİN POLAT

IYRSC

2020

BURDUR

2nd INTERNATIONAL YOUNG RESEARCHERS STUDENT CONGRESS

17-19 DECEMBER 2020 BURDUR/TURKEY

Bu kitap telif haklarına tabidir. Tüm telif hakları saklıdır. Bu yayının hiçbiri, yayıncının önceden yazılı izni olmadan, elektronik, mekanik, reprografik veya fotografik dahil herhangi bir sistemde saklanamaz, çoğaltılamaz ve ya hiçbir şekilde yayınlanamaz.

Bu yayındaki kişisel katkılar ve bunlardan kaynaklanan yükümlülükler yazarların sorumluluğundadır. Yayıncı, bu yayından elde edilen içeriğin bir sonucu olabilecek olası zararlardan sorumlu değildir.

www.iyrsc.org
www.iyrsc.mehmetakif.edu.tr
iyrsc2020@gmail.com

IYRSC

2nd INTERNATIONAL YOUNG RESEARCHERS STUDENT CONGRESS

17-19 ARALIK 2020 BURDUR/TURKEY

ORGANİZASYON KOMİTESİ

ONURSAL BAŞKAN

Prof. Dr. Adem KORKMAZ - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Rektörü

KONGRE BAŞKANI

Gülcihan Aybike DİLEK KART- Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

KONGRE SEKRETERYASI

Öğr. Gör. Faruk DEMİRSOY - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Master Öğrencisi Ali SERT - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Master Öğrencisi Mustafa KART - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Lisans öğrencisi Eda ARICI - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Esra Gümüşsoy - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

DÜZENLEME KURULU

Arş. Gör. Deniz TAŞDEMİR - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Arş. Gör. Ayşe YACAN KÖK - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Arş. Gör. Hatice Aslı BEDEL - Akdeniz Üniversitesi

Öğr. Gör. Faruk DEMİRSOY - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Master Öğrencisi Ali SERT - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Master Öğrencisi Mustafa KART - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Master Öğrencisi Pınar ÖNDER - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Master Öğrencisi Mahad Ahmed Mahmoud - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Master Öğrencisi Ümmühan Meltem ÖZTÜRK - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Master Öğrencisi Şaban TİLKİ - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Master Öğrencisi Fadime ERTAŞ - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Master Öğrencisi Gamze KÖSE - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Lisans Öğrencisi Eda ARICI - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Lisans Öğrencisi Bengisu DADAK - Çanakkale 18 Mart Üniversitesi

Lisans Öğrencisi Ece EROĞLU - Yozgat Bozok Üniversitesi

DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Durmuş ACAR - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Prof. Dr. Hüseyin DALGAR - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet KARACA - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Prof. Dr. Murat KAYALAR - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Prof. Dr. Mustafa Doğa TEMİZSOYLU - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Prof. Dr. Ayşe Gül MUTLU GÜLMEMİŞ - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Prof. Dr. Zafer ÖZYILDIZ - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Doç. Dr. Çiğdem KARABACAK ATAY - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Doç. Dr. Canan DEMİR BARUTCU - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Doç. Dr. Ülkü BAYHAN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Doç. Dr. Erhan KEYVAN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Doç. Dr. Mümin POLAT - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem AYDIN ACAR - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Ömer Gürkan DİLEK - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Belgin DİLMEN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Soner DÖNMEZ - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KILINÇ - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Şükriye YEŞİLOT - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe MEYDANLIOĞLU - Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Enes AKYÜZ - Yozgat Bozok Üniversitesi

IYRSC

BİLİMSEL KURUL

Prof. Dr. Ferdi BAŞKURT - Süleyman Demirel Üniversitesi

Doç. Dr. Fatma Filiz ARI - Ahi Evran Üniversitesi

Doç. Dr. Emrah ATAY - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Doç. Dr. Ülkü BAYHAN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Doç. Dr. Çiğdem KARABACAK ATAY - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Prof. Dr. Ferdi BAŞKURT - Süleyman Demirel Üniversitesi

Prof. Dr. Zeliha BAŞKURT - Süleyman Demirel Üniversitesi

Doç. Dr. Sarp KAYA - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Doç. Dr. Ummahan KAYGISIZ - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Doç. Dr. Meriç ÜNAL - Süleyman Demirel Üniversitesi

Doç. Dr. Mustafa LAMBA - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Doç. Dr. Serdal ÖĞÜT - Adnan Menderes Üniversitesi

Doç. Dr. Hale SEÇİLMİŞ CANBAY - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Doç. Dr. Canan DEMİR BARUTCU - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Doç. Dr. Gül ERGÜN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Doç. Dr. Erhan KEYVAN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Doç. Dr. Mümin POLAT - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Doç. Dr. Halil YALÇIN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem AYDIN ACAR - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Burcu BAKIR - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Nazife BAKIR - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Murat BAYEZİD - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi İlkay BOZ - Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Merve ÇAMLIBEL - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi. Saadet ÇÖMEZ - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

IYRSC

Dr. Öğr. Üyesi Işıl AÇIK DEMİRCİ - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi. Ömer Gürkan DİLEK - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Belgin DİLMEN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Soner DÖNMEZ - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Sema ÖZMERT ERGİN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem GÜN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Aysun GÜZEL - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Şevkinaz KONAK - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Murat Abdulgani KUŞ - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Hatice MERT - Dokuz Eylül Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Yasemin AYHAN ÖNCÜ - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Sercan ÖZBEK - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Emine Hilal ŞENER - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Sibel ŞENTÜRK - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Sevcan ATAY TURAN - Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Nevin USLU - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Şükriye YEŞİLOT - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

ULUSLARARASI BİLİMSEL KURUL

Daniel Costa - Universidad San Francisco, Ekvator

Emiliana Lopez Andrade - Universidad San Francisco, İtalya

Claudia Pegurri - Universita Degli Studi Milano, İtalya

Annia Pielok - Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Polonya

Klaudia Bartkiewicz - Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Polonya

Maddi Guridi - Universidad del Pais Vasco, İspanya

Nika Jutraz - Univerza v Ljubljani, Slovenya

Anja Kopitar - Univerza v Ljubljani, İtalya

Pedro Silva - Universidade De Evora, Portekiz

Leonor Ferreira - Universidade De Evora, Portekiz

Ana Catarina Escobar - Universidade De Evora, Portekiz

Ana Rita Farrica - Universidade De Evora, Portekiz

Flovia Marciano - Universidade De Evora, Portekiz

Daniela Caracol - Universidade De Evora, Portekiz

Bruno Fetter - Universidade Federal do Rio Grande do Sul, Brezilya

İgor Rodrigues - Universidade Federal do Rio Grande do Sul, Brezilya

Marilia Souza - Universidade Federal do Rio Grande do Sul, Brezilya

Luiza Campanagora - Universidade Federal do Rio Grande do Sul, Brezilya

Fernanda Leyva Dimas - Universidad Autonoma de Sinaloa, Meksika

Ana Rita Farrica - Universidade De Evora, Portekiz

ÖDÜL KURULU

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KILINÇ (Kurul Başkanı)

Gülcihan Aybike DİLEK KART (Kongre Başkanı)

Doç. Dr. Emrah ATAY

Doç. Dr. Ummuhan KAYGISIZ

Doç. Dr. Serdal ÖĞÜT

IYRSC

IYRSC 2020'YE HOŞGELDİNİZ

Uluslararası Genç Araştırmacı Öğrenci Kongresi'nin ikincisini 17-19 Aralık 2020 tarihleri arasında Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi bünyesinde gerçekleştirileceğini duyurmaktan ve sizleri bu bilimsel toplantıya davet etmekten onur duymaktayız.

Kongremizde; Sağlık Bilimleri, Fen Bilimleri, Eğitim Bilimleri, Sosyal Bilimler, Spor Bilimleri ve Güzel Sanatlar temel alanlarında çeşitli konferans/paneller düzenlenecektir. Siz değerleri öğrenci arkadaşlarımız da kendi alanlarınızda oluşturulacak olan oturumlarda sözel ya da poster bildirilerinizi sunma imkanı bulabileceksiniz.

Öğrenci dostu şehir Burdur'da, öğrenci odaklı üniversitemizde akademiye ilgi duyan siz öğrencilerimizi bir araya getirerek; mevcut durum ve sorunların tartışılacağı; güncel bilgiler ile geleceğe dönük çözüm önerilerinin biz gençler tarafından ortaya konulmasını amaçladığımız kongremizde sizler ve çalışmalarınızla buluşmak ve akademik heyecanınıza ortak olmaktan büyük mutluluk duyacağız.

Uluslararası Genç Araştırmacı Öğrenci Kongresine göstereceğiniz ilgiye ve desteklerinize şimdiden çok teşekkür ederiz. Kongremizde görüşmek ümidi ile sizlere esenlik ve sağlık dolu günler diliyoruz.

Gülcihan Aybike DİLEK KART
IYRSC 2020 Kongre Başkanı

IYRSC

İÇİNDEKİLER

ÇOCUKLARDA ASEMPTOMATİK KURŞUN ZEHİRLENMESİ 1

AFETLERE KARŞI DİRENÇLİ TOPLUM PROJESİ 2

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN DAMGALAMA EĞİLİMLERİ VE ÖZ-YETERLİK ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ ÜZERİNE YAPILAN BİR ARAŞTIRMA 3

TÜRKİYE'DE İKTİSAT EĞİTİMİ: KPSS ALAN SINAVI SONUÇLARI ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME 4

COVİD-19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ANKSİYETE VE STRES DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ 5

COVİD-19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN RUMİNASYON DÜZEYLERİNİN SOSYODEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ 6

TÜRKİYE İLE JAPONYA ARASINDAKİ DEPREM YÖNETİMİ FARKLILIKLARI 7

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ÇOCUKLUK DÖNEMİ AİLE İÇİ YAŞANTILARI VE AFFETME DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ 8

KANSERLİ ÇOCUĞA BAKIM VEREN EBEVEYNLERİN BAKIM SÜRECİNDEKİ İHTİYAÇLARI 9

PEDİATRİK YANIK HASTALARINDA AĞRI, KAYGI VE KORKUNUN YÖNETİLMESİNDE DESTEKLEYİCİ HEMŞİRELİK BAKIMI 10

CRUSH SENDROMU 11

OKUL ÖNCESİNDE ENGELLİ ALGISI: HİKÂYE KİTAPLARI VE İÇERİK ANALİZİ 12

TERMAL KİMYASAL BUHAR BİRİKTİRME YÖNTEMİ İLE ÜRETİLEN PEROVSKİT (CH3NH3PbI3) İNCE FİLMİN ATMOSFERİK KOŞULLARLA ETKİLEŞİMİ 13

KÜRESEL ISINMANIN AFETLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ 14

1999 MARMARA DEPREMİNDEN SONRA TÜRKİYE'DE YAPILAN ZARAR AZALTMA VE HAZIRLIK ÇALIŞMALARININ DERLENMESİ 15

DETERMINING THE EFFECTS OF FORGIVENESS AND PERSPECTIVE TAKING ON NEGATIVE STEREOTYPING TOWARDS SYRIAN REFUGEES: AN EXPERIMENTAL STUDY 16

SEL AFETİNİN İNSANLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ VE YÖNETİLEBİLİRLİĞİ 17

ÖMER ZİYÂEDDİN DAĞISTÂNÎ'NİN (Ö. 1920) "*MEVHİBE-İ BÂRÎ TERCÜME-İ BUHÂRÎ*" ADLI RİSALESİ VE ÇEVİRİSİ 18

AN ETHNOBOTANICAL STUDY OF MEDICINAL PLANTS IN MUDANYA 19

KAZA SONRASI İLK YARDIM VE BİLİNÇLİ RESÜSİTASYON UYGULAMASI 20

VELESPİT ŞEHRİ KONYA 21

DAĞILIMLI MERTEBEDEN SVIR EPİDEMİK MODELİNİN NÜMERİK ANALİZİ 22

NONSTANDARD DİSCRETİZATİON FOR A MODEL OF GLUCOSE–INSULIN HOMEOSTASIS 23

COVID-19 SÜRECİNİN HEKİM VE HEMŞİRELERDE STRES, ANKSİYETE VE İŞ DOYUMU ÜZERİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ: ÇALIŞMA PROTOKOLÜ 24

BİR AFET OLARAK İNSANİ KRİZLER VE BESLENME SORUNU....25

KAYSERİ İLİNDEKİ UYGUN KENT YERLEŞİM ALANLARININ COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMLERİ YÖNTEMLERİ İLE TAHMİNİ....26

COVİD-19 PANDEMİ SÜRECİNDE KALP NAKLİ ALICILARI: LİTERATÜR TARAMASI....27

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN HASTA GÜVENLİĞİ KÜLTÜRÜNE İLİŞKİN ALGI VE TUTUMLARI28

TEKNOLOJİK AFETLER 29

KRONİK RAHATSIZLIĞI OLAN BİREYLERİN SALGIN HASTALIKLARA KARŞI TUTUMLARININ İNCELENMESİ: ANTALYA İLİ ÖRNEĞİ....30

SPİN KAPLAMA YÖNTEMİ İLE ÜRETİLEN TiO_2 İNCE FİLMİN ATMOSFERİK KOŞULLARA BAĞLI OLARAK ELEKTRİKSEL İLETKENLİK DEĞİŞİMİNİN İNCELENMESİ 31

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ORGAN BAĞIŞI HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ İNCELENMESİNE YÖNELİK ARAŞTIRMA 32

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN PANDEMİ SÜRECİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIMININ PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ VE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI....33

TOPLUMSAL CİNSİYET TEMELLİ SANAYİ SİTESİNİN ERİLLEŞMESİNE KARŞI KADINLARIN BAKIŞ AÇISININ SOSYOLOJİK İNCELENMESİ; BALIKESİR İLİ ÖRNEĞİ....34

PANDEMİ DÖNEMİNDE AİLE İÇİ ROLLER VE KADINA ATFEDİLEN DEĞERİN SOSYOLOJİK İNCELEMESİ....35

SAĞLIK ÇALIŞANLARINA YÖNELİK ŞİDDET OLGUSUNUN ÖZELBİR SAĞLIK KURUMU ÖRNEĞİNDE İNCELENMESİ 36

BURDUR İL MERKEZİNDE DEPREM BİLİNCİNİN ARTTIRILMASI....37

ZATÜRRE....38

TÜRKİYE'DE KADIN GİRİŞİMCİLER PROFİLİ VE SOSYOLOJİK ANALİZİ: SAKARYA ÖRNEĞİ....39

THE RELATIONSHIP BETWEEN DEATH AND MUSIC: A SAMPLE OF TORAJA AND GANA 40

EKOFEMİNİZM: KADIN VE DOĞA ÜZERİNDEKİ TAHAKKÜMÜN İNCELENMESİ 41

AFETLER SONRASI YAPILAN İYİLEŞTİRME ÇALIŞMALARI: ELAZIĞ DEPREMİ ÖRNEĞİ....42

PANDEMİ DÖNEMİNDE TÜRK KIZILAY'I 43

ORİGAMİ İLE İLGİLİ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN BETİMSEL ANALİZİ 44

AĞIZ BOŞLUĞU İLE PARAZİTLERİN İLİŞKİSİ....45

TÜKETİM TOPLUMUNDA KADIN BEDENİNİN İNŞASI VE NESNELLEŞTİRİLMESİ: TÜRKİYE'DEKİ REKLAM FİLMLERİ....46

HASTANELERDE ACİL DURUMLARIN YÖNETİMİ: SAVUR PROF. DR. AZİZ SANCAR İLÇE DEVLET HASTANESİ ÖRNEĞİ....47

JEOLOJİK VE JEOMORFOLOJİK KOŞULLARI NEDENİYLE HEYELANIN EN FAZLA YAŞANDIĞI KARADENİZ BÖLGESİ, HEYELAN İÇİN HAZIRLIKLI DURUMDA MI?.....48

TOPLUMSAL CİNSİYET AYRIMI.....49

REFLECTIONS OF THE IMPRESSIONAL CURRENT ON THE FLUTE REPERTOIRE.....50

COVID-19 İLE BAŞ ETME SÜRECİNDE GELENEKSEL TIP VE TAMAMLAYICI TEDAVİ UYGULAMALARI.....51

MÜZİK EĞİTİMİ VEREN ÖZEL EĞİTİM KURUMLARINDAKİ ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİLERİN UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ.....52

AFET ÇALIŞANLARI İÇİN AFET PSİKOLOJİSİ.....53

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN TOPLANMA ALANLARINA YÖNELİK BİLGİ DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....54

KRİZ İLETİŞİMİ BAĞLAMINDA SAĞLIK BAKANI DR. FAHRETTİN KOCA'NIN COVİD-19 SÜRECİNDEKİ TWİTTER KULLANIMI.....55

EXAMINING THE VARIABLES THAT PREDICT PRESCHOOL TEACHERS' PROFESSIONAL ALIENATION LEVELS.....56

BÖBREK TRANSPLANTASYONU YAPILAN HASTALARDA İMMÜNSÜPRESİF TEDAVİYE UYUM VE YAŞAM KALİTESİNİN DEĞERLENDİRME.....57

65 YAŞ ÜSTÜ BİREYLERDE ENGEL PARKURU TESTİ İLE KLİNİK OLARAK DEĞERLENDİRİLEN DENGE ÖLÇÜMLERİNİN İLİŞKİSİ.....58

NEVŞEHİR POMZASININ VİTRİFİYE SIR BİLEŞİMLERİNDE KULLANILABİLİRLİĞİNİN ARAŞTIRILMASI.....59

BİREYLERİN TELAFİ EDİCİ TÜKETİM DAVRANIŞLARINA, ANNE-BABA TUTUMLARININ, ÖZ ŞEFKATİN VE DUYGU DÜZENLEME BECERİLERİNİN ETKİSİ.....60

THE EFFECT OF A NEW CLASS PHYTOHORMONE STRIGOLACTONE ON IN VITRO CALLUS FORMATION OF OREGANO (*Origanum onites* L.) PLANT.....61

YATILI OLARAK REHABİLİTASYON GÖREN OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU (OSB) OLAN BİREYLERİN BESLENME DURUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....62

CALLUS INDUCTION, FRESH WEIGHT AND TOCOPHEROL CONTENT OF *CAPPARİS SPİNOSA* L.: INFLUENCE OF STRIGOLACTONES.....63

KİMYASAL, BİYOLOJİK RADYOAKTİF VE NÜKLEER (KBRN).....64

ZERDEÇAL BİTKİSİNDEN MANYETİK Fe_3O_4 NANOPARTİKÜLLERİ KULLANILARAK KURKUMİN ELDESİ.....65

GEN TERAPİSİNDE CRISPR-CAS9.....66

AFET SONRASI TRAVMA ETKİSİ.....67

ERDEMLİ (MERSİN) YÖRESİNİN GELENEKSEL HALK İLACI OLARAK KULLANILAN BİTKİLERİ..68

UMKE GÖREVLİLERİNİN AFET VE ACİL DURUMLARDA ETİK YAKLAŞIMLARININ İNCELENMESİ69

BURSA İPEK TİCARETİNDE HANLARIN ROLÜ.....70

MOBİL ÇAĞDA TÜRKİYE'NİN AKILLI TELEFON MOBİL AFET UYGULAMASI EKSİKLİĞİ 71

OSMANLI DEVLETİNDE ALMAN SİLAHLARI: MAUSER ÖRNEĞİ 72

TÜRK MARKALARININ KURUMSAL REKLAMLARI VE MENŞEİ ÜLKE BELİRTEÇLERİ: TURQUALITY ÖRNEĞİ 73

SPOR/FİTNESS MERKEZLERİNE DEVAM EDEN MÜŞTERİLERİN MEMNUNİYET DÜZEYLERİ: BURDUR İLİ ÖRNEĞİ 74

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI YILLARINDA TÜRKİYE'NİN SAVAŞA HAZIRLIK DURUMU 75

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİ VE KADIN KOOPERATİFLERİNİ(N) ETKİLE(N)MESİ 76

JAPON BILDIRCINLARINDA DÖNEMSEL UYGULANAN YEŞİL VE KIRMIZI IŞIĞIN SES FREKANSI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ZAMAN VE FREKANS ANALİZİ 77

COVİD-19 GEÇİRMİŞ AİLENİN HEMŞİRELİK BAKIMI 78

ÇOCUKLARDA UYKUNUN DEĞERLENDİRİLMİŞ OLDUĞU LİSANSÜSTÜ TEZLER 79

THE RELATIONSHIP BETWEEN GASTRONOMY TOURISM AND ISTANBUL'S STREET FOOD 80

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL AĞLARI KULLANIM ALIŞKANLIKLARININ KİŞİLER ARASI İLİŞKİLERİNDEKİ ROLÜ ÜZERİNE NİTEL BİR İNCELEME 81

ÇİNE KUVA-YI MİLLİYE MÜZESİ 82

THE EFFECTS OF INTERNET ADDICTION ON NUTRITION AND PHYSICAL ACTIVITY IN YOUTH: A REVIEW 83

TERRİER IRKI BİR KÖPEKTE ÖZAFAGAL DİVERTİKUL OLGUSU 84

ALAGEYİKTE DİGİTAL FLEKSOR TENDONUN VE SUPERFİSİYAL DİGİTAL FLEKSOR TENDONUN TAM RUPTURU OLGUSU 85

E-HEALTH TECHNOLOGIES SUPPORTING NUTRITION AND PHYSICAL ACTIVITY BEHAVIORS IN DIABETES SELF-MANAGEMENT: A REVİEW 86

TERRİER IRKI BİR KÖPEKTE ORAL HİRUDİASİS OLGUSU 87

YANIKLARDA TEDAVİ YÖNTEMLERİ VE HEMŞİRELİK BAKIMI 88

KENTLERDE SUÇ OLGUSUNUN ÇOCUKLAR ÜZERİNE ETKİSİ ve ÇOCUKLARIN KİMLİK ARAYIŞINDA ÇEVRESEL FAKTÖRÜN SOYOLOJİK ANALİZİ (İST.-BAŞAKŞEHİR/ŞAHİNTEPE ÖRNEĞİ) 89

ÜLKEMİZDEN DÜNYA'YA KÜRESEL BİR YARDIM HAREKETİ "TÜRK KIZILAY'I 90

OSMANLI MODERNLEŞMESİNDE KADIN 91

AFET DURUMLARINDA BESLENME HİZMETLERİ 92

GERİ DÖNÜŞÜM VE KAZANIM SİSTEMLERİNDEN KOMPOST MAKİNELERİNİN TEKNİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ 93

ŞEKER ÖLÇÜM CİHAZLARI VE ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA 94

KORONAVİRÜS (COVİD-19) SÜRECİNDE SOSYAL DAMGALANMA: "MAĞDUR KAHRAMANLAR SAĞLIK ÇALIŞANLARI"....95

FANTASTİK ERKEK : EMMANUEL CARRERE'İN « *LA MOUSTACHE* » ADLI ESERİNDE ERKEK KİMLİĞİ İNCELEMESİ....96

DENEYSEL EPİLEPSİ MODELİNDE VAGUS SİNİRİNDE NOREPİNEFRİN TAŞIYICILARININ İMMÜNOHİSTOKİMYASI....97

TÜRKİYE'DE SEL FELAKETİ....98

EPİLEPSİDE Kir3.1 ve Kir6.2 KANALLARININ KORTEKS, MEDULLA ve HİPOKAMPUSTE İFADESİ..99

DEPREME DAYANIKLI YAPI TASARIMININ İNCELENMESİ....100

ÇOCUKLUK ÇAĞI ASTIM HASTALIĞI....101

DEPREMDEN SONRA GEÇİCİ BARINAK KURULUMU İNCELENMESİ....102

DENEYSEL EPİLEPSİ MODELİNDE IL-6 VE IL-1B'NIN AKCİĞERDEKİ RÖLATİF MRNA İFADESİ..103

EPİLEPSİ TEDAVİSİNE KRİTİK YAKLAŞIM: ANTİEPİLEPTİK İLAÇLARIN YAN ETKİLERİ....105

THE EFFECT OF MUSIC ON CLOTHING STYLES....106

DÜZENLİ EGZERSİZ ALIŞKANLIĞI OLAN VE OLMAYAN BİREYLERDE ANAEROBİK EŞİK İLE İLİŞKİLİ FAKTÖRLERİN KARŞILAŞTIRILMASI....107

TÜRKİYE DE COVID-19 PANDEMİSİ İLE MÜCADELEDE TÜRK KIZILAYININ ÖNEMİ....108

DENEYSEL EPİLEPSİ MODELİNDE 5-HT2BR İMMÜNREAKTİVİTESİ....109

EPİLEPSİDE ANİ BEKLENMEDİK ÖLÜMÜN (SUDEP) DENEYSEL BİR MODELİNDE MİYOKARDİYAL DEMİR BİRİKİMİ....111

HIF-1α, TFRC-1 VE TIM-2 GENLERİNİN EPİLEPSİ PTZ-TUTUŞMA MODELİNDEKİ İFADESİ....113

TÜRK KIZILAY'ININ ULUSAL AFET YÖNETİMİNE BAKIŞI....115

KİMYASAL AJANLARIN TARİHÇESİ VE ETKİLERİ....116

SPOR MERKEZİNİN ÖZELLİĞİ İLE SEÇİLİ DEĞİŞKENLERİN BİRBİRİNİ YORDAMA İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ....117

BULAŞICI HASTALIK OLAN COVİD-19 VE OKUL SAĞLIĞI HEMŞİRESİNİN İLİŞKİSİ....118

CUMARTESİ ANNELERİ ÖZELİNDE BELGESEL SİNEMA VE TOPLUMSAL BELLEK : "*KUYU*" VE "*BIRAKTIĞIN YERDEN"*....119

INVESTIGATION OF SOCIALIZATION LEVELS OF STUDENTS WHO STUDY AT SPORTS SCIENCES FACULTY ACCORDING TO VARIOUS VARIABLES....120

FİRMALARIN ERP UYGULAMALARININ ADAPTASYONLARINDAKİ BAŞARISIZLIK NEDENLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA....121

EFFECTS OF GREEN AND RED İLLUMİNATİON APPLİCATİON ON THE İNCUBATİON PERFORMANCE OF BREEDİNG JAPANESE QUAİL EGGS STROED İN FİVE AND TEN DAYS İN EMBRYONİC PERİOD....122

MATEMATİK ÖĞRETMENLERİ ÜZERİNE YAPILAN TEZLERİN AMAÇLARININ İÇERİK ANALİZİ İLE ÇÖZÜMLENMESİ (1998-2020)..... 123

APOPTOZİS..... 124

AFETE YOL AÇAN BİYOLOJİK SİLAHLAR VE BİYOTERÖRİZM..... 125

HİPPOTERAPİ VE KULLANIM ALANLARI..... 126

TEKNOLOJİK MATERYAL İLE GERÇEKLEŞTİRİLEN KESİR ÖĞRETİMİNİN ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN ÖĞRENCİLERİN BAŞARISI ÜZERİNE ETKİSİ..... 127

TEKNOLOJİ DESTEKLİ ÖĞRENME YÖNTEMİNİN MADDENİN ÖZELLİKLERİ KONUSUNDA ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ YAŞAYAN ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARISINA ETKİSİ..... 128

GENÇ BİREYLERDE SİGARA KULLANIMININ SOLUNUM KAS KUVVETİNE ETKİSİ..... 129

AKILLI TELEFON KULLANIMI SIRASINDA OLUŞAN ISI ETKİLERİNİN TERMAL KAMERA İLE ANALİZİ..... 130

AD8232 ENTEGRELİ KALP SENSÖRÜ VE ARDUİNO YAZILIMI KULLANILARAK EKG SİNYALLERİNİN BİLGİSAYAR ORTAMINA AKTARILMASI VE PQRST NOKTALARININ TESPİTİ İLE NABIZ DEĞERİNİN HESAPLANMASI..... 131

AFET BİLİNCİ..... 132

DALGACIK DÖNÜŞÜMÜ KULLANILARAK EKG SİNYALİNDE J NOKTASININ TESPİTİ..... 133

ULUSLARARASI HEYELAN DUYARLILIK ÇALIŞMALARININ İSTATİSTİKSEL ANALİZİ..... 134

GERİATRİK KADINLARDA PİLATESİN YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ..... 135

ALMANCA YAZMA BECERİSİ BAĞLAMINDA BEŞ DUYU YÖNTEMİNİN METİNSELLİK KRİTERLERİ AÇISINDAN ÖĞRENCİ BAŞARISINA ETKİSİ..... 136

İRAN FEMİNİZM ALGISI VE İSLAMİ FEMİNİZM..... 137

KANIT TEMELLİ ÖĞRENME MODELİYLE PLANLANMIŞ BİR MİKRO ÖĞRETİM UYGULAMASI VE SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ GÖRÜŞLERİ..... 138

MULTİPL SKLEROZDA OTONOM BULGULAR..... 139

TÜRKİYE VE ALMANYA DA YAYIMLANAN ALMANCA DERS KİTAPLARINDAKİ CİNSİYET ROLLERİNİN İNCELENMESİ: MESLEKLER VE İSİMLER..... 140

BAĞLANTICI ÖĞRENME KURAMI..... 141

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE YAŞAMDA ANLAM VE TEKNOLOJİ BAĞIMLILIĞI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ..... 142

ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE UZUNLUK ÖLÇME BECERİSİNİN GELİŞİMİ..... 143

STRİGOLAKTONLAR VE BİTKİLER ÜZERİNE ETKİLERİ..... 144

SAHTE BELGESEL VE GERÇEKLİK OLGUSU: BİR AYLAK ADAM (2013) FİLMİ ÖRNEĞİ..... 145

FARKLI RADYASYON DOZLARININ *ESCHERİCHİA COLİ* BAKTERİSİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN ELEKTRON MİKROSKOBİSİ İLE İNCELENMESİ..... 146

SAĞLIK YÖNETİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN DİJİTAL OKURYAZARLIK DÜZEYLERİ VE İNTERNET BAĞIMLILIKLARININ İNCELENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA 147

ENGELLI BIREYLERIN TOPLUMSAL HAYATTA YAŞADIKLARI ZORLUKLAR VE YALNIZLIK DÜZEYLERI ARASINDAKI İLIŞKININ İNCELENMESI 149

TÜRKMENİSTAN'DA COVİD-19 ÖNLEMLERİ 150

FUTBOLDA MÜSABAKA BAŞARISINDA DURAN TOPLARIN ETKİNLİĞİNİN İNCELENMESİ 151

OTOMOTİV SEKTÖRÜNDE YEDEK PARÇA TEDARİKÇİSİNİN SEÇİMİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA 152

KÖPEKLERİN İDRAR YOLU ENFEKSİYONLARINDAN İZOLE EDİLEN MİKROORGANİZMALAR VE ANTİBİYOTİKLERE DUYARLILIKLARI 153

HONAMLI TEKE SPERMASININ DONDURULABİLİRLİĞİNİN ÜZERİNE TROLOX'UN ETKİSİ 154

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE MADDE BAĞIMLILIĞI KONUSUNDA YAPILAN LİSANÜSTÜ ÇALIŞMALAR: BİR GÖZDEN GEÇİRME 155

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN ASTRONOMİYE YÖNELİK İLGİLERİNİN İNCELENMESİ 156

ALMANCA EDATLARIN ÖĞRETİMİNDE TÜMEVARIM VE TÜMDENGELİME DAYALI YAKLAŞIMIN İNCELENMESİ 157

KÖPEKLERDE ATOPİK DERMATİTTE İMMUNOTERAPİ 158

ANTALYA KİMYA OLİMPİYATLARINA KATILAN LİSE ÖĞRENCİLERİNİN SORU ÇÖZME YAKLAŞIMLARININ GÖRSEL ANALİZİ VE SINAV PERFORMANSLARIYLA İLİŞKİSİ 159

ÖZEL GERKSİNİMLİ BİREYLERE YÖNELİK AFET VE ACİL DURUM PLANININ ÖNEMİ 160

İZMİR DEPREMİ SONRASI MÜDAHALE EVRESİNDE TÜRK KIZILAY'ININ ROLÜ 161

COVID-19 PANDEMİSİNİN TÜRKİYE TURİZMİNE OLAN ETKİLERİ 162

THE RELATIONSHIP OF PEAK COUGH FLOW AND RESPIRATORY MUSCLE STRENGTH IN OLDER COPD PATIENTS 163

SÜRDÜRÜLEBİLİR TÜKETİM VE AMBALAJ TASARIMI 164

SLEEP QUALITY OF POSTPARTUM WOMEN AND THE AFFECTING FACTORS 165

MULTİPL SKLEROZDA BEYİN SAPININ ROLÜ 166

II. MEŞRUTİYET DÖNEMİ JÖN TÜRK BASINI'NDA ÖNE ÇIKAN GAZETECİLER 167

SAĞLIK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN TEMEL İLKYARDIM BİLGİ DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ 168

ERKEN ÇOCUKLUKTA BAĞLANMA : JOHN BOWLBY VE MARY AINSWORTH AÇISINDAN İNCELENMESİ 169

PANDEMİ DÖNEMİNDE TÜRKİYE' DE, KARGO FİRMALARINA YAPILAN ŞİKAYETLERİN METİN MADENCİLİĞİ YÖNTEMLERİ İLE ANALİZİ 170

DİYABETLİ YAŞLILARDA DİYABET YÜKÜNÜN BELİRLENMESİ 171

PSİKİYATRİK İLAÇLARIN ALKOL SEBEBİYLE OLUŞTURDUKLARI TOKSİK SENDROMLAR 172

GÖÇ VE ETKİLERİ 173

AKDENIZ'DEKI LESEPSIYEN BALIK TÜRLERINDEKI KOPEPOD PARAZIT ENFEKSIYONLARININ DEĞERLENDIRILMESI 174

BİR KÖPEKTE POSTHEPATİK SARILIK İLE KARAKTERİZE KOLANGİOKARSİNOM OLGUSU 175

CHARLIE'NİN ÇİKOLATA FABRİKASI FİLMİNİN KOHLBERG'İN AHLAK GELİŞİMİ KURAMI AÇISINDAN İNCELENMESİ 176

FELINE CORONAVIRUS ENFEKSİYONU 177

ERKEN ÇOCUKLUKTA DİL GELİŞİMİ VE ÇEVRE: PSİKOLİNGUİSTİK VE SOSYO-KÜLTÜREL KURAMLAR ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ 178

A NEW CHARITY MODEL: ARADA DEVLET VAR 179

CD8 YÜZEY RESEPTÖRÜ İLE "*LEPİDİUM MEYENİİ*" ETKEN MADDESİ DOKİNG ÇALIŞMASI 180

EVCİL HAYVAN TERAPİSİ 181

ATLARDA LAMİNİTİS 182

CD8 YÜZEY RESEPTÖRÜ & ARTEMİSİNİN ETKİLEŞMESİNİN DOKİNG HESAPLAMASI YOLU İLE BELİRLENMESİ 183

CD8 ENZİMİ İLE ß- GLUKAN VE ORGANIK GERMANYUM LİGANDLARININ ETKİLEŞİMİ 184

AĞIR SUÇ VE ŞİDDETLE İLİŞKENDİRİLEN GENLER: MAO-A VE CDH13 185

SÜLÜNLERDE *HETERAKİS* SP. NEDENLİ NODÜLER TİFLİTİSTE İMMUNOHİSTOKİMYASAL İNCELEMELER 186

TÜRKİYE'DE EN SIK KULLANILAN FİTOTERAPİ YÖNTEMLERİNİN HALK SAĞLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ 187

DÜNDEN BUGÜNE TÜRKİYE NÜFUS VE SAĞLIK ARAŞTIRMASI VERİLERİNE GÖRE ÇOCUKLARDA AŞILAMA 188

AFGANİSTANLI ELİTLERİ İÇİN İKİ YÖNLÜ BİR GÖÇ KALBI TASARLAMAK: İKİ YÖNLÜ BİR CADDEDE İLERLEME İHTİYACI 189

DİJİTAL GAZETECİLİK ÇALIŞMALARINA TEKNOLOJİ FELSEFESİNİN KATKISI NE OLABİLİR? ... 190

COVİD-19 PANDEMİSİNDE; GEBELİK VE DOĞUM SONRASI DÖNEMDE DEPRESYON YAYGINLIĞI 191

KEDİ VE KÖPEKLERDE HEPAR'IN ULTRASONOGRAFİK GÖRÜNTÜLENMESİ 192

BİR KEÇİDE DİPROSOPUS OLGUSU 193

PHYSIOLOGICAL AND BEHAVİORAL CHANGES IN NEUTERED CATS AND DOGS – A SURVEY STUDY 194

SHOULD I NEUTER MY BITCH? WHAT IS THE RIGHT TIME? 195

KÖPEKLERDE GEBELİK ENDOKRİNOLOJİSİ 196

MATEMATİKSEL MODELLERİN KARARLILIK ANALİZİNDE R_0 (TEMEL BULAŞICILIK VE ÜREME KATSAYISI) SAYISININ ÖNEMİ VE BAZI HESAPLAMA YÖNTEMLERİ 197

İLKÖĞRETİM ALTINCI SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE KAVRAMLARIN KAZANDIRILMASININ ÖNEMİ 198

TRASTUZUMAB İLE TEDAVİ EDİLEN HER2 POZİTİF MEME KANSERİ HASTALARINDA *PIK3CA* MUTASYONLARININ İLAÇ YANITI İLE İLİŞKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 199

TERRİER IRKI BİR KÖPEKTE ÜLSERATİF, ENFEKTE MEME HİPERPLAZİSİ 200

OVERVIEW OF GIFTED AND TALENTED EDUCATION OF THE GIFTED IN SCIENCE AND ART CENTERS IN TURKEY 201

COVID-19 SALGININDA YAŞLI BİREYLERİN FİZİKSEL VE MENTAL SAĞLIKLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ 202

RADIOLOGICAL HAZARDS AT CBRN 203

FLOR SALIMI YAPAN NANOHİBRİT KOMPOZİTLERİN GELİŞTİRİLMESİ VE MEKANİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ 204

SÜLÜNLERDE *HETERAKİS* SP. NEDENLİ NODÜLER TİFLİTİSTE İMMUNOHİSTOKİMYASAL İNCELEMELER 205

BİR KÖPEKTE POSTHEPATİK SARILIK İLE KARAKTERİZE KOLANGİOKARSİNOM OLGUSU 206

VÜCUT GELİŞTİRME AMAÇLI KULLANILAN ANABOLİK PREPARATLARIN İNSAN SAĞLIĞINA ETKİLERİ 207

DOĞAL ANTİOKSİDANLARDAN, ASKORBİK ASİT VE ALFA TOKOFEROLÜN YAPISAL ÖZELLİKLERİ VE SAĞLIK ÜZERİNE ETKİLERİ 209

AFET YÖNETİM SİSTEMİ: TÜRKİYE AFET YÖNETİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLARIN TESPİTİ VE ÇÖZÜMÜNE İLİŞKİN BİR DERLEME 210

BİR KÖPEKTE İKİ ADET PROGESTERON EMDİRİLMİŞ İNTRAVAGİNAL SÜNGERİN YUTULMASIYLA OLUŞAN İNTESTİNAL OBSTRÜKSİYON OLGUSUNA YAKLAŞIM 211

AZARBAYCAN RESPUBLİQASI COVİD-19 212

KNOWLEDGE AND KNOWLEDGE SOURCES ACCORDING TO AL-GAZALI 213

DETERMINATION OF MAJOR HEAVY METALS IN MARAŞ POWDER (NICOTIANA RUSTICA LINN) 214

YUMURTA IGY ANTİKORLARININ ÜRETİMİ 215

VACCARİA HİSPANİCA'DAN (CARYOPHYLLACEAE) ELDE EDİLEN TOHUM EKSTRAKTININ KANSER HÜCRELERİ (A549, A431) ÜZERİNE SİTOTOKSİK ETKİSİ 216

IYRSC

Sözel Bildiri

ÇOCUKLARDA ASEMPTOMATİK KURŞUN ZEHİRLENMESİ

***Simge ERGÖÇER**, *Eda ARICI, **Mümin POLAT
**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi*
Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü

Özet: Kurşun çevresel olarak yaygın bulunan bir ağır metal olup maruziyeti sonucunda ciddi toksik etkileri olabilmektedir. Normalde vücutta veya kanda kurşun bulunmaması beklenmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde ya da yaygın endüstriyel üretim yapan ülkelerde hem çevresel kurşun kirliliği hem de özellikle çocuklarda zehirlenme vakaları artmıştır. Çocuklarda kurşun zehirlenmesi vakalarında artış ve geneli asemptomatik olan bu zehirlenmelerin kalıcı sonuçları tüm dünyada dikketi çekmeye devam etmektedir. Anne karnında veya çocukluk çağında kurşun maruziyeti abortus, fetal gelişme geriliği, psikolojik ve kognitif gelişme bozuklukları ile sonlanabilmektedir. Çevredeki kurşun vücuttaki etkisini zamanla birikerek gösterdiği için akut zehirlenme olarak nadir rastlanılmaktadır. Ancak kronik zehirlenme nedeniyle gelen hastalarda şüpheli klinik tablolara rastlanmaktadır. Akut ensefalit, delirium, status epileptikus veya akut batın tabloları gibi yayınlanmış birçok farklı vakada altta yatan neden kurşun zehirlenmesi olabilir. Zehirlenme, bir maddenin vücuda zarar verecek miktarda, kaza veya istemli olarak alınması sonucu gelişen bir klinik tablodur. Tüm dünyada önlenebilir çocuk ölüm nedenleri içinde ilk sıralarda yer alan zehirlenmeler acil müdahale gerektiren önemli bir sağlık sorunudur. Çocuklar kolayca inhibisyona ve hasara uğrayabilen hücre farklılaşması ve büyümesine sahip**,** gelişen bir sistemi bulunmaktadır. Aynı zamanda böyle bir sisteme sahip olmaları, bulundukları ortamdan ve çevreden de oldukça fazla etkilendiklerini göstermektedir. Ev ortamında ve çevrede bulunan birçok kurşun kaynağı çocukların kurşunu almalarına neden olur. Çocuklarda düşük kan kurşun düzeyinde bile birçok gizli nörolojik hasar gözlenmektedir. Kurşun zehirlenmesi, önlenebilir bir olgu olmasına karşın yaygın bir halk sağlığı ve çevre sorunu olarak karşımızdadır. Kurşun kontaminasyon ve zehirlenmesi, gelişim ve davranış bozukluklarından nörolojik patolojilere kadar bir dizi sağlık sorununda temel etmendir. Bu doğrultuda, çevreyi ve yaşamı tehdit eden kurşunlu ürünlerin ortadan kaldırılması, en önemli risk grubunu oluşturan çocukların korunması için, hiç olmazsa kontrol altına alınması öncelikli amaç olmalıdır. Kurşuna maruz kalan çocukların toksik maddelere karşı etkilerine hassas olması sonucunda birçok işlevler ve bedensel gelişimleri olumsuz etkilenmekte, dikkat ve davranış problemleri gerilemektedirler. Kontrol altına alınması durumunda bu olumsuz etkenlerde azalma gerçekleşecektir. Bu derleme çalışmasının amacı, günümüzde yaygınlığını ve ciddiyetini hala koruyan kurşun maruziyetinin çocukluk çağı zehirlenme olgularındaki yerini ortaya koyarak özellikle ebeveynlerin kurşun zehirlenmesi hakkında bilgi ve farkındalık düzeylerinin arttırılmasıdır.
Anahtar Kelimeler: Kurşun, ağır metal, toksik etki, farkındalık.

Sözel Bildiri

AFETLERE KARŞI DİRENÇLİ TOPLUM PROJESİ

[1]Tolga UÇ, [2]Murat TATOĞLU

[1] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi. tolgauc.d@gmail.com,*
[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi. mtatoglu@mehmetakif.edu.tr*

Özet:

Giriş: Afetler yapısı itibariyle sadece belli alan ve kesimleri değil halkın tamamını etkileyebilmektedir. Bir afet ülkesi olan Türkiye'de afetlerle mücadelede başarılı olabilmek için bu mücadele toplum tarafından benimsenmeli ve desteklenmelidir.

Amaç: Bir Afetin etkilerini en aza indirmek için yapılan çalışmaların başında afet ve toplum kavramlarının birbiri ile ilişkisi ön planda olur. Bu ilişkinin içerisinde ise gerek afet odaklı gerek ise toplum dirençliliği odaklı birçok eğitim ve çalışmalar yer almaktadır. Bu çalışmanın ana amacı bir toplumda afet anındaki ve sonrasında oluşabilecek olan maddi ve manevi zararların etkisini toplum bazında eğitimler ile bilinçlendirerek en aza indirmek için olan bir çalışmadır.

Yöntem: Konu ile alakalı literatür taraması yapılmış, geçmiş akademik kaynaklardan yararlanılmıştır. Ayrıca afet kültürünü halkına kazandırmayı başaran ülkelerin politikaları incelenmiştir.

Bulgular: Dünya çapında afetlerden zarar görme potansiyeli düşük olan ülkelerde dikkat çeken nokta ülkelerin hazırlık çalışmalarıdır. Yaşanacak bir afetten en az zararla kurtulabilmek için gerekli güvenlik önlemlerinin öncesinden alınmış olması şarttır. Bu güvenlik tedbirleri sadece birkaç kurum ve alan ile sınırlı kalmamakta aksine çok geniş bir perspektife yayılmaktadır. Alınacak bu tedbirler kapsamında halk ile daha sağlıklı iletişim kurulmalı, afetlerle mücadelede halka daha etkin olabileceği görevler verilmeli ve her yaş grubunun afetleri anlaması bununla beraber mücadeleyi benimsemesi sağlanmalıdır.

Sonuç: Acil durum esnasında tahribatı önlemek ve en aza indirmek toplumun her bireyini ilgilendirmektedir. Afet kültürünün toplumda temel bir gereksinim haline gelmesi herkesin bu konuda üzerine düşen sorumluğu bir vazife şuuruyla yerine getirmesi gerekmektedir, aksi takdirde afetlere hazırlığın zarar azaltma basamağında yetersiz kalınacaktır. Her yaştan bireye anlayacağı ölçüde afet bilinci eğitimleri verilmeli, afetlerle mücadele kapsamında gönüllü mahalle teşkilatları kurulmalı tüm idare ve yönlendirmeler yetkili merciler tarafından profesyonel eğitim almış ekipler tarafından yapılmalıdır. Bu sayede afetlere karşı bilinçli ve dirençli bir toplum oluşturabilmek mümkün olacaktır.

Anahtar Kelimler: Afet kültürü, Eğitim, Toplumda bilinçlilik, Afet dirençliliği

IYRSC

Sözel Bildiri

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN DAMGALAMA EĞİLİMLERİ VE ÖZ-YETERLİK ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ ÜZERİNE YAPILAN BİR ARAŞTIRMA

Merve Nur Gamze YAVUZ*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, gamzey17@outlook.com*

Özet: Kaldırımda yürürken karşıdan gelen farklı giyim tarzına sahip birini gördüğünüzde ilk düşündüğünüz şey ne olur? Muhtemelen kısa mavi saçlarıyla birlikte gözünüzde oldukça 'farklı ve garip' bir profil canlandı. Peki gördükleriniz sizde bu düşünceyi yaratırken, siz bu resmin tam olarak hangi kısmındasınız? Günümüzde toplum ve kültürlerin dolayısıyla bireylerin de yansıtıcısı görevinde olan damgalar bu bağlamda sosyal bilimin de önemli bir araştırma konusu olmuştur. Yaşadığımız dönem itibariyle üniversite çağındaki gençler sosyal ve kültürel değişimlerin tam ortasında bulunmaktadır. Bu süreç içerisinde gençlerin yaşadığı bilişsel ve psikosoyal gelişimin çıktılarından biri olan öz-yeterlik kavramı da, bireylerin yaşanan bu değişimlere ayak uydurabilme inançları hakkında bize bilgi vermektedir. Bu araştırmanın amacı, üniversitede eğitim gören gençlerin damgalama(stigma) eğilimlerinin öz-yeterlik algılarını ve kendilerini ne derecede yansıttığını bilmek ve kafanızda oluşturduğunuz resmi tamamlamaya çalışmaktır. Araştırmada Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nde eğitim gören ve farklı demografik özelliklerde olan 182 üniversite öğrencisi yer almıştır. Verilerin toplanması için Kişisel Bilgi Toplama Formu, Genel Öz-yeterlik Formu ve Damgalama(stigma) Ölçeği kullanılmıştır. Veriler Bağımsız Örneklemler T Testi, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu ve Tek Faktörlü Varyans Analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre demografik değişkenler açısından damgalama eğilimi puanlarında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Öğrencilerin damgalama eğilimi ve öz-yeterlik algıları arasındaysa anlamlı düzeyde bir ilişki bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Damgalama, öz-yeterlik, genç yetişkinlik

IYRSC

Sözel Bildiri

TÜRKİYE'DE İKTİSAT EĞİTİMİ: KPSS ALAN SINAVI SONUÇLARI ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME

İsmet Emir KUDUBEŞ*

**Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, emirkudubes@gmail.com*

Özet: Bir bilim olup olmadığı ve hatta tanımı dahi tartışmalara sebep olan bir alanın öğretilmesi /aktarılması da doğal olarak zorluklara gebedir. Özellikle Türkiye gibi söz konusu bilime hâkim dili kullanmayan ya da kendi dilinde hâkim bir iktisat öğretisi yaratamayan ülkelerde bu öğretme süreci daha da aksak ilerlemektedir ve sonuçları daha ağır olmaktadır. Türkiye sadece bu tartışmalardan nasibini almakla kalmayıp, bir an önce yeni bir iktisat eğitimi nasıl olmalıdır sorusuna cevap aramaya da başlamalıdır. Çünkü hem özel sektörde hem de kamu sektöründe istihdam edilen İktisadi İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) mezunlarının dahi yeterli donanıma sahip olmadıkları, artık demode olmuş teorileri ezberlemenin dışına çıkmadıkları, güncel teorilere ve analiz yöntemlerine yer verilmeyen, öte yandan geleneksel iktisat teorisinin de aktarılırken ülke koşullarına uyarlanmaksızın kıyaslama ve analiz etme yeteneğini geliştirmeyi amaç edinen bir anlayıştan uzak, sadece soyut kavramlar üzerinden bir eğitim verildiği görülmektedir. Bu çalışma Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS)'nın Alan Grubu kısmının iktisat bölümü sonuçları üzerinden verilen eğitimin eksik yanlarını irdelemeyi ve çözüm önerileri sunmayı amaçlamıştır.

Anahtar Kelimeler: İktisat, Ekonomi, İktisat Eğitimi, KPSS

IYRSC

Sözel Bildiri

COVİD-19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ANKSİYETE VE STRES DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

İlknur Esin KULPAR*, Firdevs Savi ÇAKAR**

[*]Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, esinkulpar07@gmail.com

[**]Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, firdevssavi@mehmetakif.edu.tr

Özet: Geçmişte de insanlık birçok salgına maruz kalmıştır. Salgınlar her seferinde toplumlarda çeşitli travmalara yol açmıştır. Yaklaşık ilk 20 yılını geride bıraktığımız 21. Yüzyılda dünya nüfusu bugüne kadar başlıca beş pandemi dönemi ile karşı karşıya kalmıştır. Son olarak 30 Ocak 2020 tarihinde DSÖ tarafından kayıtlara geçen Covid-19 şuan tüm dünyanın gündemindedir. Covid-19 pandemisinin yayılımını azaltmak amacıyla pek çok ülkede okullar, üniversiteler ve diğer eğitim kurumlarının geçici süre ile kapatılmasına karar verilmiştir. 26 Mart tarihinde YÖK Genel kurulunda alınan karar ile bahar dönemi eğitim öğretim sürecinin uzaktan eğitim ile sürdürülmesine karar verilmiştir. Üniversiteler genelinde salgın sürecine ilişkin alınan önlemler, öğrencilerin yaşam pratiklerini çeşitli şekillerde değişmiştir. Yani bazı üniversite öğrencileri yalnızca salgın sürecinin getirdiği sağlık endişeleriyle değil, değişimin beraberinde getirdiği çeşitli ailesel, ekonomik ve psikolojik sorunlarla da aynı şekilde baş etmek zorunda kalabilirler. Bu bağlamda üniversite öğrencilerinin salgın sürecinde en sık yaşadığı psikolojik sorunlar arasında anksiyete ve stresin yer aldığı söylenebilir. Anksiyete, tanımlanması zor bir korku ve endişe duygusudur. Stres, yeni koşulların ortaya çıkmasıyla birlikte olağan genel uyumunuzun bozulduğu duygusal, fiziksel ve bilişsel tepkidir. Bu çalışmada da Covid-19 pandemi sürecinde üniversite öğrencilerinin anksiyete ve stres düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Tarama modelinin kullanıldığı bu araştırmada çalışma grubu 188'i kadın ve 71'i erkek olmak üzere toplam 259 kişiden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak, Kişisel Bilgi Formu, Algılanan Stres Ölçeği ve Koronavirüs Anksiyete Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS paket programı ile analiz edilmiştir. Veri analizleri için Korelasyon analizi, Bağımsız örneklem T testi ve Anova testi uygulanmıştır. Analiz sonucunda bazı değişkenler açısından üniversite öğrencilerinin anksiyete ve stres düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 Pandemisi, Üniversite Öğrencileri, Anksiyete, Stres

IYRSC

Sözel Bildiri

COVİD-19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN RUMİNASYON DÜZEYLERİNİN SOSYODEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Şeyma TOPUZ* Zeynep KARATAŞ**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye seymatpuz2@gmail.com*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye zeynepkaratas@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Pandemi, çok geniş bir alanda yayılan ve etkisini gösteren salgın hastalıklar anlamına gelmektedir. Korona virüs 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi ilan edilmesinin ardından hayatımızı ekonomik, siyasi ve sosyal yönden etkilemiştir. Korona virüsün bedensel sağlık problemlerine yol açmasının yanı sıra ruh sağlığını da olumsuz etkilediği yapılan çalışmalarca gösterilmiştir. Ruminasyon tekrar eden sürekli düşünceyi ifade etmektedir. Ruminasyon yapan kişiler kontrol, belirsizlik ve endişe durumlarına karşı hassastırlar. Ayrıca ruminatif bireyler olayların olumsuz yanlarını görmeye eğilimlidirler. Bu araştırmanın amacı Covid-19 Pandemisi Sürecinde Üniversite öğrencilerinin Ruminayon düzeylerinin Sosyodemografik değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırma grubunu 40 farklı üniversiteden 142 kadın 32 erkek olmak üzere 174 Lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada lisans öğrencilerinin korona virüse yönelik olan korku seviyelerinin belirlemek üzere Ahorsu ve arkadaşları (2020) tarafından geliştirilen ve Türk toplumu için Satıcı ve ark. (2020) tarafından uyarlanan COVID-19 korkusu ölçeği kullanılmıştır. Ruminasyon düzeylerini belirlemek amacıyla Brinker ve Dozois (2009) tarafından ruminatif düşünme biçimlerini değerlendirme amaçlı geliştirilen, Türkçe geçerliliği Karatepe, Yavuz ve Türkcan (2003) tarafından yapılan Ruminatif Düşünce Biçimi Ölçeği kullanılmıştır. Ayrıca araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Toplanan verilen SPSS paket programı aracılığıyla analiz edilmiş, veri analizinde Bağımsız örneklem T testi ve Anova testi kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda üniversite öğrencilerinin ruminasyon düzeylerinin bazı değişkenlere göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kovid-19 virüsü, Pandemi, Ruminasyon

Sözel Bildiri

TÜRKİYE İLE JAPONYA ARASINDAKİ DEPREM YÖNETİMİ FARKLILIKLARI

Sevket KILIÇ*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Burdur, Türkiye, sewcatkilic@gmail.com*

Özet: Doğal afetler meydana geldikleri bölgelerde büyük hasarlar bırakmaktadır. Ülkemiz jeopolitik konumu ve özellikleri nedeniyle doğal afetlere sık sık maruz kalmaktadır. Bu afetler sonucunda pek çok insan ve mal kaybı yaşanmıştır. Teknolojinin gelişmesi ile birlikte hem ülkemizde hem de dünyada afetlerle mücadele amacıyla yeni yöntemler geliştirilmektedir. Yazılan bu bildiri içerisinde bir literatür taraması yaparak Japonya ile Türkiye arasındaki afet düzenlemeleri karşılaştırılmıştır. Türkiye ve Japonya deprem bölgesinde bulundukları için benzer özelliklere sahiplerdir. Her iki ülke içerisinde bulunan aktif fay hatları sık sık depremleri tetiklemektedir. Ancak depreme karşı alınan önlemlere bakıldığında bu iki ülke arasında belli farklılıklar göze çarpmaktadır. Bu farklardan birisi bina yapılarıdır. Bu konuyla ilgili olarak 2019 yılında İstanbul Büyükşehir Belediyesi bir çalışma gerçekleştirmiştir. Bu çalışmada İstanbul içerisinde yer alan 39 ilçeye ait detaylı analizler ve haritalamalar yapılmıştır. Bu analizler sonucunda risk analizleri yapılarak bir deprem kayıp tahmini raporu oluşturulmuştur. Bu raporla birlikte ortaya çıkacak bir depremde olası kayıplar bir simülasyon mantığıyla kapsamlı bir şekilde açıklanmıştır. Alınacak olan önlemlerde ağır hasarlı bölgelerin öncelikli hale getirilmesi gerekmektedir. Diğer taraftan Japonya örneğine bakılırsa yüksek dereceli büyük depremlerde zarar oranın Türkiye'ye kıyasla çok daha az olduğu görülmektedir. Türkiye'de yapılan bu simülasyon çalışmalarında zayıf olarak tespit edilen bölgeler konusunda Japon sistemi ele alınmalıdır. Japonya içerisinde inşa edilen evlerin depreme karşı yüksek dayanıklılık standartları bulunmaktadır. Buna ek olarak çok farklı teknolojiler ve yöntemler bu inşaatlar içerisinde kullanılmaktadır. Türkiye'deki mevcut olan bu standartlar ile Japonya'daki standartlar literatür taraması yapılarak karşılaştırılmıştır. Depremler her iki ülkenin bir kaderidir . Bundan kaçınmanın günümüzün teknolojisi ile mümkün olmadığı bilinmektedir. Bu sebepten dolayı bu tür afetlerden kaçınmak yerine bu afetler ile yaşamayı ve mücadele etmeyi öğrenmeliyiz.

Anahtar Kelimeler : Türkiye , Japonya , Afet , Deprem

IYRSC

Sözel Bildiri

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ÇOCUKLUK DÖNEMİ AİLE İÇİ YAŞANTILARI VE AFFETME DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ

Onur İbrahim URAZAN* **Özlem TAGAY****

[*]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı, Burdur, Türkiye, oatay998@gmail.com

[**]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı, Burdur, Türkiye, ozlemtagay@gmail.com

Özet: Şiddet, bir kişi veya grubun yine başka bir kişi veya grup üzerinde uyguladığı, güç ve kontrol mekanizması olarak tanımlanmaktadır. İnsanlık tarihi ile ortaya çıkmış olan şiddet, gün geçtikçe daha büyük bir problem haline gelmiştir. Şiddet, güçlü olan tarafından mağdura fiziksel, duygusal/sözel, cinsel, siber ve ekonomik gibi farklı biçimlerde yöneltilen bir davranış biçimidir. Şiddet üzerine değerlendirme yapılırken, çoğunlukla kadınların, çocukların, yaşlıların ve azınlıkların şiddet mağduru olduğu görülmektedir. Yaşamın her alanında karşılaşılabilen şiddet olgusu, aile içinde de çoğunlukla karşımıza çıkabilmektedir. Kişinin güvenli alanı olarak kabul edilen aile ortamında yaşanan şiddetin aile bireyleri üzerinde kalıcı etkilerinin olduğunu söylemek doğru ve yerinde olacaktır. Özellikle aile içinde baba ve anne arasındaki çatışmaların çocuklar üzerinde oldukça etki sahibi olduğu söylenebilir. Aile içi şiddete tanık olmuş çocukların zorbalık davranışına bilişsel ve davranışsal anlamda daha yatkın olduğu görülmektedir. Bu çalışmada katılımcıların yaşı, yaşadıkları bölge, ebeveynlerin eğitim durumu ve annenin mesleği ile affetme davranışlarının ve aile içi şiddete tanık olmalarının anlamlı farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Araştırma kapsamında Türkiye'nin dört bir yanındaki farklı bölüm ve sınıf düzeyindeki 296 üniversite öğrencisinden veri toplanmıştır. Veri toplama araçları olarak Çocukluk Dönemi Babanın Anneye Yönelik Şiddetine Tanıklık Ölçeği ve Ergenler İçin Affetme Ölçeği kullanılmıştır. Verilerle yapılan Varyans Analizi(One Way Anova) sonuçlarından, intikam alma düşüncesi/davranışının yaşa, babanın ve annenin eğitim durumlarına ve anne mesleğine, öfkeyi sürdürme davranışının kardeş sayısı ve anne mesleğine, empatik yaklaşımın ise yaşamın çoğunluğunun geçtiği yere göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgularına ulaşılmıştır. Buna ek olarak, aile içi şiddet yaşantısının baba ve anne eğitimine ve anne mesleğine göre, ağır fiziksel şiddet yaşantısının anne mesleğine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Aile İçi Şiddet, Aile Yaşantısı, Affetme

IYRSC

Sözel Bildiri

KANSERLİ ÇOCUĞA BAKIM VEREN EBEVEYNLERİN BAKIM SÜRECİNDEKİ İHTİYAÇLARI

Selin KARAKURT[*], Murat BEKTAŞ[**], Aslı Akdeniz KUDUBEŞ[***]

**Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilimdalı, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Bilim Dalı, İzmir, Türkiye, selinkarakurt@hotmail.com*

*** Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, mbekta@gmail.com*

**** Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, asliakdeniz@hotmail.com*

Özet: Kanser günümüzde her yaş grubunda görülen ve prevelansı artmakta olan önemli bir sağlık sorunudur. Çocukluk çağı kanserleri tanı, tedavi ve bakım yönünden uzun bir süreçtir. Bu sürecin, sağlık bakım profesyonelleri ve aile ile birlikte bütüncül olarak yürütülmesi gerekmektedir. Çocukluk çağında, tanı tedavi ve yan etki süreçlerinden kanser tanısı alan çocuklarla birlikte aile üyeleri de etkilenmektedir. Çocukluk çağı kanserlerinde klinik tanıyı genellikle ilk olarak ebeveynler öğrenmektedir. Tanı aşamasından bakım sürecine kadar geçen sürede ebeveynlerin bakımı sağlama, ekonomik olarak dengeyi sürdürme, aile içi süreçleri değerlendirme gibi birçok rolü bulunmaktadır. Budurum aile içindeki dengeleri bozmakta ve aile üyeleri arasından seçilen kişinin "bakım verici" rolünü üstlenmesine neden olmaktadır. Kanserli çocuğa sahip olan ebeveynler sosyal, ailevi ve iş yaşamlarında birtakım değişiklikler yaşamaları nedeniyle hem klinik hem de klinik dışı ortamlarda duydukları gereksinimler artmaktadır. Bu gereksinimler, bilgi eksikliklerinin giderilmesi, psikososyal, duygusal, fiziksel ve günlük rutinleri sürdürme yönünde birtakım ihtiyaçların doğmasına neden olmaktadır. Böylelikle, artan ihtiyaçları ve bakım verici yükleri nedeniyle yaşamları olumsuz yönde etkilenmektedir. Kanser tedavisi sürecinde, ebeveynlerin günlük yaşamlarındaki rutin işleyişleri de etkilenmektedir. Sık hastane yatışlarının olması, tedavi sürecinin uzun olması, ebeveynlerin iş yaşamlarında değişiklikler nedeniyle normal sürdürülen günlük rutinleri etkilemektedir. Ebeveynlerden birinin çoğunlukla hastanede kalması ile diğer ebeveynin, hane halkının bakımını, ev içindeki finansmanı ve diğer çocukların bakımını sağlama gibi hastane dışındaki yaşamı sürdürme sorumluluğunu tek başına yüklenebilmektedir. Hastanede kalan ebeveynin ise; ev halkı ve eşi için endişe duymasına neden olabilmektedir. Bu durumda evde kalan her birey için görev dağılımının oluşturulmasına ihtiyaç duyulmakta ve ev halkının katılımının ebeveynlerin günlük rutinlerini sürdürmesini kolaylaştırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kanser, Çocuk, Ebeveyn, İhtiyaç

IYRSC

Sözel Bildiri

PEDİATRİK YANIK HASTALARINDA AĞRI, KAYGI VE KORKUNUN YÖNETİLMESİNDE DESTEKLEYİCİ HEMŞİRELİK BAKIMI

Fahriye PAZARCIKCI[*], Ayşe UÇAK[**]

[*]Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Uzaktan Eğitim Meslek Yüksekokulu, Isparta, Türkiye, fahriyepazarcikci@isparta.edu.tr

[**] Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Burdur, Türkiye, ayseucak@mehmetakif.edu.tr

Özet: Giriş-Amaç: Yanıklar çocuklarda ölümle sonuçlanabilen travma nedenlerindendir ve küresel bir sağlık krizidir. Yanık ve yanıktan kaynaklanan doku hasarının tedavisi ağrı, kaygı ve korku verici işlemleri beraberinde getirmektedir. Bu çalışmanın amacı, pediatrik yanık hastalarında ağrı, kaygı ve korku ile etkili baş etmede uygulanabilecek destekleyici hemşirelik bakım yöntemlerini kanıtlar eşliğinde tartışmaktır. Yöntem: Çalışma ulusal ve uluslararası literatür taranarak oluşturulmuştur. Bulgular: Pediatrik yanık hasta bakımında hemşirenin anahtar bir rolü bulunmaktadır. Hemşire hastasının mutlak yararı için öncelikle terapötik çevre oluşturmalıdır. Yanık ünitesi uygun renk, ışık ve sıcak mobilyalarla, çocuğun oyun oynamasını sürdürebileceği şekilde düzenlenmelidir. Çocuğun odasında kendini güvende hissetmesi için acı veren işlemler odası dışında aşka bir ortamda gerçekleştirilmelidir. Hemşire yanıkla ilişkili ya da yanık yarasının bakımında oluşabilecek ağrı, kaygı ve korkunun yönetilmesinde, farmakolojik + nonfarmakolojik yöntem kombinasyonlarını birlikte uygulamalıdır. Literatürde yanık yarasının bakımında oluşabilecek ağrı, kaygı ve korkunun yönetilmesinde farmakolojik yöntemlerin nonfarmakolojik yöntem kombinasyonları ile birlikte uygulanmasının daha başarılı sonuçlar elde edilmesini sağladığı bildirilmektedir. Ayrıca nonfarmakolojik yöntem kombinasyonları analjezik ihtiyacını azaltmaktadır. Çocuğun en sevdiği müziği açmak, masaj yapmak, terapötik oyunu kullanmak, dikkati aktif ya da pasif dağıtmak bu nonfarmakolojik yöntemlerden sadece birkaçıdır. Tartışma-Sonuç: Ağrı, korku ve kaygı gibi stresörlerin yaranın iyileşmesini olumsuz etkilediği bilinmektedir. Bu doğrultuda hemşirelerin pediatrik yanık hastalarında ağrı, kaygı ve korkunun yönetilmesinde kanıta dayalı çalışma sayısını artırıp, kanıtlar doğrultusunda destekleyici hemşirelik bakımı uygulaması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Hemşirelik Bakımı, Yanık.

IYRSC

Sözel Bildiri

CRUSH SENDROMU

Ceren AKIN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

cerenakn78@gmail.com

Özet: Vücut dokularının kısmen veya tamamen ezilmesi,baskıya maruz kalması sonucunda oluşan ödem,şok,böbrek yetmezliği,kalp yetmezliği gibi sonuçlara verilen isme denmektedir. Sendrom nedenleri: iş ve trafik kazalarında alınan darbeler, çığ düşmesi ile kar kütlesi altında kalmak, deprem sebebiyle göçük altında kalmak başlıca sebeplerdendir. Semptomlar: kahverengi idrar, ödem, halsizlik, aritmi, hipotansiyon en sık karşılaşılan semptomlar arasında yer almaktadır. Bunun yanı sıra; göçük altından kurtarılan kişide ilk başta hiçbir semptoma rastlanmayabilir. Fakat K ve ezilen doku proteinlerinin kana karışması,böbrek,karaciğer ve akciğer gibi organların zarar görmesi ile birlikte bir süre sonra kan basıncında düşme,solunum yetmezliği ve ölüm görülebilir. Tedavi: kandaki sıvı oranını arttırmak ,(Saatte 1 litre hızıyla) K değeri düşürülmesi, fasitomi, diyaliz gibi tedavi yöntemlerine başvurulabilir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, crush sendromu, tedavi

IYRSC

Sözel Bildiri

OKUL ÖNCESİNDE ENGELLİ ALGISI: HİKÂYE KİTAPLARI VE İÇERİK ANALİZİ

Tuba ULUHAN*, Hacer TEKERCİ**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü, Burdur, Türkiye, tuba.uluhan18@gmail.com*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, hacertekerci@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Piaget'in bilişsel gelişim kuramına göre çocuklar okul öncesi dönemde, kendi düşüncelerini ve gerçekliklerini inşa edebilmek için şemalar geliştirmektedirler. Çevreden gelen uyaranlar ile çocukların insanlara ve çevrelerine yönelik geliştirdikleri şemalar, akran ilişkilerinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Erken dönemde çocukların gelişim özelliklerine bağlı olarak kendisi dışındaki kişiler ile ilgili düşüncelerini, kararlarını etkileyen ve akran ilişkilerini şekillendiren çeşitli öğeler bulunmaktadır. Bu bağlamda değerlendirildiğinde, çocuğun içinde yer aldığı sosyal çevreye (akran ilişkileri, sınıf kuralları, öğretmen davranışları vb.), bireysel özelliklere (yaş, cinsiyet, sosyal beceriler vb.) ve eğitim materyallerine (oyuncaklar, çocuk hikâye kitapları vb.) bağlı olarak çocukların akran algısı şekillendirmektedir. Okul öncesi dönemde çocukların gelişimi için kullanılan en önemli eğitim materyallerinden biri çocuk hikâye kitaplarıdır. Eğitim süreci içinde çocuk hikâye kitapları, çocukların gelişim alanlarını çok yönlü destekleyerek zihinsel şemalarının oluşumunda etkin rol oynamaktadır. Bu çalışma, okul öncesi dönemde hikâye kitaplarında yer verilen 'engelli' kavramına ilişkin mesajların incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmada çocuk hikâye kitaplarını incelemek için döküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini, 5-6 yaş grubu çocuklarda 'engelli' kavramını vurgulayan çocuk hikâye kitapları oluşturmaktadır. Örneklemi ise bu eserler arasından amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilen ve 'engelli' olma durumunu içeren hikâye kitapları seçilmiştir. İncelenen çocuk hikâye kitapları, belirli kriterler ekseninde değerlendirilmiş ve bu doğrultuda tematik bir çerçeve oluşturulmuştur. Bu doğrultuda araştırma da veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen içerik değerlendirme formu kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda 'engelli' olma durumunu içeren hikâye kitapları kategorileriyle birlikte örneklendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, engelli algısı, hikâye kitapları

IYRSC

Sözel Bildiri

TERMAL KİMYASAL BUHAR BİRİKTİRME YÖNTEMİ İLE ÜRETİLEN PEROVSKİT (CH3NH3PbI3) İNCE FİLMİN ATMOSFERİK KOŞULLARLA ETKİLEŞİMİ

Ayşegül COŞĞUN*, Ayşegül TAŞÇIOĞLU, Gökhan YILMAZ*****

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Enerji Sistemleri Mühendisliği Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, aysgl.cosgun@gmail.com*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Tarım, Hayvancılık ve Gıda Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, Burdur, Türkiye, atascioglu@mehmetakif.edu.tr*

**** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Enerji Sistemleri Mühendisliği, Burdur, Türkiye, gyilmaz@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Geçmişten günümüze değişmeyen tek şey enerji ihtiyacıdır. Bu ihtiyaçta değişen tek şey ise bu enerjiyi nasıl sağladığımızdır. Enerji elde etmek için kullandığımız kaynaklar yenilenebilir ve yenilenemez olarak sınıflandırılmaktadır. Gelişen teknolojiyle birlikte bilim insanları yenilenebilir enerji kaynakları kullanmanın insan sağlığı, çevre kirliliği ve toplumun sosyo-ekonomik durumu için daha doğru olduğunu savunmaktadır. Dünyanın en büyük yenilenebilir enerji kaynağı ise güneştir. Bu sebeple güneş enerjisini kullanabilmek adına yapılan güneş hücresi çalışmaları son yıllarda gittikçe önem kazanmaktadır. Piyasa incelendiğinde ticari olarak üretilen güneş hücrelerinin silisyum tabanlı güneş hücreleri olduğu görülmektedir. Ancak silisyum tabanlı güneş hücrelerinin üretilmesi organik güneş hücrelerine göre daha zor ve maliyetlidir. Literatürde silisyum tabanlı güneş hücreleriyle rekabet edebilme potansiyeline sahip organik güneş hücreleri çalışmaları bulunmaktadır. Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde organik güneş hücresi ailesinde potansiyeli en yüksek olan malzeme ise perovskit güneş hücreleridir. Ticari olarak üretilen güneş hücreleri verimliliğiyle yarışabilecek potansiyele sahip bu hücrelerin tek sorunu ise kararsızlık mekanizmasının anlaşılamamasıdır. Sunulacak bu çalışmada perovskit bir yapıya sahip olan CH3NH3PbI3 ince filminin üretilmesi ve bu kararsızlık mekanizmasının anlaşılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yenilenebilir Enerji, Organik Güneş Hücresi, Perovskit, İnce Film

IYRSC

Sözel Bildiri

KÜRESEL ISINMANIN AFETLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Edanur EKER

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Cevat Sayılı Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, ekeredaa37@gmail.com

Özet: Günümüzde ortalama bütün klimatologlar tarafından, dünya iklim sisteminde bir bozulmanın olduğu kabul edilmektedir. Sanayi Devrimiyle birlikte atmosferde birikmeye başlayan başta CO2 olmak üzere, diğer sera gazlarının (metan –CH4, azotoksit-N2O ve flora klora karbonlar –CFC5, vb.) yerden verilen uzun dalgalı ışınları tutması sebebiyle yaklaşık yüzey sıcaklıklarında belirgin bir artma eğilimi gözlenmektedir. Küresel ısınma, fosil yakıtların yakılması (petrol, doğalgaz, kömür vs.) ormansızlaşma, sanayi süreçleri ve tarımsal etkinliklerden kaynaklanmaktadır. Nitekim son çağda küresel sıcaklıkta yaklaşık 1,0 derecelik artış olmuştur. Sıcaklıktaki artış yeryüzünde olumsuz etkiler göstermektedir. Bunların başında doğal dengenin bozulması, iklimlerin değişmesi ve özellikle yeryüzündeki birçok afetin tetiklenmesi yer almaktadır. Küresel ısınma ile ortaya çıkan ısınmadan kaynaklı kuraklık, aşırı yağışlar, heyelanlar ve erozyon oluşumlarından ormanlarımız zarar görmektedir. Ormanların yanması ve tahribiyle oluşacak CO2 gibi sera gazları atmosfere karışacaktır, ayrıca ağaçların zayıf düşmesi, ormanların fırtına, kar, çığ ve benzeri meteorolojik afet etkilerine karşıda direnci düşürmektedir. Sıcak ve kurak dönemin uzunluğundaki ve şiddetindeki artışa bağlı olarak, orman yangınlarının frekansı, etki alanı ve süresi artabilir. Mevsimlik kar ve kalıcı kar-buz örtüsünün kapladığı alan ve karla örtülü devrenin uzunluğu azalabilir; birdenbire kar erimeleri ve kar çığları artabilir. Deniz seviyesi yükselmesine bağlı olarak, ülkemizin yoğun yerleşme, turizm ve tarım alanları durumundaki, alçak taşkın- delta ve kıyı ovaları ile haliç ve ria tipi kıyıları sular altında kalabilir. Evren üzerinde bölgesel ve zamansal farklılıklar oluşacaktır. Dünyanın bazı bölgelerinde kasırgalar, kuvvetli yağışlar bunlara bağlı olarak seller ve taşkınlar gibi meteorolojik afetlerin şiddetlerinde ve sıklıklarında artmalar olurken, bazı bölgelerinde uzun süreli ve şiddetli kuraklıklar buna bağlı olarak yaygın çölleşme olayları etkili olabilecektir. Küresel ısınmanın azaltılmasına yönelik girişimde bulunmadığımız sürece dünyayı büyük felaketler beklemektedir. Bu çalışmada küresel ısınmanın afetler üzerindeki etkisinin derlenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Küresel Isınma, Meteorolojik Afetler, İklim Sistemi

Sözel Bildiri

1999 MARMARA DEPREMİNDEN SONRA TÜRKİYE'DE YAPILAN ZARAR AZALTMA VE HAZIRLIK ÇALIŞMALARININ DERLENMESİ

***Büşra DİKMEN, Mustafa KILINÇ**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi*
Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü
Burdur/Türkiye, bradikmen30@gmail.com
***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi*
Burdur/Türkiye, mkilinc@mehmetakif.edu.tr

Özet: Afetler aniden gelişen, günlük hayatı sekteye uğratan, can ve mal kayıplarıyla sonuçlanan hadise/ hadiselerdir. Türkiye'de afet söz konusu olduğunda ilk akla gelen ''deprem ''olmakla birlikte bu neredeyse ülkenin tamamında aktif bir rol oynamaktadır. Ülkemizde özellikle 1999 yılında yaşanan ve birçok can ve mal kayıplarının yaşandığı Marmara Depreminden sonra "afet bilincinin" oluşturulmaya başlandığı ve afet zararlarının azaltılması konusunda önemli adımların atıldığı da bilinen bir gerçektir. Yaşadığımız coğrafyada tehlikeleri tamamen ortadan kaldırmak mümkün değildir ancak zarar görebilirliği azaltabilmek mümkündür. Afet riskini azaltan ya da arttıran toplumun zarar görebilirlik düzeyi ve afetlere karşı direncidir. Bu çalışmada; 1999 Marmara depreminin yıkımından söz edilmiş olup bu doğrultuda beklenen Marmara depremi hazırlık çalışmaları ve 1999 yılından itibaren toplumun afetlere karşı direncin artırılması için yapılan çalışmalar derlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Zarar Azaltma, Marmara Depremi

IYRSC

Sözel Bildiri

DETERMINING THE EFFECTS OF FORGIVENESS AND PERSPECTIVE TAKING ON NEGATIVE STEREOTYPING TOWARDS SYRIAN REFUGEES: AN EXPERIMENTAL STUDY

Özge KARABULUT*, Gülten ÜNAL**

**Ankara Yıldırım Beyazıt University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of Psychology, Ankara Turkey, ozge.karabulut@avrasya.edu.tr*

*** Ankara Yıldırım Beyazıt University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of Psychology Ankara, Turkey, gunal@ybu.edu.tr*

Abstract: The aim of the present study was to experimentally examine the effects of forgiveness and perspective taking on negative stereotyping towards Syrian refugees. Also, it was aimed to be revealed the roles of apology, dispositional forgiveness, and quality and quantity of contact with Syrian refugees on the relation between independent variables and negative stereotyping. Sample of this thesis consisted of a total of 123 undergraduate students aged 18-25 years. The participants were randomly assigned to 2 (forgiveness, no-forgiveness) X 2 (perspective taking of self, perspective taking of other) between-subjects design. GSR (Galvanic Skin Response) levels were recorded in order to test the effectiveness of the manipulations. Then, the participants respectively completed the following scales: negative stereotyping index, manipulation control and related questions, positive and negative affect scale (PANAS), Heartland forgiveness scale, perspective taking subscale of interpersonal reactivity index, contact quantity scale, contact quality scale, and demographic information form. Descriptive analyses, correlational analyses, a two way analysis of variance (ANOVA) and a two way analysis of covariance (ANCOVA) were conducted. Also, moderation and mediation analyses were performed. The results demonstrated that individuals who took no-forgiveness manipulation present more negative stereotyping towards Syrian refugees. Religiousness, contact quality, and dispositional forgiveness were found to be predictors of negative stereotyping level towards Syrians. The results were discussed in the light of literature.

Keywords: Syrians, Refugees, Negative Stereotyping, Prejudice, Forgiveness

IYRSC

Sözel Bildiri

SEL AFETİNİN İNSANLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ VE YÖNETİLEBİLİRLİĞİ

Şule ÖZTÜRK, Mehmet Zeki YILDIRIM

[1] *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur SBF, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, suleozturk72@gmail.com*

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak SYO, mzekiyildirim@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Sel, suların bulunduğu yerde yükselerek veya başka bir yerden gelerek, genellikle kuru olan yüzeyleri kaplaması olayıdır. Bu durumun riske – afete dönüşmesi sonucu ortaya çıkan sel afetinin tanımı ise sel sularının fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplara neden olup, normal yaşamı ve insan faaliyetlerini durdurarak veya kesintiye uğratarak olumsuz bir şekilde etkileyen ve yerel imkanlar ile baş edilemeyen durum biçiminde yapılmaktadır. Her ne kadar selin bir afet olması doğrudan insan eylemlerine bağlı olsa da seli bir afet olarak ele alırsak selin fiziksel büyüklüğü, arazinin bitki örtüsü ve topografik durumu, yerleşme alanlarına uzaklığı gibi faktörlerin onun büyüklüğüne ve oluşumuna etki ettiğini söylemek mümkündür. Tüm doğal risklerde olduğu gibi selle mücadelede sırasıyla zarar azaltma, önceden hazırlık, kurtarma ve ilk yardım, iyileştirme ve yeniden inşa olarak belirtilebilecek yol haritasının uygulanmasında en önemli pay şüphesiz toplumların risklere karşı yaklaşım biçimlerine aittir. Seller geçmişten beri önemli miktarda maddi ve manevi zararlara neden olmaktadır. Yaygın bir doğal afet olmasına karşın selin insan sağlığı üzerindeki etkileri özellikle ülkemizde yeterli şekilde değerlendirilmemiştir. Bu doğal afetlerin neden olduğu zararlarla ilgili sağlıklı veri eksikliği söz konusudur. Sellerin insan hayatı üzerindeki en önemli etkileri ölüm, yaralanmalar, sel sonrası meydana gelen hastalıklar şeklinde kendini göstermektedir. Sel riskini afete dönüştüren en önemli olgunun kentleşme olduğu asla unutulmamalıdır. Bu çerçevede sel ile etkin mücadelenin birinci yolu kent planlama süreci içerisinde sele gereken önemin verilmesinden geçmekle beraber, ülkemizde geleneksel planlama anlayışının terk edilmesi ve sürdürülebilir kentsel gelişmeyi sağlayacak bir anlayışın egemen kılınması gerekmektedir. Böylece insan yaşamı, çevresel değerler, ekonomik varlıklar ve toplum psikolojisi üzerinde son derece olumsuz etkileri olan sel riski gerek günümüz kuşakları gerekse de gelecek kuşaklar açısından tehlikeli doğal riskler sıralamasında en alt seviyelere inebilecektir. Doğal afetler aslında birer felaket değil sadece sonucunda olumsuz koşullar doğurabilecek risk faktörleridir. Çalışmanın ana konusunun odaklandığı sel olgusu da bu risk faktörlerinden birisini oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Risk yönetimi, afet yönetimi, sel, insan sağlığı, planlama

IYRSC

Sözel Bildiri

ÖMER ZİYÂEDDİN DAĞISTÂNÎ'NİN (Ö. 1920) "*MEVHİBE-İ BÂRÎ TERCÜME-İ BUHÂRÎ*" ADLI RİSALESİ VE ÇEVİRİSİ

Veli ABA*, Musa SÖYLER**

*KSÜ İlahiyat Fakültesi Hadis Bilim Dalı**

*KSÜ İlahiyat Fakültesi Hadis Bilim Dalı Yüksek Lisans***

Özet: Ömer Ziyâeddin Dağıstânî, Osmanlının son dönemlerinde yaşamış, İslâmî ilimlerin farklı dallarında eserler kaleme almasına rağmen hadisçilik kimliği ön plana çıkan mutasavvıf bir âlimdir. Onun kayda değer eserlerini genellikle *Buhârî* üzerine yaptığı çalışmalarında görmekteyiz. Bu eserlerden biriside *Mevhibe-i Bârî Tercüme-i Buhârî* adlı çalışmasıdır. Dağıstânî, bu eseri İstanbul'da yaşadığı dönemde kaleme almıştır. 1327/1909 yılında Matbaa-i Osmâniye'de basımı yapılarak neşredilmiştir. Dağıstânî, *Mevhibe-i Bârî'*de geçen hadisleri *Sahîh-i Buhârî*'nin "Vahyin Gelişi" bölümünde geçen hadisleri alarak tercümesini yapmıştır. Bu eseri yazarken birçok *Buhârî* Şârihlerinin eserlerinden faydalanmış, Fetva Makamına sunması sonucu büyük takdir toplamıştır. Çalışmamızda müellifin, eserinmuhtevası ile ilgili yaklaşımları ve tercümede izlediği metod ele alınarak risâlenin Osmanlı Türkçesinden günümüz Türkçesine çevirisi yapılıp eserle ilgili değerlendirme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ömer Ziyaeddin Dağıstani, Çevri, risale

IYRSC

Poster Bildiri

AN ETHNOBOTANICAL STUDY OF MEDICINAL PLANTS IN MUDANYA

Rüveyda ŞERBETÇİOĞLU[*], İsmail ŞENKARDEŞ[**]

** Marmara University, Institute of Health Sciences, Department of Pharmaceutical Botany, İstanbul, Turkey, ruveydakartal00@gmail.com*

*** Marmara University, Faculty of Pharmacy, Department of Pharmaceutical Botany, İstanbul, Turkey, isenkardes@marmara.edu.tr*

Abstract: An ethnobotanical study was conducted in Mudanya (Bursa), situated in West Anatolia. This paper includes details of plants used in folk medicine and ethnopharmacological information obtained during the field work. Our aim was to collect and identify plants used by local people for therapeutic purposes and to present information about traditional herbal medicine. For this purpose, the field work was done between May 2018-September 2019. Information was obtained by means of open and semi-structured interviews with local people. So far, 107 taxa (belonging to 42 families) used in folk medicine were identified in this study. Of these 59 species were wild, and 48 species were cultivated. The most common families were Rosaceae (19,6 %), Lamiaceae (9,3 %), Asteraceae (8,4 %) and Malvaceae (4,7 %). Infusion was the most common preparation method used within the research area. According to the majority of the plants which have similar usage, these plants are mostly used for diabetes, cough, cold, high cholesterol and flu. In the research area, the use of traditional folk medicine is still prevalent in the community.

Keywords: Ethnobotany, Folk medicinal plants, Mudanya, Bursa, Turkey

Acknowledgments: This work has been supported by Marmara University Scientific Research Projects Coordination Unit under grant number *SAG-C-YLP-080519-0175*

IYRSC

Sözel Bildiri

KAZA SONRASI İLK YARDIM VE BİLİNÇLİ RESÜSİTASYON UYGULAMASI

Özge GEDİKOĞLU*

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi/ Acil Yardım ve Afet Yönetimi/ gedikogluozge@gmail.com*

Özet: Her yıl milyonlarca yaralanmış insan ilk müdahalenin gecikmesi ya da yapılmaması nedeniyle zarar görmekte veya ölmektedir. Bu durumların önüne geçmek için profesyonel yardım ulaşıncaya kadar yapılacak uygun müdahaleler yaralanmaya bağlı ölümlerin ve zararı azaltmaktadır. Kazalarda %50'ye yakın ölümler 30 dakikanın içinde gerçekleşmektedir. Bunların önüne geçebilmemiz için ülkece ilk yardım eğitimi bilincimizi artırmalıyız. Örneğin Avustralya halkının %80'i ilk yardım eğitim almış olmasına rağmen Türkiye'de bu oran %0,5 civarındadır. Verilen eğitimlerin ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir. İlk yardım, herhangi bir kazada yaşam tehlikesi daha kötüye gitmemesi için ilk yardım eğitimi almış herkesin tıbbi araç gereç ve ilaç aramaksızın yaptığı uygulamalardır. İlk yardımın doğru bir şekilde yapılması çok önemlidir. Yanlış uygulamalar sonucu bazı yaralıların hayatını kaybetmesine veya kalıcı hasara yol açılabilir. Bunun için de ilk yardımcı insan bedenini iyi tanımalıdır. Aynı zamanda soğukkanlı ve sakin olmalı, olay yeri ve kendi güvenliğini sağlamalı ve emin olmadığı uygulamaları yapmamalıdır. İlk yardımda temel amaçlar şunlar; hayatta tutmak, acıyı hafifletmek, yaralanmanın ya da hastalığının ilerlemesini engellemek, iyileşme sürecini başlatmaktır. İlk yardımda temel uygulamalar koruma, bildirme kurtarma (KBK) olarak ifade edilir. Korumada, kaza sonrası (ABC)'si hava yolu açıklığı, solunum, dolaşım değerlendirmesi ve olay yerinin de incelenmesi yapılır. Bildirimde, mümkün olduğunca hızlı bir şekilde gerekli yardım kuruluşlarına haberin iletilmesidir. Kurtarmada, yaralılara müdahale hızlı ancak bilinçli sakin bir şekilde yapılmasıdır. İlk yardım sadece fiziki olarak yaralanmış kişilerce değil aynı zamanda yaralanmalı olaylarda psikososyal etkilenmiş kişilerce de uygulanır. İlk yardım esnasında temel yaşam desteği kendiliğinden dolaşımı ve solunumu olmayan hastalarda herhangi bir ilaçlı müdahalede bulunmaksızın kalbin pompalama faaliyetini dışarıdan göğse basılar uygulayarak gerçekleştirme işlemidir. Kardiyopulmoner resüsitasyon 1965'te ölüme yakın konumdaki kalp rahatsızlığı olan hastaları yeniden hayata döndüren metot olarak tanıtıldı. Yöntem olarak erken ölümü önleme hedeflendi. Kaza esnasında eğitimli kurtarıcılar tarafından da temel yaşam desteği, KPR'de ventilasondan önce kompresyon şeklindeki önemli sıralama değişikliği olarak yetişkinlerde ABC yerine CAB geçerli oldu sağlık profesyonelleri açısından çünkü beyinin 4 dakikadan fazla oksijensiz kalması kalıcı hasarlar bırakmaktadır. Dolaşımı öne almak bundan kaynaklıdır. Resüsitasyon işleminde göğüs kafesini tama yakın çöktürmek ve efektife bir kalp masajı uygulamak için en az 5 cm göğüs basısında en az 5 cm derinlikte bası uygulamak önerilmektedir. İlk yardımda bilinçsiz hiçbir şey yapılmamalı çünkü "Hastaya faydan olmasa da zarar verme" kuralı her zaman dikkate alınmalıdır. Bu nedenle ilk yardım eğitimi almamış kişilerin müdahalede bulunmaları sakıncalıdır.

Anahtar Kelimeler: Bilinçli davranış, ilk müdahale, resüsitasyon

IYRSC

Sözel Bildiri

VELESPİT ŞEHRİ KONYA

Hülya ATASOY

Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Atatürk İlke ve İnkılapları Ana Bilim Dalı, Konya, Türkiye. Mail adresi: yeteratas0y06@gmail.com

Özet: Konya'da velespit (bisiklet) sporunun başlangıç tarihi 1923 yılında İdman Cemiyetleri İttifakının kuruluşuna kadar uzanır. Düz ve geniş bir coğrafi alana sahip Konya şehrine bisiklet sporu Gençlerbirliği ile İdmanyurdu arasındaki rekabet sayesinde gelişmiştir. Konya'nın ilk bisikletçileri, Ahmet Çelikdöğen, Tayyar Bey, Nuri Yenal ve Necati Kaşıkçı'dır. Daha sonra ilerleyen zamanlarda 1930'larda Demirci Mehmet, Ali Saim Kaymak, Himmet Ölçmen, Mehmet Kıcıkoğlu ve Arap Selahaddin de katılmıştır. Konya'da bisiklette ilk derece yapan sporcu Nuri Yenaldır. 1932'de Türkiye yol üçüncüsü olmuştur. Türkiye'nin ilk yarış pisti, 1949 yılında, Vali Refik Şefik Soyer ve Beden Eğitimi Müdürü Dündar Ataman'ın girişimi ile Konya'da yapılmaya başlanmıştır. 28 Haziran 1950'de ise seremoni ile açılmış olup 1948 Londra Olimpiyatlarına katılan Ali Çetiner, Talat Tunçalp, Orhan Suda ve Enver Osmalı bisikletleriyle gösteri yapmışlardır. Eski Türkiye Bisiklet Federasyonu Başkanı Emin Müftüoğlu (2004 – 2016)'ndan sonra gelen ve şu anda da görevini icra eden Türkiye Bisiklet Federasyonu Başkanı olan Erol Küçükbakırcı, 1973'te Balkan şampiyonluğu kazanan ilk Türk sporcusu olmuştur. 1973 ve 1975'te iki defa Uluslararası Türkiye Turu'nu Seyit Kırmızı kazanmıştır. Birçok isim ile Konya şehri bisiklet sporu alanında şampiyonlar vererek dünya çapında milli marşımızın her ülkede dinlenmesine vesile olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Velespit Tarihi, Konya, Şampiyonluk.

IYRSC

Sözel Bildiri

DAĞILIMLI MERTEBEDEN SVIR EPİDEMİK MODELİNİN NÜMERİK ANALİZİ

Mehmet KOCABIYIK 1*, Mevlüde YAKIT ONGUN 2,**

İlkem TURHAN ÇETİNKAYA 3***

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Matematik Bölümü, Burdur, Türkiye, mkocabiyik@mehmetakif.edu.tr*

*** Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Matematik Bölümü, Isparta, Türkiye, mevludeyakit@sdu.edu.tr*

**** Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Matematik Bölümü, Kütahya, Türkiye, ilkem.turhan@dpu.edu.tr*

Özet: Diferansiyel denklemler birçok bilim dalında matematiksel modelleme amacıyla kullanılmaktadır. Bu modellemelerde ise adi ve kesirli mertebeden diferansiyel denklemlerin kullanımı oldukça fazladır. Bu çalışmada ise yine bu tip modelleme ile elde edilmiş bir endemik model olan SVIR modelinin nümerik çözümü araştırılmıştır. Bulaşıcı hastalıkların ortadan kaldırılması için aşılamanın oldukça önemli olduğu aşikardır. SVIR modelinde de diğer endemik modellerden farklı olarak aşıların zamana bağlı yoğunluk fonksiyonu V terimi ile aşılamanın gelişimi ve etkisi incelenebilmektedir. Ancak bu modellemede bir nevi adi ve kesirli diferansiyel denklemlerin genel hali olan Dağılımlı mertebeden diferansiyel denklemler kullanılmıştır. Bu tip denklemlerin kullanımı ile hem adi mertebeden hem de kesirli mertebeden denklemlerin çözümünü ulaşılabilmektedir. Dağılımlı mertebeden diferansiyel denklemlerin tanımında yer alan yoğunluk fonksiyonu ile bu inceleme mümkündür. Modelin nümerik çözümü ve analizi çalışma içerisinde yapılmış ve dağılımlı mertebeden denklemlerin bu tip modellerde kullanımının mümkün olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Dağılımlı mertebeden diferansiyel denklemler, SVIR epidemik model, Aşılama.

IYRSC

Sözel Bildiri

NONSTANDARD DİSCRETİZATİON FOR A MODEL OF GLUCOSE–INSULIN HOMEOSTASIS

İlkem TURHAN ÇETİNKAYA 1[*] Mehmet KOCABIYIK 2[**], Mevlüde YAKIT ONGUN 3[***]

** Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Matematik Bölümü, Kütahya, Türkiye, ilkem.turhan@dpu.edu.tr*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Matematik Bölümü, Burdur, Türkiye, mkocabiyik@mehmetakif.edu.tr*

****Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Matematik Bölümü, Isparta, Türkiye, mevludeyakit@sdu.edu.tr*

Abstract: In mathematical biology, the relationship between glucose and insulin is very important for patients with diabetes. Therefore, there are different mathematical models on this subject. The balance between the two variables in patients can be understood more easily with the solution of such models. In this study, the model defining glucose-insulin homeostasis in healthy rats is considered. Nonstandard finite difference (NSFD) diagrams are used for the numerical solution of the model. Next, the stability analysis of the model is discussed. The graphics and analysis of the solution are included in the study. It has been observed that this proposed and used method is quite effective in the solution and interpretation of the model.

Keywords: Glucose-Insulin homeostasis, Nonstandard finite difference scheme, Stability Analysis.

IYRSC

Sözel Bildiri

COVID-19 SÜRECİNİN HEKİM VE HEMŞİRELERDE STRES, ANKSİYETE VE İŞ DOYUMU ÜZERİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ: ÇALIŞMA PROTOKOLÜ

Sultan ÖTKÜN*, Melda SOYSAL TOMRUK**

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, 4. Sınıf Öğrencisi, sultanotkn1234@hotmail.com**

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, meldastomruk@mehmetakif.edu.tr***

Özet: Tüm dünyayı etkisi altına alan 21. Yüzyılın en büyük hastalığı olarak nitelendirilen yeni tip korona virüsün herhangi bir tedavisinin bulunamaması ve sürecin kestirilememesi stresin en büyük nedenleri arasındadır. Yeryüzünde yaşayan tüm bireyler süreci ağır psikolojik semptomlarla atlatırken sürecin ön safhasında yer alan hekim ve hemşirelerin yükünün ağır olduğu aşikârdır. Bu nedenle sağlık çalışanlarının önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Süreçle ilgili tüm soruların yanıtsız kaldığı bu dönemde hem tüm bireyler gibi süreci yaşayarak öğrenmeye çalışmak hem de şifa dağıtıcı rolünde olmak takdire şayandır. Bu nedenle hekim ve hemşirelerin bu dönemde yaşadıkları mental duygu durum bozukluklarının erken tespiti önemlidir. Aktif çalışan sağlık personelinin yüksek düzeyde biyopsikososyal stres yaşadığı ve uzun süreli travmatik etkisinin olacağı düşünülmektedir. Araştırma Denizli ve Burdur ilindeki aile sağlığı merkezleri ve hastanelerdeki hekim, hemşireleri kapsamaktadır. Ağır psikolojik ve fizyolojik yükü olan sağlık çalışanlarının bu süreçteki depresyon, anksiyete ve iş doyumu gibi mental durumları pandemi öncesiyle karşılaştırılacaktır. Elde edilen sonuçlar bütün boyutlarıyla ele alınıp sağlık çalışanlarının mental sağlığını iyi edebilecek çözüm yolları aranacaktır. Araştırmada hekim ve hemşirelerin demografik bilgileri sorgulanacaktır. Bunun yanında Beck Depresyon Ölçeği, Beck Anksiyete Ölçeği, Minnesota İş Doyum Ölçeği kullanılacaktır. Bunların yanında Polar RS800CX cihazı da kullanılarak stres ölçümünün yapılması hedeflenmektedir. Sağlık çalışanlarının mevcut durum itibariyle yüksek iş stresi olduğu saptanmıştır. Bu günlük çalışma hayatlarını etkilemektedir. Bu nedenle bu sürecin sağlık çalışanları üzerindeki etkilerinin saptanması ve önlem alınması gerekmektedir. Mental sağlığı yerinde sağlık personelinin iş veriminin de yüksek olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covıd-19, Sağlık Çalışanları, İş Doyumu, Anksiyete, Stres

IYRSC

Sözel Bildiri

BİR AFET OLARAK İNSANİ KRİZLER VE BESLENME SORUNU

Deniz KARABALIK*, Esma AKSOY KENDİLCİ**

**Bitlis Eren Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Acil Durum ve Afet Yönetimi Anabilim Dalı(Disiplinlerarası), Bitlis, Türkiye, karabalikdeniz@gmail.com*

*** Bitlis Eren Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Bitlis, Türkiye, dyt.e.aksoy@hotmail.com*

Özet: Afet en genel tanımla normal yaşamı ve insan faaliyetlerini durdurarak veya kesintiye uğratarak toplulukları etkileyen ve etkilenen topluluğun kendi imkân ve kaynaklarını kullanarak üstesinden gelemeyeceği, doğal, teknolojik veya insan kökenli olaylardır. İnsani krizler, yaşam için temel gereksinimlerin alınmamasına neden olan kompleks bir durumu tanımlar. Savaş ve çatışma gibi nedenlerden dolayı hızla arttan yer değiştirmeler veya salgın hastalıklar, deprem, sel gibi afetler, kuraklık, açlık gibi durumlar insani krizlerin başında gelmektedir. Afet sonucunda bireylerin sosyolojik, psikolojik ve fizyolojik durumlarında olumsuz değişiklikler meydana gelebilmektedir. Beslenme, barınma gibi temel yaşamsal ihtiyaçları karşılanamamaktadır. Öne çıkan beslenme sorunlarına bakıldığında; gıda güvencesinin sağlanamaması, temiz suya ulaşamama ve oluşabilecek hastalıklar, gıda güvenliği ile ilgili sorunlar, yetersiz-dengesiz beslenme ve kronik hastalık durumlarında uygun beslenme olanaklarının sağlanamamasıdır. Beslenme sorunları açısından bebekler, çocuklar, yaşlılar, gebeler, kadınlar, engelliler ve kronik hastalığı bulunanlar afetten fazla etkilendikleri için daha çok dikkat edilmesi gereken gruplardır. Her afetin yoğun, şiddetli bir aşaması ve sonrasında da normalleşme, olağan toplumsal akışa geçiş ve iyileşme süreci görülmektedir. Bu süreçte beslenme, barınma, tıbbi destek, psikososyal destek, eğitim ve üretim süreçlerinin başlaması amaçlanır. Durum tespitinin en güncel ve sürekli şekilde yapılması gerekir. Acil gereksinimlerin sağlanması için hızlı müdahale programlarının geliştirilmesi gerekir. Gıda güvencesinin mutlak şekilde sağlanması gerekir. Anne sütü gibi çok temel bir gıdanın bebeklere kesintisiz verilmesi için eğitim ve savunuculuk çalışmaları sürekli olarak yapılmalıdır. Gıda güvenliği ve diğer konularda da bilgilendirmeler yapılmalıdır. Eğitimlerin kültüre özgün olarak yapılması da önerilmektedir. Bir afet olarak insani krizlerde beslenme sorununa karşı afetlere daha dirençli toplumlar inşa ederken ulusal ve uluslararası olarak da gerekli çalışmalar yapılmadır. Bu çalışmada insani krizlerde beslenme sorunları, en çok etkilenen gruplar ve yapılması gerekenler üzerinde durulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Afet, İnsani Krizler, Beslenme, Gıda Güvenliği

IYRSC

Poster Bildiri

KAYSERİ İLİNDEKİ UYGUN KENT YERLEŞİM ALANLARININ COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMLERİ YÖNTEMLERİ İLE TAHMİNİ

Mustafa AKSOY*, Ahmet Doğukan YAZICI**

**Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, Mimarlık ve Şehir Planlama Bölümü, Eskişehir, Türkiye, mustafa.aksoyy@outlook.com.tr*

*** Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Atça Meslek Yüksekokulu, Mimarlık ve Şehir Planlama Bölümü, Aydın, Türkiye, adyazici@adu.edu.tr*

Özet: Son yıllarda, mekansal bilgilerin Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ile analiz edilmesi, görüntülenmesi ve yorumlanmasında çok büyük ilerlemeler kaydedilmiştir. Gittikçe karmaşıklaşan kent alanlarında yerleşim bölgeleri, etkileri birbirinden farklı olan birden çok faktöre bağlıdır. Farklı ağırlıklara sahip olan bu faktörler yerleşim alanlarının belirlenmesinde etkilere sahiptirler. Sahip oldukları etkilerin analizinde CBS yöntemleri önemli bir rol üstlenmektedir. Sürdürülebilir kentsel gelişimini önemli olduğu günümüzde uygun kent yerleşim alanlarının belirlenmesi büyük önem arz etmektedir. Bu çalışmada, Kayseri ilindeki yerleşim alanlarının uygunluğu incelenmiştir. Yerleşim alanlarının uygunluğunu etkileyen faktörler; fay hatlarına olan mesafe, yükseklik, eğim, bakı, akarsuya olan mesafe, arazi kullanımı/arazi örtüsü, ulaşım ağına olan mesafe, tramvay ağına olan mesafe, eğitim alanlarına olan mesafe, sağlık alanlarına olan mesafe, park alanlarına olan mesafe ve havaalanı gürültü etkisi olarak belirlenmiştir. Faktörlerin ağırlıklarının belirlenmesinde "İkili Karşılaştırma Yöntemi" kullanılmıştır. Çalışmada uygun alanların belirlenmesinde CBS yöntemlerinden "Weighted Overlay" yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulgulara göre, mevcut koşullar altında en uygun yerleşim alanları şehrin kuzey-batı ve batı bölgesinde yer almaktadır. Kuzey çevre yolunun Ankara-Niğde ayrımının bulunduğu bölgenin uygun yerleşim bölgesi içerisinde olduğu görülmektedir. Talas Belediyesi sınırlarının doğusunda yer alan bölge ise orta derece uygunluğa sahiptir. Çalışma alanın güneyinde yer alan Erciyes Dağı etekleri ise uygunluk derecesi en düşük olan bölge olarak göze çarpmaktadır. Bu bölgede yerleşim derecesinin düşük olmasındaki en önemli etkenler yükseklik, eğim ve bakıdır. Sonuçlar incelendiğinde, şehrin kuzeyinde bir bölgede yine uygunluk derecesi düşük olan bir bölge bulunmaktadır. CBS, konuma dair verilerin toplanması, depolanması, analiz edilmesi ve sunulmasında kullanılan etkili bir araçtır. Uygun yerleşim alanlarının belirlenmesinde birden çok faktör etki etmektedir. CBS'nin çeşitli oranda etkileri olan bu faktörlerin analiz edilmesinde, sağlıklı sonuçlara ulaşılmasında büyük katkı sağladığı söylenebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uygun Kent Yerleşim Alanları, CBS, Kayseri.

IYRSC

Sözel Bildiri

COVİD-19 PANDEMİ SÜRECİNDE KALP NAKLİ ALICILARI: LİTERATÜR TARAMASI

Ayşe UÇAK[1], Arzu TAT ÇATAL[2], Fatma CEBECİ[3]

[1]Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Burdur, ayseucak@mehmetakif.edu.tr

[2]Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, arzutatben@gmail.com

[3]Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, fatmacebeci@gmail.com

Özet:

Giriş: Kalp naklinden sonra hastalar, rejeksiyonları önlemek için ömür boyu immünsupresif tedaviye ihtiyaç duyarlar ve bu nedenle COVID-19'a karşı daha savunmasız olabilirler. Kalp nakli alıcıları, risk faktörleri olarak belirlenmiş yüksek bir komorbidite prevalansına sahiptir.

Amaç: Bu derleme çalışmasında COVİD-19 pandemisi sürecinde kalp nakli alıcılarında enfeksiyon riski ile ilişkili özellikler üzerinde durulacaktır.

Gereç-Yöntem: Çalışma "kalp nakli, COVID-19, immünsüpresyon" Türkçe anahtar kelimeleri ve "heart transplant, COVID-19, immunosuppression" İngilizce anahtar kelimeleri ile yapılan literatür taraması sonucunda oluşturulmuştur.

Bulgular: Çalışmalar immünsupresif tedaviye ek olarak erkek cinsiyet, ileri yaş, hipertansiyon ve diyabetes mellitüs gibi kronik rahatsızlıklara sahip olan kalp nakli alıcılarının COVİD-19 test sonucunun pozitif çıkma olasılığının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Kalp nakli alıcılarının sahip oldukları komorbiditeler arasında; hipertansiyon, hiperlipidemi, diyabet, yeni başlayan koroner kalp hastalığı, kronik obstrüktif akciğer hastalığı, serebrovasküler hastalık, kronik böbrek fonksiyon bozukluğu, hiperürisemi ve hipotiroidizm gibi hastalıkların olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar, SARS-CoV-2 enfeksiyonunu takiben bağışıklığı zayıflamış kalp nakli alıcıları için dikkatli olunması gerektiğini göstermektedir.

Tartışma ve Sonuç: Kalp nakli alıcılarının COVİD-19 enfeksiyonu ile enfekte olma risklerinin daha yüksek olduğu yapılan çalışmalarda belirtilmiştir. Hastalığın ciddiyeti viral istila ve proliferasyonla birlikte sitokin fırtınası, miyokardiyal hasar ve ölümle belirgin, yoğun bir bağışıklık tepkisi olarak meydana geldiği bilinmektedir. Sonuç olarak, COVİD-19 sürecinde kalp nakli alıcılarında optimal sonuçlar sağlamak için, hastaların süreç yönetiminde kanıta dayalı uygulamaları kullanmak önemlidir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Kalp Nakli, İmmünsüpresyon

IYRSC

Sözel Bildiri

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN HASTA GÜVENLİĞİ KÜLTÜRÜNE İLİŞKİN ALGI VE TUTUMLARI

Arzu TAT ÇATAL[1], Ayşe UÇAK[2], Fatma CEBECİ[3]

[1]*Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, arzutatben@gmail.com*

[2]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Burdur, Türkiye, ayseucak@mehmetakif.edu.tr*

[3]*Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, fatmacebeci@gmail.com*

Özet:

Giriş: Hemşirelik eğitiminin önemli bir bölümü klinik ortamlarda gerçekleşmektedir. Klinik ortamlarda birinci önceliğimiz hasta güvenliğidir. Uygulamalar sırasında destek, suçlayıcı olmayan kültür ve hataları bildirme istekliliğinin hasta güvenliğiyle ilişkili olduğu bilinmektedir. Hemşirelik öğrencilerinin hasta güvenliği kültürüne ilişkin algı ve tutumlarını anlamak zayıf yönlerini belirlemek ve geliştirmek için önemlidir.

Amaç: Bu derleme çalışmasında hemşirelik öğrencilerinin hasta güvenliği kültürüne ilişkin algı ve tutumları üzerinde durulacaktır.

Gereç ve Yöntem: Çalışma "hasta güvenliği, hemşirelik, öğrenci, tutum, hemşirelik eğitimi" Türkçe anahtar kelimeleri ve "patient safety, nursing, student, attitude, nursing education" İngilizce anahtar kelimeleri kullanılarak yapılan literatür taraması sonucunda oluşturulmuştur.

Bulgular: Araştırma sonuçları hemşirelik öğrencilerinin hasta güvenliği kültürlerinin istendik düzeyde olmadığını belirtmektedir. Hasta güvenliğine yönelik tutumların yaşa, iş deneyimine, iş yüküne ve güvenlik eğitimine göre değiştiği görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin güvenlik tutumlarının güvenlikle ilgili davranışlarıyla da ilişkili olduğunu gösteren çalışmalar mevcuttur. Hemşirelik öğrencilerinin hasta güvenliği kültürü düzeylerinin düşük olması ve olumsuz tutumları ortaya çıkan hataları arttırarak hasta güvenliğini tehlikeye atabilir.

Tartışma ve Sonuç: Güvenlik kültürü, hasta güvenliğini sağlamak ve sağlık hizmetlerinde kaliteyi arttırmak için temel faktörlerden biridir. Pozitif hasta güvenliği kültürü, güvenliğe ilişkin performansı arttırır. Hasta güvenliği eğitimi alan öğrencilerin güvenlik kültürüne karşı daha olumlu tutumlara sahip oldukları bilinmektedir. Hemşirelerin ve hemşirelik öğrencilerinin, hasta güvenliğine ilişkin kavram ve uygulamaları bilmeleri önemlidir. Sonuç olarak hasta güvenliği kültürünün geliştirilerek hemşireler ve hemşirelik öğrencileri tarafından benimsenmesi yaşanabilecek tıbbi hataları azaltmada da etkili olabilir.

Anahtar Kelimeler: Hasta güvenliği, Hemşirelik, Öğrenci, Tutum, Hemşirelik eğitimi

Sözel Bildiri

TEKNOLOJİK AFETLER

Osman Nuri UTKU

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Cevat Sayılı Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Burdur/Türkiye
osmanudgu66@gmail.com

Özet: Afetleri, "Doğal Afetler" ve "Teknolojik Afetler" olarak ikiye ayırmak mümkündür. Teknolojik afetler endüstriyel kazalar, çeşitli kazalar, ulaşım kazaları olarak sınıflandırılabilir. Tıpkı insan kaynaklı afetler gibi eğitimsizlik, bilgisizlik, dikkatsizlik, yeterli önlemlerin alınmaması gibi sebeplerden ötürü kaza veya kasıt sonucu ortaya çıkabilirler. Nükleer santral kazaları, kimyasal, endüstriyel, uçak, demiryolu ve gemi kazaları, baraj yıkılması gibi kazalar teknolojik afet olarak kabul edilmektedir. Bunun dışında, Japonya'nın Fukushima şehrinde 11 Mart 2011 tarihinde Sendai şehrinden 130 km uzaklıkta meydana gelen 9.0 büyüklüğündeki deprem ve onu takip eden tsunami sonucu, nükleer santral tarihinin en büyük ikinci kazası meydana gelmiştir. Teknolojik afetlerdeki zararlar felakete neden olan teknoloji türüne göre değişim gösterir. Yaşanan bir teknolojik afetin etkileri kısa, orta ya da uzun vadede ortaya çıkar.

Anahtar Kelimeler: Nükleer kazalar, Kimyasal silahlar ve kazaları, Sanayi kazaları

IYRSC

Sözel Bildiri

KRONİK RAHATSIZLIĞI OLAN BİREYLERİN SALGIN HASTALIKLARA KARŞI TUTUMLARININ İNCELENMESİ: ANTALYA İLİ ÖRNEĞİ

Hatice Betül UYSAL*, Yusuf ŞAHİN**

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, 4. Sınıf Öğrencisi, haticebetuluysal@gmail.com**

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, ysahin@mehmetakif.edu.tr***

Özet: Tam olarak tedavi edilemeyen ve iyileşme göstermeyen uzun süreli devam eden durumlara kronik hastalık denir. Kronik hastalığı, akut hastalıktan ayıran en önemli özellik ise ilerleyişi ve iyileşmesinin kendisine bağlı olmamasıdır. Salgının tanımı ise; Bir enfeksiyon hastalığının belirli bir bölgede, belirli bir zamanda öngörülen sıklık miktarından çok daha fazla görülmesidir. Salgın hastalıklar ise kısa bir zaman içinde o bölgedeki insanların büyük bir bölümüne bulaşan hastalıklardır. Salgın hastalıklar hava, vektör, temas yolu ve ara kaynak ile 4 şekilde insanlara bulaşmaktadır. Bu araştırma da, Antalya ilinde yaşayan kronik rahatsızlığı olan bireylerin salgın hastalıklar karşısında sergiledikleri tutumlarının incelenmesi ve demografik sorulara göre de analiz edilmesi amaçlanmaktadır. Kronik rahatsızlığı olan bireylerin salgın hastalıklar konusunda daha bilinçli olması ve daha dikkatli bir şekilde yaşaması toplum açısından fayda sağlayacaktır. Araştırmanın evrenini, Antalya ilinde yaşayan kronik rahatsızlığı olan bireyler oluşturmaktadır. Araştırmada 20 yaş ve üstü 100 kişiye ulaşılmıştır. Araştırma "Salgın Durumunda Tutum Ölçeği" (Bıyıklı ve ark., 2020) anket formu kullanılmıştır. Anket 5'li likert tipi 30 maddelik bir ölçektir. Ölçek 5 alt düzeyden oluşmaktadır. Bunlar, kaçınma düzeyi, önlem alma düzeyi, kaygı düzeyi, algılanan risk-bulaşma düzeyi ve kontrol düzeyleridir. Veri toplama aracında ayrıca katılımcıların cinsiyeti, yaşı, eğitim durumu ile birlikte kronik rahatsızlığı olan bireylerin salgın hastalık ile ilgili tutumlarını destekleyici 6 soru bulunmaktadır. Araştırmada, katılımcıların %64'ü kadın ve %34'ü 42-49 yaş aralığındadır. Katılımcıların, %44'ü ilkokul mezunu olup %52'sinin aylık geliri 2501₺ ve üstü olduğu görülmektedir. Hangi kronik rahatsızlığa sahipsiniz sorusuna verilen cevapların %39'ü astım ve KOAH hastası olduğu ve %36'sının ise diyabet hastası olduğu belirlenmiştir. Katılımcılar, en yüksek ölçeğin 5 boyutundan biri olan önlem alma kısmında "Sık sık ellerimi yıkarım (18md)." sorusuna %92'si her zaman yanıtını verdikleri belirlenmiştir. Cinsiyete göre salgın hastalıklara karşı tutumlarının incelenmesi için yapılan bağımsız grup t-testi sonucunda, istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Ancak yapılan Anova testinde ölçeğin önlem alma boyutu ile kronik rahatsızlık arasında anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hastalık, Kronik Rahatsızlık, Salgın Hastalıklar

Sözel Bildiri

SPİN KAPLAMA YÖNTEMİ İLE ÜRETİLEN TiO_2 İNCE FİLMİN ATMOSFERİK KOŞULLARA BAĞLI OLARAK ELEKTRİKSEL İLETKENLİK DEĞİŞİMİNİN İNCELENMESİ

Fatma Nur SARIKAYA[*], Asuman KOÇU[*], Ayşegül ÇOŞĞUN[*], Ayşegül TAŞÇIOĞLU[**], Gökhan YILMAZ[***]

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Enerji Sistemleri Mühendisliği Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, fatmanursarikaya@hotmail.com, aysgl.cosgun@gmail.com, asumankocu20@gmail.com*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Tarım, Hayvancılık ve Gıda Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, Burdur, Türkiye, atascioglu@mehmetakif.edu.tr*

**** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Enerji Sistemleri Mühendisliği, Burdur, Türkiye, gyilmaz@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Dünyadaki enerji ihtiyacının temiz bir gelecek için yenilenebilir enerji kaynaklarından karşılanması gerektiği yadsınamaz bir gerçektir. Yenilenebilir enerji kaynaklarının başında gelen güneşten hem ısı hem elektrik üretmek mümkündür bu sebeple güneş enerjinin kullanılabilmesi için birçok çalışma mevcuttur. Bu çalışmaların başında güneş hücreleri vardır. Güneş hücreleri, ışık enerjisini elektrik enerjisine dönüştüren fotovoltaik araçlardır. Güneş hücreleri incelendiğinde üç ana ailesinin olduğu görülmektedir. Bunlar sırası ile wafer üzerine büyütülen hacimli (bulk) güneş hücreleri, ince film güneş hücreleri ve organik bileşen içeren organik güneş hücreleridir. Bu üç gruptan ilk ikisi ticari olarak bulunabilmektedir. Organik güneş hücreleri ise üretimlerinden hemen sonra verimleri yüksek olmasına karşın zaman içerisinde bozunmaya maruz kaldıklarından ticari olarak bulunmamaktadır. Ancak bilim insanları üretimi kolay verimliliği yüksek olan organik güneş hücreleri üzerine araştırmalarına devam etmekte ve bu bozunmayı oluşturan parametreleri düzeltmeye çalışmaktadır. Bu çalışmaların temelini ise organik güneş hücrelerini oluşturan tabakaların bozunmaya karşı karakterizasyonları oluşturmaktadır. Organik güneş hücreleri yapıları incelendiğinde iletken tabaka üzerine genellikle TiO_2 tabaka kaplandığı görülmektedir. Bu çalışmada TiO_2 ince filmin spin kaplama yöntemiyle üretilmesi ve atmosferik koşullarla etkileşiminin incelenerek metafizibilitesinin anlaşılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spin kaplama, TiO_2, Organik Güneş Hücresi, İnce Film, Atmosferik bozunma

IYRSC

Sözel Bildiri

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ORGAN BAĞIŞI HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ İNCELENMESİNE YÖNELİK ARAŞTIRMA

Almila Şükriye KAZAK

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, 4.Sınıf
almila.s.kazak@gmail.com

Özet: Vücutta görev yapamayacak kadar hasta ve hatta bedene zararlı hale gelen bir organın bir yenisi ve sağlamı ile değiştirilmesi düşüncesi çok eski zamanlardan beri insanların ilgisini çekmiştir. Organ bağışı, bir kişinin hayatta iken serbest iradesi ile tıbben yaşamı sona erdikten sonra doku ve organlarının başka hastaların tedavisi için kullanılmasına izin vermesidir (Bölükbaş, Eyüpoğlu, Kurt, 2004). Yetersiz organ bağışı tüm dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de insan sağlığı açısından önemli problemlerden biridir. Organ ve doku nakli bekleyen hastaların sayısı her geçen gün artmakta, ancak organ bağışı bu artışın çok gerisinde kalmaktadır. Organ bağış davranışı; sağlık bilimleri, sosyal bilimler, eğitim bilimleri, etik ve hukuk gibi farklı disiplinler tarafından çalışılan bir konudur (Arğan, 2007). Araştırmada, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nde 2020-2021 akademik yılı içerisinde İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde okuyan öğrencilerin organ bağışı hakkındaki bilgi düzeyleri incelenmektedir. Bunun yanı sıra konu hakkında yeterli ve doğru bilgiyi nerelerden elde ettiklerini, bağışta bulunma niyetlerini, daha önce ki benzer deneyimlerini, dini inançları ve demografik özelliklerini organ bağışına yönelik tutumlarının tespit etmeyi amaçlamaktadır. Araştırma Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinde iktisadi ve idari bilimler fakültesi mevcudundaki 8 bölümde eğitim gören öğrencileri hedef almaktadır. Bu araştırma nicel bir çalışma olup covid-19 nedeniyle online anket yöntemi ile toplanacaktır. Tabakalı örneklem yöntemi kullanılarak gerçekleştirilen bu çalışmada 6 adet sosyo-demografik, 9 adet bilgi, 8 adet davranış ve 20 adet tutum sorusu içermektedir (Organ Bağışı Hakkında Bilgi, Tutum ve Davranış (Doğan, 2009)). 345 öğrenciye ulaşması hedeflenmekte olup katılımcıların, verdiği yanıtlara %95 güven payı ±5 hata payı ile ulaşılması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Organ Nakli, Bağış, Doku Nakli, Üniversite Öğrencileri

IYRSC

Sözel Bildiri

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN PANDEMİ SÜRECİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIMININ PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ VE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI

Hatice KISA*, Ümmühan KAYGISIZ**

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, 4. Sınıf Öğrencisi, kisahatice15@gmail.com**

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, ukaygisiz@mehmetakif.edu.tr***

Özet: Çin'de başlayan ve tüm dünyayı etkileyen Covid-19 pandemisinin sosyal, siyasal, ekonomik ve psikolojik yansımaları yaşamımıza giren bir gerçek olmuştur. Bireylerin fiziksel ve psikolojik sağlığını tehdit eden salgın üretimden tüketime, uluslararası ilişkilerden eğitime, ulaşımdan eğlenceye, dini ibadetlerden spor etkinliklerine kadar hayatı değiştirmiştir. İnsanların hayatına getirilen değişiklikler ruhsal olarak derin etkiler yarattığı da gözler önündedir. Bu süreçte bireylerin kendilerini izole etmesiyle iletişim olanakların öneminin artması, hayatın tamamen online olduğunun göstergesidir. Arkadaşlık kurma, güncel haberleri takip etme, eğitime katılma amacıyla sosyal medya sıkça kullanılmaktadır. Pandemi sürecinde sosyal ilişkileri sürdürmek, yakınlarımız ve arkadaşlarımızla iletişim içinde olmak, duygularımızı paylaşmak stresi azaltmaktadır. Bu yüzden bireylerin psikolojik yönünden dayanıklılığını sağlamak için sosyal medya kullanımının büyük etkisi olduğu görülmektedir. Günlük olarak internette zaman geçirilmesi psikolojik iyi oluş üzerinde etkisi olduğu kadar gereğinden fazla kullanılması da sosyal medya bağımlılığını ortaya çıkarmaktadır. Bu bilgiler doğrultusunda sosyal medya kullanımının bireyler üzerindeki etkisini değerlendirme çalışmalarının önem taşıdığı görülmektedir. Sosyal medya kullanımı her yaş grubunda görülmekle beraber genç yaş grubunda daha fazla görülmektedir. Bu doğrultuda araştırma üniversite öğrencilerini kapsamaktadır. Araştırmanın amacı pandemi sürecinde sosyal medya kullanımının psikolojik iyi oluş ve sosyal medya bağımlılığı arasındaki korelasyonu tespit etmektir. Sosyal Medya Kullanım Amaçları Ölçeği ve Sosyal Medya Bağımlılığı ölçekleri kullanılarak bireylerde sosyal medya bağımlılığının olup olmadığı ve ne ölçüde bağımlı oldukları belirlenmelidir. Bunların yanında uyum ihtiyacı, psikolojik iyi oluş gibi sosyo-psikolojik özelliklerin sosyal medya bağımlılığındaki rolü ve sosyal medya bağımlılığının etkilediği alanlar incelenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Sosyal Medya, Bağımlılık, Psikolojik iyi oluş

IYRSC

Sözel Bildiri

TOPLUMSAL CİNSİYET TEMELLİ SANAYİ SİTESİNİN ERİLLEŞMESİNE KARŞI KADINLARIN BAKIŞ AÇISININ SOSYOLOJİK İNCELENMESİ; BALIKESİR İLİ ÖRNEĞİ

Sevde EROĞLU*

**Balıkesir Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Balıkesir, Türkiye, sevdeeroglu99@gmail.com*

Özet: Organize sanayi bölgeleri, kalkınma planlarında, sanayinin geliştirilmesine ve bölgesel kalkınmanın gerçekleştirilmesine yönelik destekleyici önlemler arasında yer almıştır. Yapım amacı plansız, denetimsiz şekilde yapılaşmış, çevre kirliliği ve plansız kentleşmeye neden olan dağınık şekilde işyerlerini bir araya toplamak suretiyle çevre sağlığına ve şehrin planlı gelişmesine katkıda bulunmak, benzer iş kollarında çalışan işletmeleri aynı site içinde toplanmasıyla verimlilik elde etmektir. Ağırlıklı olarak yapı kooperatifleri vasıtasıyla uygulamaya konulan sanayi siteleri, daha çok tamirat ve imalatla uğraşan küçük işletmelerin yer aldığı, altyapı hizmetleri ile idare binası, çırak okulu, satış dükkânı gibi sosyal kurumlarla donatılmış işyeri topluluklarıdır. Sanayi sitelerinin kentin çeperine taşınması, dağınıklığın önlenmesi ve gelişim yaratabilmesi için bir arada toplanması olumlu gelişmeler yanında olumsuz gelişmeler de getirmektedir. Kalkınmanın amaçlanmasıyla birlikte burada toplanan iş yerlerinin toplumda 'erkek mesleği' olarak nitelendirilen tamir işlerini kapsaması bakımından ve mekânın kullanım amacı yanında bir sosyalleşme işlevi görmesi mekânın erilleşmesi boyutunda elzem bir konu olmaktadır. Toplumda Ataerkil yapıya sahip aileler başta olmak üzere sanayi sitelerinin 'tehlikeli bölge', 'erkek mekânı' ilan edilmesi durumuyla kadınların bu bölgeden uzak durması gerektiği görüşleri bulunmaktadır. Bu çalışmada da sanayi sitesinin ve kadınların sanayi sitesine karşı görüşlerinin incelenmesi üzerine sosyolojik değerlendirme yapılması amaçlanmaktadır. Çalışma için 1970'li yıllardan itibaren sosyal bilim paradigmasına etkisini gösteren nitel araştırma yöntemlerinden biri olan yarı yapılandırılmış mülakat yöntemi tercih edilmiştir. Balıkesir karesi ilçesinde bulunan sanayi sitesinin incelenecek olması ve sadece kadınların bakış açısının ele alınacak olması çalışmanın sınırlılığını oluşturmaktadır. Çalışmada her bakış açısına sahip kadın katılımcı ile görüşme yapılması hedeflenmiştir. Literatürde daha önce bu konu dâhilinde çalışılmamış olması da çalışma için önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sanayi Sitesi, Erilleşme, Ataerkillik

IYRSC

Sözel Bildiri

PANDEMİ DÖNEMİNDE AİLE İÇİ ROLLER VE KADINA ATFEDİLEN DEĞERİN SOSYOLOJİK İNCELEMESİ

Hayra ÜSKÜP

**Balıkesir Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Balıkesir, Türkiye.*

hayrauskup@gmail.com

Özet: Toplumu etkileyerek gündemde pandemi olarak yer alan COVID-19 virüsü ilk önce Çin'in Vuhan şehrinde daha sonra dünyada yayılarak küresel boyutta etkili olmuş ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından Pandemi ilan edilmiştir. Yayılma hızına ve insan sağlığı üzerindeki etkisine bakıldığında genel çapta koruyucu önlemlerin artırılması ve devletin toplum refahını sağlaması amacıyla bazı önlemler alınarak kısıtlamalar gündeme getirilmiş 'yeni normal' hayata geçiş sürecinde 'evdekal' çağrıları ile toplumsallığın başkalaşan boyutları görülmektedir. Bu çalışmada pandemi sürecinin toplumun en temel yapı taşı olan aileye etkilerinde değişen rollerin sosyolojik olarak ele alınması amaçlanarak aynı zamanda yerleşmiş davranış kalıpları ekseninde değişen aile içi rollerine ve bu bağlamda farklı toplumsal sınıftaki kadınların aile içindeki yerinin beden sosyolojisi bağlamında incelenmesi hedeflenmektedir. Sosyalleşmenin dört duvar arasında gerçekleşmesi evde eşler arasındaki yabancılaşmış karakterlerin evli olmasının anlaşılması ile tarafların psikolojik ve fiziksel şiddet ile birlikte kadınların, dilin hegenomik gücüne maruz kaldığı alanlar oluşmuştur. Evde kalınan sürede çatışmaların bolca yaşandığı ailelerde kadın çoğunlukla tampon kurum olarak görülmüş ve ebeveyn-çocuk arasındaki ilişkiyi korumaya çalışarak ruhsal anlamda pandemi döneminde derinden sarsılan gruplar arasında yer almıştır. Çalışan kadın ve annelerin gündelik hayatındaki sosyal destek mekanizmalarına ulaşımının azalması ile Goffman'ın sahne-önü ve sahne-arkası kavramı, pandemi sürecinde işlerini online olarak yürütmeye çalışırken kadının hane içindeki her alanda ve her ilişkide başarılı olması için atfedilen tahakküm sonucunda kadının statüsünde değişiklik olmadan kadın çok daha zorlu bir mesai ile karşı karşıya kalmıştır. Katılımcıların anlam dünyalarını daha iyi aktarabilmek için nitel veri toplama tekniği ile yüz yüze görüşmelerin uygun görülmesinden dolayı yarı-yapılandırılmış bir görüşme formu ile mülakatlar gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, Aile sosyolojisi, Beden sosyolojisi, Kadın

IYRSC

Sözel Bildiri

SAĞLIK ÇALIŞANLARINA YÖNELİK ŞİDDET OLGUSUNUN ÖZELBİR SAĞLIK KURUMU ÖRNEĞİNDE İNCELENMESİ

Sevda AYDIN*, Salih CEYLAN**

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,Cevat Sayılı Sağlık Bilimleri Fakültesi,Acil Yardım ve Afet Yönetimi

Sa925473@gmail.com

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,Eğitim Fakültesi ,Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı

Özet : Şiddet hayatımızın her alanında karşımıza çıkmaktadır.Sağlık kurumlarında görünen şiddet ise hasta, hasta yakınları ya da diğer bireyden gelen, sağlık çalışanı için risk oluşturan; tehdit edici söz veya davranış, fiziksel veya cinsel saldırıdan oluşan durum olarak ele alınmaktadır. Sağlık çalışanlarının şiddet olaylarıyla sık karşılaşmasıyla birlikte,sağlık hizmetlerinde şiddet günümüzde gittikçe artan bir önem kazanmakta ve sağlık personelinin şiddet açısından risk altında bulunduğu herkesçe kabul edilmektedir. Sağlık çalışanları meslektaşlarının, hasta veya hasta yakınlarının şiddetine maruz kalmakta, fiziksel ve psikolojik zarar görmektedir.Bu psikolojik baskı altında çalışma durumu hasta yakınları ve çalışanlar arasındaki sağlıklı ilişkiyi bozmakta ve sağlık çalışanlarının moral ve motivasyonunu azalmakta, çalışanların hastalara sunduğu hizmet kalitesi düşmekte, çalışanlarda psikolojik sorunlar ortaya çıkabilmekte ve hatta çalışanların iş bırakmasına neden olabilmektedir.Bu bildirinin amacı, sağlık çalışanlarının güvenli ortamlarda yüksek motivasyon ve verimle çalışabilmesi buna bağlı olarak sağlık kurumlarında kaliteli bir sağlık hizmeti sunulması için şiddetin faktörünün önlenmesinin önemine vurgu yapmak ve özellikle son 1 ay içerisinde en az bir kez sözel, fiziksel,psikolojik ve cinsel şiddet türlerinden birine maruz kalan sağlık çalışanlarının demografik özelliklerine,şiddet gördükleri ortama,maruz kalınan şiddetin türüne , şiddet gördükleri kişi ya da gruplara ve çalıştıkları bölümlere göre karşılaştırılması amaçlandı. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgubilim deseni ile çalışılmıştır.Bu bağlamda çalışma grubumuza demografik özelliklerden oluşan çoktan seçmeli 6 soru ve açık uçlu sorulardan oluşan beş kadar soru yöneltilmiş ve verilen cevaplar kategorize edilerek analiz edilmiştir.Bu çalışmada hastanede şiddet bakımından en riskli ortamı saptamanın yanında şiddet kavramının sağlıkçılara nasıl psikolojik etkiler bıraktığıda irdelenmiştir.Araştırma bulgularına göre çalışma gurubundaki 10 sağlık çalışanı arasından 7'si türüne bakılmaksızın son 1 ay içerisinde şiddete mağruz kalmıştır.Şiddete mağruz kalan sağlık çalışanlarının %100'ü ise şiddet görme kaygısı ile psikolojik sorunlar yaşamaktadır.Sağlık çalışanlarının gözünden şiddet görme riskinin en yüksek oranda öngörüldüğü hastane bölümü Acil Servis olarak saptanmıştır. Çalışanların şiddet türlerine bakılmaksızın %57 oranıyla hasta yakınları tarafından şiddete uğradığı ,ve bunu %28 oranıyla hastanın şahsi tarafınca uygulanan şiddetin takip ettiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, sağlık, sağlık çalışanı.

Sözel Bildiri

BURDUR İL MERKEZİNDE DEPREM BİLİNCİNİN ARTTIRILMASI

İlayda SADAY

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Cevat Sayılı Sağlık Bilimleri Fakültesi,Acil Yardım Ve Afet Yönetimi Burdur,Türkiye, ilaydasadayy@gmail.com*

Özet: Yerkabuğunda gerçekleşen ani kırılmaların neden olduğu sismik titreşimlerin dalgalar halinde yayılması sonucu oluşan yeryüzündeki sarsıntılara deprem denir. Ülkemiz, jeolojik özellikleri bakımından depremselliği yüksek bir ülke olup en etkin deprem kuşaklarından birinin üzerindedir. Türkiye'de yaşanan depremlerin büyük bir kısmını tektonik depremler oluşturur. Türkiyede çoğunlukla sığ deprem olur ve depremin gerçekleştiği noktanın odak derinliği yıkım kuvvetini etkiler, yeryüzüne yakın noktada meydana gelen depremlerin verdiği hasar daha çoktur. Yani fayların bulunduğu yerleşim alanlarında depremin etkisi ve şiddeti daha büyük olacaktır. Burdur ili güncel Türkiye Deprem Tehlike Haritası'na göre 1.derece deprem bölgesinde yer almaktadır ve Burdur Grabeni olan Gökçebağ segmenti Burdur Merkez'den geçerek fay hattı üzerinde bulunan yerleşim bölgelerinde yaşayan nüfusu tehdit ettiği düşünülmektedir. Burdur ili güncel nüfusu 270.796 olmakla birlikte elde edilen verilere bakıldığında 39.300 kişi direkt fay hattı üzerinde ve yakınlarında ikamet etmektedir. Yüzdeye vurulduğunda %42-%43 arasında bir orana tekabül etmektedir. Deprem afetine karşı dirençli bir toplum olmak adına yapılacak doğrudan bir eğitimin afete karşı direnç kapasitesinin arttıracağı varsayılmaktadır. Eğitim içeriği olarak; Deprem afetiyle öncesinde-sırasında-sonrasında nasıl baş edebileceklerine yönelik verilecek yardımcı eğitim ve deprem afeti hakkında bilinçlendirilmesi,deprem öncesi,sırası ve sonrası yapılması gerekenler,YOTA olarak düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Mücadele, Fay Hattı, Burdur, Yerleşim Bölgeleri

IYRSC

Sözel Bildiri

ZATÜRRE

Hakan TEPEKÖYLÜ

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Cevat Sayılı Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım Afet Yönetimi Ana Bilim Dalı,Burdur, Türkiye, bjk09quaresma@gmail.com*

Özet: Zatürre tıp dilinde pnömoni olarak adlandırılan bakteri, virüs ve nadiren parazitlerinde sebep olduğu akciğer enfeksiyonudur.Akciğerlerde meydana gelen bu enfeksiyon alveollerde iltihap hücrelerinin birikmesine ve yine bu alanda kan damarlarından gelen serumun dolmasına neden olur.Bundan dolayı alveoller hava içeriğini kaybederek solunum işlevini yerine getiremezler.Bu sebeplede bu kişilerde; balgamlı öksürük, ateş ile birlikte titreme, nefes darlığı, göğüs ağrısı, solunumda artış gibi belirtiler görülür. Bu çalışmanın amacı ise insanların pnömoni hakkında bilgilenmesi hususunda birçok kavram ve bilgilerin eksik veya yanlış bilinmesinden dolayı asıl risk faktörlerini belirleyerek ileriye dönük eğitimler ile pnömoniye yakalanan kişi sayısını azaltmaktır. Bu eğitimlerde bireylere bulaş yolu anlatılarak doğru bilgiye ulaştırılıp, kulaktan dolma diyebileceğimiz yanlış ve sağlıksız bilgilerin yayılması engellenebilir. Sonuç olarak bu ve bunun gibi eğitimler ile halkımızın bu tür hastalıklara karşı daha dirençli ve bilinçli olmasını sağlayarak bireylerin en az hasar ile hastalığı atlatıp yaşamlarına devam etmeleri sağlanır.

Anahtar Kelimeler: Pnömoni, Bulaş Yolu, Korunma, Eğitim, Akciğer Enfeksiyonu

IYRSC

Sözel Bildiri

TÜRKİYE'DE KADIN GİRİŞİMCİLER PROFİLİ VE SOSYOLOJİK ANALİZİ: SAKARYA ÖRNEĞİ

Fatma KAÇAN

**Balıkesir Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültesi , Sosyoloji Bölümü, Balıkesir, Türkiye*

Fkacan98@gmail.com

Özet: Girişimciler toplumun hem ekonomik hem de sosyo-kültürel alanda büyümesinde rol oynamaktadır. İşverenlerin istihdam yaratması, sermaye oluşturması ve ekonomik alanda ilerleme sağlamasında girişimcilere ihtiyaç vardır. Ekonomik ve sosyal gelişme her iki cinsiyet açısından da önemlidir. Özellikle yıllardır erkek sahası olarak bilinen girişimcilikte kadın yüzünün önemi gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerinde daha iyi anlaşılmaktadır. Kadınların içinde olmadığı ekonomik ve sosyal büyüme süreci yarım ve dengesiz olacaktır. Dünya'nın yarısını kadınlar oluştururken toplumsal cinsiyet rolleri üzerinden erkek girişimcilerin sayısının daha fazla olduğu kabul edilir bir gerçektir. Günümüz toplumunda sosyal, teknolojik ve endüstriyel değişimler kadınların girişimci rollere daha çok adım atmalarına ve iş hayatına atılmalarına neden olmuştur. Kadın girişimcilerin sayısı her geçen gün daha da artarken ekonomiye olan katkıları kalkınma ve refah seviyesini yükseltmektedir. Kadınların çalışma hayatına girmesiyle artan eğitim seviyesi de her alanda karşımıza çıkmaktadır. Özetle kadınlar girişimcilikte kendilerini ifade etme şansı yakalamakta ve kariyer alanlarından birisini oluşturmaya başlamaktadır. Bu çalışmanın amacı girişimciliğin tanımı yaparken arka plan edilen kadın girişimcinin de tanımını yapmaktır. Kadın girişimcilerin önemini ve kadın-erkek girişimci farklarını ortaya koymaktır. Bu bağlamda çalışmada saha olarak Sakarya kenti belirlenmiştir. Çalışma 10 kadın girişimci ile sınırlandırılmıştır. Çalışmanın daha anlaşılır olması adına derinlemesine mülakat tekniği tercih edilmektedir. Sakarya'da girişimcilik yapan kadınların çalışma hayatlarında ve aile hayatlarındaki yaşamları ve bu yaşamların arasındaki dengeyi korumadaki rolleri, çalışma stratejileri, başarı sırları, girişimcilikte aldığı riskleri, kadın olmaktan kaynaklanan sorunlara ilişkin geliştirdikleri çözümlerin sosyolojik perspektif açısından tartışılması ve aktarılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimci Kadın, Toplumsal Cinsiyet, Risk Alma Eğilimi, Başarı Güdüsü.

IYRSC

Sözel Bildiri

THE RELATIONSHIP BETWEEN DEATH AND MUSIC: A SAMPLE OF TORAJA AND GANA

Mehmet Ali ZARİFOĞLU*

**Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü TürkMüziği Teorisi ve Etnomüzikoloji Sanat Dalı, Bursa, Türkiye, zarifoglumali@gmail.com*

Abstract: People go through periods where their personal or social positions change during the periods they live, and we can call this transition periods. It may be possible to say that the most important transition stages in human life are birth, marriage and death. In these transitional periods, the rituals that are shaped by the belief system of that society and in the cultural facts of that society are performed with the aim of celebration or blessing. "Death is not only a biological event that leaves a corpse as waste, but also an important sociocultural event because of the behavior, ceremonies and beliefs it brings."(Ozturk,238) The rituals performed before, during, and after death are carried out for many purposes, such as the deceased person's transition to a new dimension and the ability to easily overcome the difficulties they will face in this new life, purification or respect for the deceased. Funeral ceremonies, which have been performed in different ways in different cultures since the earliest times, provide continuity with rituals organized consecutively. In the notice, the relationship between music and death will be evaluated from the perspective of ethnomusicology through examples of Toraja and Ghana death rituals, and the function of music in death rituals will be tried to be understood.

Keywords: Death, Music, Gana, Toraja, Rituals.

IYRSC

Sözel Bildiri

EKOFEMİNİZM: KADIN VE DOĞA ÜZERİNDEKİ TAHAKKÜMÜN İNCELENMESİ

Melisa ÇETİN*

**Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye, cetin.melisa@outlook.com*

Özet: Ekofeminizme göre erkeklerin kadınlar üzerinde kurduğu tahakkümle insanların doğa üzerinde kurduğu tahakküm arasında bir benzerlik bulunmaktadır. Bu sebeple çevre sorunlarına feminist bakış açısıyla yaklaşmak gereklidir. Ekofeministlere göre bugüne kadar hiçbir siyasi fikir ister liberalizm ister sosyalizm olsun hiçbiri ekofeminizm kadar kapsayıcı olmamış, doğaya insan merkezli bakış açısıyla yaklaşarak onu kontrol altına aldıkça insan özgürlüğünün de gerçekleşeceğini varsaymışlardır. Dolayısıyla ekofeministler çevre sorunlarına antroposentrik yaklaşımı eleştirmekte ve sorunların asıl sebebinin insan merkezli yaklaşım değil erkek merkezci yaklaşım olduğunu dile getirmektedirler. Tarihsel sürece baktığımızda geçmişten günümüze kadın ve doğa üzerindeki tahakküm sürekli devam etmiş, bilimsel devrim, ekonomik kalkınma gibi faktörlerin de sürece eklenmesiyle bir dönüşüm yaşanmış, eril yapılanmalar şiddetini daha da artırmıştır. Feminist ideoloji tarih boyunca kendi içerisinde dönüşümler geçirmiş ve dalgalara ayrılmıştır. Bu çalışmanın konusu olan ekofeminizm üçüncü dalgada başlamıştır. Üçüncü dalga feminizm ırk, cinsiyet, sınıf, ekonomi gibi konuları ele almakta, kadın sorunuyla genel anlamda değil bireysel olarak ilgilenmektedir. Ekofeminizm, dördüncü dalga feminizmde yer alan internet ve teknolojiyi kullanarak kadın ve çevre sorununa çözüm aramaktadır. Bu çalışmanın konusu ekofeminizmdir. Çalışmada ekofeminizm kavramını ve ortaya çıkış sürecini inceleyerek kadın ve doğa üzerindeki tahakküm ilişkisini ortaya koymak ve ekofeminizimle ilgili genel bir değerlendirme yapmak amaçlanmaktadır. Çalışma literatür taramasına dayalı olarak gerçekleştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Ekofeminizm, Kadın ve Doğa, Çevre, Ekoloji, Feminizm

IYRSC

Sözel Bildiri

AFETLER SONRASI YAPILAN İYİLEŞTİRME ÇALIŞMALARI: ELAZIĞ DEPREMİ ÖRNEĞİ

Merve ÖZTÜRK* Haluk AKTAY**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Burdur, Türkiye, merve.dilber@hotmail.com*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Altınyayla MTMYO, Burdur, Türkiye, haktay@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Afetler ani ölüm ve mal kayıplarına yol açabilen, hayatın akışını düzensizleştiren, insanlar ve canlılar üzerinde kısmi de olsa etkiler yaratan sonuçlardır. Hiç umulmadık anda ortaya çıkabildiği gibi, önceden tahmin yürütülerek de gerçekleşebilir. Afet sonrası yapılan çalışmaların önemi de oldukça büyüktür. Ekonomik, sosyal, kültürel ve psikolojik rehabilitasyon hizmetleri ile afetzedenin yaşadığı çevre koşulları iyileştirilir. Afetlerin yol açtığı sorunlardan toplumun en az zararla çıkması için bu sürecin şeffaflıkla yönetilmesi gerekir; aynı zamanda etkin bir afet yönetim sistemi oluşturulmalıdır. İyileştirme çalışmaları kapsamında yürütülenler afetzedenin ihtiyaçlarını karşılar nitelikte olmalıdır. Bu çalışma afet sonrası yapılan iyileştirme çalışmalarının nasıl ve hangi koşullarda yürütüldüğü, halka faydasının ne derecede olduğu ve içinde bulunulan şartların daha iyi bir hale getirilmesi gibi amaçları içinde barındırır. Araştırmada kullanılan Elâzığ depremi örneği baz alınarak literatür taraması yapılmış ve gerekli bilgilere ulaşılmıştır. Bu araştırmada Dergi Park, AFAD, KIZILAY, EM-DAT, Ulusal Tez Merkezi, Advanced Search, Google Akademik veri tabanları kullanılarak, ‘’afet’’, ‘’afet yönetim sistemi’, ’iyileştirme’’ anahtar kelimeleri içerikte yer almıştır. Tarama incelemesi sonrası 5 tez, 10 makale, 18 dergi , 4 rapor ve 3 tam metin kitaba erişilmiştir. Bu incelemeler sonucunda Elazığ depremi sonrası 2 gün içerisinde 23 507 çadır bölgeye gönderilmiş ve 17 000 sıcak yemek verilmiştir. Bölgeye toplam 26 797 çadır, 31 886 yatak gönderilmiştir. İyileştirme çalışmalarında 7 245 personel görev almıştır. Nakdi yardım olarak toplam 98 556 437 ₺ toplanıp ihtiyacı olan afetzedelere dağıtılmıştır. Araştırma sonucunda yapılan iyileştirme çalışmalarının öneminin oldukça büyük olduğu görülmüştür. Her kişi aynı zamanda bir afetzede adayıdır. Ortaya çıkacağı belli olmayan bu durumla sürekli karşı karşıyayız. Ne kadar planlı ve önlemli bir şekilde gidilirse zararı, can kayıplarını, psikolojik sorunları da aynı düzeyde azaltabiliriz. Tabi ki bunlar olurken gerekli eğitimler, tatbikatlar, kongreler de insanlar için düzenlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Afet Yönetim Sistemi, İyileştirme

IYRSC

Sözel Bildiri

PANDEMİ DÖNEMİNDE TÜRK KIZILAY'I

Rumeysa GÖKMEN*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, rumeysagkmn@gmail.com*

Özet: İlk olarak Çin'in Wuhan bölgesinde, 2019 yılı Aralık ayının başında görülüp, bu bölgedeki yetkililer tarafından tanımlandığı için gayri resmi olarak Wuhan Corona virüsü olarak adlandırılan COVID-19; bulaşıcı ve çok tehlikeli bir solunum yolu hastalığıdır. Ortaya çıkışından beri dünya çapında yayılarak tarihte görülmemiş yaygınlıkta bir pandemiye yol açmıştır. Pandemi ile mücadelede en sık duyacağımız temel kavramlardan olan karantina, sosyal uzaklaşma ve izolasyon insanların kendini korumasını amaçlayan ilaç-dışı yöntemlerdir. Bunun yanı sıra çeşitli kurum ve kuruluşların aldığı tedbirler ve sivil toplum örgütlerinin sosyal yardım çalışmaları ile mücadele sürmektedir. Bu sivil toplum kuruluşlarının başında gelen Türk Kızılay'ı 1868 yılından bu yana Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Hareketi'nin temel ilkeleri olan "insanlık, ayrım gözetmemek, tarafsızlık, bağımsızlık, hayır kurumu niteliği, birlik ve evrensellik" çerçevesinde çalışan bir yardım kuruluşudur. Bu bağlamda pandemi süresince de toplumsal dayanışmayı sağlamak, sosyal refahın gelişmesine katkıda bulunmak, yoksul ve muhtaç insanlara barınma, beslenme ve sağlık yardımı ulaştırmak için önemli görevler üstlenmiştir. Türk Kızılay'ı pandemi döneminde insanlara Korona Dayanışma Projesi çalışmaları kapsamında beslenme yardımları, eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları, hijyen malzeme desteği ve sosyal nakdi yardım faaliyetlerinde bulunmaktadır. Türk Kızılay'ı, Korona virüs tehdidine karşı yürütmekte olduğu çalışmalar ile yaşanan krizden en çok etkilenmesi beklenen toplum kesimlerini desteklemek ve toplum dayanışmanın artmasını amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Korona virüs, Pandemi ile mücadele, Türk Kızılay'ı

IYRSC

Sözel Bildiri

ORİGAMİ İLE İLGİLİ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN BETİMSEL ANALİZİ

Pelin YAPRAKDAL [1*], Işıl AÇIK-DEMİRCİ [2]**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Matematik Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, pelinyaprakdal@gmail.com*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Matematik Eğitimi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, idemirci@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Bu araştırmanın amacı; alan kısıtlaması yapılmadan Türkiye'de yayınlanmış olan origami temalı tezlerin, araştırmacılar tarafından belirlenen kriterlere göre incelenmesidir. Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığının Ulusal Tez Merkezi sisteminin arama motoru kullanılarak konu başlığı 'origami' olan tüm lisansüstü tezler, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Dokümanlar betimsel analiz yolu ile incelenmiştir**.** Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre; Türkiye'de yayınlanmış olan ve başlığında 'origami' anahtar kelimesi geçen 32 (otuz iki) adet tez tespit edilmiştir. İncelenen tezlerin %65.62'si 'eğitim ve öğretim', %34.38'i ise diğer konularda (mühendislik, sağlık vb.) yazılmıştır. Bu yazılan tezlerden 'yüksek lisans' düzeyi ilk sırayı alırken 'doktora' ikinci, 'tıpta uzmanlık' ise üçüncü düzeyde bulunmaktadır. İncelenen tezler 'Türkçe' ve 'İngilizce' dilinde yazılmıştır. Tezlerin 'devlet' ve 'vakıf" üniversitelerinde yazılma oranları da dikkate alınmıştır. Tezlerin en çok 'Ondokuz Mayıs Üniversitesi', 'Orta Doğu Teknik Üniversitesi' ve 'İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü kurumlarında yazıldığı görülmekle birlikte toplam 16 (on altı) kurum katkıda bulunmuştur. İncelenen tezlerin %37.50'si 'Eğitim Bilimleri Enstitüsü', %25.00'i 'Fen Bilimleri Enstitüsü', %18.75'i 'Sosyal Bilimleri Enstitüsü' ve %18.75'inin ise diğer enstitülerde yazıldığı anlaşılmıştır. Yapılan tezlerin en fazla '2015-2020' yılları arasında olduğu görülmüştür. İncelenen tezleri yazanların cinsiyet oranları ise 'kadın' araştırmacılar %84.37, 'erkek' araştırmacılar %15.63 tür. Tezlerin tam metinlerinin 'erişime açık' olup olmaması ve anabilim dalları arasında yazılma oranları da incelenmiştir. İnceleme sonucunda 'İlköğretim Matematik Eğitimi Anabilim Dalı' ilk sırayı almıştır. Son yıllarda origami başlığı ile yazılan tezlerin sayısında gözle görülür bir artış söz konusudur. Ancak yazılan tezlerin sadece belli üniversiteler üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Origami, Lisansüstü tez, Betimsel Analiz, Matematik Eğitimi.

IYRSC

Sözel Bildiri

AĞIZ BOŞLUĞU İLE PARAZİTLERİN İLİŞKİSİ

Burcu ÖZDEMİR ÖĞRÜ

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Yüksek Lisans Programı, Burdur, Türkiye, dtburcuozdemir@gmail.com

Özet: Ağız boşluğuna pek çok mikroorganizma yerleşebilmektedir. Ağız ortamının ısısı 35-36 °C olduğu için etüv görevi görmektedir. Bakteriler başta olmak üzere mantarları ve virüsleri de içeren ağız florasının en yoğun olduğu bölge olan Mikrobiyal dental plak mikroorganizmaların yanında lökositler, ölü epitel hücreleri ve yiyecek artıklarından oluşur. İnsan ağız boşluğunda çok az sayıda parazit de bulunabilmektedir. *Entamoeba Gingivalis* ve *Trichomonas Tenax* insan ağız boşluğuna yerleşebilen normalde saprofit olan ve fırsatçı patojene dönüşebilen parazitlerdir. Her iki parazitin de kist formları bulunmamaktadır. Genellikle zararsız kabul edilirler ancak ağız hijyeninin iyi olmaması ve düşük yaşam koşulları ile ilişkilendirilirler. *Entamoeba Gingivalis* dental plakta tanımlanan 10-20 µm boyutunda oldukça hareketli, fagositoz yeteneğine sahip amip türünde bir protozoondur. Sitoplazmasında besin vakuolleri bulunur. Bu amipi tanımlamakta sitoplazmasındaki sindirilmiş lökositlerin çekirdek kısımlarının boyanmış olması etkilidir. *Trichomonas Tenax* ise ortalama 6-10 µm boyutunda, insan vücuduna yerleşebilen üç trichomonas türünden biri olan, armut şeklinde kamçılı bir protozoondur. Yapılan çalışmalarda periodontal hastalığı olan kişilerde *E. Gingivalis* görülme oranı %20-40 arasında iken *T. Tenax* görülme oranı %2-50 arasında gösterilmektedir. Her iki parazitin de bulaş yolları; direkt temas, oral temas, ortak kullanılan çatal, kaşık, bıçak vb.dir. Oral hijyeni iyi olmayan ve Periodontal hastalığı olan insanların ağız boşluklarında barınabilmektedirler. Bu iki parazitle ilgili dünyada ilk yayınlar 1990 sonrasında yapılmıştır. Türkiye'de bu konuda yapılan çalışma sayısı azdır. Bu derleme sonucunda sözkonusu protozoonların prevalansının belirlenmesi ve periodontal hastalıklarla olan ilişkileri konusunda daha fazla çalışmaya ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Periodontal hastalık, parazit, protozoon, *Entamoeba Gingivalis*, *Trichomonas Tenax*, Ağız florası.

IYRSC

Sözel Bildiri

TÜKETİM TOPLUMUNDA KADIN BEDENİNİN İNŞASI VE NESNELLEŞTİRİLMESİ: TÜRKİYE'DEKİ REKLAM FİLMLERİ

Çağla Güler ALTUNTAŞ*

**Balıkesir Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Balıkesir, Türkiye, cga.altuntas@gmali.com*

Özet: Tüketimin gelişimi sanayi devrimi sonrasında üretimi küreselleşmesi ve kitle iletişim araçlarının gelişimi hızlı bir değişim içine girmiş bulunmaktadır. Üretim toplumundan tüketim toplumuna geçiş ile oluşan bu kapitalist yapının unsurlarından biri de giyim tüketimidir. Kadınlar ise bu pazarın aktif alıcısı olarak görülmektedirler. Gelişen teknoloji ve kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması ile reklamlar markaların silahı haline gelerek kadınları estetik arzularından vurmaktadır. Dönemsel olarak değişsen ideal vücut algılarının medya ve reklamlar aracılığıyla kadınlara yansıtılması vücut proporsiyonunun da bir modaya dönüşmesine sebep olmaktadır. Bu çalışmanın amacı toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığın tüketim toplumu özelinde reklamların ve ataerkil yapının kadın bedeni üzerinde ki tahakkümünün incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışma kadınların giyim alışverişlerine yönelik satın alma süreçlerindeki belirleyici olan 2010 yılı sonrasında pazarlama stratejileri doğrultusunda yaptıkları reklamların "kadın bedeninin yansıtış şekilleri" ve "nesnelleştirilmesi" gibi özelliklerinin göstergebilim, söylem ve karşılaştırılmalı içerik analizi yapılması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, Beden Sosyolojisi, Reklam, Medya.

IYRSC

Sözel Bildiri

HASTANELERDE ACİL DURUMLARIN YÖNETİMİ: SAVUR PROF. DR. AZİZ SANCAR İLÇE DEVLET HASTANESİ ÖRNEĞİ

Pınar KARADAĞ*, Haluk AKTAY**

[*]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak SYO, Burdur, Türkiye, pnrkrdg4747@gmail.com

[**]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Altınyayla MTMYO, Burdur, Türkiye, haktay@mehmetakif.edu.tr

Özet: Afetler, normal yaşamı sekteye uğratarak mevcut imkânlar ile baş edilemeyen her türlü doğal, teknolojik veya insan kökenli olaylardır. Afet durumlarında hastaneler kritik önem taşımaktadır. Bu çalışma ile afetlerde hastanelerin yönetiminin nasıl olduğu, acil durumların yönetiminde hastane afet planlarına (HAP) ne kadar gereksinim duyulduğu ve hastaneler için ne kadar önemli olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla literatür taraması yapılmış olup ayrıca Savur Prof. Dr. Aziz Sancar İlçe Devlet Hastanesi Hastane Afet Planı ve diğer hastanelerin afet planları incelenerek bir çalışma hazırlanmıştır. Literatür taraması sonrası yapılan planlar incelendiğinde; HAP işleyişleri, HAP eğitimleri ve tatbikatlarının, mevcut durum analizlerinin nasıl yapıldığı belirtilmektedir. Ayrıca planlar kapsamında; afet ve acil durum yönetim sistemlerinin işleyişi, hastane olay yönetim sistemlerinin uygulanması, kitlesel yaralanmalı olaylarda hastanelerin müdahale aşamaları, olay bildirimleri ve planların aktivasyonlarının sağlanması HAP içerisinde yer almaktadır. Söz konusu planlarda hastanelerin tıbbi kapasitesinden, afet triyaj alanlarından, acil servislerinden, hastane içi hasta trafik akışlarının nasıl sağlandığından, planların aktivasyonunda bilgi yönetiminin sağlanmasından, güvenliğin ve emniyetin kontrol edilmesinden, lojistik ve malzemelerin koordinasyonlarının yapılmasından, psikososyal destek faaliyetlerinin yürütülmesinden, ölü-kayıplarla ilgili işlemlerin yapılmasından, departman/servis/birimlerinin müdahale prosedürlerinin faaliyete geçirilmesinden söz edilmektedir. İncelenen hastane afet planlarında yer alan personellerin HAP eğitimi aldığı ancak sınava tabi tutulmadıkları gözlemlenmiştir. Planlarda yer alan formlarda, personel görevlendirmelerinde personellerin ilgili birimlerde isimlerinin yazılı oldukları ancak ilgili eğitimleri almadıkları tespit edilmiştir. Afetin her an yaşanabileceği göz önünde bulundurularak personellerin sürekli hazır olmaları, yeteneklerine uygun birimlerde eğitim verilerek, personellerin aldıkları eğitimlerden sınava tabi tutulmaları bu doğrultuda görevlendirilmeleri önerilmektedir. Hastaneler afetlerde toplumun güç kaynağı olmalıdır. Hastanelerin afet durumlarında işlerliklerini sürdürebilmesi, afetlerde hastanelerin güvenilir ve dayanıklı oluşuyla sağlanabilecektir. Bu durum hastane afet ve acil durum planlarının hazırlanmasıyla desteklenecektir.

Anahtar Kelimeler: Acil durum yönetimi, Hastane, Hastane afet planı (HAP).

IYRSC

Sözel Bildiri

JEOLOJİK VE JEOMORFOLOJİK KOŞULLARI NEDENİYLE HEYELANIN EN FAZLA YAŞANDIĞI KARADENİZ BÖLGESİ, HEYELAN İÇİN HAZIRLIKLI DURUMDA MI?

Nazlı KÖK*, Şule ÖZTÜRK*, Mehmet Zeki YILDIRIM**

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü Lisans Öğrencisi,*

nazlikook1637@gmail.com, Suleozturk72@gmail.com

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü Prof. Dr.,*

mzekiyıldırım@mehmetakif.edu.tr

Özet: Heyelan yerel jeolojik, hidrojeolojik ve jeomorfolojik koşulların ürünü olarak; bitki örtüsü, arazi kullanımı ve insan aktiviteleri tarafından etkilenen; yağış ve sismik olayların sıklığı ve şiddeti tarafından kontrol edilen, yapay veya doğal şev duraysızlıklarıdır. Ülkemizin kütle hareketlerine karşı en hassas bölgesi Karadeniz Bölgesidir. Çünkü Türkiye'de heyelana duyarlı alanlar özellikle Doğu, Batı ve Orta Karadeniz Bölgelerinde aktif fay ve fay zonları boyunca da görülmektedir. Özellikle Karadeniz Bölgemizde sellerin afete dönüşerek önemli sosyo-ekonomik kayıplara yol açmasının en önemli sebebi heyelanlardır. Bu çalışma ile Karadeniz Bölgesinde oluşabilecek heyelanların önlenmesi için alınan tedbirlerin yeterli olup olmadığı tartışılmıştır. Heyelanın doğal afete dönüşmemesi için özellikle uzun bir zaman aralığında değerlendirme, hazırlık, bilinç düzeyinin artırılması, toplumsal organizasyon, sorumluluğun artırılması ve bilimsel temellere dayalı rasyonel önlemlerin alınması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Heyelan, Karadeniz Bölgesi, Şev Duraysızlıkları

IYRSC

Sözel Bildiri

TOPLUMSAL CİNSİYET AYRIMI

Aybüke AKSU

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Cevat Sayılı Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, aybukucu404@gmail.com

Özet: Cinsiyet, bir bireyin genlerinden kaynaklı oluşan üreme organları ve özellikleri ile tanımlanan bir olgudur. Cinsiyetçilik ise, bazı kişilerin, çoğu zaman kadınların, cinsiyetlerinden dolayı daha değersiz olduğu fikrine dayanan eylem, mimik, kelime veya imgelere denir. Doğal, biyolojik cinsiyet olgularından farklı olarak insanın sosyo-kültürel yapıda oluşturduğu, zamana, kültüre, aileye göre değişkenlik gösteren; erkeğe ve kadına atfedilen toplumsal cinsiyet görevleri, rolleri ve davranışları tarihî sürece, yaşanılan mekânlara ve kültürlere göre değişkenlik gösterebilmektedir. Cinsiyetçilik çoğunlukla kadınları etkilemektedir. Kalıplaşmış cinsiyet rollerine uymadıklarında erkekleri ve erkek çocukları da etkileyebilmektedir. Toplumsal cinsiyet kavramını doğal farklılık yaklaşımı ve kültürel farklılık yaklaşımı olmak üzere iki kategoride tanımlamak mümkündür. Doğal farklılık yaklaşımı, cinsiyetin genler yoluyla gelen bir farklılık olduğunu vurgular. Kültürel farklılık yaklaşımı ise, doğumdan sonra çocuğun toplumun kültürünü, normlarını, cinsiyete ilişkin beklentileri, rolleri öğrenmesi ve üretmesiyle ilgilidir. Doğal farklılık yaklaşımı kadın ve erkeğe yönelik biyolojik cinsiyet farklılığı ön planda tutarken, kültürel farklılık yaklaşımı, toplumsal cinsiyet ayrımcılığını cinselliğin kültürel norm ve beklentilerinin farklılığına bağlar. Toplumsal cinsiyetle ilgili asıl sorun, kadın ve erkeğin sosyal ilişkiler ağı içinde sadece farklı olması değil eşitsiz koşullarda olması noktasında belirmektedir. Bu çalışmada, cinsiyet ve cinsiyet farklılıkları, cinsiyetçilik örnekleri ve cinsiyetçiliğin günlük hayatta karşımıza çıktığı bazı alanlar ile lisansüstü tezlerden toplanan cinsiyet ayrımcılıkları hakkında bilgiler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Cinsiyet, Cinsiyetçilik, Toplumsal Cinsiyet Ayrımı

IYRSC

Sözel Bildiri

REFLECTIONS OF THE IMPRESSIONAL CURRENT ON THE FLUTE REPERTOIRE

Damla EKİZ*, Bahar SARIBOĞA**

**Yüksek Lisans, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı,damlaekz5@gmail.com*
***Dr. Öğr. Üyesi, Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Çalgı Eğitimi Bölümü Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar Anasanat Dalı, baharsariboga@gmail.com*

Abstract: Impresssionism is a movement that was emerges in France where the foundations of modern art mowements were in laid the second half of the 19 th century and the first quarter of the 20 th century, where important artists were raised and its influence has spread throughout the World. Impressionism has showed itself in many fields of art, especially painting. Under the leadership of Frech composer Claude Debussy, this movement has taken place in the field of music and it has caused to begin a new era. Debussy's music style which created impressionism in music and took the first steps of contemporary music has been an example to the composers coming after him. Debussy gave a significant place to the flute in his works. In that it is a mystical instrument. Especially, after German instrument producer Theobald Boehm has developed and changed the flute, it ıs seen that impressionism has a lot of important contribution to the development of repertoire of the new designed flute. In this research, impressionism, the effects of impressionism in the field of music and the reflections of impressionism on the repertoire of the flute will be examined by the method of literature survey.

Keywords: Music, Impressionism, the Flute

IYRSC

Sözel Bildiri

COVID-19 İLE BAŞ ETME SÜRECİNDE GELENEKSEL TIP VE TAMAMLAYICI TEDAVİ UYGULAMALARI

Merve OKUKLU

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü 2020 Mezunu, merveokuklu@gmail.com

Özet: Yeni koronavirüs hastalığı (Covid-19), yüksek ateş ve nefes darlığı ile tanımlanan yeni viral solunum yolu hastalığıdır. 11 Mart 2020 tarihinde virüs oluşturduğu küresel salgın durumundan ötürü "Pandemi" olarak ilan edilmiştir. "Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp" fiziksel ve ruhsal hastalıklardan korunma, iyileştirme veya tedavi etmenin yanında sağlığın iyi sürdürülmesinde de kullanılan, farklı kültürlere özgü teori, inanç ve tecrübelere dayalı, izahı yapılabilen veya yapılamayan bilgi, beceri ve uygulamaların bütünüdür. Modern tıbbın henüz çare bulamadığı, ilaç ve aşı çalışmalarının devam ettiği Covid-19 sürecinde, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de insanların virüsten korunmak için "alternatif" yol/yöntemler aradığı ve başvurduğu bir dönem yaşanmaktadır. Bu süreçte her kesimden insanın "geleneksel" olarak deneyimlediği, öncelikle ailesinden ya da yakın çevresinden öğrendiği tamamlayıcı pratiklere başvurduğu gözlenmektedir. Araştırmada, küresel salgın olarak ilan edilen bu dönemde halk arasında en çok kullanılan uygulamaların ve geleneksel yöntemlerin neden-sonuç ilişkisi içinde araştırılması, halk hekimliği alanı açısından genel bir değerlendirmenin yapılması hedeflenmiştir. Hastalığın nedeni net olarak açıklanmasa da katılımcılar için hastalığa; İnsanın doğayı tahrip etmesi, beslenme kaynakları, dinsel ve siyasal nedenlerin etkili olduğu gözlemlenmiştir. Salgın sürecinde en fazla kullanılan geleneksel ve tamamlayıcı uygulamaların ise şifalı bitki tedavileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcılar, şifalı bitkilerin faydalarını bildiklerini ama salgın sürecinde daha fazla kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu bitkilerden de zencefil, zerdeçal, limon, sarımsak, sirke, sebze çorbaları ve meyvenin yaygın olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Virüsten korunmak amacıyla dinsel uygulamalar adı altında "dua etmek" dışında din/inanca yönelik başka bir sonuç alınmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Salgın Hastalıkla Mücadele, Geleneksel Tıp, Tamamlayıcı Tedavi

IYRSC

Sözel Bildiri

MÜZİK EĞİTİMİ VEREN ÖZEL EĞİTİM KURUMLARINDAKİ ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİLERİN UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Dilan AKÇASOY*, Mehmet Can ÇİFTÇİBAŞI**

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, akcasoydilan@gmail.com*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, mcciftcibasi@gmail.com*

Özet: Bu çalışmada müzik eğitimi veren özel eğitim kurumlarındaki öğretmen ve öğrencilerin uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu araştırma, müzik eğitimi veren özel eğitim kurumlarındaki öğretmen ve öğrencilerin uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşlerinin incelenmesi, analiz edilmesine yönelik betimsel bir araştırmadır. Araştırmada elde edilen verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu müzik eğitimi veren özel eğitim kurumlarında, çalgı ve müzik eğitimi veren 12 öğretmen, çalgı ve müzik eğitimi alan 15 öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin incelenmesinde nitel veri analizi yöntemlerinden içerik analizi yöntemi kullanılmış, kavramsal ve ilişkisel düzeyde kategorilere ayrılmıştır. Öğrenciler ve öğretmenlerden uzaktan müzik eğitimine yönelik olumlu görüşler tespit edilmiş fakat bu eğitim yönteminin verimli olabilmesini birçok koşula bağladıkları görülmüştür. Araştırma sonucunda uzaktan müzik eğitiminin öğretmenler ve öğrenciler açısından güçlü ve zayıf yönlerine, uzaktan eğitimle çalgı ve müzik eğitimi alanında alınan verime yönelik görüşler ve bulgulara , öğretme ve öğrenme ihtiyaçları açısından uzaktan müzik eğitimine, öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin hazırbulunuşluğuna ilişkin görüşler ve uzaktan eğitimin önerilmesine yönelik görüşler başlıkları altında toplanmış, elde edilen bulgular doğrultusunda yapılan yorumlara yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, Müzik eğitimi, Uzaktan müzik eğitimi, Web tabanlı müzik eğitimi

IYRSC

Sözel Bildiri

AFET ÇALIŞANLARI İÇİN AFET PSİKOLOJİSİ

Gülen Nur KARAMEMİŞ*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü,ennurr18@gmail.com*

Özet: Son zamanlarda sıkça yaşadığımız afetlerde afet çalışanlarının güvenlik emniyetleri birinci sırada gelir. Bu sebeple acil durumlarda ve afetlerde görev yapan çalışanların yaptıkları iş nedeniyle maruz kaldıkları durumları yaratabileceği ruhsal tepkiler azımsanmayacak sayıda afet çalışanlarının psikolojik risk altında olduğunu düşündürmektedir. Afet çalışanlarının travmaya doğrudan maruz kalan kişilerin yaşadıklarına benzer sorunlar yaşama olasılıkları vardır. Afet çalışanlarında travmatik stres tepkileri ve bu tepkilerle ilişkili değişkenlerin travmayı doğrudan yaşayan kişilerinkine benzedikleri ve bu nedenle de bu gruplarla travma sonrası sürecin travmaya doğrudan maruz kalan kişiler gibi ele alınması yararlı olacaktır. Psikolojik travmanın etkileri herkes için aynı olmayabilir. Psikolojik travmanın belirtileri anlaşılarak gereken zamanlarda erken yardım sağlanması travma sonrası stres bozukluğu gibi uzun süreli ve ağır tabloların engellenmesini sağlayabilmektedir. Bu destek sadece afetzedeler ya da yardıma ihtiyacı olan kişilere değil aynı zamanda insanı yardım veya arama kurtarma işinde bölgede çalışan kişilere uygulanması gerekir. Afet çalışanları için dikkatli olunması gereken konulardan bir tanesi de kişiler ile empati kurarken onların sorunlarını üstlenmesidir. Çünkü afet çalışanları çoğu zaman bir kişi değil birden fazla kişi ile temas halindedir. Onlarca insanın sorununu içselleştirmek ise afet çalışanları için ciddi sorun yaratabilecek stres kaynağı olmaktadır. Tüm afet çalışanlarına psikolojik destek hizmetlerini hızlı, etkin, organize ve profesyonel şekilde sunulması gerekir. Çalışanlara psiko-sosyal destek programları geliştirilmeli ve psikolojik seminer ve eğitim programları, grup çalışmaları, bilgilendirme toplantıları yapılmalıdır. Travmatik stres belirtilerine ilişkin eğitimler verilebilir. Travmatik veya stres verici bir durum sonrasında bireylerin kendilerini ifade etmesi ruh sağlığının korunmasına önemli bir rol oynayıp bu tür toplantılar bu konuda yarar sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Dayanıklılık, Travma, Afet Alanında Çalışan Profesyoneller

IYRSC

Sözel Bildiri

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN TOPLANMA ALANLARINA YÖNELİK BİLGİ DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Merve BALIKÇI[1] Ayşe Nur TIKIR[1] Halil İbrahim KURTOĞLU[1] Aysun GÜZEL[2]

[1]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü Lisans Öğrencisi

[2]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi

Özet: Bu çalışmada, bir üniversitede öğrenim gören öğrencilerin toplanma alanlarına yönelik bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Araştırma Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi öğrencileriyle 01.12.2019 ve 01.02.2020 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırma tanımlayıcı tipte epidemiyolojik bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nin Burdur merkezde bulunan dört yıllık programlarında öğrenim gören 12,800 öğrenci oluşturmuştur. Örneklem büyüklüğü, evren büyüklüğünün bilindiği durumlarda kullanılan formül aracılığıyla 384 kişi olarak hesaplanmıştır. Örneklem yöntemi olasılığa dayalı olmayan yöntemler arasında yer alan kolayda örnekleme olarak belirlenmiştir. COVID-19 salgını ve okulların kapanması nedeniyle, ulaşılan 283 kişinin verileri değerlendirilmiştir. Araştırmada cinsiyet, ikamet yeri, sınıf düzeyi, algılanan aylık gelir durumu, öğretim durumu ve afete maruz kalma durumlarına yönelik 10 soru, tahliye ve toplanma alanlarına yönelik literatür taranarak oluşturulan 20 soru sorulmuştur. Veri analizi SPSS 21 programıyla yapılmıştır. Veri analizinde yüzdelik, ortalama± standart sapma kullanılmıştır. Araştırmaya katılanların %64,3'ü kadın, %44,2'si il (şehir) merkezinde yaşamaktadır. Katılımcıların %32,5'i Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde, %31,8'i dördüncü sınıfta ve %82,0'si birinci öğretimde öğrenim görmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %39,9'u afetlerde tahliye ile ilgili bilgiye, %42,4'ü afetlerde toplanma yeri ile ilgili bilgiye sahip olduklarını ifade etmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %50,5'i eğitim gördükleri fakülte/yüksekokullarda toplanma yeri mevcudiyeti ile ilgili bilgisi olmadığını, %41,3'ü eğitim gördükleri fakülte/yüksekokullarında toplanma alanıyla ilgili eğitim ve tatbikatın yapılmadığını, %60,8'i eğitim gördükleri fakülte/yüksekokul binası içerisinde toplanma alanına yönlendiren tabelaların varlığı ile ilgili bilgisinin olmadığını ifade etmiştir. Öğrencilerin afetlerde tahliye, toplanma yeri, toplanma alanlarının varlığı, toplanma alanlarına yönelik eğitim ve tatbikatlar ile toplanma alanlarına yönlendiren tabelalar hakkında bilgilerinin yetersiz olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Afet, acil durum, öğrenciler, tahliye, toplanma alanı.

IYRSC

Sözel Bildiri

KRİZ İLETİŞİMİ BAĞLAMINDA SAĞLIK BAKANI DR. FAHRETTİN KOCA'NIN COVİD-19 SÜRECİNDEKİ TWİTTER KULLANIMI

Ayşe ANDURMAN*, Funda KARADAĞ, Umut GÖRGÜN*****

**Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim Dalı, Kocaeli, Türkiye, ayseandurman@gmail.com*

***Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basın ve Yayın Anabilim Dalı, Eskişehir, Türkiye, fundakaradag@anadolu.edu.tr*

**** Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basın ve Yayın Anabilim Dalı, Eskişehir, Türkiye, umutgorgunn@gmail.com*

Özet: 2019 yılında ortaya çıkan Covid-19 salgını, birçok ülkeyi olası bir sağlık krizi ile karşı karşıya bırakmıştır. Hem bu salgınla mücadele etmek hem de salgının insanlar üzerinde oluşturduğu korku ve panik havasını en aza indirgemek için devlet yetkililerine önemli görevler düşmektedir. Bu noktada uygulanacak başarılı bir kriz yönetimi ve kriz iletişimi, salgın süreci ile baş etmek açısından önem teşkil etmektedir. Covid-19 salgını tüm dünyayı etkilediği için birçok ülke bu krizle mücadele kapsamında farklı stratejiler benimsemiştir. Türkiye' de bu krizden etkilenen ve krizle mücadele çerçevesinde çeşitli önlemler alan ülkelerden biridir. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın kriz iletişim sözcüsü olduğu bu salgın sürecinde, sosyal medyayı iletişim kanalı olarak tercih ettiği görülmektedir. Bu çalışmada, Covid -19 sürecinde Fahrettin Koca'nın Twitter'ı kriz iletişimi çerçevesinde nasıl kullandığını ortaya koymak amaçlanmıştır. 11 Mart 2020 - 11 Mayıs 2020 tarihleri arası analizin sınırlılığını oluşturmuştur. Dünya Sağlık Örgütü'nün salgın kriz iletişimi için oluşturduğu ilkeler kategorilendirilerek içerik analizi yöntemi uygulanmıştır . Çalışmanın sınırlılığını belirten iki aylık süreçte Fahrettin Koca'nın Twitter'ı incelenmiş ve attığı tweetler çalışma kapsamında oluşturulan araştırma soruları çerçevesinde analiz edilmiştir. Çalışma sonunda elde edilen bulgularda, Fahrettin Koca'nın kamuoyunu Twitter üzerinden düzenli bir şekilde bilgilendirdiği görülmüştür. Bu bilgilendirme sayısal veriler kullanılarak sağlanmıştır. Kamuoyu üzerinde oluşabilecek olası bir korku ve panik ortamını engellemeye yönelik, moral ve motivasyon arttırıcı içerikler paylaşılmıştır. Birinci kaynak kullanımına dikkat edildiği görülmüştür ve bilgi akışı tek bir ağızdan sağlanmıştır. Kriz iletişiminin önemli ayağını oluşturan şeffaflık ve güvenirlik ilkesi Fahrettin Koca tarafından tweet içeriklerinde sıklıkla vurgulanmıştır. Salgından korunmaya yönelik alınması gereken önlemler çerçevesinde kamuoyu üzerinde davranış değişikliğine (hijyen, sosyal mesafe,maske) yönelik içerikler paylaşıldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Kriz İletişimi, Fahrettin Koca, Twitter, Salgın

IYRSC

Sözel Bildiri

EXAMINING THE VARIABLES THAT PREDICT PRESCHOOL TEACHERS' PROFESSIONAL ALIENATION LEVELS

Hatice Betül BAKUMDİ[1], Ali Yiğit KUTLUCA[2]

[1]İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Okul Öncesi Eğitimi Bölümü, İstanbul, Türkiye, hbetulbakumdi@hotmail.com

[2]Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği, İstanbul, Türkiye, alikutluca@aydin.edu.tr

Abstract: The main purpose of this research is to determine how variables representing cognitive, affective and behavioral factors such as self-efficacy, motivation and professional burnout levels of preschool teachers affect and to what extent preschool teachers' level of alienation from the profession. In addition, it was aimed to determine the change in the level of alienation of the participants from the profession according to age, professional seniority, income level, age group of the class, number of students, and whether they are an assistant or an intern. The research was carried out by using the relational scanning model, one of the general scanning models. 304 preschool teachers working in independent kindergartens and private schools affiliated to the Ministry of National Education in Istanbul were included in the study. As data collection tools in research, a teacher information form consisting of seven questions aimed at obtaining personal and professional information about teachers and a booklet for the level of alienation from the profession with four different data collection tools were given. The data collected to answer the research questions in the study were analyzed through an auxiliary package program. As a result of the research; It has been determined that preschool teachers' level of alienation from the profession is below the middle level, these skills do not change according to seniority and whether there is a helping person, but differ significantly according to the age of the teacher and the age group of the class. Preschool teachers' self-efficacy beliefs, motivation and professional burnout variables together give a moderate meaningful relationship with the scores of alienation from the profession and together with three variables, it explains about %16 of the total variance in alienation from the profession.

Keywords: Preschool Teachers, Motivation, Self-efficacy, Occupational Alienation, Professional Burnout

IYRSC

Sözel Bildiri

BÖBREK TRANSPLANTASYONU YAPILAN HASTALARDA İMMÜNSÜPRESİF TEDAVİYE UYUM VE YAŞAM KALİTESİNİN DEĞERLENDİRME

Şevval Nihal ŞAHİN[1], Mustafa KILINÇ[2]

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimler Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye

sevvalnihal96@gmail.com

Özet: Kronik böbrek yetmezliği çeşitli hastalıklara bağlı olarak gelişen kronik, progresif ve geri dönüşsüz nefron kaybı ile karakterize olan bir nefrolojik hastalık tablosudur. Son dönem böbrek yetersizliğinde tedavi seçeneklerinden biri de böbrek transplantasyonudur. Böbrek transplantasyonu yapılan hastalarda yaşanılan en önemli sorunlardan biri, nakil edilen organın (greftin) alıcı tarafından reddidir. Greft sağ kalımı immünsüpresif ilaçların etkililiği ve uygulanılabilirliği arasındaki dengenin sağlanmasına bağlıdır. Bu çalışmada, Böbrek Transplantasyonu yapılan hastaların uyum düzeylerinin, yaşam kalitelerinin ve yaşam kalitelerini etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Bulgular; Organ nakli sonrası hastaların immünsüpresif tedaviye uyumu yani önerilen tedaviyi doğru ve eksiksiz alması greftin canlılığını sürdürmesi, rejeksiyonun önlemesi, morbilite ve mortaliteye oranını azaltılması için son derece önemlidir. Yapılan bir çalışmalarda immünsüpresif uyumsuzluğun yaş, iş, gelir ve nakil tipiyle ilişkili olduğu, ayrıca tedaviye duyulan inanç, ilaçların semptom ve yan etkisi, duygusal sıkıntı, stres, depresyon, borçlu hissetme gibi psikolojik faktörlerden de etkilendiği bulunmuştur. Sonuç olarak; böbrek nakli yapılan immünsüpresif tedavi alan hastaların ilaç uyum düzeyleri ve etkileyen faktörleri ele alınmıştır. Nakil sonrası, işe devam edenlerde, genel sağlık durumunu kötü algılayanlarda, aldığı ilaç sayısı dördün altına olanlarda, ilaçları kendisi alanlarda, ilaç hakkında eğitim almayan ve ilaçların etkilerini bilmeyenlerde ve ilaçlarla ilgili yan etki yaşamayanlarda ilaç uyumunun düşük olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlardan yola çıkarak ilaç uyumu; ilaçların yan etki ve terapötik etkililikleri arasındaki optimum denge, bireyselleştirilmiş ilaç tedavisi sağlanması ile oluşturulmaktadır. İlaç seçimlerinde ilaçların özellikleri ve birbirleriyle etkileşimlerinin değerlendirilmesinin yanı sıra kişisel farklılıkların da göz önüne alınması daha etkili sonuçlar elde edilmesini sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: İmmünsüpresif, Greft, Kronik Böbrek Yetmezliği

IYRSC

Sözel Bildiri

65 YAŞ ÜSTÜ BİREYLERDE ENGEL PARKURU TESTİ İLE KLİNİK OLARAK DEĞERLENDİRİLEN DENGE ÖLÇÜMLERİNİN İLİŞKİSİ

Hasan YILMAZ 1* , Nursen İLÇİN 2*

** Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Doktora Programı, İzmir, Türkiye, hsnfzt@gmail.com*

*** Dokuz Eylül Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Geriatrik Fizyoterapi Bilim Dalı, İzmir, Türkiye, nrsozdemir@gmail.com*

Özet: Yaşlı bireylerde dengenin değerlendirmesinde kullanılan birçok klinik ve fonksiyonel test mevcuttur. Bu çalışmanın amacı, yaşlı bireylerde Engel Parkuru Testi ve klinik olarak değerlendirilen denge ölçümlerinin ilişkisini saptamaktır. Çalışmaya 65 yaş üzeri (yaş ortancası 74 olan) 40 kişi dahil edildi. Katılımcıların demografik bilgilerinin yanı sıra düşme öyküsü, işitme, görme ve ayak ülserasyonu varlığı bilgileri karşılıklı görüşme yöntemi ile kaydedildi. Denge ve mobilite düzeyinin değerlendirilmesi için Berg Denge Ölçeği(BDÖ), Kısa Fiziksel Performans Testi(KFPT) ve günlük yaşamda karşılaşılan engellerin bulunduğu 12 istasyondan oluşan parkurda, tamamlama puanı ve süresi (Engel Parkuru Testi-EPT) kullanıldı. BDÖ, KFPT ve EPT skorları arasındaki ilişki Spearman korelasyon testi ile değerlendirildi. EPT puanı ile BDÖ ve KFPT puanı arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki saptandı(sırasıyla r=0,493, r=0,452). Engel Parkuru Testi süresi ile BDÖ puanı arasında negatif yönlü anlamlı ilişki bulundu(r=-0,520). Engel Parkuru Testi süresi ile KFPT arasındaki en güçlü ilişki KFPT' nin 3m yürüme alt başlığı arasında belirlendi(r=0,603). Çalışmamız, EPT ile klinik denge ölçekleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla gerçekleştirilmiş ve EPT ile klinik denge testleri sonuçlarının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ilişkili olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar yaşlı kişilerde denge ve fonksiyonun değerlendirilmesi için EPT' nin de klinik kullanılabilirliği olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Engel Parkuru, Yaşlı, Denge, Düşme

IYRSC

Sözel Bildiri

NEVŞEHİR POMZASININ VİTRİFİYE SIR BİLEŞİMLERİNDE KULLANILABİLİRLİĞİNİN ARAŞTIRILMASI

Zahide BAYER ÖZTÜRK*, Asım CAN, Dinçer YARIMÇAM*****

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Nevşehir, Türkiye, z.ozturk@nesehir.edu.tr*

***Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, Nevşehir, Türkiye, asmcn38@gmail.com*

****Turkuaz Seramik Ar-Ge Merkezi, Kayseri, Türkiye, dincer.yarimcam@turkuazseramik.com.tr*

Özet: Seramik sağlık gereçleri sektöründeki üretim artışları, hammadde kaynaklarının zaman içerisinde tükenebilir olması ve ithal edilen hammaddelerin yerine yerli hammaddelerin araştırılması önemli bir konu haline gelmiştir. Ayrıca ithal hammadde maliyetlerinin azaltılması konuları alternatif ve yerli hammadde arayışlarını gündeme getirmiştir. Üretim kapasitesi sürekli artan vitrifiye ürünleri için oluşturulan sır bileşimlerinde, Nevşehir ilinde yüksek miktarda bulunan hammaddelerden biri olan pomzanın kullanılabilirliği incelenmiştir. Öncelikle ithal edilen hammadde muadillerinin ve/veya uygun hammaddelerin yerine kullanımının etkileri araştırılmıştır. Oluşan yeni sır kompozisyonlarına çeşitli testler uygulanmış ve referans vitrifiye ürün kalitesi ile kıyaslanmıştır. Bu çalışmanın amacı, seramik sağlık gereci üretimi gerçekleştirilen bir firmada referans sır bileşimi ile oluşturulan sır reçetesinde pomzanın kullanılabilirliğini araştırmaktır. Bu amaçla çalışmada kullanılacak olan laboratuvar sır denemeleri farklı oranlar altında üretilmiş ve aynı standart testler uygulanarak sonuçları değerlendirilmiştir. Bu kapsamda sır hammadde miktarlarının Seger formülü hesaplaması dikkate alınarak farklı sır reçeteleri hazırlanmıştır. Hazırlanan sır bileşikleri plaka halinde dökümü gerçekleştirilen ince ateş kili çamur bünyelerine homojen bir şekilde uygulanmıştır. Endüstriyel tünel fırında 1200-1250 °C sıcaklık aralığında pişirime tabi tutulmuştur. Tüm numunelere ayrıca tane boyutu analizi, genleşme testi, fiziksel akma boyu ölçümü, harkort testi, L -a*-b* renk ölçümü ve sırın kimyasallara karşı dayanım testleri uygulanmıştır. Sonuç olarak, Nevşehir ilinde yüksek oranda bulunan pomza hammaddesinin seramik yüzey kalitelerini bozmadan sır bileşiklerinde kullanılabildiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Seramik Sağlık Gereci,Vitrifiye, Sır, Pomza

Sözel Bildiri

BİREYLERİN TELAFİ EDİCİ TÜKETİM DAVRANIŞLARINA, ANNE-BABA TUTUMLARININ, ÖZ ŞEFKATİN VE DUYGU DÜZENLEME BECERİLERİNİN ETKİSİ

Aysima FINDIKOĞLU*

**İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,*
Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Yüksek Lisans Programı,
İstanbul, Türkiye, aysimafindikoglu@hotmail.com

Özet: Tüketimin hızla arttığı şu zamanlarda tüketim üzerine yapılan araştırmalarda bu artışa paralel olarak artış göstermektedir. İnsanların tüketim davranışları da araştırmacıların üzerinde durduğu konulardandır. Ülkemizde henüz bir iki çalışmada değinilmiş yeni bir terim olan telafi edici tüketim davranışı pek çok yabancı araştırmacının uzun zamandır üzerinde çalıştığı bir konudur. Telafi edici tüketim kişilerin eksikliğini hissettikleri şeyleri tamamlamak, psikolojik ihtiyaçlarını gidermek, olumsuz duyguları onarmak, zayıflıklarını, yetersizliklerini tamamlamak, kendilerine yönelmiş tehditler karşısında tüketimi koruyucu bir kalkan olarak kullanmak, varoluşsal kaygılarını tüketim ile aşmaya çalışmak için yaptıkları tüketim olarak karşımıza çıkmaktadır. Bazılarımızın bilinçli olarak yaptığı bu türden bir tüketimi aslında farkında olmadan pek çoğumuz yapmaktayız. Örnek olarak çalışan bir annenin kendi yokluğunu telafi etmek için çocuklarına alışveriş yapması ve en iyi ürünleri almaya çabalaması, kötü bir gün geçiren kişinin kendini iyi hissetmek için lezzetli bir şeyler tüketmesi gibi. Bu çalışmada da telafi edici tüketimin anne baba tutumlarından, öz şefkatten ve duygu düzenleme becerilerinden ne denli etkilendiğinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Şevkat, Duygu düzenleme becerileri

IYRSC

Sözel Bildiri

THE EFFECT OF A NEW CLASS PHYTOHORMONE STRIGOLACTONE ON IN VITRO CALLUS FORMATION OF OREGANO (*Origanum onites* L.) PLANT

Humu HUDU, Yasemin COSKUN

Suleyman Demirel Universtity, Faculty of Arts and Sciences, Department of Biology, 32 260 ISPARTA

humuhudu@gmail.com; yasemincoskun@sdu.edu.tr

Özet: *Origanum onites* L. is one of the main aromatic species exported from Turkey with medicinal properties. It is known to have antiseptic, antibacterial, antispasmodic, antifungal, antimicrobial, anti-inflammatory and anticarncinogenic properties due to its volatile oils and terpenic materials. Plant production using the tissue culture technique is a method of production that enables medicinal and aromatic plants to be reproduced vegetatively rapidly and in large quantities, as in many plant species. Strigolactones are associated with regulatory roles in plant growth and development, including seed germination, root and shoot architecture patterning, nutrient acquisition, symbiotic interactions, as well as mediation of plant responses to abiotic and biotic cues. In this work, we aimed to evaluate the effect of a new class phytohormone strigolactone on *in vitro* callus formation of Oregano plant. Callus cultures were obtained by initiating leaf explant on Murashige and Skoog (MS) medium supplemented with 6-Benzylaminopurine (BAP; 2.0 mg l^{-1}) in combination with 1-Naphthalene acetic acid (NAA; 1.0 mg l^{-1}) and various concentrations of strigolactones (0.0, 0.1, 0.5, 1.0, 2.0 and 5.0 µM) were added. In each stage of the experiment, explants placed on MS media with 2.0 mg l^{-1} BAP and 1.0 mg l^{-1} NAA without the addition of strigolactone were the control. After 21 days of callus induction, it was found that all the explants produced a compact callus. Furthermore, after 35-40 days during the callus multiplication stage, it was observed that the best mass of the callus tissue was the media supplemented with 2.0 µM strigolactone. It was also observed that the mass of the propagated callus tissue decreased with an increase of strigolactone. The results obtained indicate that a lower concentration of strigolactone has positive impact on callus development. This protocol of ours presents the first of its kind and will lead the way for future studies.

Keywords: *Origanum onites* L., Callus culture, Oregano, Strigolactone, *In vitro*

Sözel Bildiri

YATILI OLARAK REHABİLİTASYON GÖREN OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU (OSB) OLAN BİREYLERİN BESLENME DURUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Ayşe Hümeyra İSLAMOĞLU[1], Bilge YÜCE[2], Esra GÜNDOĞDU[3], Şeyda AYDIN[4]

[1]Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü, ayse.bicer@marmara.edu.tr

[2]Bilge Yüce Beslenme Danışmanlığı, biyuce@gmail.com

[3]B-Ft Manisa – Salihli Şubesi, gundogduesra95@gmail.com

[4]Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü (Lisans), seydaydiin@outlook.com

Özet:

Amaç: Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) olan bireylerde besin seçiciliği, tek tip besine yönelme gibi durumlarla sık karşılaşılmaktadır ve bu da OSB'li bireyleri beslenme yönünden riskli bir grup yapmaktadır. Bu araştırma yatılı rehabilitasyon gören otizmli bireylerin beslenme durumlarını değerlendirmek, beslenme tutum ve davranışlarını saptamak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem: Çalışmaya İstanbul Bakım, Rehabilitasyon ve Aile Danışma Merkezi'nde yatılı rehabilitasyon gören 15-36 yaş arası 43 OSB'li birey dahil edilmiştir. Çalışmada bireyin genel özelliklerinin yanı sıra beslenme tutum ve davranışlarına yönelik bilgiler ve bireyin üç günlük besin tüketim kaydı değerlendirilmiştir. Tüketilen besinlerin enerji ve besin ögeleri Beslenme Bilgi Sistemi kullanılarak hesaplanmıştır. Anket uygulaması sonucu elde edilen veriler ise SPSS 22.0 paket programı ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan OSB'li bireylerin beden kütle indeksleri değerlendirildiğinde; %16'sının zayıf, %40'nin normal, %21'nin kilolu, %23'ünün obez olduğu gözlenmiştir. Bireylerin çoğunluğunun (n=27) yemekleri bitince tekrar yemek istemeleri ve tüm bireylerde (n=43) besin seçiciliği olması dikkat çekici bulunmuştur.

Bireylerin günlük enerji gereksinimine göre protein tüketimi normal (%15-16), karbonhidrat tüketimi düşük (%41-42), yağ tüketimi ise yüksek (%42-43) bulunmuştur. C vitamininin tüm bireylerde düşük; diğer tüm vitaminlerin yeterli alındığı bulunmuştur. Sodyum ve fosfor alımlarının tüm yaş grupları için ve çinko alımının 15-19 yaş grubu için yüksek olduğu, potasyum alımının tüm bireylerde düşük düzeyde olduğu gözlenmiştir. Diyet lifi alımı tüm bireylerde önerilen miktarda (n=30 g) bulunmuştur.

Sonuç: Beslenme tutum ve davranışlarının saptanarak bireye özgü planlanacak doğru beslenme stratejilerinin, OSB'li bireylerin hem fiziksel hem de zihinsel sağlıklarının korunması ve geliştirilmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Otizm Spektrum Bozukluğu, Beslenme, Beslenme davranışı, Beslenme tutumu, Besin ögesi.

IYRSC

Sözel Bildiri

CALLUS INDUCTION, FRESH WEIGHT AND TOCOPHEROL CONTENT OF *CAPPARİS SPİNOSA* L.: INFLUENCE OF STRIGOLACTONES

Hafsatu ISSAH, Ragbet Ezgi DURAN

Süleyman Demirel University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Biology, Isparta, Turkey, hafiss191@gmail.com

Abstract: This study was aimed to produce calli using *in vitro* callus culture method for young capers leaves (*Capparis spinosa* L) and synchronously evaluate the effects of strigolactones at various concentrations on calli production and fresh weight. Leaves were cut and used as explants and cultured in Murashige and Skoog (1962) basal medium containing varying amounts of strigalactone and other plant growth regulators (NAA and BAP), 30 g/l sucrose and pH 5.8. Incubation was carried out at 25 ± 1 ºC temperature conditions. After 4 weeks, explants were subcultured onto 2 mg/l NAA 1 mg//l BAP 30g of 99% of L-rhamnose for 10 days. 4 different applications were performed: 2 mg/l NAA +1 mg/l BAP + 0, 0.1, 0.2 and only 0.2 µM concentrations of GR24 (strigolactone) in the MS medium. After 6 weeks of culture, the highest callus formation was in 2 mg/l NAA + 1 mg/l BAP + 0.1 µM GR24 and the least was in 0.2 µM GR24. Likewise, the highest fresh weight was in 2 mg/l NAA +1 mg/L BAP +0.1µM GR24 and the least in 0.2 µM GR24 growth media

Keywords: Capers, Capparis spinosa L., Strigolactone, Callus.

IYRSC

Sözel Bildiri

KİMYASAL, BİYOLOJİK RADYOAKTİF VE NÜKLEER (KBRN)

Nurcan KAYA

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, nurcankaya13407@gmail.com*

Özet: Günümüzde savaş ve saldırılar teknoloji yarışı haline geldi. Öyle ki fiziksel güçten ziyade teknolojik gücü yüksek olan taraf üstünlük sağlıyor. Ülkeler İHA, SİHA, tank helikopter gibi savaş aletleriyle yarış halindeler. Bunların yanı sıra KBRN maddeleri ile de saldırılar yapılmaktadır. Ben de KBRN maddelerinden olan, Kimyasal Maddeleri ve Kimyasal Savaş konularını araştırmak istedim. Kimyasal, Biyolojik, Radyoaktif ve Nükleer (KBRN) maddelerinden olan Kimyasal sızıntıya maruz kalan insanların ne ile karşılaşabileceğini merak ettim. Araştırmalarım sonucunda, kimyasal savaşın ne olduğunu, sahip olması gereken özellikleri, nasıl maruz kalındığını, saldırı belirtilerini ne olduğunu, fizyolojik etkilerinin, korunma yollarını ne olduğunu öğrendim. Yakıcı gazlara maruz kalan insanlarda meydana gelen fizyolojik değişiklikler ve amacına yönelik kullanılan sığınma odasının önemini öğrendim. Atılan gazın havadan ağır olması gerektiğini, yayılma yollarını, gazlardan en tehlikeli ve en sık kullanılan gazın, Sarin gazı olduğunu ve daha birçok bilgiyi öğrendim. KBRN maddelerinin ne olduğunu, yarattığı etki ve doğuracağı sonuçları hakkında öğrendiğim bilgileri aktarmak isterim.

Anahtar Kelimeler: KBRN, kimyasal madde, sığınak, sızıntı, sarin.

IYRSC

Sözel Bildiri

ZERDEÇAL BİTKİSİNDEN MANYETİK Fe_3O_4 NANOPARTİKÜLLERİ KULLANILARAK KURKUMİN ELDESİ

Mukaddes SAKLAN, Merve BEZGİN, Handan SAĞLAM, Sebahat AŞCIOĞLU, Elif ÖZYILMAZ

Selçuk Üniversitesi, Fen Fakültesi Biyokimya Bölümü, Konya, Türkiye

saklanmukaddes@gmail.com

Özet: Zerdeçal, Çin ve Hindistan'da yaygın olarak yetiştirilen zencefil ailesine ait sarıçiçekli, büyük yapraklı ve yumrulu çok yıllık otsu, tropikal bir bitkidir. Uzun yıllardır baharat ve boyar madde olarak kullanılmaktadır, son yıllarda ise bazı kanser türlerinin riskini azaltıcı ve insanlarda koruyucu biyolojik etkilere sahip olduğu görülmektedir. Bu etkinin yapısında bulunan kurkumin maddesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.[1,2] Kurkumin zerdeçala sarı renk veren fitokimyasaldır, antioksidan, antiproteaz, antiinflamatuvar, analjezik, antikanser dahil olmak üzere birçok farmakolojik aktiviteye etkisi görülmektedir. Aynı zamanda, Alzheimer ve Parkinson hastalığının temel nedeni olan protein birikmesini önleme yeteneğine de sahiptir.[3] Manyetik ayırma teknikleri, standart işlem prosedürleriyle karşılaştırıldıklarında, işleme hem ekonomik hem süre olarak birçok avantaj kazandırmaktadır. Manyetik nanopartiküller, metal bazlı yapıya sahip inorganik, sıfır boyutlu malzemelerdir.[4] Bu çalışmada doğanın mucizesi olan kurkumin bileşiği pahalı cihazlar kullanmadan, hızlı ve kolay bir şekilde manyetik demir oksit nanopartiküller varlığında saflaştırılarak elde edildi. Elde edilen Fe_3O_4-kurkumin kompoziti, harici bir magnet yardımıyla manyetik demir oksit kompozit yapısından ayrıldı ve saflaştırılan kurkumin belirli spektroskopik teknikler ile karakterize edildi.

Anahtar Kelimeler: Zerdeçal, Kurkumin, Manyetik nanopartikül.

Teşekkürler: Bu çalışma, TÜBİTAK/BİDEB/-2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı 2019/2 Dönem kapsamında 1919B011902144 no'lu başvuru numarası ile desteklenmiştir.

IYRSC

Sözel Bildiri

GEN TERAPİSİNDE CRISPR-CAS9

Elif Tuğçe SAMSUNLU*

[*]Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Medikal Biyoloji ve Genetik Anabilim Dalı, Afyonkarahisar, Türkiye, etsamsunlu@gmail.com

Özet: Gen tedavisi kanser, Alzheimer, Parkinson gibi genetik bozukluklardan kaynaklanan tedavisi mümkün olmayan birden fazla hastalığın tedavisinde umut verici bir teknik olmakla beraber gen terapisinin başarısının anahtarını gen sağlama araçları oluşturmaktadır. Avrupa Gen ve Hücre Tedavisi Derneği (ESGCT) gen tedavisini kısaca; genlerin ilaç olarak kullanılmasıdır şeklinde tanımlamıştır. İlk gen tedavisi, ciddi kombine immun yetmezliği (SCID) sonucu ADA (adenozin deaminaz) eksikliği tespit edilen bir kız çocukta gerçekleştirilmiştir. Tedavi Adenozin deaminaz geninin, izole edilen T lenfosit hücrelerine retrovirus aracılı aktarımı ile sağlanmıştır. Gen terapisi son on yılda genetik hastalıkları tedavi etmede çığır açan bir yöntem haline gelmiştir. Bu yöntemlerden biri de CRISPR olarak isimlendirilmektedir. CRISPR kümelenmiş palindromik tekrar dizilerinden meydana gelen genom düzenleme teknolojisidir. Bu teknolojinin DNA parçalarını çıkarmak, değiştirmek veya eklemek için kullanıldığı bilinmektedir. Genom düzenlemek için yaygın olarak arkeal ve bakteriyel Cas9 nükleazları kullanılmaktadır. CRISPR-Cas9 etkili bir gen düzenleme aracı olmasının yanı sıra maliyet açısından da uygundur. Çünkü kesme işlemi protein yerine bir RNA dizisi tarafından yönlendirilir. Yakın zamanda yapılan bazı çalışmalarda, in vivo hayvan modellerinde ve ex vivo somatik ve uyarılmış pluripotent kök hücrelerinde hastalığa neden olan allellerin düzenlenmesinde CRISPR-Cas9 sistemi başarıyla kullanılarak terapötik genom düzenlenmesinin klinik uygulamaları için umutları arttırmıştır. CRISPR kullanımı birçok tedavide avantaj sağlamasının yanında etik sorunları da beraberinde getirmiştir. İnsan embriyolarının tedavi amaçlı olarak ya da bilimsel amaçlarla araştırmalarda kullanılması bu etik sorunlardan ilk akla gelenidir. Örneğin yapay seçilim için yumurta ve sperm ile istenilen özelliklerde tasarım bebekler elde edilebilir olması bilimin gelebileceği korkutucu bir nokta olmaktadır. Sonuç olarak, gen tedavi çalışmaları yapılırken, terapötik ve bilimsel konularla birlikte, etik ve çevresel birçok konuyu da kapsayan sorulara yanıt aramaya çalışmak gen tedavinin geleceği, uygulanabilirliği ve kabul edilebilirliği için izlenmesi gereken yol olmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Gen tedavisi, CRISPR, CRISPR-Cas9

IYRSC

Sözel Bildiri

AFET SONRASI TRAVMA ETKİSİ

Derya PEKER

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur

Özet: Afetler; toplumu paramparça eden, gerek sosyolojik gerekse ekonomik etkileri yıllarca devam edebilen olaylardır. İnsanların psikolojisinin, ruhsal sağlığının en derinden etkilenmesine sebep olan afetler; çoğu insanın canını alırken, çoğu insanın da canı hariç her şeyini elinden alır. Sosyologlar tarafından 20.yüzyılda başlatılan afet psikolojisi ile yapılan çalışmalar ;insanların herhangi bir savaş, terör saldırısı, patlama yada doğal afetler sonrasında insanlara psikolojik yönden destek verme amacı sunmuştur. Herhangi bir doğal afette yada patlama gibi benzer şeyler de insanlara ilk yardım olarak öncelikle fiziksel müdahale yapılır ama unutulmamalıdır ki o insanlar için fiziksel müdahale kadar psikolojik destek de önemlidir. Çoğu insan afetler sonrası yaşanan olumsuz olayların etkisinden çıkamıyor ve ağır tramvaya maruz kalmaktadır. Travmaya maruz kalan kişilere yaklaşım şekli büyük önem taşımaktadır ancak genel olarak toplumlarda henüz yeterli ve doğru yaklaşımı olamamıştır. Afetlere yada benzeri olaylara maruz kalan kişilere fiziksel, ekonomik destek kadar sonrasında psikolojik müdahale de yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tramva, Afet Psikolojisi, Psikoloji.

IYRSC

Sözel Bildiri

ERDEMLİ (MERSİN) YÖRESİNİN GELENEKSEL HALK İLACI OLARAK KULLANILAN BİTKİLERİ

Ayşegül CULU*, Ahmet DOĞAN**

**Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Farmasötik Botanik Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye*
eczaysegulculu@gmail.com
***Marmara Üniversitesi, Eczacılık fakültesi, Farmasötik Botanik Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye*
adogan@marmara.edu.tr

Özet: Bu araştırma endemik bitkilerce zengin bir floraya sahip olan, Akdeniz kıyısında Mersin il merkezinin batısında yer alan Erdemli ilçesinde yapılan etnobotanik bir çalışmadır. Bu çalışma yöredeki geleneksel halk ilacı olarak kullanılan şifalı bitkileri saptamak amacıyla yapılmıştır. Araştırma kapsamında yörede Nisan 2019- Kasım 2020 tarihleri arasında saha çalışması yapılarak 11 belde ve 60 köye gidilip yöre halkı ile görüşmeler yapılmış ve halkın tedavi amaçlı kullandığı bitkilerden örnekler toplanmıştır. Çalışmamızda bu bitkilere ait ayrıntılı morfolojik özellikler ve yöreden edindiğimiz etnofarmakolojik bilgiler derlenmiştir. Sonuç olarak yörede geleneksel halk ilacı olarak kullanılan 50 familyaya ait 104 takson tespit edilmiştir. Bunların 68'i yabani ve 26'sı kültür formda yetiştirilen bitkilerdir. Kullanılan bitkilerin yaygın olarak bulundukları familyalar Lamiaceae (% 12,5), Rosaceae (% 10,6), Asteraceae (% 6,5) ve Fabaceae (% 3,8) ile Cupressaceae (% 3,8)'dir. Bitkilerin en çok meyve, herba (toprak üstü kısımları) ve yaprak kısımlarının kullanıldığı gözlemlenmiştir. Erdemli yöresinde kaydedilen bitkilerden en çok böbrek hastalıkları, şeker hastalığı, öksürük, soğuk algınlığı, mide rahatsızlıkları, kalp-damar hastalıkları ve hemoroidin tedavisinde yararlandığı tespit edilmiştir. Araştırma yöresinde halk arasında bitkilerle tedavi günümüzde de önemini korumakta ve yaygın olarak devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Etnobotanik, Halk İlaçları, Tıbbi Bitkiler, Erdemli, Mersin

IYRSC

Sözel Bildiri

UMKE GÖREVLİLERİNİN AFET VE ACİL DURUMLARDA ETİK YAKLAŞIMLARININ İNCELENMESİ

Tuğba BAĞLIK , Feyyaz Deniz SARIGÖL

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü , Burdur , Türkiye , tuba_baglik@hotmail.com

Antalya İl Sağlık Müdürlüğü Acil ve Afetlerde Sağlık Hizmetleri Başkanlığı Umke Birimi , Antalya , Türkiye , f.sarigöl@saglik.gov.tr

Özet: Afet ve Acil durumlar sıra dışı olaylar olduğu için,UMKE görevlilerine hizmet sunumunda bazı etik görevler yüklenmektedir. Tıp etiği ve meslek etiğinde genel olarak yararlılık,zarar vermeme,özerkliğe saygı,adalet,doğruluk,yasallık,güvenirlilik,mesleğe bağlılık ilkeleri ön plandadır. Afet ve acil durumlar müdahale çalışmalarının yapılması,acil sağlık hizmetlerinin sağlanması,kaynakların aktif kullanılması gibi görevlerin yerine getirilmesi ve olağan dışı durumlarla başa çıkabilmeyi gerektirir. UMKE görevlileri, afetzedenin durumundaki değişimleri ilk önce tespit eden, acil olayları bir an önce karara bağlaması gereken sağlık çalışanı olarak, beklenmedik durumda meydana gelen karmaşık sorunlarla sıkça karşılaşmaktadır. Yapılan araştırmalara göre UMKE görevlilerinin Afet ve Acil durumlarda genellikle karar verme ve etik ikilemde kaldıkları anlaşılmıştır. UMKE görevlilerinin afetzedeye yaklaşımında etik karar verme sürecini etkileyen konular çoğunlukla;nerde ne şekilde duracaklarına dair ikilem,koordinasyon,afetzedelerin nakilleri,triaj,afetzede yakınlarının müdahaleleri,medikal karar alma,Kpr uygulamaya karar verme,, medikal stokların eşit dağıtılması ve zaman kavramı. UMKE görevlilerinin Afet ve Acil durumlar sırasında yaşadıkları bu etik ikilemlerin iş verimliliklerini büyük oranda etkilediği saptanmıştır. UMKE görevlilerine etik problemleri kısa sürede fark etme ve çözümleme konularında sık sürelerle hizmet içi eğitim verilmesi gerekmektedir. Bu çalışmada UMKE görevlilerinin Afet ve Acil durumlara etik yaklaşımı çalışmalarının derlenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Etik Yaklaşım , Umke , Afet ve Acil Durumlar

IYRSC

Sözel Bildiri

BURSA İPEK TİCARETİNDE HANLARIN ROLÜ

Fikret ALKAN*

**Bursa Büyükşehir Belediyesi, Müzeler Şube Müdürlüğü, Bursa, Türkiye, fikretalkan@hotmail.com*

Özet: Osmanlı Devleti'nin ilk başkenti Bursa, şehircilik yönüyle kendinden sonra gelen hem İstanbul, hem de Balkan kentlerine örnek teşkil etmiştir. Bu bağlamda, kentsel öğelerin dizilimi Türk-İslam şehirlerinin geleneksel yapısına uymaktadır. Kuruluşundan 19. yüzyıla değin şehrin en önemli geçim kaynaklarından biri olan ipek ticaretinin sürdürülmesi ise kentteki ticari yapıların önemini ortaya çıkarmaktadır. 16. yüzyıla kadar Avrupa-İran ticaretinin en önemli antreposu konumunda olan Bursa'nın ekonomik kalkınmasındaki temel, ipek ticaretidir. 15. yüzyıldan itibaren ticari kapasiteyi üretim hacmi ile birleştiren şehirde, bin kadar ipekli dokuma tezgâhı bulunmaktadır. Çalışmamızda, şehrin gelişmesinde kentsel öğelerin planlı bir şekilde oluşturulmasının önemi vurgulanacak ve tarihi kayıtlar ışığında, Bursa'nın en önemli üretimi olan ipeğin ekonomik boyutları göz önünde tutularak, ticari yapıların bir türü olan hanların, (özellikle Osmanlı ile birlikte ortaya çıkan bir tür olan şehir içi hanlarının) bu ekonomiyle ilişkileri ve büyümeye katkıları araştırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bursa, Ticaret, Osmanlı, Han, İpek

IYRSC

Sözel Bildiri

MOBİL ÇAĞDA TÜRKİYE'NİN AKILLI TELEFON MOBİL AFET UYGULAMASI EKSİKLİĞİ

Murat MUTLU*, Mehmet Zeki YILDIRIM**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, mmutlu_122@hotmail.com*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksekokulu Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölüm Başkanı, Burdur, Türkiye, mzyildirim@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Türkiye, tektonik oluşumu, jeolojik yapısı, topografyası ve meteorolojik özellikleri gibi nedenlerle, daima çeşitli doğal afet riskine sahip olan bir ülkedir. Ülkemizin fiziksel ve sosyal zarar görebilirliğinin de fazla olduğunu dikkate aldığımızda, yaşanacak doğal afetler büyük ölçüde yaralanmalara, can ve mal kayıplarına yol açmaktadır. Afetler gerçekleşme zamanı belli olmayan durumlar olduğundan sürekli hazır olunmayı gerektirmektedir. Afet öncesinde, afet anlarında ve sonrasında hızlı müdahale insan hayatını kurtarmada son derece önemlidir. Olayın gerçekleştiği andan itibaren her türlü yardıma hazır olmak ise ancak iyi bir planlama ile mümkündür. Teknolojinin hayatımızdaki yeri yadsınamayacak kadar fazladır ve bu nedenle son yıllarda akıllı telefonlar hayatımızda hızlıca yer edinmektedir. İlk başlarda sadece arama ve mesajlaşma için kullandığımız bu teknoloji gelişerek hayatımızın her alanına yerleşmiş durumdadır. Böylesine gelişmiş bir teknolojinin afet açıdan büyük risk taşımakta olan ülkemizde afet ile entegre edilmesi büyük bir gerekliliktir. Eğer afeti teknolojiye entegre edebilirsek hem geniş kitlelere ulaşım kolay olur hem de sağlık profesyonelleri gelişmeleri takip edip teknolojinin nimetlerinden yararlanabilir. Bu nedenle akıllı telefonlar için geliştirilecek bir uygulama ile afet öncesi, sırası ve sonrası hedeflenerek oluşabilecek can ve mal kayıpları minimum seviyeye çekilebilir. Uygulama ayrıca afet evrelerinin 4'ünü de kapsayacak şekilde geliştirilir ama ana hedefi daima zarar azaltma olmalıdır. Geliştirilecek uygulama için birçok kurum ve kuruluşun koordineli bir biçimde görev alması sağlanması kurumlar arası iş birliğini de arttıracaktır. Afet toplanma bölgeleri, deprem çantası hazırlama, deprem tatbikatları yapma, tek tıkla acil yardım talep etme, GPS üzerinden gelen koordinatlar ile yaralının yerinin tespit edilmesi, konum gönderebilme gibi içinde birçok panel barındıran ve internete ihtiyaç duymayan bir uygulama hayata geçirilip hem afet sonrasındaki haberleşme hatlarındaki yığılma azaltılacak olup hem de ülkemiz afet konusunda büyük bir çağ atlatılabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Afet, Teknoloji

IYRSC

Sözel Bildiri

OSMANLI DEVLETİNDE ALMAN SİLAHLARI: MAUSER ÖRNEĞİ

Emrah DAĞHAN*, Kasım BİLİCİ**

**Muş Alparslan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Programı, Muş, Türkiye. emrah_daghan_19@hotmail.com*

***Muş Alparslan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Programı,Muş, Türkiye. kasimbilici1349@gmail.com*

Özet: Tarihe baktığımızda daha çok askeri yardımlaşma şeklinde ilişkiler bulunan Osmanlı Devleti ile Prusya (Almanya) özellikle 1. Dünya Savaşında imzalanan ittifak antlaşması ile ortak bir operasyonel faaliyet icra etme noktasında anlaşmışlardır. Bu anlaşma ile ilişkiler silah arkadaşlığına dönüşmüştür. Bu savı destekler nitelikte Almanya'dan birçok silah alınmıştır. Bu silahlar arasında önemli bir yer tutan mauser silahının çeşit ve özellikleri; **Mauser 1877** Ağırlığı 4,5 kg olan silahın mermi kapasitesi 8, uzunluğu 1,35 cm hızı 440 m/s maksimum menzili 1600 metredir. **Mauser 1890** Ağırlığı 4,1 kg olan silahın mermi kapasitesi 5, uzunluğu 1,03 cm hızı 640 m/s maksimum menzili 1900 metredir. **Mauser 1893** Ağırlığı 4,1 kg olan silahın mermi kapasitesi 5, uzunluğu 1,23 cm hızı 710 m/s maksimum menzili 2000 metredir. (Osmanlı Devletinin 1. Dünya Savaşında Kullandığı ana silah) **Mauser 1903** Ağırlığı 4,1 kg olan silahın mermi kapasitesi 5, uzunluğu 1,23 cm hızı 650 m/s maksimum menzili 2000 metredir. **Mauser 1905/06** (Yeni gelişmeye başlayan yarı otomatik tüfek teknolojisinin ilk önekleri, Osmanlı envanterine giren ilk yarı otomatik tüfeklerden biri, Rheinmetall silah şirketinde geliştirilen silah yeni teknoloji olmasından dolayı parça sıkıntısı olduğundan çok az kullanılmıştır.) **Mauser C96** Ağırlığı 1,1 kg olan silahın mermi kapasitesi 10, uzunluğu 28 cm maksimum menzili 750 metredir. (Sadece subaylar kullanır, 1. ve 2. Dünya Savaşlarında kullanılmıştır. Silaha takılan dipçik sayesinde tüfek olarak da kullanılmaktadır. Bu bildiri Osmanlı'da Alman silahlarının kullanımını mauser örneği üzerinden analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı-Prusya İlişkileri, Mauser, Silah, Dış Politika.

IYRSC

Sözel Bildiri

TÜRK MARKALARININ KURUMSAL REKLAMLARI VE MENŞEİ ÜLKE BELİRTEÇLERİ: TURQUALITY ÖRNEĞİ

Hediye AYDOĞAN*

**Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi, Reklamcılık Bölümü, Antalya, Türkiye, hediyeaydogan90@gmail.com*

Özet: Çağımızın yoğun rekabet ortamında markaların pazarda diğerlerinden bir adım daha öne çıkabilmek için, ürünlerine yönelik reklam çalışmalarının yanı sıra, faaliyetleri hakkında bilgilendirme yaparak farkındalık yaratmak, kabul görmek ve belirli bir imaj yaratarak itibarını güçlendirmek amacıyla da reklam faaliyetlerine öncelik verdiği görülmektedir. Bu kapsamda markaların hedef kitlelerine yönelttikleri yüzleri ve sesleri olan kurumsal reklamlar; kurumun kim olduğunu ve ne yaptığını gösteren belirteçler yoluyla, hedef kitlenin zihninde markayı beklentiye uygun bir şekilde konumlandırmaya çalışmaktadır. Bu doğrultuda başvurdukları belirteçlerden biri, markanın menşei ülkesine yönelik belirteçlerdir. Bu belirteçlerin ne sıklıkta kullanıldığına dair uluslararası alanyazında çalışmalara rastlansa da, ulusal alanyazında bu yönde herhangi bir çalışmanın bulunmadığı dikkat çekmektedir. Buradan hareketle, bu çalışmada özellikle uluslararası pazarda Türk markalarının faaliyetlerini sürdürebilmeleri ve olumlu bir Türk malı imajını küresel çapta oluşturabilmeleri için devlet tarafından desteklendikleri, dünyada ilk ve tek örnek niteliğindeki markalaşma programı olan TURQUALITY® kapsamında yer alan Türk markalarının kurumsal reklamlarında menşei ülke belirteçlerini kullanma biçimlerini ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, TURQUALITY® tarafından desteklenen 316 Türk markası arasından yurtdışında yayınlanan kurumsal reklamına ulaşılabilen 231 markanın kurumsal reklamları; düzenlenmiş ve düzenlenmemiş olmak üzere ikiye ayrılan menşei ülke belirteçlerine yönelik kodlama cetveli kullanılarak içerik analizine tabi tutulmuştur. Analiz sonucunda, kurumsal reklamında menşei ülke belirteci bulunmayan %23,8 oranında Türk markasına rağmen, bulunan Türk markalarının kurumsal reklamlarının %80,2'sinde düzenlenmemiş menşei ülke belirteçlerine ve bunlar arasında da en fazla "ülkeye veya vatandaşlarına göndermede bulunma" (%63,2) belirtecine ve en az "şirket ismine gömülü menşei ülke belirtecine" (%0,9) yer verdiği görülürken, bu kurumsal reklamların %19,8'inde yer alan düzenlenmiş menşei ülke belirteçlerinden "made-in" belirtecinin (%11,9) "kalite ve orijin etiketi" belirtecinden (%88,1) daha az bulunduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgular doğrultusunda, Türk markalarının menşei ülke belirteçlerini kullanma biçimlerine yönelik tartışmalarda ve önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Marka, Kurumsal reklam, Menşei ülke belirteçleri, Turquality, İçerik analizi.

IYRSC

Sözel Bildiri

SPOR/FİTNESS MERKEZLERİNE DEVAM EDEN MÜŞTERİLERİN MEMNUNİYET DÜZEYLERİ: BURDUR İLİ ÖRNEĞİ

Mürüvvet ÖĞMEN,**Cem Sinan ASLAN,Oğuzhan DALKIRAN**

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Burdur, Türkiye, *mogmen35@gmail.com, ** csaslan@mehmetakif.edu.tr , ***odalkiran@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Geniş çerçevede memnuniyet, herhangi bir işletmenin ürettiği ürün ve ya hizmeti satın alma davranışından bir önceki talebi ile bu davranıştan sonraki tecrübenin memnuniyet vericiliği durumudur (İlter 2005). Bir işletmenin mevcut müşterisinin kaybedilmemesi ve müşterisi sadakati oluşturması o müşterinin işletmeden memnun kalmasına bağlıdır. Bu çalışmanın amacı, spor ya da fitness merkezlerine üye olan ve düzenli kullanan müşterilerin memnuniyet düzeylerinin belirlenmesidir. Başlangıçta çalışmaya Burdur ilinde 7 farklı spor merkezini kullanan 20 yaş ve üstü 109 kişi katılmıştır. 19 kişinin anketi eksik ve hatalı bilgilerden dolayı geçersiz sayılmış, çalışma 38 kadın ve 52 erkek olmak üzere toplam 90 kişi ile tamamlanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Sevilmiş (2015) tarafından geliştirilen, geçerliliği ve güvenirliği test edilmiş, 55 maddeden oluşan "Spor İşletmeleri Müşteri Memnuniyeti Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde, SPSS (Ver.15) paket programında yer alan tanılayıcı istatistiklerden yararlanılmıştır. Ayrıca cinsiyete göre memnuniyet düzeyi karşılaştırılması için independent samples t-testi kullanılmış, anlamlılık düzeyi 0,05 olarak kabul edilmiştir. Sonuç olarak, katılımcıların alt ölçek ortalama puanları sırası ile; memnuniyet başlığında 4,40, eğitmenin niteliği için 5,62, çalışma ortamı için 5,47, spor merkezi kalitesi için 4,88 ve gelişim için 5,45 olarak belirlenmiştir. Her bir başlıkla ilgili elde edilen ortalama puanlardan yola çıkarak katılımcıların memnuniyet düzeyleri genel olarak yüksektir denilebilir. Cinsiyet değişkenine göre yapılan karşılaştırmada ise gruplar arasında hiçbir alt ölçek için anlamlı fark çıkmamıştır ($p>0,05$).

Anahtar Kelimeler: Spor, Spor/Fitness Merkezi, Müşteri Memnuniyeti

IYRSC

Sözel Bildiri

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI YILLARINDA TÜRKİYE'NİN SAVAŞA HAZIRLIK DURUMU

Kasım BİLİCİ*, Emrah DAĞHAN**

**Muş Alparslan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Programı, Muş, Türkiye. kasimbilici1349@gmail.com*

*** Muş Alparslan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Programı, Muş, Türkiye. emrah_daghan_19@hotmail.com*

Özet: 1933 yılında Almanya'da Nazilerin iktidara gelmesi Avrupa özelinde dünya için zor günlerin başlangıcı olmuştu. 1939 yılında savaşın başlaması ile Türkiye, tehlikenin Balkanlar üzerinden geleceğini öngörmüş ve Balkan Antantını devreye koyarak Almanya ve İtalya'ya karşı kendisine yönelebilecek taarruzlar için bir set çekmeyi düşünmüştü. Fakat bu Balkanların işgal edilmesine engel olamadı. Bu noktada Türkiye savaşta tarafsızlık düsturunu benimseyerek her iki tarafla da görüşmeler yapmış fakat hiçbiri ile savaşa fiilen girmemiştir. Savaş başlar başlamaz Türkiye, kendisine yönelik belirgin bir risk olmamasına karşın savaşa hazırlık yapmıştır. Bu çalışmanın amacı: 1939 yılından itibaren hayata geçirilen olası bir saldırıya karşı alınacak önlemleri kapsamaktadır. İsmet İnönü'nün Cumhurbaşkanlığı öncülüğünde "*pasif korunma*" tedbirleri kapsamında hava taarruzlarına karşı bir dizi önlem alınmıştır. Esasen Türkiye'nin savaş teknolojisi Almanya veya İtalya ile kıyaslandığında taarruz değil, savunma yapılacağı bilinci savaş başından itibaren öngörülmekteydi. Savaşın askeri önlemleri yanında sivil güvenliğini temel alan belli pratiklerinde geliştirilmesi Türkiye için hayati öneme sahiptir. Buna mukabil 1939 ve 1940 yıllarında yoğun olarak sivil güvenliğini ilgilendiren tedbirler alınmıştır. Özellikle İstanbul ve başkent Ankara'da bu tedbirlerin daha yoğun bir şekilde alındığını söylemek mümkündür. Fakat 18 Haziran 1941'de Almanya ile "*saldırmazlık ve dostluk*" Paktı'nın imzalanması ile bu tedbirler büyük oranda hafiflemişse de savaşın şiddetlenmesi ile tekrar benzer önlemlerin sıkılaştırılmasına gidilmiştir. Kararnameler, nizamnameler, talimatnameler bu tedbirlerin teorik kısmını oluştururken yapılan somut icraatlar pratik kısmını oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, İkinci Dünya Savaşı, Savaş Önlemleri

IYRSC

Sözel Bildiri

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİ VE KADIN KOOPERATİFLERİNİ(N) ETKİLE(N)MESİ

Pelin DEMİRCAN YILDIRIM*

Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Politika Doktora Programı, Kocaeli, Türkiye, pelindemircan33@gmail.com

Özet: Tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisi, sadece sağlık alanında değil, sosyal, ekonomik ve kültürel alanda değişimi beraberinde getiren bir kriz olmuştur. Krizle birlikte mevcut eşitsizlikler artarken, salgının ekonomik etkileri küçük işletmeleri, yoksulları, kadınları ve özellikle kadınların örgütlendiği kadın kooperatiflerini finansal açıdan daha yıpratıcı hale getirmiştir. Pandemi sürecinde çoğu kadın kooperatifi faaliyetlerini yavaşlatmak veya durdurmak zorunda kalmıştır. Tüm olumsuzluklara rağmen kadınlar yaşamlarını iyileştirmek ve yoksullukla mücadele etmek üzere bir araya geldiği kadın kooperatiflerinde hem kendisine hem de topluma fayda sağlamak amacıyla dayanışma ve iş birliği içinde hareket etmeye devam etmişlerdir. Bu çalışmanın temel amacı, Covid-19 pandemisinden kadın kooperatiflerinin nasıl etkilendiğini ve aynı zamanda kadın kooperatiflerinin bu süreci nasıl etkilediğini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda, Isparta, Antalya ve Burdur'dan toplam sekiz kadın kooperatifiyle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla elde edilen veriler MAXQDA 2020 nitel analiz programında analize tabi tutulmuştur. Nitel analiz sonucunda elde edilen bulgular pandemi sürecinde kadın kooperatiflerinin daha çok finansal yaşamları açısından etkilenmiş olduğu göstermiştir. Aynı zamanda, kodlar arasında yapılan ilişkilendirmeler, pandemi nedeniyle evde yaşama geçişin finansal yaşamı etkilemesinin sonucu olarak mali destek alamayanların toplumsal fayda sunmakta zorlandığını işaret etmiştir. Sonuç olarak, özellikle pandemi sürecinde ve sonrasında kadın kooperatiflerinin hem toplum tarafından desteklenip farkındalıklarının arttırılması, hem de mali desteklerin devam ettirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Kadın Kooperatifleri, Görüşme.

IYRSC

Sözel Bildiri

JAPON BILDIRCINLARINDA DÖNEMSEL UYGULANAN YEŞİL VE KIRMIZI IŞIĞIN SES FREKANSI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ZAMAN VE FREKANS ANALİZİ

İnci BİLGE[*], Emre AYDEMİR[**]

[*]Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Teknik Bilimler Yüksek Okulu, Elektrik ve Enerji Bölümü, 15100,Burdur, Türkiye, incibilge1@gmail.com

[**]Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Zootekni Bölümü, 07070, Antalya, Türkiye, aydemir1825@gmail.com

Özet: Kanatlı gözünde bulunan özel ek retinal ve derin beyin fotoreseptörler sayesinde diğer duyu organlarından gözleri daha iyi gelişmiştir. Fotoreseptörler sayesinde ultraviyole, kısa, orta ve uzun dalga boyuna duyarlıdırlar. Özellikle mavi, yeşil ve kırmızı renk ve ışık dalga boyunu algılama yetenekleri çok daha hassastır. Işık dalga boyuna hassasiyet davranış, verim ve performansı etkileyen çevresel faktörlerdendir. Işık dalga çeşitli davranışlar, duygular ve tepkiler gibi savunma mekanizmaları olup cinsiyete bağlı olarak farklılık göstermektedir. Bu farklılıklardan biriside fizyolojik tepkilerdir. Yapılan bu çalışmada fizyolojik tepkiler içerisinde kırmızı rengin tehlike, korku, rekabet, öfke; saldırgan gibi etkiletilenin olduğu bilinirken; yeşil rengin ise rahatlatıcı, sakinleştirici, güven, gibi özelliklerinin Japon bıldırcınları üzerindeki etkileri sonucu oluşan ses frekansı analizi Matlab programında yapılmıştır. Çalışma bulguları incelendiğinde cinsiyetler arası anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Kırmızı ışık uygulaması kendi içerisinde 1. ve 7. haftada minimum ve maksimum değerler arasında fark, varyans, pik frekans ve otokorelasyon zamanı (S) değerleri birbirine yakın olarak tahmin edilmiştir. Bunun nedeni insanlara göre kanatlı hayvanların yeşil ve kırmızı ışık dalga boyuna daha hassas olmasının yanında kırmızı ışık uygulamasının (~ 625-740 nm,~ 480-405 THz) kazanılmış adaptasyon sağladığı denilebilir. Ayrıca kontrol ve yeşil ışık uygulaması yapılan gruplarda ise verilerin istatiksel derece anlamlı sonuç vermesi; renk dalga boyu ve frekansı ile arasında bir ilişkiye bağlı olduğunun bir göstergesidir. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre ise gruplar arasında istatiksel olarak anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır (P=0.05). Bu konu üzerine yapılan bir çalışma bulunmadığı için yapılacak diğer çalışmalara literatür kaynağı ve bilimsel çalışmalara konu olması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler*:* Işık dalga boyu, Ses frekansı, Kırmızı ve Yeşil Aydınlatma uygulaması

Sözel Bildiri

COVİD-19 GEÇİRMİŞ AİLENİN HEMŞİRELİK BAKIMI

Sümeyra BAŞ[1], Yasemin DEMİR AVCI[2]

1. *Hemşirelik Lisans Öğrencisi, Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Antalya, Türkiye, bassumeyra614gmail.com*
2. *Öğretim Görevlisi Doktor, Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye ydemir@akdeniz.edu.tr*

Özet: Tüm dünyayı etkileyen Covid-19 pandemisinde ailede bir bireyin tanı alması aile içi süreçleri etkilemektedir. Bu nedenle tüm ailenin bakım sürecinin önemli olduğu görülmektedir. Tanı almış bireyleri aynı ortamda izole edilerek tüm aileye gereksinimleri doğrultusunda uygun hemşirelik bakımı sağlanmalıdır. Bu çalışmada Covid-19 geçirmiş bir ailenin hemşirelik bakım gereksinimlerinin belirlenmesi amaçlanmış ve derleme makale olarak planlanmıştır. Hemşirelik tanıları aile bireylerinin ihtiyaçları doğrultusunda NANDA (North American Nursing Diagnosis Association) Hemşirelik Tanıları Sınıflamasına (13.Baskı) göre oluşturulmuştur. Aile bireyleri için oluşturulan Hemşirelik Tanıları NANDA'da yer alan Fonksiyonel Sağlık Örüntülerine göre 11 grupta toplanmıştır. NANDA'ya göre Gruplanmış Hemşirelik Tanıları; *Sağlığı Algılama-Sağlığın Yönetimi, Beslenme ve Metabolik, Eliminasyon, Aktivite-Egzersiz, Uyku-Dinlenme, Bilişsel-Algısal, Kendini Algılama, Rol-İlişki, Cinsellik-Üreme, Başetme-Stres Toleransı, Değer-İnanç'tır*. Sonuç olarak Covid-19 pandemisinde hastalık geçiren ailelerde birçok alanda hemşirelik tanısı konularak girişimler planlanabilir. Hemşirelik tanıları ile uygulanacak girişimler doğrultusunda hasta ailelere ve bireylere danışmanlık yapılması gerekmektedir. Ailelerin bakım önceliklerinin belirlenmesi hemşirelik girişimlerinin daha kolay planlanmasına ve uygulanmasına yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Aile, Hemşirelik tanısı, Hemşirelik bakımı.

IYRSC

Sözel Bildiri

ÇOCUKLARDA UYKUNUN DEĞERLENDİRİLMİŞ OLDUĞU LİSANSÜSTÜ TEZLER

***Yeşim ZÜLKAR[1]* Gökçe DEMİR[2]**

[1]: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Kırşehir, Türkiye, yesimzulkar@gmail.com

[2]: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Anabilim Dalı, Kırşehir, Türkiye, gokce.demir@ahievran.edu.tr

Özet:

Giriş: Uyku; çocukların büyüme ve gelişmesini, fiziksel ve ruhsal sağlık durumlarını, davranışlarını ve akademik başarılarını etkilemektedir. Çocuklarda uykuya ilişkin akademik çalışmaların yapılması, çocuk sağlığının geliştirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Amaç: Bu çalışma; Türkiye'de çocuklarda uykuya ilişkin yapılmış tezleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Retrospektif ve tanımlayıcı olarak yapılan bu çalışmada Kasım-Aralık 2020 tarihleri arasında Türkiye Yükseköğretim Kurumu (YÖK) 'Ulusal Tez Merkezi'nde yer alan çocuklarda uykuya ilişkin tezler incelenmiştir. Araştırmanın evrenini 2003-2020 yılları arasında yapılmış olan 426 tez oluştururken, araştırmanın örneklemini 2003-2020 yılları arasında yapılmış 108 tez oluşturmaktadır. Tezler araştırmacılar tarafından literatüre dayanarak oluşturulan bir anket formu ile değerlendirilmiştir. Veriler SPSS 25.0 paket programı ile sayı ve yüzde dağılımlarına göre değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya dahil edilen tezler incelendiğinde 32 yüksek lisans tezi, 10 doktora tezi, 63 tıpta uzmanlık tezi, 2 tıpta yan dal tezi, 1 diş hekimliği uzmanlık tezinin çocuklarda uykuyla ilişkili olduğu görülmüştür. Tezlerin %93'ünün sağlık bilimleri, %6'sının sosyal bilimler, %1'inin fen bilimleri alanında yapıldığı görülmüştür. Tezlerin yapıldığı meslek grupları incelendiğinde; tezlerin %62'si tıp, %19'u hemşirelik, %5'i psikoloji, %4'ü beslenme ve diyetetik, %4'ü fizyoterapi ve rehabilitasyon, %4'ü diş hekimliği, %1'i fizyoloji ve %1'i ergoterapi meslek gruplarında yapılmıştır. Tezlerin %47'si profesör, %29'u doçent, %21'i doktor öğretim üyesi ve %3'ü uzman doktor danışmanlığında yapılmıştır. Tezlerin 1 tanesinin ise danışman bilgisine ulaşılamamıştır. Üniversitelere göre değerlendirildiğinde ise çocuklarda uykuya ilişkin en çok tez Sağlık Bilimleri Üniversitesi'nde yapılmıştır. Tezlerin yapıldığı yıllar incelendiğinde; tezlerin %51'inin 2018-2020 yılları arasında yapıldığı en çok tezin ise 2019 yılında yapıldığı saptanmıştır.

Tartışma-Sonuç: Çocuklarda uykuya ilişkin yapılan tezler incelendiğinde; tezlerin çoğunun sağlık bilimleri alanında, tıp ve hemşirelik meslek gruplarında yapıldığı görülmüştür. Çocuklarda uykuya ilişkin tezlerin yıllar geçtikçe arttığı saptanmıştır. Bu alanda yapılan tezler incelendiğinde kuruluş tarihi daha eski olan üniversiteler tarafından üretilen tezlerin daha fazla olduğu görülmüştür. Yapılacak diğer çalışmalarda tezlerin kanıt üretme düzeylerinin incelenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, uyku, lisansüstü tezler

Sözel Bildiri

THE RELATIONSHIP BETWEEN GASTRONOMY TOURISM AND ISTANBUL'S STREET FOOD

İffet Sezen BOZKURT

İstanbul Ticaret Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği, İstanbul, Türkiye, sznbzkrt.02@hotmail.com

Abract: In this research on the relationship between gastronomic tourism and street food, studies in the literature are included. In this compilation consisting of 6 main titles, many attractive elements are shown as examples. People have lived their lives by meeting their nutritional needs since their existence. In addition to the inexhaustible need for nutrition, human beings have a desire to experience different tastes and visits to different regions for food, drinks have emerged. In this context, the first steps of gastronomic tourism has been taken. Street flavors, which are appreciated by tourists coming to Istanbul from many parts of Europe, are examined in festivals and various organizations as they are found in almost every street. It is seen that most of the street flavors in Istanbul are indispensable for tourists.

Keywords: Gastronomy Tourism, Istanbul, Street Food, Relationship Between Them

IYRSC

Sözel Bildiri

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL AĞLARI KULLANIM ALIŞKANLIKLARININ KİŞİLER ARASI İLİŞKİLERİNDEKİ ROLÜ ÜZERİNE NİTEL BİR İNCELEME

Tuğba ÖZÇELİK*Mehmet Enes SAĞAR**

** Lisans Öğrencisi Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişim Bölümü, Konya, Türkiye tugbaozcelik365@gmail.com*

***Dr. Öğr. Gör., Afyon Kocatepe Üniversitesi, Çay Meslek Yüksekokulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü , Afyon, Türkiye mehmetenes15@gmail.com*

Özet: Hayatımızın her alanını etkileyen teknolojik gelişmelerin ve internetin hızla yaygınlaşmasıyla beraber sosyal paylaşım ağları günümüz toplumlarının yaşamlarında vazgeçilmez paylaşım alanları olmuştur. Kişilerin iletişim süreçlerinin sanal ortama taşınması ile sosyal ağlar, bireylerin kişilerarası ilişkilerini kuşkusuz etkilemektedir. Bu çalışmada üniversite gençlerinin sosyal ağları kullanım alışkanlıklarının kişiler arası ilişkilerindeki rolünü incelemek amaçlanmıştır. Araştırma 20 üniversite öğrencisi ile gerçekleştirilmiş nitel bir araştırmadır. Veri toplama aracı olarak görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Sonuçlar içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular şunlardır: Üniversite öğrencilerinin sosyal ağlardan en çok YouTube'yi tercih ettikleri, bu sosyal ağların yanında whatsApp, instagram, facebook, snapchat, twitter gibi sosyal ağları kullandıkları bulunmuştur. Üniversite öğrencilerinin sosyal ağları kullanım sıklıkları bakımından değerlendirildiğinde sosyal ağları her gün kullandıkları saptanmıştır. Öğrencilerin sosyal ağları en çok eğlence amaçlı olarak kullandıkları bulunmuştur. Sosyal ağların hayatlarındaki etkisi bakımından ise daha çok arkadaş ortamlarını etkilediği tespit edilmiştir. Ayrıca üniversite öğrencilerinin kişiler arası ilişkiler bağlamında bir gün sosyal ağlardan uzak kaldıklarında hayatlarının daha can sıkıcı olacağı ve monotonlaşacağına inandıkları bulunmuştur. Hangi durumlarda paylaşım yaptıklarına bakıldığında ise kendileri için özel buldukları anlarda sosyal ağlarda paylaşım yaptıkları sonuçlarına varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Öğrencileri, Sosyal Ağlar, Kişiler Arası İlişkiler.

IYRSC

Sözel Bildiri

ÇİNE KUVA-YI MİLLİYE MÜZESİ

Yaşar ÖZRİLİ*, Ayşenur SEZGİN ÖZRİLİ**

**Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı, Van Türkiye, yozrili@gmail.com*

*** Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı, Van Türkiye, aysenur65sezgin@gmail.com*

Özet: Kuva-yı Milliye, Kurtuluş Savaşı'nın başlaması ve örgütlenmesinde çok önemli bir rol oynamıştır. Kuva-yı milliye hareketi, Ege Bölgesi'nde Yunanlıların İzmir'i işgal edip Batı Anadolu'nun iç kısımlarına doğru ilerlemelerine bir tepki olarak doğmuştu. Kuva-yı Milliyenin kurtuluş savaşındaki başarılarında, Anadolu'daki örgütlenmesinin simgesi niteliğinde olan 1919-1979 yılları arasında Çine Askerlik Şubesi olarak hizmet veren bugünkü müze binasıdır. Bu bina, Kuva-yı Millîye Müzesi olarak restore edilerek hizmete açılmıştır. Sultan Abdülhamid Han tarafından 1906-1909 yıllarında yaptırılan, daha sonra Kurtuluş Savaşı öncesi Aydın'da savaşa katılmak için Muğla'dan Çine'ye gelen vatandaşların da toplanma merkezi olarak bilinen Çine Askerlik Şubesi, Güney Cephesi'nin Yunan işgalinden kurtuluşunun planlarının yapıldığı bir binaydı. Kuva-yı Millîye Müzesi'nin içinde Yörük Ali Efe ve Albay Şefik Aker'in heykelleri bulunmaktadır. Müzede Kuva-yı Millîye destanlarını anlatan eserlerin yanı sıra etnoğrafik ve arkeolojik eserler de sergilenmektedir. Yörük Ali Efe ve kahraman zeybeklerin Ege'de Yunan işgalcilerine karşı ilk tepki olan Malgaç Baskınının planlandığı bina, "Çine Belediyesi Kuva-yı Milliye Müzesi olarak hizmet vermektedir. Bu çalışmada Çine Kuvayı Milliye Müzesinin milli mücadele yıllarındaki olaylara şahitlik eden nesnelerin sergilenmesi, korunması, gelecek kuşaklara aktarımının sağlanması açısından önemi konu edinilmektedir. Ayrıca müzecilik faaliyetlerinin toplumun kültürel ve sanatsal eğitimindeki konumuna vurgu yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Müze, Çine, Kuva-yı Milliye

IYRSC

Sözel Bildiri

THE EFFECTS OF INTERNET ADDICTION ON NUTRITION AND PHYSICAL ACTIVITY IN YOUTH: A REVIEW

Büşra DEMİRER[*], Musa GÜNEŞ[*]

[*]*Karabük University, Faculty of Health Sciences, Department of Nutrition and Dietetics, Karabük/Türkiye. busrademirer@karabuk.edu.tr*

[**]*Karabük University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Karabük /Türkiye, musagunes@karabuk.edu.tr*

Abstract: The Internet is a global network that is accessible and has more service areas today, and its use is known to increase rapidly in all age groups. Although the internet is accepted as a positive phenomenon, internet addiction is a concept that has recently started to be discussed with the abuse of its users. Especially in recent years, developments in mobile and wearable technologies have played an important role in the emergence of internet addiction by enabling individuals to access the internet when and where they want. Internet use is very common recently, especially among adolescents. Studies have reported that the age group that uses the internet most frequently is between the ages of 14-24. Internet-related problems have not yet been clearly classified as a type of addiction, an impulse control disorder, or an obsessive-compulsive disorder. However, it is thought that addictive-like behaviors seen due to excessive use of the internet can be effective at many points in people's lives. One of these effects is diet and physical activity. There are many social, cultural and psychological factors that affect nutritional behavior. Internet addiction, which can be seen as a result of excessive internet use, is one of them. Studies have reported that internet addiction seen in young people can cause irregular eating habits, skipping meals, unbalanced nutrition, decrease in physical activities and head and neck pain, and also cause some psychological problems. When all these data are evaluated, it is aimed to discuss the effects of internet addiction on nutrition and physical activities in young individuals in the light of the current literature in this review study.

Keywords: Nutrition, Physical activity, Internet Addiction, Health

IYRSC

Sözel Bildiri

TERRİER IRKI BİR KÖPEKTE ÖZAFAGAL DİVERTİKUL OLGUSU

Harun ÇINAR*, Doğukan Polat, Muhammed Yusuf ŞİRİN****

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Cerrahi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, hcinar@mehmetakif.edu.tr*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Veteriner Fakültesi Cerrahi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, dpolat@mehmetakif.edu.tr*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Veteriner Fakültesi Cerrahi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, yusufsirinx@gmail.com*

Özet: Bu olgunun materyalini; Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Hayvan Hastanesi' ne getirilen 1,5 yaşlı, dişi terrier ırkı köpek oluşturdu. Alınan anamnezde hastada regürgitasyon, öksürük, kusma ve kilo kaybı şikayetlerinin olduğu ve ayrıca hastanın daha önce birçok kez farklı kliniklere başvurduğu ve denenen medikal tedavilere yanıt alınamadığı bildirildi. Yapılan klinik muayenede, akciğerin oskültasyonunda sertleşmiş sesler ve harharaların varlığının yanı sıra hastada dispne ve dilde hafif siyanoz bulguları saptandı. Direkt radyolojik muayenede göğüs bölgesinde kranial akciğer loblarında radyoopak görüntü tespit edildi. 700-875 mg/kg dozunda Ioheksol (Omnipaque 350 mg, 50ml, Opakim Tıbbi Ürünler Sanayi ve Ticaret A.Ş.) kullanılarak yapılan indirekt radyolojik muayenede ise servikal özafagus bölgesinde verilen radyoopak maddenin uzun süre tutulduğu ve özafagus genişliğinin oldukça fazla olduğu gözlemlendi. Bu bilgiler ışığında hastaya özafagus divertikülü ve aspirasyon pnömonisi teşhisi konuldu. Preoperatif olarak hasta; oksijen, 10 mg/kg dozda klindamisin fosfat (Klindan, Bilim İlaç San. Ve Tic. A.Ş.), kortikosteroid (Vetakort, Vetaş), asetilsistein (Asist, Bilim İlaç San. Ve Tic. A.Ş.) ve ipratropium bromid (İprasal, Vem İlaç San. Ve Tic. A.Ş.) nebulizatör ile uygulanarak aspirasyon pneumonisi yönünden tedavi edilerek anesteziye hazırlandı. Hastaya anestezik olarak 5.5 mg/kg dozda propofol indüksiyonunu takiben bolus sevoflurane kullanılarak volatil anestezi uygulandı. Operatif müdahalede hastaya özafagektomiyi takiben musculus sternothyroideus kasından elde edilen kas pedikülü mobilize edilerek özafagal ensizyonun üzerine dikildi. Postoperatif dönemde ilerlemiş olan ve solunumu deprese eden aspirasyon pneumonisini önlemek ve tedavi etmek amacıyla hastaya geçici trakeostomi uygulandı. Hastaya operasyon sonrasında beslemeyi sağlamak için 22 Fr beslenme sondası kullanılarak frangestomi uygulandı. Postoperatif dönemde yaş mama (A/D mama, Hills'), 8.75 mg/kg dozda amoksisilin+klavulanik asit (Synulox, Zoetis), 0.2 mg/kg dozda meloksikam (Maxicam, Sanovel), 0.5-1 gr sukralfat (Antepsin, Bilim İlaç San. Ve Tic. A.Ş.), 0.5 mg/kg dozda esomeprazole (Nexium, AstraZenaca), 0,4 mg/kg dozda metoklopramid HCl (Metpamid, Sifar İlaçları Ticaret ve Sanayi A.Ş.) uygulanarak hospitalize edildi. Hasta bu süreç sonunda sağlığına kavuşarak şifa ile hastanemizden taburcu edildi. Bu olgu sunumu ile regürgitasyon, öksürük, kusma, solunum güçlüğü, siyanoz ve kilo kaybı semptomlarına sahip hastalarda özafagal divertikul olgusunun olabileceği ve bu durumda uygulanabilecek tedavi ve bakım yöntemlerinin bildirilmesi amaçlandı.

Anahtar Kelimeler: Aspirasyon Pneumonisi, Geçici Trakeostomi, Özafagal Divertikül, Özafagektomi

Sözel Bildiri

ALAGEYİKTE DİGİTAL FLEKSOR TENDONUN VE SUPERFİSİYAL DİGİTAL FLEKSOR TENDONUN TAM RUPTURU OLGUSU

Harun ÇINAR*, Muhammed Yusuf ŞİRİN, Doğukan POLAT****

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Cerrahi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, hcinar@mehmetakif.edu.tr*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Veteriner Fakültesi Cerrahi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, dpolat@mehmetakif.edu.tr*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Veteriner Fakültesi Cerrahi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, yusufsirinx@gmail.com*

Özet: Bu olgu sunumunun materyalini, Doğa Koruma ve Milli Parklar 6. Bölge Müdürlüğü tarafından Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Hayvan Hastanesine getirilen dişi bir alageyik oluşturdu. Alınan anamnezde sağ arka bacağında açık yara bulunduğu ve bacağını askıda tuttuğu bilgisi alındı. Yapılan klinik muayenede digital flexor tendonunda ve superfisiyal digital flexor tendonunda tam ruptur meydana geldiği saptandı. Ruptur meydana gelen tendonların onarılması için tenorafi operasyonuna karar verildi. Preoperatif olarak Sevoflurane ile maskelenerek indüksiyona alınan alageyiğin yine Sevoflurane ile volatil anestezisi devam ettirildi. Operatif olarak sağ arka metatarsal bölgesinin asepsi antisepsisi sağlandıktan sonra operasyona başlandı. Metatarsal kemiğin posteriyorundan ensizyon yapıldı ve tendoya ulaşıldı. Kopan tendon uçları 3/0 Polypropylene iplik ve locking loop dikiş yöntemi kullanılarak dikildi. Ardından da tendovagina 4/0 PGA iplik ve basit sürekli dikiş yöntemi kullanılarak dikildi. Postoperatif olarak alageyikten alınan kan ile hazırlanan trombositten zengin plazma (PRP) iyileşmeyi hızlandırması için operasyon bölgesine enjekte edildi. Hayvanın ayağını kullanmasını engellemek amacıyla ilgili ekstremite articulatio coxae eklemi dahil olmak üzere Robert Jones bandajına alındı. Hospitalize edilmesi amacıyla alageyik, Doğa Koruma ve Milli Parklar ekiplerine teslim edildi. Bu olgu sunumu ile ülkemizde yabani hayatta oldukça sınırlı sayıda bulunan bu geyik türünde meydana gelmiş olan ve yabani bir hayvan için; beslenme, korunma, kaçma gibi aktiviteleri engellemesinin yanı sıra açık yaradan dolayı enfeksiyon riski de barındırdığı için ölümcül olabilecek travmatik tam tendo rupturunun yönetimi ve bu hayvanlarda bu tür durumlarda uygulanabilecek anestezi ve operasyon yöntemlerinin vurgulanması amaçlandı.

Anahtar Kelimeler: Tendo Calcaneus Communis, Alageyik, Ruptur, Trombositten Zengin Plazma, Travma

IYRSC

Sözel Bildiri

E-HEALTH TECHNOLOGIES SUPPORTING NUTRITION AND PHYSICAL ACTIVITY BEHAVIORS IN DIABETES SELF-MANAGEMENT: A REVİEW

Musa GÜNEŞ*, Büşra DEMİRER**

[*] Karabük University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Karabük /Türkiye, musagunes@karabuk.edu.tr

[**] Karabük University, Faculty of Health Sciences, Department of Nutrition and Dietetics, Karabük/Türkiye. busrademirer@karabuk.edu.tr

Abstract: Diabetes is a heterogeneous group of diseases that cause an increase in blood glucose concentrations. Therefore, diabetes; It is defined as a chronic, complex condition that requires sound knowledge and self-management skills to optimize glycemic control and health outcomes. Self-management is a critical component in the prevention and treatment of such chronic diseases. Self-management includes various functions such as complying with medication prescriptions, performing daily care, managing body weight and adapting to exercise programs. Dietary intake and physical activity constitute the basic self-management behaviors of the disease as prevention and treatment strategies that require special training and support for individuals with diabetes. Recently, following the technological developments, 'electronic health' technologies are used to facilitate and provide health services. Electronic health technologies (e-health) have proven potential to assist individuals through self-management of disease. Especially recent innovations in e-health technology can provide the necessary support to improve the diet and physical activity behaviors of individuals in the management of the disease. Web-based computer programs, smart phone applications, virtual reality, video games and monitoring of food intake with wearable devices constitute the technologies used in e-health applications. In this way, diabetes control and glucose regulation can be achieved more easily. There are many areas where e-health technology is used in the disease process of individuals with diabetes. However, in this study, it is aimed to present examples and effects of the latest technologies used to support nutritional and physical activity behaviors during self-management of the disease in individuals with diabetes.

Keywords: diabetes self-management, e-health, nutrition, physical activity.

IYRSC

Sözel Bildiri

TERRİER IRKI BİR KÖPEKTE ORAL HİRUDİASİS OLGUSU

Harun ÇINAR*, Muhammed Yusuf ŞİRİN, Doğukan POLAT****

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Cerrahi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, hcinar@mehmetakif.edu.tr*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Veteriner Fakültesi Cerrahi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, dpolat@mehmetakif.edu.tr*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Veteriner Fakültesi Cerrahi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, yusufsirinx@gmail.com*

Özet: Bu olgu sunumunun materyalini Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Hayvan Hastanesine getirilen 6 yaşında terrier ırkı dişi köpek oluşturdu. Alınan anemnezde ağız bölgesinde sürekli bir kanama, iştahsızlık, zayıflama, halsizlik olduğu bilgisinin yanı sıra köpeğin sürekli dere kenarında oyun oynadığı, dereden su içtiği ve yüzmeye gittiği bilgisi de alındı. Yapılan klinik muayenede oral mukozada kanama ve oral mukozaya yapışmış halde bir sülük tespit edildi. Anestezide hayvana indüksiyon amacıyla 5.5mg/kg dozda propofol verildi. İndüksiyonu takiben entübe edilerek sevofluran ile volatil anestezisi devam ettirildi. Anestezi işleminden sonra oral mukozaya yapışan sülük (Limnatis nilotica) cerrahi manüplasyon ile mukozadan uzaklaştırıldı. Ardından başka bir sülük olup olmadığının kontrolü amacıyla endoskopi yardımı ile farenks, larenks, özefagus ve trakea muayenesi yapıldı. Yapılan muayenede başka bir sülüğe rastlanılmadı. Postoperatif olarak oral mukozanın tedavisi için 8.75 mg/kg dozda amoksisilin+klavulanik asit (Synulox, Zoetis) ve klorheksidin glukonat (Kloroben Oral Sprey, Drogsan İlaçları Sanayi Tic. A.Ş.) verildi. Bu olgu sunumu ile çevresinde sulak arazi bulunan ve oral veya nasal mukozada kanama, iştahsızlık, zayıflama, halsizlik şikayeti ile kliniklere başvuran hastaların oral hirudiasis yönünden kontrol edilmelerinin önemi ve yapılan muayenelerde gözden kaçırılmaması gereken hususların vurgulanması amaçlandı.

Anahtar Kelimeler: Kanama, Limnatis nilotica, Oral Hirudiasis, Sülük

IYRSC

Sözel Bildiri

YANIKLARDA TEDAVİ YÖNTEMLERİ VE HEMŞİRELİK BAKIMI

***Gizem ORHAN**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü,*
4.sınıf Hemşirelik öğrencisi,Burdur,Türkiye, gizemorhan9819@gmail.com

Özet: Yanık, organizmanın termal, kimyasal, elektrik ya da radyoaktif elementlerle hasara uğramasıdır ve yanık yaralanmalarının % 3-5'i hastaneye yatmayı gerektirecek ciddiyettedir. Derinin yüksek ısıyla teması sonucu (40°C) doku hasarı başlar. Isı artışına paralel olarak doku hasarı artar. Yanık toplumda çok sık rastlanan bir travmadır ve özellikle çocuklar, epileptik hastalar, ilaç bağımlıları, alkolikler, yaşlılar risk altındadır**.** Dünya Sağlık Örgütü'ne (WHO) göre,dünya çapında her yıl 265.000 kişi yanık sonucu ölmektedir.Yanık hastalarının yanık ünitesine kabulü yapıldıktan sonra yapılması gereken ilk ve en önemli adım hava yolu açıklığı ve sıvı resüsitasyonudur. Sonrasında tetanoz profilaksisi yapılmalı, analjezi sağlanmalı ve yara bakımına başlanmalıdır.Öncelikle tam kan sayımı, elektrolit ölçümü, kan üre azotu, kreatinin, kan şekeri değerlerini kapsayan rutin laboratuvar testleri yapılmalıdır. Birinci ve yüzeyel ikinci derece yanık yaraları pansumanla iyileşebilmektedir. Ancak derin ikinci ve üçüncü derece yanıklar cerrahi tedavi gerektirir.(eskaratomi/fasyotomi,eskar eksizyonu,deri grefti) Yanıkların güncel tedavisinde; Kök hücreler kullanılmaktadır. Kök hücreler insanda ilk kez 2004 yılında kulanılmıştır. Rasulov ve arkadaşları, yaygın yanıkları (vücut yüzey alanının %30'unda IIIB) olan bir hastada kemik iliği kökenli mezenkimal kök hücreleri yanık yüzeyine uygulayarak yara iyileşmesi ve anjioneogenezin hızlandığını göstermiştir. Hücre sprey otogreftleme, derin kısmi kalınlıktaki yanık yaraları için yenilikçi bir erken tedavi seçeneğidir. Ameliyatsız tedaviye bir alternatif olarak hücre sprey otogreftleme, özellikle büyük yaralarda hızlı, yeniden epitelizasyonunu sağlayabilir. Hemşirelerin görevi bütüncül bakım çerçevesinde hastanın optimal sağlık durumunu sağlamak, enfeksiyon/komplikasyonları önlemek, hastalara psikososyal destek sağlamak ve eğitim vermektir.

Anahtar Kelimeler: Yanık,Tedavi,Kök hücre,Hemşirelik,Bakım

IYRSC

Sözel Bildiri

KENTLERDE SUÇ OLGUSUNUN ÇOCUKLAR ÜZERİNE ETKİSİ ve ÇOCUKLARIN KİMLİK ARAYIŞINDA ÇEVRESEL FAKTÖRÜN SOYOLOJİK ANALİZİ (İST.-BAŞAKŞEHİR/ŞAHİNTEPE ÖRNEĞİ)

Emrah KAPAR

**Balıkesir Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Balıkesir, Türkiye*

kaparemrah10@gmail.com

Özet: Kentleşme ve kentlileşme süreci ile şehirlerin demografik yapılarında ve kültürel çeşitliliğinde giderek bir karmaşa ve karışıklık ortaya çıktığını gözlemlemekteyiz. Özellikle Türkiye'de göç olgusunda kırdan kente bir hareketliliğin gerçekleştiği evrelerde şehir çeperlerinde oluşan çarpık kentleşme metropol olarak nitelendirilen şehirlerde bile önemli bir sorunu yansıtmaktadır. Bu yerleşim biçiminin düzensiz ve herhangi bir mimari plana uymadan oluştuğunu ve oluşan bu çarpık kentleşme içerisinde ikame eden kozmopolit toplumunda belirli geçim sıkıntılarına düştüklerini ve genelde bu tür gecekondu mahallelerinin suça meyilli alanlar olduğu bilinmektedir. Bu süreçlerden ziyade bu yapılaşma içerisinde çocuk olmayı inceleyecek bu çalışma, çocukluk olgusunun çarpık kentleşen mahallelerde nasıl geliştiği ve çocukluk olarak adlandırılan dönemin ve bundan sonraki ergenlik olarak adlandırılan döneme nasıl yansıdığını araştıracaktır. Bu mahalle tipinde demografik yatırımların gecikmiş olması iş istihdamının ve ekonomik kalkınmanın zorluğu yerel toplumun, mahalle sakinlerinin suç işleme ve kolay para kazanma arzusunu tetikleyici bir rol üstlendiği bilinmektedir. Bu çıkmaz içerisinde kalan çocukluk olgusu, çevresel faktörler ile sosyalleşme sağladığından, bilgi ve edinim aktarımını sosyal çevre ile oluşturduğundan konu suç olgusunun üst düzeyde olduğu çarpık kentlerde çocuklar ve çocukluk dönemi ile bağlantı kurularak incelenecektir. Çocukluk gelecek vaat eden bir dönem olarak nitelendirilirken, çarpık kentleşen şehirler içerisinde kültür karmaşası yaşayan ve kimlik arayışı içerisinde olan çocukların çevrelerinden etkilenmesi kaçınılmazdır. Bu çevreden aldığı bütün yetilerini, sosyal sermayelerini, habitusunu oluşturan bütün etmenlerin bir kez daha gözden geçirilip araştırılması üzerine ve çözüm yolları ile sosyal politikalar bağlamında araştırılması düşünülmüştür. Modern dönem ile şehirleşmeye duyulan ilginin de şehirleşme fikrini tetiklediği ve giderek artan bu çarpık kent ve karmaşık kültürün etkisi şehir içlerindeki çocuklarda önemli etkiler bırakmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Suç, Sosyal Sermaye, Çevresel etkileşim, Çarpık Kentleşme, Çocukluk

Sözel Bildiri

ÜLKEMİZDEN DÜNYA'YA KÜRESEL BİR YARDIM HAREKETİ "TÜRK KIZILAY'I

***Zeynep YILDIRIM**

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım Ve Afet Yönetimi Bölümü/ Öğrenci

Özet: Uluslararası Kızılay-Kızılhaç topluluğunun temel ilkeleri olan insanlık,ayrım gözetmemek tarafsızlık,bağımsızlık,birlik ve evrensellik rotasında ilerleyen bir yardım kuruluşudur.Tarihi süreçte birçok isim değişikliğine uğramıştır. Eski adı Hilal-i Ahmer Cemiyeti'dir. Günümüzde de Türk Kızılay Derneği ve Türk Kızılayı isimleriyle bilinir. İdari yapı olarak tüzel kişiliğe sahip ve özel hukuk normlarına bağlı bir kuruluştur . Kar amacı vasfını taşımayan Kızılay'ın yardımları ve hizmetleri karşılıksızdır. Bunlar kamu yararına yapılan gönüllü çalışmalardır. Teşkilat olarak genel merkez ve şubelerden oluşur. Genel Müdürlük Teşkilatı dışındaki bütün görevler gönüllülük esasına dayanır.Dil, din, ırk ayrımı gözetmeden çalışmalarını sürdüren Türk Kızılay, dünyanın farklı bölgelerinde milyonlarca insana yardım eli uzatır. Her geçen gün insani yardım alanında yürüttüğü yardım çalışmaları ile kapasitesini artıran Türk Kızılay, insani yardım çalışmalarında küresel bir aktör haline gelmiştir. Türk Kızılay son 10 yılda 138 farklı ülkede doğal ve insan kaynaklı afetlere müdahale etmiş, ihtiyaç sahiplerinin barınma ve beslenme gibi temel ihtiyaçlarını karşılamıştır. Türk Kızılay, Filistin, Sudan, Endonezya, Sri Lanka, Kırgızistan, Kosova, Somali, Pakistan gibi ülkelerde insani yardım faaliyetlerinin yanı sıra pek çok kalıcı refaha yönelik çalışmalara imza atmıştır. İhtiyaç sahibi ülkelerdeki projelerini konut, okul, toplum merkezi, ibadethane, kamu tesisleri inşası, geçim kaynaklarının temini ve desteklenmesi, sağlık, eğitim, sosyal yardım, tarım ve sulama gibi alanlarda yoğunlaşmıştır.Kızılay'ın amacı, her nerede görülür ise , hiçbir ayrım yapmaksızın insanın acısını önlemeye veya hafifletmeye çalışmak, insanın hayatını ve sağlığını korumak, onun kişiliğine saygı gösteyrilmesini sağlamak , insanlar arasındaki karşılıklı anlayışı, dostluğu**,** saygıyı, işbirliğini ve sürekli barışı getirmeye uğraşmaktır. Kızılay ihtiyaç anında dayanışmanın,ıstırap anında eşitliğin, savaşın en kızgın anında insancıllığın, tarafsızlığın ve barışın simgesidir.

Anahtar Kelimeler: Kızılay, yardım, hizmet

Sözel Bildiri

OSMANLI MODERNLEŞMESİNDE KADIN

İnan KUŞ, Osman AKIŞ

Muş Alparslan Üniversitesi, inankus75@gmail.com

Özet: Modernleşme, XIII. yüzyılda Avrupa da Aydınlanma ile birlikte kullanılmaya başlanmış olup modern olana geçiş, değişim sürecinin ifade etmektedir. Osmanlı da ise; Avrupa emperyalizme karşı devlet tarafından başlatılan savunmacı reform programıydı. Tanzimatla birlikte hız kazanan modernleşme kentsel dönüşümün yanında zihniyet dünyasında da değişimler olmuş, geleneksel toplum normları modernleşme ile birlikte değişmiştir. Devletin daha fazla nüfuz etmesiyle beraber yeni algılayış ortaya çıkmıştı. Bunlardan bir tanesi de kadına özgürlük adı altında yeni fikirlerin ortaya çıkmasıyla şekillenmişti. Ataerkil bir toplum olan Osmanlı gündelik yaşamdaki cinsiyetler arası ilişkiler ve kadın-erkek kimlikleri de tartışmaya açılmış oluyordu. Müslüman kadınların toplumsal konumu tartışılmaya başlanmıştır. Bu çalışmamızda modernleşmekte olan Osmanlı da kadının modernleşmedeki yerini ve etkisini ele alacağız.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Modernleşme, Kadın, Tanzimat

IYRSC

Sözel Bildiri

AFET DURUMLARINDA BESLENME HİZMETLERİ

Ayşe KARADUMAN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Cevat Sayılı Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım Ve Afet Yönetimi Bölümü Burdur/Türkiye, aysekaraduman4207@gmail.com

Özet: Afetler; günlük yaşamı alt üst eden felaketlerdir. Şiddetli depremler, seller, fırtınalar vb. doğal afetler olup, kısa bir zaman dilimi içinde çok sayıda insan yaşamının yitirilmesine neden olmaktadır. Felaketin ilk dakika ve saatlerinde kurtarma çalışmaları, kurtarılanların tedavilerine ilişkin ilk yardımlar çok önemli olup önceliklidir. Bununla birlikte, kısa bir süre sonra ise felaketin türü ne olursa olsun canını kurtarmış ancak evini, mülkünü kaybeden insanlarda "ne yapacakları" endişesi başlar. Büyük felaketlere neden olan doğal afetlerde sağlık ve beslenme hizmetlerinin organizasyonunun sağlanması, insanların felaketin kayıplarını hem fizyolojik hem de psikolojik olarak daha çabuk üstesinden gelebilmeleri için de zorunludur. Beslenme hizmetlerinin organizasyonu insan kaynaklarının kullanımına yönelik, gerekli uygulamaları içeren, hızlı ve basit plan ve programlardan oluşmalıdır. Afet durumlarında insanların yaşamlarını sürdürebilmeleri için yeterli miktarda gıda maddesi bulmaları ve sağlıklı beslenmeye devam etmeleri çok önemlidir.Yetersiz ve dengesiz beslenme çok ciddi bir halk sağlığı sorunu olabileceği gibi, belki de doğrudan veya dolaylı olarak ölümlere yol açan başlıca bir neden olarak da karşımıza çıkabilir. Koruyucu sağlık hizmetleri kapsamında afet durumlarında afetten etkilenen insanlara yeterli ve dengeli beslenme imkanlarının sağlanması, sağlıklı gıdanın temini ve beslenmenin organizasyonu büyük önem arz etmektedir. Beslenme programlarının amacı; yeterli, dengeli ve sağlıklı beslenme koşullarını belirlemek ve insanların yetersiz, dengesiz ve sağlıksız beslenmesini önlemektir. Başarılı bir beslenme programı iyi bir yönetime bağlıdır. İyi bir yönetimde ise koordinasyon gereklidir. Bu iş ülkemizde Kızılay, diğer ülkelerde ise Kızılhaç gibi kurum ve kuruluşlar tarafından yapılmaktadır. Ayrıca ülkemizde ulusal düzeyde gerekli koordinasyonu sağlamak üzere Başbakanlığa bağlı Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Afet, Beslenme ,Sağlık ,Kızılay

IYRSC

Sözel Bildiri

GERİ DÖNÜŞÜM VE KAZANIM SİSTEMLERİNDEN KOMPOST MAKİNELERİNİN TEKNİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Nurten FINDIK[1], Zeynep Sude ÖZDEMİR[2], Nihal ARI KORKUSUZ[3], Mehmet Emin KORKUSUZ[4]

[1]Şehit Prof. Dr. İlhan Varank Bilim ve Sanat Merkezi, Balıkesir, Türkiye, nurtenfindik10@gmail.com

[2]Şehit Prof. Dr. İlhan Varank Bilim ve Sanat Merkezi, Balıkesir, Türkiye, zudeozdemir@gmail.com

[3]Şehit Prof. Dr. İlhan Varank Bilim ve Sanat Merkezi, Balıkesir, Türkiye, nihalkorkusuz@hotmail.com

[4]Balıkesir Üniversitesi, Necatibey Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Balıkesir, Türkiye, korkusuz@balikesir.edu.tr

Özet: Atık miktarı her yıl tüketim ihtiyacına paralel olarak artmaktadır. Oluşan atıklar atmosferin, denizlerin, tatlı su kaynaklarının kirlenmesine yol açmakta; biyolojik çeşitliliği tehdit etmekte ve toprağın yapısına zarar vermektedir. Atık miktarının azaltılmasının yanı sıra önüne geçilmesini sağlayacak en akılcı çözümlerden biri atıkların geri dönüştürülmesidir. Atık türlerinden biri de tarımsal ve hayvansal işlemler sonucunda ve evlerimizde günlük olarak oluşan organik atıklardır. Organik atıkların geri dönüşüm amacıyla toplanması, transferi, depolanması ve işlenmesi aşamaları enerji ve güç kaybına neden olmaktadır. Bu sorunun çözümü ise atıkların kaynağında geri dönüştürülmesidir. Kompostlaşma organik atıkların fermantasyon ile ayrışarak toprakta bitkilerce kullanılacak olan organik bileşenlere dönüşmesi işlemidir. Organik atıkların kimyasal, fiziksel ve biyolojik işlemlere tabii tutularak doğaya zarar vermeden yeniden kullanılabilir hale gelmesi işlemi kompostlaştırma olarak adlandırılır. Süreç sonunda oluşan kompost besin değeri yüksek bir üründür. Toprağın organik madde bakımından zenginleşmesini sağlayan kompost, toprağın gözenekliliğini ve su tutma kapasitesini de arttırır. Kompostlaştırma; ayrışma, fermantasyon, soğuma, kuruma aşamalarından oluşur. Kompostlaştırma 4 şekilde gerçekleştirilebilir: pasif yığında kompostlaştırma, aktarmalı yığında kompostlaştırma, havalandırmalı yığında kompostlaştırma ve reaktörde kompostlaştırma. Kompostlaşma aşamalarında değişkenlik gösteren sıcaklık, nem, gaz miktarı, koku gibi parametrelerin kapalı bir sistemde optimum değerlerinde tutulması amacıyla kompost makineleri üretilmiştir. Kompost makineleri kompostlaşma süresini kısaltarak zaman tasarrufu sağlamakta ve atığın yüksek bir çoğunluğunu geri dönüşüme katmaktadır. Bu çalışmada kompostlaşma ve kompost makineleri incelenmektedir. Kapasite, hazne sayısı, üretici şirketin erişim alanı, kompost oluşturma süresi gibi özellikler gözetilerek ülkemizde ulaşılabilir firmalardan 11 tanesi seçilmiş alt modellerine ve teknik detaylarına karşılaştırmalı olarak yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kompostlaşma, Kompost Makinesi, Organik Atık, Çevre, Tarım.

IYRSC

Sözel Bildiri

ŞEKER ÖLÇÜM CİHAZLARI VE ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Altuncan Huban GÜLEN[1], Nihal ARI KORKUSUZ[2], Mehmet Emin KORKUSUZ[3]

[1]Şehit Prof. Dr. İlhan Varank Bilim ve Sanat Merkezi, Balıkesir, Türkiye, ahuban10@gmail.com

[2]Şehit Prof. Dr. İlhan Varank Bilim ve Sanat Merkezi, Balıkesir, Türkiye, nihalkorkusuz@gmail.com

[3]Balıkesir Üniversitesi, Necatibey Eğitim Fakültesi, Türkiye, korkusuz@balikesir.edu.tr

Özet: Diabetus Mellitus (Diyabet), günümüzde giderek artan ve insülin eksikliği veya insülin direnci nedeni ile oluşan bir hastalıktır. Uluslararası Diyabet Federasyonu (IDF)'na göre günümüzde yaklaşık 470 milyon diyabet hastası vardır ve 2045 yılında bu sayının 700 milyonu bulacağı öngörülmektedir. Türkiye Diyabet, Hipertansiyon, Obezite ve Endokrinolojik Hastalıklar Prevalans (TURDEP)-II Çalışması'na göre 2010 yılında Türkiye'de her 11 kişiden birisi diyabetlidir. Diyabetli hastalara gerekli tedavi uygulanmazsa, diyabet komplikasyonlarıyla karşılaşılması muhtemeldir. Hipoglisemi, hiperglisemi, diyabetik atak, nefropati, nöropati, retinopati gibi hayati tehlike yaratabilen komplikasyonlarla karşılaşma riskinin en aza indirilmesi için, kişisel şeker kontrolünün önemi büyüktür. Doğru ölçüm tekniği ve güvenilir şeker ölçüm aletleri (glikometre) ile yapılan şeker ölçümü, hastanın diyabeti yönetmesine imkân tanımakla birlikte diyabete bağlı gelişebilecek komplikasyonların önüne geçilmesine yardımcı olmaktadır. Bu çalışmanın amacı; literatürde bulunan şeker ölçüm cihazları hakkında bilgilerin derlenmesi, böylece devamlı şeker ölçümü yapması gereken hastalar için en doğru cihazın bulunması, aynı zamanda şeker ölçüm teknolojilerinin tanıtılmasıdır. Çalışmada tarama yöntemi kullanılmış, şeker ölçüm cihazları ticari şeker ölçüm cihazları ve deneysel şeker ölçüm cihazları olmak üzere iki farklı başlık altında incelenmiştir. Ticari ürünler başlığı altında, FreeStyle Lite şeker ölçüm cihazı, FreeStyle Libre sürekli glikoz takip sistemi ve CoG Hybrid şeker ölçüm cihazı incelenmiştir. Deneysel ürünler başlığı altında ise Eversense CGM sürekli glikoz takip sistemi, TaiGi Non-Invazif GM Lite 2.0 ve GlucoWise cihazları incelenmiştir. Cihazların ölçüm aralıkları, boyutları, hedef kitleleri ve yenilikçi yönleri başta olmak üzere özellikleri araştırılarak çalışmada derlenmiştir. Çalışma sonucunda, piyasada bulunan ticari ve deneysel şeker ölçüm cihazlarının invazif ve non-invazif olmak üzere iki temel kategoriye ayrıldığı görülmüştür. Ayrıca invazif şeker ölçüm cihazlarının, non-invazif şeker ölçüm cihazlarından daha doğru sonuçlar verdiği, bu nedenle diyabet hastalarının kullanımına daha uygun olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Glikoz ölçümü, şeker takibi, diyabet, şeker ölçüm cihazları

IYRSC

Sözel Bildiri

KORONAVİRÜS (COVİD-19) SÜRECİNDE SOSYAL DAMGALANMA: "MAĞDUR KAHRAMANLAR SAĞLIK ÇALIŞANLARI"

***Nurdan ORAL KARA, **Rukiye ÇELİK, ***Sultan Ümran KAYA**

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, nokara@mehmetakif.edu.tr
Süleyman Demirel Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler Ve Tanıtım Bölümü, rukiyecelik@sdu.edu.tr
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, 4. Sınıf Öğrencisi, sultanumrank07@gmail.com

Özet: Günümüzde Covid-19 pandemisi hızlı yayılımı ve ağır klinik seyri nedeniyle kısa sürede tüm dünyayı etkileyen bir salgın olmuştur. Hastalığın hastalar boyutu bir yana sağlık çalışanları bu süreçten en çok etkilenen kesimden biridir. Sağlık çalışanlarının Covid-19 sürecinde pek çok problemle başa çıkmak zorunda kalmışlardır. Bunlardan bazıları psikososyal açıdan değerlendirildiğinde daha sık ve daha uzun vardiya, çocuk bakımı ile ilgili problemler, enfeksiyonu eve getirme korkusu, kişisel koruyucu ekipmanların sınırlı tedarikleri, iş arkadaşlarının hastalanmasına ve ne yazık ki kaybına tanık olma, ventilatörler gibi hayat kurtarıcı kaynakları paylaştırma seçimi gibi stres yaratan faktörler ve tükenme hissi gibi sorunlar ele alınabilir. Sağlık çalışanlarının özverili çalışmaları toplum tarafından minnet ve takdirle karşılanırken diğer taraftan sosyal medya ve haberlerde sosyal bir dışlanmaya maruz kaldığını belirten sağlık çalışanları da mevcuttur. Covid 19 salgını süresince hastalarla yakın temasta olan sağlık çalışanlarının, bu zor dönemde dışlandığı, uzaktan alkışlayan insanların onları alışverişte, apartmanda, sosyal ortamlarda gördükleri zaman gerekli sosyal mesafe ve yeterli önlemler alındığında bile ayrımcı davranışlar sergilenerek bir nevi sosyal damgalamaya maruz kaldıkları düşünülmektedir. Sağlıkta sosyal damgalama, belirli bir hastalığı yaşayan bir kişi veya gruba, hastalığın görüldüğü yerlere ve hastalıkla ilgili şeylere dair olumsuz, kötüleyici, düşmanca, değersizleştirici ve ayrımcı tutumları barındırır (URL1). Özellikle bulaşıcı hastalıklarda, hastalıkla ilişkilendirilen bir bağlantı nedeniyle insanlar damgalanır, gerçekçi olmayan ya da gerçeğin çarpıtıldığı bilgilerle basmakalıp düşünceler dolaşıma girer ve hedefteki insanlar ayrımcılığa maruz kalabilirler (URL2). Sosyal damgalanma, damgalanan kişilerin çalışma arkadaşları ve komşuları gibi yakın çevresinde bulunan kişilerden uzaklaşmasına neden olmaktadır. Kişinin kendisini topluma ait hissetmemesine varan sonuçları olan sosyal damgalanma önemli bir durumdur (Çam ve Çuhadar, 2011). Bu çalışma, yürütülmekte olan "Covid - 19 Pandemisi Süresince Sağlık Personelinin Sosyal Damgalamaya Maruz Kalma Durumlarının İncelemesi Üzerine Nitel Bir Çalışma" isimli araştırmanın literatür taramasını içermektedir. Salgın sürecinde, sağlık personelinin maruz kaldıkları sosyal damgalama durumlarına dikkat çekerek, farkındalık yaratmayı ve kuramsal bir değerlendirme yapmayı amaçlanmaktadır. Pandemi süreci herkese sağlık sektöründe çalışmanın sadece mesleki ve maddi bir yönü olmadığı aynı zamanda manevi ve vicdani bir yönü olduğunu da kanıtlamıştır. Sağlık sektörü çalışanlarının bu süreçte sosyal damgalama nedeniyle yaşayabilecekleri olumsuz his ve düşüncelerinin sağlık hizmetlerinin sunulması sürecinde hizmetin sürdürülebilirliği ve çalışan memnuniyeti gibi kavramları da etkileyebileceği düşünülmektedir. Bu nedenle planlanan araştırma, sağlık çalışanlarının yaşadığı bir problemin fark edilmesi ve toplumun bilinç düzeyini arttıracak gerekli önemlerin alınması için bir alt yapı oluşturması nedeniyle önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık çalışanları, pandemi, sosyal damgalama, Covid-19

Sözel Bildiri

FANTASTİK ERKEK : EMMANUEL CARRERE'İN « *LA MOUSTACHE* » ADLI ESERİNDE ERKEK KİMLİĞİ İNCELEMESİ

Beren ŞİMŞEK*

**Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü, Ankara, Türkiye, berensimsek@hacettepe.edu.tr*

Özet: Bu çalışmanın amacı, içinde fantastik ögeler barındıran Emmanuel Carrère'in "*La Moustache*" isimli eserindeki ana karakterin içinde bulunduğu kimlik bunalımını cinsiyet çalışmaları bazında ele almaktır. Kimlik sorunsalı üstündeki çalışmalar esnasında Ricœur ve Mucchielli gibi teorisyenlerin belirlediği kavramlardan yardım alınması amaçlanmıştır. Erkeklik araştırması yapmadan önce anlatı kimliğinin belirlenmesi amacı güdülmüş, epistemolojik olarak kimlik ve erkeklik kavramının belirginleştirilmesi, ayrıştırılması ve bu ayrım içinde kesişim içinde oldukları kümelerin öne çıkarılması planlanmıştır. Sonrasında, bu kimliğin dural ya da devimsel oluşu ya da anlatı kimliği içinde hangi alt başlıklar altında sınıflandırılacağı tartışılacaktır. Akabininde, Jean-Jacques Courtine tarafından Auckland Üniversitesi'nde ortaya atılmış olan "crépuscule du penis" kavramı üzerinden erkek kimliğini irdeleme amacı güden bu çalışma, aynı zamanda eserin ve kahramanlarının temsil ettiği ve göndermede bulunduğu toplumsal yansımalardaki "erkek kimliği krizde mi?" sorusuna cevap aramayı amaçlamaktadır. Bu eksende erkek kavramı sadece sosyolojik düzeyde irdelenmeyip, psikanalitik olarak da Freud'un ilkeleri üzerinden Jung ve Fromm kavram desteğiyle de incelenmektedir. Nihayetinde, XXI. Yüzyılda erkek kimliği üstünden oluşturulan teoriler üstünden düşünüldüğünde fantastik olarak nitelendirilen bu eserin erkek kimliğinin belirlenmesinde, bu tanımlamada edebi bağlamda rolü olup, olmadığı konusuna ışık tutması, bu çalışmanın temel amacıdır.

Anahtar Kelimeler: Cinsiyet çalışmaları, erkek, fantastik edebiyat, anlatı kimliği

IYRSC

Sözel Bildiri

DENEYSEL EPİLEPSİ MODELİNDE VAGUS SİNİRİNDE NOREPİNEFRİN TAŞIYICILARININ İMMÜNOHİSTOKİMYASI

Ayşe Kristina POLAT[*], Züleyha Doğanyiğit[**], Eslem GÜNEY[***], Enes AKYÜZ[****]

**Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi,Yozgat, Türkiye, polatkristina@gmail.com*

*** Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji Anabilim Dalı, Yozgat, Türkiye, zuleyha.doganyigit@gmail.com*

**** Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Tıp Fakültesi, Zonguldak, Türkiye, eslemguney05@gmail.com*

***** Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyofizik Anabilim Dalı, Yozgat, Türkiye, enesakyuz25@gmail.com*

Özet:

Giriş: Epilepsi, beyindeki işlevsel ve yapısal değişikliklerle karakterizedir. Uyarıcı ve baskılayıcı dengesizliği sonucu meydana gelen yıkıcı bir merkezi sinir sistemi bozukluğudur. Yapılan çalışmalarda epileptik nöbetlerin otonom işlevini etkilediği belirtilmiş ancak ilgili mekanizma henüz aydınlatılamamıştır. Epilepsi ve otonom merkez ilişkisindeki ana görevi vagus siniri (VS) üstlenmektedir. VS afferent duyusal liflerini barındıran merkezler, beyin sapında ilişkili bölgelere lifler göndererek norepinefrin (NE) iletimini sağlar. Yapılan çalışmalar, NE'nin nöbetler üzerinde baskılayıcı etkisini göstermiştir. Ayrıca, NE taşıyıcılarının (NET) nörotransmitter geri alınımındaki görevine yönelik kanıtlar sunmuştur.

Amaç: Çalışmada, deneysel epilepsi modelinin uygulandığı sıçanlarda VS histolojik boyanması yapılarak NET miktarının değişimi belirlenmesi hedeflenmiştir.

Yöntem: 280-380g ağırlığındaki Wistar albino cinsi erkek ve dişi sıçanlara 28 gün boyunca iki günde bir kez pentilentetrazol (PTZ) (ilk 12 enjeksiyon 35 mg/kg, I. P. ve son enjeksiyon 50 mg/kg I. P.) verilerek epileptik nöbetler oluşturuldu. Ardından VS diseksiyonu, torakal ve servikal bölgeye ayrılarak yapıldı. Alınan doku örneklerinde immünohistokimyasal boyama yapılarak NET seviyesindeki değişiklik değerlendirildi.

Bulgular: Erkek ve dişi PTZ gruplarının torakal VS bölgesinde NET ifadesinin anlamlı olarak arttığı gözlendi. Servikal VS'de, deney grubunda erkek sıçanlarda NET ifadesi anlamlı olarak arttı, dişi sıçanlarda ise azaldı.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmamız, epilepsi durumunda VS'indeki NE regülasyonunu yapan NET ifadesinde önemli değişimler yakalamıştır. Bu değişimler ile, sempatik-parasempatik lif bağlantılarında NE geri alınım bozukluğu sonucu epileptik deşarjların meydana gelebileceği düşünülmektedir. Böylelikle VS patolojilerinin anlaşılmasıyla epilepside tedavi direncini ve otonom sistem bozukluklarına bağlı ani ölümleri önlemeye yönelik yeni terapötik yöntemler geliştirilebilecektir.

Anahtar Kelimeler: PTZ, Otonom sinir sistemi, Torakal vagus, Norepinefrin

Ek bilgi: Bu çalışma, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) 2209-A Üniversitesi Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı tarafından 1919B011902031 proje numarası ile finansal olarak desteklenmiştir.

Sözel Bildiri

TÜRKİYE'DE SEL FELAKETİ

Halil İbrahim BUKA*

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye halil.buka52@gmail.com*

Özet: Sel, sürekli yağan yağmur veya eriyen karın etkisiyle taşan bir su kaynağının sebep olduğu su taşkını olarak tanımlanabilir. Yıl boyunca bol yağış alan, deniz seviyesine yakın ve eğimi yüksek olan alanlarda daha sık bir şekilde görülür. Türkiye'de en yaygın rastlanılan doğal afet olarak göze çarpar. Selin sebep olduğu su akıntıları çevreye, insanlara, hayvanlara, yerleşim bölgelerine, tesislere, genel olarak etkili olduğu çevreye sosyo-ekonomik zarar verir. Türkiye'nin sel felaketinden gördüğü zarar da oldukça ciddi bir düzeydedir. Ülkemizde en fazla yağış alan ve sel felaketinin görüldüğü bölge Doğu Karadeniz Bölgesidir. Bunun sebepleri ise bölüm eğim bakımından yüksek değerlere sahiptir. Yüksek eğim değerleri arazi kullanımını sınırlandırmıştır. Ayrıca yüzeysel akışa ve kütle hareketlerine sebep olmaktadır. Sel afetinin meydana getirdiği zararları engellemek amacıyla kurumlar tarafından gerekli önlemler alınmaktadır. İnsanların etkisi olmadığı sürece doğa dengesini korumaktadır. Ama doğal yapının ani şekilde değişmesi yol, bina, taş ocağı için yapılan kazılar hem yamaçları hareketlendirip heyelana sebep olmakta hem de sel esnasında hasarları arttırmaktadır. Bu nedenle sel Karadeniz Bölgesi'nin yapısal özelliklerinden dolayı ayrılmaz bir parçasıdır. Önlenme imkânı bulunmamakla beraber zararları azaltılabilir. Türkiye de yakın zamanlı sel felaketleri gerçekleşmiştir. Bunlar; Giresun ve Rize de gerçekleşen felaketlerdir. Çok fazla maddi hasara yol açmışlardır. Bunun engellenmesi imkânsız olsa da zararı azaltmak için çalışmalar yapılmalıdır. Her tip meteorolojik afet için, günümüzde yağış alanları ve yağış yoğunluklarının belirlenmesinde oldukça etkili bir biçimde kullanılan radar sistemleri ve uydu verileri ile çalışan erken uyarı birimleri teşkil edilmelidir. Bu uyarı birimi ile koordineli olarak çalışacak il ve ilçelerde kurtarma birimleri oluşturulmalıdır. Bölgesel radyolar herhangi bir tehlike anında halkı bilgilendirerek uygulayacakları yöntemler konusunda uyarıda bulunmalıdırlar. Yerel yönetimler dere yataklarına yerleşim yapılmaması konusunda titizlik göstermeli, buralarda yerleşim önlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Doğal Afet, Sel, Zarar Görebilirlik

IYRSC

Sözel Bildiri

EPİLEPSİDE Kir3.1 ve Kir6.2 KANALLARININ KORTEKS, MEDULLA ve HİPOKAMPUSTE İFADESİ

Arda Kaan ÜNER*, Züleyha DOĞANYİĞİT, Emin KAYMAK**, Enes AKYÜZ*****

**Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Yozgat, Türkiye, ardauner5@gmail.com*

***Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Histoloji Embriyoloji Anabilim Dalı, Yozgat, Türkiye, zuleyha.doganyigit@gmail.com, e_kaymak@hotmail.com*

****Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyofizik Anabilim Dalı, Yozgat, Türkiye, enesakyuz25@gmail.com*

Özet:

Giriş ve Amaç: Epilepsi, beyinde uyarıcı ve baskılayıcı sistemler arasındaki dengenin bozulduğu, spontan nöbetlerle karakterize nörolojik bir hastalıktır. Ayrıca nöbetler, değişen hücre içi ve hücre dışı potasyum miktarlarıyla ilişkilendirilmektedir. Bu ilişkideki en güçlü iyon kanallarından biri içeri doğrultucu potasyum (Kir) kanallarıdır. Son yıllarda yapılan klinik ve deneysel çalışmalar, epilepside Kir kanallarının beyin korteksinin yanı sıra hipokampus ve otonom sinir sistemi ilişkili beyin sapı bölgelerinde nöbetlerden etkilenebileceğini göstermektedir. Bu doğrultuda, deneysel epilepsi modelinde korteks, medulla ve hipokampuste olası olarak değişen Kir3.1 ve Kir6.2 kanallarının ifade seviyeleri araştırılmıştır.

Yöntem: Çalışmada Wistar albino erkek sıçanlar (280-380 g, n=20) 4 hafta boyunca, haftada 3 kez 35 mg/kg (intraperitonal) Pentilentetrazol (PTZ) enjeksiyonuna maruz bırakıldı. PTZ tutuşma modeli ile oluşturulan kronik epilepsi modelinde, korteks, hipokampus ve medullada Kir kanallarının (Kir3.1 ve Kir6.2) immünoreaktiviteleri araştırıldı.

Bulgular: Kir3.1 ve Kir6.2 kanalının immünoreaktivitesini incelendiğinde kontrole kıyasla PTZ grubunda, Kir3.1 immünoreaktivitesinin kortekste 4,3 kat ve hipokampuste 3,3 kat arttığı gözlemlendi. Kir6.2 incelendiğinde, kontrol grubuna kıyasla PTZ-ateşlenmiş grup, Kir6.2'nin sırasıyla korteks ve medullada 4.2 ve 2,1 kat artmış immünoreaktiviteye sahip olduğu saptandı ($p<0.05$).

Sonuç ve Tartışma: Elden edilen bulgular, PTZ ile indüklenen nöbetlerin iyon kanallarının ifadesinde değişikliğe neden olduğunu göstermektedir. Bu etkiler, epileptik nöbetlerin oluşumundaki rolü açısından bir ön-çalışma değeri taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: PTZ, Potasyum, iyon kanalı, otonom sinir sistemi

IYRSC

Sözel Bildiri

DEPREME DAYANIKLI YAPI TASARIMININ İNCELENMESİ

Betül GÜNDOĞDU, Halime KILINÇARSLAN, Beyza YILDIZ

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım Ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, betulgund03@gmail.com, halimekilincarslan3@gmail.com beyzzaayldz.02@gmail.com

Özet: Depremler Uygarlık tarihi boyunca insanlığa verdiği can ve mal kayıplarının oranı en yüksek olan doğal afetlerden biridir. Türkiye deprem bölgeleri haritasına göre yurdumuzun %92'si deprem bölgeleri içindedir ve nüfusumuzun %95'i bu deprem bölgelerinde yaşamaktadır. Deprem kuşağında yer alan ülkemizde yakın zamanda yaşanan depremlerde önemli düzeyde can kaybı ve ekonomik kayba uğradığı görülmektedir. Bu kayıpların en büyük nedeni ise depreme karşı dayanıksız yapılar olduğu ortaya çıkmıştır. Depreme dayanıklı olarak kabul edilen bir yapı, depremin şiddetine göre çeşitli ölçülerde hasar görebilir. 1 Ocak 1998 tarihinde yürürlüğe giren "Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik" (ABYYHY)'e göre depreme dayanıklı bina tasarımının ana ilkesi; hafif şiddetteki depremlerde binalardaki yapısal ve yapısal olmayan sistem elemanlarının herhangi bir hasar görmemesi, orta şiddetteki depremlerde yapısal ve yapısal olmayan sistem elemanlarında oluşabilecek hasarın onarılabilecek düzeyde kalması, şiddetli depremlerde ise can kaybını önlemek amacı ile binaların kısmen ya da tamamen göçmesinin önlenmesi, olarak belirtilmiştir. Deprem yer hareketi, yapısal modelleme ve yapısal eleman davranışlarındaki belirsizlikler yanında analiz ve tasarım yöntemlerindeki yaklaşımlar nedeni ile binanın deprem davranışının öngörülebilir olmasını sağlamak üzere taşıyıcı sistemin olabildiğince sade ve basit olması, deprem etkisi altında tasarımın temel kuralıdır. Her yapı çeşitli yükler etkisindedir ve yine her yapı, bu yükleri taşıyan, zemine aktaran bir taşıyıcı sisteme sahip olmalıdır. Bu yüklerden bir tanesi de deprem yükü olduğu için yapı, deprem yüküne karşı ayakta kalabilecek dayanımda olmalıdır. Binanın ömrü boyunca inşa edildiği bölgede oluşabileceği tahmin edilen en şiddetli deprem büyüklüğü göz önünde bulundurularak tasarımı yapılan bir binanın depreme dayanımından söz edilebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Yapı Tasarımı, Taşıyıcı Sistem

IYRSC

Sözel Bildiri

ÇOCUKLUK ÇAĞI ASTIM HASTALIĞI

Beyza YILDIZ[1*] ,Nefise YILDIZ[2], Betül GÜNDOĞDU[3], Halime KILINÇARSLAN[4]

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, beyzzaayldz.02@gmail.com , nefisseyildiz081@gmail.com betülgund03@gmail.com

Özet: Çocukluk çağı kronik hastalıklarının en sık görüleni olan astım hastalığı morbidite ve mortalite oranı yüksek olan ve prevelansı artan bir solunum yolu hastalığıdır. Hava yollarının duyarlılığının artmasına bağlı olarak gelişmektedir. Tekrarlayan hışıltı, nefes darlığı, göğüste sıkışma hissi ve öksürük yakınmalarının olduğu kronik havayolu inflamasyonu ile karakterize bir hastalık olduğu bilinmektedir. Çocukluk çağında ilk yaşta hastalığın başlaması nadirdir. Genellikle başlangıç yaşı 3-8 yaşlar arasındadır. Çevresel ve kişiye ait etkenler çocukluk çağı astımında risk oluşturmaktadır. Genetik yatkınlık, cinsiyet, ırk, alerjenler, solunum yolu enfeksiyonları, sigara dumanı, psikolojik faktörler gibi birçok etken astım hastalığının ortaya çıkmasına neden olan tetikleyici faktörler olarak bilinmektedir. Yetişkinlere oranla çocuk hastalarda astım tanısı koyarken daha dikkatli olunmalıdır. Astım tanısı beş yaş üstü çocuklarda dikkatli bir öykü, fizik muayene ve solunum fonksiyon testleri ile konulur. Beş yaş altı çocuklarda astım tanısı havayolu obstrüksiyonunun fonksiyonel olarak değerlendirmek mümkün olmadığından büyük ölçüde klinik bulgulara dayanılarak konulmaktadır. Çocukluk çağında oluşan astım çocuğun günlük aktivitelerini, psikolojik durumunu ve okul hayatını etkilemektedir. Çocuğun havası temiz bir ortamda yaşaması hastalığın daha az hissedilmesini sağlayacaktır. Astım hastalığı erken teşhis edildiğinde tedavisi güç değildir. Ancak sabırlı ve kararlı bir tutumla uzun süre tedavi edilmektedir. Çocukluk çağı astımında tedavinin amacı semptomların kontrolü ve kontrolünün devamının sağlanması, atakların ve yaşam kalitesinin bozulmasının önlenmesidir. Koruyucu ve ilaç tedavisi olarak iki yönlü tedavi uygulanmaktadır. Astım ilaçları çocuğun astımının tamamen iyileşmesini sağlamaz ancak kullandıkları dönemde astım ile ilişkili yakınmalarının azalmasını ve kaybolmasını sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Astım hastalığı, Çocuklarda astım, Çocukluk çağı

IYRSC

Sözel Bildiri

DEPREMDEN SONRA GEÇİCİ BARINAK KURULUMU İNCELENMESİ

Halime KILINÇARSLAN, Betül GÜNDOĞDU, Beyza YILDIZ

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimi Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye halimekilincarslan3@gmail.com, betülgund03@gmail.com, beyzzaayldz.02@gmail.com

Özet: Türkiye'de yaşanan afetler içerisinde en yoğun olanı depremlerdir. Afet sonrasında insanlar yaşamlarını sürdürebilmek için gerekli koşulları bulmak için zorlanmakta ve hatta evsiz kalmaktadırlar. Dolayısıyla afetten etkilenmiş olan insanların günlük ihtiyaçlarına cevap verecek barınağa ve geçici olarak yaşam alanına ihtiyaçları vardır. Geçici barınma alanlarının belirlenmesinde coğrafi parametrelere dikkat edilmelidir bölgeye yakın ama güvenli bir alanda kurulmalıdır. İnsanların geçici süreli barınma ve akut şoku atlatmalarını sağlayacak alt yapıya sahip, çadır kentlerde insanların en temel ihtiyaçlarını karşılayabilecek düzeyde elektrik, su, kanalizasyon, haberleşme, sıcak yemek, sıcak su, tuvalet ve duş imkanları, sosyal mekanlar, depo, çöplük, okul öncesi eğitim, sağlık, idari birimler, çamaşırhane, dini ve psikolojik destek hizmetleri sunulmalıdır. Barınaklar için kişi başına düşen kapalı alan 3.5-4 m² olmalıdır. Bir aile için (4-5 kişilik) gerekli olan çadır alanı 16 m² olmalıdır. Tuvaletin kapladığı alan 1 m² olup her tuvalet başına en fazla 15-20 kişi düşmelidir. Duş veya banyoların ise en fazla 50 kişiye bir duş düşecek şekilde ayarlanmalıdır. Mutfakla birlikte çamaşırhane, idari birimler için okul ve depo için genel maksat çadırları olarak adlandırılan ve 30 m² ile 75 m² arasında değişen üniteler kullanılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Geçici barınak, çadır kent, deprem, afet

IYRSC

Sözel Bildiri

DENEYSEL EPİLEPSİ MODELİNDE IL-6 VE IL-1B'NIN AKCİĞERDEKİ RÖLATİF MRNA İFADESİ

Betül KÖKLÜ[*], Nihal İNANDIKLIOĞLU[**], Seliha ŞAHİN[*], Naciyenur GÜLERYÜZ[*], Enes AKYÜZ[***]

[*]*Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi, Yozgat, Türkiye, betulkoklu24@gmail.com, selihasahin61@gmail.com, naciyenurg@gmail.com*

[**]*Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyoloji Anabilim Dalı, Yozgat, Türkiye, nihal.inandiklioglu@bozok.edu.tr*

[***]*Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi, Biyofizik Anabilim Dalı, Yozgat, Türkiye, enesakyuz25@gmail.com*

Özet:

Giriş: Epilepsi her yaştan insanı etkileyen yaygın ve ciddi bir nörolojik hastalıktır. Artmış uyarılabilirlik sonucu oluşan nöbetler, kardiyak ve solunumsal işlevin otonomik kontrolünü bozarak ölüme neden olabilmektedir. Epileptik aktivitenin beyin ve kalpte sitokin üretimini arttırarak inflamatuar süreci tetiklediği belirlenmiştir. Bu doğrultuda, akciğerdeki olası inflamasyonun incelenmesi solunumsal patolojilerin mekanizmasının aydınlatılmasında kritik önem taşımaktadır.

Amaç: Bu çalışmada, pentilentetrazol (PTZ) ile indüklenen epilepsi modelinde proinflamatuar sitokinlerin seviyesinin akciğerdeki olası değişimi belirlenerek epilepsiye eşlik eden solunum patolojilerinin mekanizmasına yeni bir bakış açısının kazandırılması hedeflenmiştir.

Yöntem: 280-380 g ağırlığında *Wistar Albino* sıçanlar, kontrol (dişi n=7, erkek n=7) ve epilepsi-tutuşma grubu (dişi n=10, erkek n=10) olmak üzere rastgele bir şekilde ayrıldı. Epilepsi modeli, bir ay boyunca haftada üç kez (Pazartesi, Çarşamba ve Cuma) 35 mg/kg PTZ ajanının, hayvanlara intraperitonal olarak enjeksiyonuyla oluşturuldu. Hayvanlarda oluşan nöbetler Racine Skorlama Sistemine göre derecelendirildi. Akciğerler, ketamin (70 mg/kg) ve ksilazin (10 mg/kg) ile anestezi uygulanmasının ardından çıkarıldı. Akciğer dokusunda, epileptiform aktiviteye bağlı olarak inflamasyon oluşumunu göstermek adına gerçek zamanlı polimeraz zincir reaksiyonu (RT-PCR) ile interlökin-1β (IL-Iβ) ve interlökin-6 (IL-6) ekspresyon seviyesi kantitatif olarak analiz edildi.

Bulgular: Tekrarlayan PTZ enjeksiyonunu takiben tüm sıçanlarda şiddetli jeneralize tonik-klonik nöbetlerin (Racine Skorlama Sistemi 5. Evre) oluştuğu tespit edildi. Dişi sıçanlarda 266 ± 66 s'de nöbet başlarken erkeklerde ilk nöbetin 308 ± 95 s sonra meydana geldiği belirlendi. Kontrol grubuna kıyasla epileptik dişi ve erkek sıçanların akciğer dokusu örneklerinde IL-6'nın rölatif mRNA seviyesinin sırasıyla 12.07 kat ($p<0.01$) ve 2.91 ($p<0.05$) kat arttığı gözlemlendi. Akciğerdeki IL-1β'nın ifadesinin ise PTZ enjekte edilen dişi sıçanlarda 35.07 kat ($p<0.001$) ve PTZ-erkek grubu sıçanlarda 3.52 kat ($p<0.05$) arttığı saptandı.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışmada, PTZ ile indüklenen epilepsi modelinde nöbetler sonucunda akciğerde oluşan inflamasyon, proinflamatuar sitokin ekpresyonu parametresiyle

karakterize edilmiştir. Elde edilen verilerin ışığında, epilepsiye bağlı olarak akciğerde inflamatuar sürecin tetiklendiği ve devamında eşlik eden solunumsal patolojilerin gelişebileceği öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: PTZ, Nöbet, İnflamasyon, Sitokin, Solunumsal Patoloji

Ek-1: Bu çalışma, TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı tarafından desteklenmiştir (Başvuru no: 1919B011902027).

IYRSC

Sözel Bildiri

EPİLEPSİ TEDAVİSİNE KRİTİK YAKLAŞIM: ANTİEPİLEPTİK İLAÇLARIN YAN ETKİLERİ

Cansu ÖZENEN*, Betül KÖKLÜ, Enes AKYÜZ*****

** Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Tıp Fakültesi, Bolu, Türkiye, cansuozenenn12@gmail.com*

*** Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Yozgat, Türkiye, betulkoklu24@gmail.com*

**** Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyofizik Anabilim Dalı, Yozgat, Türkiye, enesakyuz25@gmail.com*

Özet: Epilepsi, 70 milyondan fazla insanı etkileyen en yaygın nörolojik hastalıklarından biridir. Epileptik nöbetler, beyindeki anormal ve aşırı sinirsel aktiviteye bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Anti-epileptik ilaçlar (AEİ), nöbet bozuklukları için başlatılan ilk tedavi yöntemlerinden biridir. Bu ilaçlar, glutamat aracılı uyarıcı nörotransmitter etkileşimini engelleme ve baskılayıcı GABA iletimini artırma gibi mekanizmalar ile işlev gösterebilmektedir. Sınırlı terapötik aralıklı AEİ'ler çeşitli olumsuz yan etkilere neden olabilmektedir. Yaygın görülen yan etkiler arasında baş ağrısı, baş dönmesi, uyuşukluk, işitme bozuklukları, mide bulantısı ve kusma bulunmaktadır. AEİ'ler aynı zamanda endişe, sinirlilik, ajitasyon, depresyon ve psikoz gibi olumsuz zihinsel bozukluklara da neden olabilmektedir. Anti-epileptik bir ilaç olan vigabatrin kullanımı sonucu artan retina GABA seviyelerinin, uzun süreli retina hücresel membran depolarizasyonuna yol açarak görme alanı kusuruna neden olabildiği bilinmektedir. Yaşlılarda yüksek ve düşük doz gabapentin kullanımı etkilerinin incelendiği çalışmalarda, kronik böbrek yetmezliği olan hastaların değişen zihinsel durumları nedeniyle hastaneye yatma riskinin yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Bu nedenle, AEİ'lerin kullanımında kronik hastalıklar, doz miktarı ve yaş gibi etmenler dikkate alınmalıdır. Hamilelik sırasında fenitoin alınması durumunda hem hayvanlarda hem de insanlarda morfolojik ve davranışsal anormallikler gözlemlenmiştir. Ayrıca, gebelikte kullanılan valproat ilacının histon deasetilaz enzimini ve genetik transkripsiyonu etkileyerek hastalık yapıcı ters etkilere neden olduğu düşünülmektedir. Klinisyenler, özellikle merkezi sinir sistemi ile ilişkili AEİ'lerin sebep olduğu kronik olumsuzlukların, hasta için nöbetlerin kendisinden daha yıkıcı olabileceğini vurgulamaktadır. Bu nedenle, etkili klinik kullanımın sağlanması için tedavi ile meydana gelmesi olası tüm yan etkiler kapsamlı bir şekilde belirlenmiştir. Bu çalışmada, anti-epileptik ilaçların yan etkilerine ilişkin araştırmaların derlenmesi ve dolaylı olarak hastaların yaşam standartlarının yükseltilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: AEİ, Ters etki, Olumsuz etki, Nöbet, Doz

IYRSC

Sözel Bildiri

THE EFFECT OF MUSIC ON CLOTHING STYLES

Fatih Furkan PEHLİVAN

**Inonu University Institute of Social Sciences Department of Turkish Music, Malatya, Turkey, furkan.pehlivan@hotmail.com*

Abstract: Music from the past to the present has influenced many areas in our lives. the music involved in life has a great place and importance on people. music is a companion to us in our lives. with the influence of popular culture, human beings were influenced by many examples and created their own style when choosing clothing styles and accessories. people were influenced by the conditions of the day and the art branches. in this study, music, an art branch that influences the way people wear, is discussed. the effect of music from people's clothing styles, colors, shapes, accessories, even hairstyles and haircuts were determined and this work was intended to reveal this effect. with the influence of globalization, music can have a very fast effect and this effect and change is experienced around the world. in this research, the necessary data were scanned and the relevant thesis, articles, papers and internet sources were used. every music and every music listener have its own style. each style of music created its own listeners according to the way the music was made. the music and fashion sector, which shares an important part of the economy, has been one of the sectors that affect each other. This work is of great importance for the music and fashion sector, which is of great importance to the world economy, and the world market has taken its place.

Keywords: Music, Clothing, Genre, Impact

IYRSC

Sözel Bildiri

DÜZENLİ EGZERSİZ ALIŞKANLIĞI OLAN VE OLMAYAN BİREYLERDE ANAEROBİK EŞİK İLE İLİŞKİLİ FAKTÖRLERİN KARŞILAŞTIRILMASI

Büşra ALKAN[1-2], Sevgi ÖZALEVLİ[2], Özlem AKKOYUN SERT [1]

1.KTO Karatay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Konya, Türkiye, busra.alkan@karatay.edu.tr, ozlem.sert@karatay.edu.tr

2.Dokuz Eylül Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, İzmir, Türkiye, sevgi.ozalevli@gmail.com

Giriş: Egzersiz sırasında, aerobik enerji üretiminin anaerobik mekanizmalarla desteklendiği noktanın üzerindeki oksijen tüketimi anaerobik eşik (AE) olarak tanımlanmıştır. AE için en iyi sonuçlar kandaki laktik asit konsantrasyonun gösterilerek belirlendiği yöntem olsa da ekspire edilen gazların sonuçlarının analizi yapılarak da tanımlanabilmektedir. Egzersiz testi sırasında belirlenen pik oksijen tüketimi (VO2 pik) ve anaerobik eşikteki en yüksek oksijen tüketiminin (VO_2AE), fiziksel uygunluk ve mortalite için iyi bir gösterge olduğu bildirilmiştir.

Amaç: Düzenli olarak yapılan egzersizin, maksimal egzersiz testi sırasında ölçülen anaerobik eşik değerleri (anaerobik eşiğe ulaşma süresi, dakika ventilasyonu (V_E), soluk frekansı (SF), kalp hızı (KH), VO_2AE) üzerine etkisini belirlemek.

Yöntem: Çalışmaya 19-34 yaş aralığında (ortalama: 24.68±4.12 yıl) düzenli egzersiz alışkanlığı olan (haftada en az iki gün, en az üç ay süre ile egzersizlere devam eden) n=12 ve olmayan n=13 toplam 25 sağlıklı birey dahil edilmiştir. Bireylerin egzersiz kapasitelerini belirlemek amacıyla Bruce protokolü kullanılmış, gaz analizörü yardımıyla pik ve anaerobik eşikte VO_2 (ml/kg/dk), V_E (l/dk), SF ve KH değerleri kaydedilmiştir.

Bulgular: Düzenli egzersiz alışkanlığı olan (Gup 1) ve olmayan (Grup 2) bireyler arasında yaş ortalaması açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamadı ($p\geq0,05$). İki grup arasında VO_2AE ($p=0.35$), V_E ($p=0.57$) değerleri ve anaerobik eşiğe ulaşma süresi (dk) ($p=0.60$), toplam egzersiz test süresi ($p=0.20$) açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmazken; SF ($p=0.03$) ve KH ($p\leq0.05$) değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edildi.

Tartışma ve Sonuç: AE'de KH ve SF değerleri sedanter bireylerde literatür ile uyumlu olarak daha yüksek bulunmuştur. Egzersiz kapasitesinin belirlenmesinde altın standart olarak kullanılan VO2 değeri açısından iki grup arasında anlamlı farklılık bulunmamasının, bireylerin egzersiz sıklığı, şiddeti ve tipinin değişken olmasından kaynaklanabileceğini düşünmekteyiz. AE'e ilişkin parametreler üzerinde egzersiz etkisinin değerlendirilebilmesi amacıyla standardize protokol ile yapılacak randomize kontrollü çalışmaların literatüre katkı sağlayacağı kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Anaerobik Eşik, Egzersiz, Oksijen Tüketimi, Sağlıklı Gençler

Sözel Bildiri

TÜRKİYE DE COVID-19 PANDEMİSİ İLE MÜCADELEDE TÜRK KIZILAYININ ÖNEMİ

Nefise YILDIZ[1*], Beyza YILDIZ[2]

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, nefisseyildiz081@gmail.com , beyzzaayldz.02@gmail

Özet: COVID-19 (Koronavirüs); Çin'in Hubei eyaletinin Wuhan kentinde 2019 Aralık ayında başlayan, Mart 2020'de Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından pandemi olarak ilan edilen bir salgındır. Bu salgın kısa süre içinde tüm dünyayı etkisi altına alarak, toplumların normal yaşam düzenini bozan biyolojik bir afete dönüşmektedir. Pandemiler, yüzyıllardır milyonlarca insanın hastalanmasına ve ölümüne neden olmaktadır. Toplumu; sağlık, sosyal ve ekonomik yönden derinden etkilemektedir. COVID-19 (Koronavirüs) hakkında var olan bilgiler her geçen gün değişirken etkileri de çok daha ağır seyredip, dünyayı ve insanlığı halen daha tehdit etmeye devam etmektedir. Toplumların salgınlara karşı nasıl bir tutum sergilemesi gerektiği bu pandemi ile birlikte daha fazla önem kazanmaktadır. Türkiye, kendi içinde bu salgınla mücadele ederek sağlık sistemini etkin bir şekilde yürütmektedir. Ayrıca kendi dışında birçok ülkeye de ihtiyaçları doğrultusunda katkıda bulunmaktadır. Türkiye'nin bu dönemdeki mücadelesinde en önemli ve etkili yardımlar da Türk Kızılay'ı aracılığıyla koordine edilmektedir. Kızılay; pandeminin boyutları esas alınarak yapılması gerekenleri topluma ve kişilere yön vererek destek olmaya çalışmaktadır. Türk Kızılay'ı COVID-19 (Koronavirüs) sürecinde toplumda hedef kitlenin ekonomik sorunlar, gıda ve barınma gibi temel ihtiyaçlara erişim sıkıntılarını gidermektedir. Gerekli birçok ihtiyaçları karşılamak ve bu mücadelede onlara destek olmak için aktif olarak görev almaktadır. Kurulduğu günden bu güne kadar milletin karşılaştığı her sorunun aşılmasında halkın ve devletin yanında yer almaktadır. Geçmişten geleceğe uzanan salgın hastalıkların, geçmişte ve günümüzde yaşandığı gibi gelecekte de yaşanması muhtemeldir. Bu hususta önemli olan, ortak bir akıl ve sorumluluk içinde hareket edebilmektir. Gerek ülkeler ve şehirler, gerekse insanlık olarak bundan sonraki yaşamımızı pandemilerle mücadelede uyumlu bir şekilde yeniden planlayıp, bireysel çıkarlar yerine insanlığın çıkarları doğrultusunda hareket etmeyi başarabilmektir. Unutulmamalıdır ki 'Sorun Küresel, Mücadele Ulusaldır.'

Anahtar Kelimeler: Türkiye, COVİD-19 (Koronavirüs), Türk Kızılay'ı, Mücadele

Sözel Bildiri

DENEYSEL EPİLEPSİ MODELİNDE 5-HT2BR İMMÜNREAKTİVİTESİ

İrem KÜLLÜ*, Enes AKYÜZ, Züleyha DOĞANYİĞİT***, Emin KAYMAK***, Orrin DEVİNSKY******

** Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Yozgat, Türkiye, dr.iremkullu@gmail.com*

*** Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyofizik Anabilim Dalı, Yozgat, Türkiye, enesakyuz25@gmail.com*

****Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı, Yozgat, Türkiye, zuleyha.doganyigit@yobu.edu.tr; emin.kaymak@yobu.edu.tr*

***** NYU Langone Tıp Fakültesi, Nöroloji Bölümü, New York, ABD, od4@nyu.edu*

Özet:

Giriş: Epilepsi, elektriksel aktivitenin uyarıcı/baskılayıcı nörotransmitter dengesinin bozulması sonucu ortaya çıkan nörolojik bir hastalıktır. Yapılan çalışmalarda uyarılmayı etkileyen önemli bir nöromodülatör olan serotonerjik sistemde meydana gelen bir işlev bozukluğunun epilepside ani beklenmedik ölüm (SUDEP) riskini arttırabileceği belirtilmiştir. Hayvan ve insan çalışmalarından elde edilen kanıtlar, SUDEP'in solunum ve kalp fonksiyonlarını kontrol eden merkezlerde meydana gelen bir bozuklukla ilişkili olduğunu göstermektedir. Serotonerjik nöronlardan solunum çekirdeklerine uzanan lezyonlar, nöbetlerden sonra solunumun baskılanmasında rol oynamaktadır. Epilepsi üzerine yapılan çalışmalarda solunum kontrolünde yer alan ventrolateral medulla ve medullar raphe bölgelerinde serotonin taşınımının bozulduğu tespit edilmiştir. SUDEP'e bağlı ölen iki hastada beyin sapına uzanan hacim kayıpları olduğu belirtilmiştir. Fonksiyonel görüntülemeyle elde edilen veriler epilepside beyin sapı ile korteks bölgeleri arasındaki bağlantılarda değişimler olduğunu göstermektedir. Ayrıca epilepsili hastalardan elde edilen hipokampal dokuda düşük serotonin seviyelerinin genelleşmiş tonik-klonik nöbet öyküsüyle ilişkili olduğu saptanmıştır. Literatürdeki veriler epilepside serotonorjik sistemin yeniden yapılandığını ve bu sürecin SUDEP mekanizması üzerinde rol oynayabileceği hipotezini desteklemektedir. Ancak bu sürecin altında yatan temel mekanizma henüz tam olarak aydınlatılamamıştır.

Amaç: Yapılan çalışmada medulla, korteks ve hipokampus bölgelerinde 5-HT2BR immünreaktivitesini belirlemek ve özellikle epilepside ilaca dirençli hastalarda daha yüksek oranda görülen SUDEP vakalarında serotonerjik sistem mekanizmasını incelemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmada kontrol grubu ve epilepsi grubu olmak üzere iki gruba ayrılan Wistar-albino sıçanlar (280-380 g, n=20) kullanıldı. Epilepsi modeli pentylenetetrazol ajanının (35 mg/kg) intraperitoneal olarak enjekte edilmesiyle oluşturuldu. Kontrol ve epilepsi grubundaki sıçanlardan elde edilen korteks, hipokampus ve medulla dokularında 5-HT2BR'nin immünohistokimyasal analizi yapıldı.

IYRSC

Bulgular: Elde edilen 5-HT2BR immünreaktivite verileriyle epilepsi grubunda, kontrol grubuna göre medulla ve korteks bölgesinde anlamlı bir artış, hipokampus bölgesinde ise anlamlı bir azalma olduğu gösterildi.

Sonuç ve Tartışma: Elde edilen bulgular hipokampal 5-HT2BR ekspresyon seviyesindeki azalmanın nöbet eşiğindeki azalmayla ilişkili olabileceğini düşündürmektedir. Bu veri epilepside hipokampal uyarılabilirlikte bir artış olduğunu gösteren önceki çalışmaları desteklemekte ve aynı zamanda 5-HT2BR'nin bu süreçteki rolünü vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: SUDEP, Serotonin, Medulla, Korteks, Hipokampus

IYRSC

Sözel Bildiri

EPİLEPSİDE ANİ BEKLENMEDİK ÖLÜMÜN (SUDEP) DENEYSEL BİR MODELİNDE MİYOKARDİYAL DEMİR BİRİKİMİ

Ece EROĞLU[*], Enes AKYÜZ[**], Züleyha DOĞANYİĞİT[**], Alberto LAZAROWSKİ[***], Jerónimo AUZMENDİ[***]

[*]*Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi, Yozgat, Türkiye, dreceroglu@gmail.com*

[**]*Yozgat Bozok Üniversitesi Biyofizik Anabilim Dalı, Yozgat, Türkiye, enesakyuz25@gmail.com*

[**]*Yozgat Bozok Üniversitesi Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı, Yozgat, Türkiye, zuleyha.doganyigit@gmail.com*

[***] *Buenos Aires Üniversitesi, Eczacılık ve Biyokimya Fakültesi, Klinik Biyokimya Bölümü, Patofizyoloji ve Klinik Biyokimya Enstitüsü (INFIBIOC), Arjantin, nadiatom@ffyb.uba.ar*

[***] *Buenos Aires Üniversitesi, Eczacılık ve Biyokimya Fakültesi, Klinik Biyokimya Bölümü, Patofizyoloji ve Klinik Biyokimya Enstitüsü (INFIBIOC), Arjantin, jeronimo.auzmendi@gmail.com*

Giriş: Epilepside ani beklenmedik ölüm (SUDEP), tıbbi nedenler olmaksızın ölüm-sonrası incelemelerde ölüme sebep olabilecek yapısal veya toksik bir sebep saptanmayan patolojidir. Epilepsideki ölümlerin %17'sinden sorumlu olan SUDEP mekanizması tam olarak bilinmemektedir. Hastalarda nöbet kaynaklı solunum ve kalp ritminin değişmesine bağlı kan oksijen düzeyinin azalarak SUDEP'i tetikleyebileceği de öne sürülmektedir. Bu bağlamda kardiyak hipertrofi gibi kalpte meydana gelen bozukluklar, kalbin yapısal olarak nöbetlerden etkilenerek SUDEP oluşumuna yol açabileceğini göstermektedir. Konvülsif nöbetlere bağlı hipoksik stresin bir sonucu olarak kalp dokusu sempatik aşırı uyarım gösterebilmektedir. Hipoksi indüklenebilir faktör-1 (HIF-1) gibi modülatörler, hipoksik ortamı düzenleyebilmektedir. Kalp dokusu voltaj kapılı Ca^{2+} kanalları içerdiğinden, hipoksik koşullar kalp dokusunu özellikle serbest demir yüküne duyarlı hale getirmektedir. Bu bağlamda kalp yetmezliğinde önemli rol oynayan kalpteki demir birikimi ferroptoz ile ilişkilendirilmiştir. Ferroptoz, lipid peroksitlerin birikmesi ile karakterize, demir bağımlı ve apoptotik olmayan hücre ölümüdür. Demiri depolayan bir protein olan ferritinin depolanması normalin üzerinde olursa ferritin, içinde %36 demir bulunan hemosiderine dönüşmektedir. Hipoksinin kalpteki modüle edici etkisi göz önüne alındığında kalp kası hücrelerindeki demir birikimi SUDEP'te kalp yetmezliği ile ilişkili ferroptozun göstergesi olabilir.

Amaç: Çalışmada, Pentilentetrazol (PTZ) ile uyarılmış SUDEP'in deneysel modelinde kalpteki hemosiderin birikimi düzeyini belirlemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Wistar sıçanlarında PTZ (35 mg/kg, i.p.) ile indüklenen tutuşma modelinde demir birikiminin belirlenmesi için sitokimya; kardiyak HIF-1α'nın immünoreaktivitesini belirlemek için immünohistokimya yöntemi kullanıldı.

Bulgular: PTZ'ye bağlı tutuşma modelinde, kalp kası hücrelerindeki HIF-1α immünoreaktivitesinde artış gözlendi ($p = 0.0001$). Kalpteki demir birikimi Perls boyama ile mavi olarak görselleştirilerek pozitif mavi işaretin 2,5 kat arttığı rapor edildi ($p = 0.0427$).

Sonuç ve Tartışma: Çalışmada SUDEP ile ilişkili deneysel tekrarlayan jeneralize tonik-klonik nöbetlerin, kalpte hemosiderin birikimi ile eşzamanlı olarak ilişkili olduğu ilk kez

gösterilmiştir. İlaca dirençli epilepsideki gibi kontrolsüz tekrarlayan nöbetlerin aşırı demir yükü kalp kası hücresi hasarını tetikleyen yüksek bir stres yükü olarak SUDEP'le ilişkili kalp yetmezliğinin altında yatan mekanizma olarak işlev görebileceği öne sürülmektedir.

Anahtar Kelimeler: SUDEP, Epilepsi, Kalp yetmezliği, Aşırı demir yükü kardiyomiyopatisi, Ferroptoz

IYRSC

Sözel Bildiri

HIF-1α, TFRC-1 VE TIM-2 GENLERİNİN EPİLEPSİ PTZ-TUTUŞMA MODELİNDEKİ İFADESİ

Hüseyin Emre DÜNDAR[*], Aslıhan ÖZTAŞ[*], Saliha Rabia ŞAHIN[*], Furkan KOCABAŞ[*], Seher YILMAZ[**], Enes AKYÜZ[***]

[*]*Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Yozgat, Türkiye, dremre1dundar@gmail.com; draslihanoztas@gmail.com; Rabiaa797@gmail.com; drkocabasfurkan@gmail.com*

[**]*Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı,, Yozgat, Türkiye, seher.yilmaz@yobu.edu.tr*

[***]*Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyofizik Anabilim Dalı, Yozgat, Türkiye, enesakyuz25@gmail.com*

Giriş: Epilepsi, merkezi sinir sistemindeki (MSS) anormal elektriksel aktivite ve tekrarlayan nöbetler ile karakterize nörolojik bir hastalıktır. Epileptik nöbetlere aritmi gibi kardiyovasküler sistem patolojileri de eşlik etmektedir. MSS ile kardiyak sistem üzerinde gelişen hipoksi ve demir metabolizmasındaki değişimler nöbet oluşumunu uyarabilmektedir. Hipoksi indüklenebilir faktör (HIF)-1, oksijen varlığına cevap olarak doku onarımını indüklemekle görevli bir gendir. Ek olarak HIF-1α geni beyinde nöronlar üzerinde aşırı demir yüklenmesine neden olabilmektedir. Bu süreçte, hücre içi demir homeostazından sorumlu reseptörler, demir seviyesinin kontrolüne yönelik düzenlemelerde rol almaktadır. T hücreli immünoglobulin ve müsin bölgesi (TIM)-2 reseptörleri ferritin bağlayarak demir alınımında ana mekanizmayı oluşturmaktadır. Transferrin-1 reseptörü (Tfr-1) ise TFRC-1 geni ile kodlanan ve HIF-1α tarafından uyarılabilen bir reseptörüdür. Demirin hücre içine taşınımı, bu reseptörler ile modüle edilebileceğinden dolayı epilepside TFRC-1 ve TIM-2 genlerinin HIF-1α ile birlikte incelenmesi, patogenez sürecinin netleştirilmesine yönelik önem taşımaktadır.

Amaç: Çalışmamızda, HIF-1α ve hücre içine demir akışı sağlayarak iyon homeostazına katkıda bulunan TFRC-1 ile TIM-2 genlerinin pentilentetrazol (PTZ) tutuşma modeli üzerinden beyin ve kalp dokusunda incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma erişkin erkek ve dişi *Wistar-albino* sıçanlar kullanılarak gerçekleştirildi. Sıçanlarda kronik epilepsi oluşturmak için 35 mg/kg doz PTZ ajanı intraperitonal olarak verildi. Hayvanlarda oluşan nöbetler Racine Ölçeklendirme Sistemine göre derecelendirildi. Gerçek zamanlı polimeraz zincir reaksiyonu (RT-PCR) ile HIF-1α, TFRC-1 ve TIM-2 gen ifadeleri hem beyin hem de kalp dokusunda incelendi.

Bulgular: Racine ölçeklendirme sistemi skorunun 5. aşamasına karşılık gelen jeneralize tonik-klonik nöbetler, hem erkek hem de dişi sıçanlarda gözlenmiştir. Elde ettiğimiz veriler

sonucunda TIM-2 ifadesi dişi sıçanlarda beyin ($p<0.01$) ve kalp ventrikül dokusunda ($p<0.05$) anlamlı derecede azalmıştır. TFRC-1 gen ifadesi ise dişi beyin dokusunda azaldı ($p<0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Bulgularımız, epilepsiye bağlı olarak beyin ve kalpte demir ilişkili reseptörlerin ifadesindeki değişimi raporlamaktadır. Bu değişim, merkezi ve otonom sistem patolojilerine yol açabilir. TFRC-1 ve TIM-2 genlerinin modüle edilmesinin epilepsi hastalarında potansiyel bir terapötik hedefi oluşturabileceği öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Epilepsi, PTZ-tutuşma modeli, HIF-1α, TFRC-1, TIM-2

Ek: Bu çalışma, TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı tarafından desteklenmiştir (Başvuru no: 1919B011902615).

IYRSC

Sözel Bildiri

TÜRK KIZILAY'ININ ULUSAL AFET YÖNETİMİNE BAKIŞI

Kübra SEÇKİN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimler Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü/Öğrenci
kbraseckin@gmail.com

Özet: Kızılay'ın en temel var oluş amacı insanı ve toplumu güçlü kılmak afetlerin ve yoksulluğun oluşturduğu insan acısını dindirmektir. Kızılay diğer tüm ulusal dernekler gibi bu görevlerinde devlete yardımcı roller üstlenir. Türk Kızılay, ülke çapında yaygınlaştırdığı afet müdahale ve afet lojistik sistemleri ile dünyanın en iyi afet örgütlenmelerinden birine sahiptir**.** Türk Kızılay, yurt içinde meydana gelen doğal afetler sonrasında afetzedelere acil beslenme hizmeti verir. Acil barınma konusunda ise devletin ilgili kurumlarının yanında yardımcı rol üstlenir. Afet müdahale ve afet lojistik sistemlerini ülke çapında yaygınlaştıran, bu ağ ile dünyanın en iyi afet örgütlenmelerinden birine sahip olan Türk Kızılay, 9 Bölgesel ile 23 Yerel Afet Müdahale ve Lojistik Merkezleri sayesinde en kısa sürede afet alanına ulaşır. Afet sonrası bölgedeki acil ihtiyaçları karşılayan Türk Kızılay, beslenme alanında ise Mobil Ekmek Fırını, Mobil Mutfak ve Mobil İkram Araçları ile kaliteli ve hızlı hizmetle afetzedelerin yanında olur. Ankara ve Erzincan'da çadır işletmesi ve üretim atölyesi bulunan Türk Kızılay, yurt içi ve yurt dışı insani yardım çalışmalarında uzun süreli kullanılabilen afet çadırlarının yanı sıra ihtiyaca yönelik özel çadırlar da üretmektedir. Doğru afet yönetimi için tek amaca yönelik birbirini besleyen alt parçalardan oluşan bir yapı oluşturulması, kaynakların doğru kullanılmasına ve daha çok insana etkin bir şekilde yardım ulaştırılmasını sağlamaktadır. Afete karşı etkili mücadele; afet öncesi, sırası ve sonrasında, can ve mal kaybı riskini tamamen ortadan kaldıracak veya uzun süreli azaltacak, risk azaltma, hazırlık, müdahale, iyileştirme süreçlerini kapsayan bir yaklaşım modelinin geliştirilip, uygulanması ile mümkündür. Türk Kızılay'ı Türkiye Afet Müdahale Planı ana sorumluluğu kapsamında hizmet kalitesini artırmayı, afet müdahalelerinde hızlı ve etkili olmayı ve afet sonrasında yaşamın en kısa sürede normale dönebilmesi için model alınan programları hayata geçirmeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Ulusal Afet, Kızılay

IYRSC

Sözel Bildiri

KİMYASAL AJANLARIN TARİHÇESİ VE ETKİLERİ

Seyma Meryem ÖZCAN[*], Mehmet Zeki YILDIRIM[**]

[*]*Burdur Mehmet Akif ERSOY Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksekokulu Acil Yardım Ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Bucak, Türkiye, seymameyemozcan@gmail.com*

[**] *Burdur Mehmet Akif ERSOY Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksekokulu Acil Yardım Ve Afet Yönetimi Bölümü, Acil Yardım Ana Bilim Dalı, Burdur, Bucak, Türkiye mzyildirim@mehmetakif.edu*

Özet: Kimyasal ,Biyolojik ,Radyoaktif ve Nükleer ajanlardan birisi olan kimyasal ajanlar MÖ kullanılmaya başlanmıştır. Sonra ise 1915'de Birinci Dünya savaşında kullanılmaya devam edilmiştir. Kimyasal ajanlar insanları öldürme, yaralama, felç bırakma veya etkisiz hale getirmek için kullanılan toksik maddelerdir. Ucuz ve kolay depolanabilir olan bu silahlar terör örgütleri tarafından çokça kullanılır. Başlıca kimyasal ajanlar; sinir ajanları, yakıcı ajanlar, akciğer irritanları ve kargaşa alanları gibi solunum sistemini etkileyen ajanlardır. Kimyasal ajanların etkisi kullanılan ajanın türüne, miktarına ve maruz kalma süresine göre değişiklik gösterir. Her ajan için değişik ve kendine özgü belirti ve tedavileri vardır. En yaygın belirtileri bulantı, kusma, nefes darlığı, kızarıklık ve göz yaşarması gibi belirtilerdir. Kimyasal ajanlara karşı hazırlıklı olmak için yeterli bilgiye ve donanıma sahip olmak gereklidir. Bilgi eğitim ile sağlanırken donanımda yeterli ekipman, personel ve araç gereç ile sağlanır.

Anahtar Kelimeler: kimyasal ajanlar, KBRN

IYRSC

Sözel Bildiri

SPOR MERKEZİNİN ÖZELLİĞİ İLE SEÇİLİ DEĞİŞKENLERİN BİRBİRİNİ YORDAMA İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

***Mürüvvet ÖĞMEN, **Cem Sinan ASLAN, **Oğuzhan DALKIRAN**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur, Türkiye.*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Burdur, Türkiye.*

mogmen35@gmail.com, csaslan@mehmetakif.edu.tr , odalkiran@mehmetakif.edu.tr

Özet: Spor merkezlerinin başarısı müşterilere sunulan hizmet kalitesine bağlıdır. Bunu sağlamak için de spor merkezleri, müşterilerin istek ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek yeterlilikte olmalıdır. Aynı zamanda müşteri memnuniyetini sağlayabilecek ürünlerin olması, hizmetin sürekliliği ve tekrarlanabilme özelliğine sahip olması gerekmektedir. Bunu gerçekleştiren spor merkezleri müşterilerin hizmet kalitesinden beklentilerini karşılamış olacak ve müşterilerin tekrar aynı hizmeti almasında etkili olacaktır. Dolayısıyla kaliteli hizmet, müşteri artışında büyük katkı sağlayacak ve işletmelerin karlılık düzeyi yükselecektir (Devecioğlu ve Gündoğdu 2009). Bu çalışma, spor merkezlerinin kalitesini etkileyen seçili değişkenlerinin bu kaliteyi ne kadar yordadığını belirlemek için yapılmıştır. Seçili değişkenler; memnuniyet, çalışma ortamı, spor eğitmeninin niteliği ve gelişim alt ölçekleri incelenmiştir. Çalışma Burdur ilinde 7 farklı spor merkezini kullanan 20 yaş ve üstü, 38 kadın ve 52 erkek olmak üzere toplam 90 kişi ile tamamlanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Sevilmiş (2015) tarafından geliştirilen, geçerliliği ve güvenirliği test edilmiş, 55 maddeden oluşan "Spor İşletmeleri Müşteri Memnuniyeti Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde, SPSS (Ver.15) paket programında yer alan tanımlayıcı istatistiklerden yararlanılmış ve spor merkezi kalitesi ve bu kaliteyi etkileyen değişkenlerin yordanması regresyon analizi ile yapılmıştır. Yanılma düzeyi 0,05 olarak belirlenmiştir. Analizler sonucunda, spor merkezinin kalitesi ile alt ölçekleri olan gelişim, memnuniyet, çalışma ortamı ve spor eğitmeninin niteliği arasında pozitif ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Bu alt ölçeklerden, spor merkezi kalitesi üzerine en yüksek etki," çalışma ortamının niteliği" alt ölçeğidir, ardından "spor eğitmenin niteliği" ve "memnuniyet" gelmektedir. Diğer taraftan "gelişim" alt ölçeğinin spor merkezi kalitesi üzerine herhangi bir anlamlı etkisi bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor merkezi, memnuniyet, hizmet kalitesi

IYRSC

Sözel Bildiri

BULAŞICI HASTALIK OLAN COVİD-19 VE OKUL SAĞLIĞI HEMŞİRESİNİN İLİŞKİSİ

Atiye Nur CANDAN[1]

[1]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, atiyecandan15@gmail.com

Özet: Coronavirüs hastalığı (COVID-19) yeni keşfedilen bir koronavirüsün neden olduğu bulaşıcı bir hastalıktır. Coronavirüs'ler tek zincirli, pozitif polariteli, zarflı RNA yapısına sahip bir virüstür. Hayvanlarda ve insanlarda büyük hastalıklara neden olabilecek COVID-19 virüsü ilk olarak 2019 Aralık ayında Çin'in Hubei Eyaleti'nin Wuhan kentinde ortaya çıkmıştır(1). Covid-19, 2019'un sonlarında ortaya çıkan Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından neredeyse tüm dünyaya yayılması ve binlerce insanda görülmesi ve binlerce insanın yaşamını yitirmesine neden olmasıyla pandemi ilan edilmesine neden olmuştur. Türkiye'de ilk Covid-19 vakası ise 10 Mart 2020'de görülmüştür ve vaka sayısı da giderek artmaktadır(2). COVID-19 damlacık yoluyla bulaşmaktadır(3). Kişiden kişiye bulaşabilme, geniş kitlelere yayılma ve büyük toplulukları etkileme yeteneğine sahip hastalığın en önemli taşıyıcıları da çocuklardır(4). Okulda çok sayıda öğrenci bir arada bulunduğu için; uygun olmayan koşulların varlığında bulaşıcı hastalıkların görülmesi ve yayılması daha kolay olmaktadır. Özellikle 0- 6 yaş arasındaki çocuklar; her şeye dokunmaları ve ellerini ağızlarına götürmeleri, diğer çocuklarla yakın temas halinde olmaları, immün sistemlerinin tam gelişmemesi ve aşılamalarının tamamlanmaması nedeniyle daha fazla enfeksiyon riskine sahiptirler(5). Ülkemizde okul ortamında bulaşıcı hastalıklarla mücadeleye yaklaşım için okul sağlığı hizmetlerine ve okul hemşiresine büyük gereksinim vardır. Ancak, ülkemizde her okulun bünyesinde sağlık hizmetleri sunan bir okul sağlığı ekibi (hekim, hemşire, öğretmen, öğrenci velisi, psikolojik danışman ve rehber) bulunmamaktadır(6). Son zamanlarda bazı özel okullarda hekim, hemşire gibi sağlık personeli tam zamanlı ya da yarım zamanlı olarak bulundurulmaya başlanmıştır(7). Ancak; okullarda okul sağlığı hizmetlerinin kesintisiz verilebilmesi için kadrolu olarak çalışacak sağlık personeli görevlendirilmelidir. Son yıllarda eğitimciler, sağlıkçılar ve sivil toplum kuruluşları 'Her okula bir hemşire' görüşünde birleşmişlerdir(8). Hemşirelik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile halk sağlığı hemşireliğinin görev yetki ve sorumlulukları altında okul hemşiresinin görev yetki ve sorumlulukları belirlenmiştir(9). Bulaşıcı hastalıkların kontrolünde insan gücü ve örgütlenme bakımından ülkemizde yetersizliklerin olduğu bilinmektedir. Dünya Sağlık Örgütü, sağlığı koruma ve geliştirme faaliyetlerinde temel insan gücü olarak hemşireleri işaret etmektedir. Ülkemizde her okula bir hemşire istihdamı ile bulaşıcı hastalıkların kontrolünde ivme kazanılabileceği düşünülmektedir(10). Okul, sıkı gözlem ve koruyucu önlemlerin alınması gereken bir yerdir. Okul hemşiresi, çocukların ve gençlerin sağlığını tehdit etmeye devam eden ve olası bulaşıcı hastalıklarla ilgilenmek zorundadır. Enfeksiyon hastalıklarını önlemek ve kontrol etmek okul hemşiresinin en temel rolüdür. Ülkemizde okul ortamında bulaşıcı hastalıklarla mücadeleye yaklaşım için okul sağlığı hizmetlerine ve okul hemşiresine büyük gereksinim vardır(11). Bu derlemenin amacı, günümüz problemlerinin başında gelen -bulaşıcı hastalık olan- Covid-19'un tehditlerinden biri olan okul sağlığının "her okulda bir hemşire" görüşüyle geliştirilmesi, iyileştirilmesi ve en iyi bulaşıcı hastalık kontrolüyle Covid-19'un okullarda yayılımının engellenmesine dikkat çekmektir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Okul sağlığı, Hemşire.

Sözel Bildiri

CUMARTESİ ANNELERİ ÖZELİNDE BELGESEL SİNEMA VE TOPLUMSAL BELLEK : "*KUYU*" VE "*BIRAKTIĞIN YERDEN*"

Dilan ENGİN

Yüzüncü Yıl Üniversitesi- Sinema Televizyon Bölümü / Yüksek Lisans Öğrencisi

dilan0507@hotmail.com

Özet: Sinema, toplumsal yaşamı izah eden, şekillendiren bir sanattır. Belgesel sinema ise bir bellek mekânıdır. Hatırlamak ve unutmak paradoksu içeren, travmanın aşılması için hatırlamanın gücünden yararlanan belgesel sinema, yüzleşmenin zemini, iyileşmenin bir aracı olma gücüne sahiptir. Tarih yazma gibi bir kaygısı olmamasına karşın alternatif tarih yazımına kaynaklık edebilmektedir. Geçmişin izlerini takip etmek ve bugünün hikayesine onu eklemek öznel deneyimlerin içinden şimdiye bakmak demektir. Bu sebeple toplumların hatırladıkları; sürekli temas halinde oldukları geçmişleri, iktidar ve siyasi ilişkilerle ilintilidir. İlk kez 27 Mayıs 1995'te, gözaltında kaybolan yakınlarının akıbetini sormak için toplanan Cumartesi Anneleri, her hafta Galatasaray meydanında bir "hatırlama kültürü" yaratıyor. Cumartesi annelerinin uzun soluklu hak ve adalet arayışı, yüzleşme talebi türlü yasaklara rağmen devam ediyor. Bu bağlamda yakınlarını arayan ailelerin hikayelerini öznel olarak dillendirdiği için "Kuyu"(Veysi Altay/2018) ve " Bıraktığın Yerden"(Volkan Güney Eker/2018) belgeselleri, belgesel ve toplumsal bellek ilişkisi açısından betimsel içerik analizi yoluyla incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda Cumartesi anneleri denilince akla gelen fotoğraflar, örneklemdeki iki filmde gerçek birer hayat hikayesi haline gelirken aynı anda dönemin sosyo-politik atmosferinin anlaşılması açısından, toplumsal bellek üzerinde ciddi izler bırakmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Belgesel, Bellek, Cumartesi anneleri, Sinema

IYRSC

Sözel Bildiri

INVESTIGATION OF SOCIALIZATION LEVELS OF STUDENTS WHO STUDY AT SPORTS SCIENCES FACULTY ACCORDING TO VARIOUS VARIABLES

Aysel BOZCA[1], Mehmet Haşim AKGÜL[2]

[1] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, aysellbozcaa15@gmail.com*

[2] *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Burdur, Türkiye, mhakgul@mehmetakif.edu.tr*

Abstract: The main objective of this study is determining socialization levels of students, who study at Sport Sciences Faculty of Burdur Mehmet Akif Ersoy University, according to several variables. Socialization scale ,which is created by Şahan (2007) and consists 34 articles, was used as a tool for data gathering. Required data was collected before the pandemic. Sample group was consisted of 104 students and specified by random sampling method. SPSS 20 software was used as data analysis and Anova, Whitney U, T test results investigated. Significant differences were determined between gender variable and socialization levels while there were no significant differences among settlement, age and monthly income variables according to research results.

Keywords: Socialization, Students of University, Sports

IYRSC

Sözel Bildiri

FİRMALARIN ERP UYGULAMALARININ ADAPTASYONLARINDAKİ BAŞARISIZLIK NEDENLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Eren ÖZHAN*, Levent ÇALLI**

Sakarya Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü / Bilişim Sistemleri Mühendisliği

*eren.ozhan1@ogr.sakarya.edu.tr**

Sakarya Üniversitesi / Bilgisayar ve Bilişim Bilimleri Fakültesi / Bilişim Sistemleri Mühendisliği

lcalli@sakarya.edu.tr

Özet: ERP, "Enterprise Resource Planning" kelimelerinin kısaltmasıdır. Türkçeye genel olarak Kurumsal Kaynak Planlama olarak çevrilmektedir. Kurumsal kaynak planlaması anlam olarak; işletmenin tüm kaynaklarını birleştiren ve verimli bir biçimde kullanılması için tasarlanan bilgi sistemleri olarak tanımlanmaktadır. ERP yazılımları içerisinde finans, muhasebe, maliyet muhasebesi, satış, satın alma, üretim, stok yönetimi, depo yönetimi, kalite kontrol, bakım onarım, satış sonrası servis, insan kaynakları gibi işletmenin çeşitli fonksiyonlarını barındırmaktadır. Kaynakların verimli olarak kullanılması, iş süreçlerinin azaltılması, etkin stok yönetimi, daha etkin finansal yönetim, maliyetlendirme ve raporlama, ERP yazılımlarını kullanan şirketlere sağlanan başlıca katkılar olarak ifade edilmektedir. Bu bağlamda, ERP yazılımlarının adaptasyonu, sürdürebilirlik ve başarısızlık nedenlerinin tespiti büyük önem arz etmektedir. Proje analizi, kurulum ve uygulama süreçlerinde doğru görevlendirmelerin yapılmaması, sistem veri girişlerinin yetersiz, hatalı ve düzensiz olması, firmanın sorunlarının ve gelecekle ilgili beklentilerinin analizinde yetersizlik, yönetimin projeye olan inanç ve destek eksikliği, çalışanların eski iş yapma yöntemlerinden vazgeçmekte direnmesi ya da eğitim düzeyinin düşüklüğü gibi çeşitli nedenler literatürde ERP adaptasyonunun önündeki temel engelleri olarak ifade edilmektedir. İfade edilen bu nedenlerin sektörlere göre araştırılması ya da farklı nedenlerin tespiti gerek akademik gerekse uygulama alanı için gereklilik arz etmektedir. Bu çerçevede, çalışma kapsamında proje yöneticileri, ERP danışmanları, ERP projelerinde başarıya ulaşmış ve başarısız olmuş firma sorumlularıyla iletişime geçilmesi hedeflenmekte ve elde edilecek verilerin analizi neticesinde ERP adaptasyonunda genel başarısızlık nedenlerinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: KKP Sistemleri, KKP Sistemi Uyarlamaları, Kullanıcı Deneyimleri

IYRSC

Sözel Bildiri

EFFECTS OF GREEN AND RED İLLUMİNATİON APPLİCATİON ON THE İNCUBATİON PERFORMANCE OF BREEDİNG JAPANESE QUAİL EGGS STROED İN FİVE AND TEN DAYS İN EMBRYONİC PERİOD

Emre AYDEMİR* **Ümit BİLGİNER*, İnci BİLGE****

**Department of Animal Science, Faculty of Agriculture, Akdeniz University, 07070 Antalya, Turkey, aydemir1825@gmail.com, umitbilginer44@gmail.com,*

***Department of Electricity and Energy, Vocational School of Technical Sciences, Mehmet Akif Ersoy University, 15100 Burdur, Turkey, incibilge1@gmail.com*

Abstract: It is known that during the storage of breeding eggs, it is affected by many factors such as temperature, humidity, storage time. Depending on the storage period, properties such as output power, hatchability, embryonic development, embryonic deaths (early-middle-late), chick weight and quality are affected. In addition, in many studies, incubation efficiency of different colors of light application in embryonic period, embryonic deaths, yield and performance etc. It is stated to have an effect on. In this study, green and red light was applied to the eggs stored for five and ten days during the eighteen day incubation period. In the study, when the groups were examined for five days of storage, it was found that the incubation efficiency was in the highest green light application. In addition, when early and late deaths were examined, it was observed that the green light application was the least, and the chick weight average was highest. It was found that applying green light for five days of storage has a statistically positive effect. When the ten-day storage period was examined, it was found that there was a statistically significant difference between the experimental groups. In the study, it was observed that embryonic deaths increased with increasing storage time, the chick weight average decreased and had an effect on early and late embryonic deaths.

Keywords: Embryonic period, green and red light application, hatchability, Storage period

IYRSC

Sözel Bildiri

MATEMATİK ÖĞRETMENLERİ ÜZERİNE YAPILAN TEZLERİN AMAÇLARININ İÇERİK ANALİZİ İLE ÇÖZÜMLENMESİ (1998-2020)

Zarife Gökçen KARADEM*, Mevlüde YAKIT ONGUN**

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Matematik Anabilim Dalı, zgokcenkaradem@gmail.com*

***Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Matematik Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, mevludeyakit@sdu.edu.tr*

Özet: Bu çalışmanın amacı Türkiye'de matematik öğretmenleri üzerine yapılan lisansüstü tezlerin amaçlarının ortaya çıkarılması ve sunulmasıdır. Çalışmada Türkiye'de lisansüstü tezlerin yer aldığı YÖK Ulusal Tez Merkezine kayıtlı ve tez adında "Matematik Öğretmenleri" geçen 235 tez incelenmiştir. Araştırmada nitel yaklaşım kullanılmıştır. Araştırma kapsamına alınan 235 teze 14.10.2020 tarihinde https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/ web sitesinin detaylı tarama alanına "Konu: Eğitim ve Öğretim", "İzin Durumu: İzinli", "Durumu: Onaylandı", "Tez Adı: Matematik Öğretmenleri" kelimeleri girilerek ulaşılmıştır. Detaylı tarama sonucunda YÖK Ulusal Tez Merkezinin ana sayfasında 235 tez listelenmiştir. Listelenen tüm tezler araştırmaya dahil edilmiştir. Tezler yapılma amaçları doğrultusunda incelenmiştir. Doküman incelemesi tekniği ile elde edilen veriler araştırmacılar tarafından Microsoft Excel programı aracılığı ile bilgisayara kaydedilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Çalışma sonunda Matematik Öğretmenleri üzerine yapılan lisansüstü tezlerin amaçlarının en fazla "Öğretmenlerin bir konudaki algı / tutum / kavrayış / düşünce / görüşler / inanışları üzerinde araştırma yapmak" olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Lisasüstü Tezler, Matematik Öğretmenleri, Betimsel Analiz, Doküman İnceleme

IYRSC

Sözel Bildiri

APOPTOZİS

Zübeyde POLAT[1] ,Hakan ÖNER[2]

[1]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Besin Hijyeni ve Teknolojisi Anabilim Dalı, 15030, Burdur, Türkiye, drcnzbyd@gmail.com.

[2]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı, 15030, Burdur, Türkiye, hakanoner@mehmetakif.edu.tr.

Özet: Canlılığın devamı, organizmada yapı ve fonksiyonun fizyolojik gereksinimlerin belirlediği sınırlar içinde korunmasına bağlıdır. Bunun için hücre çoğalması ve ölümü arasında bir denge bulunmalıdır. Son yıllarda, bu dengenin bozulmasının birçok hastalığın patogenezinde rol aldığı görülmüştür. Özellikle normalden fazla ölüm meydana gelen durumlarda dejeneratif hastalıkların ya da normalden fazla hücre artışının sonucunda kanser ve otoimmun hastalıkların meydana geldiği görülmektedir. Hücre ölümünün, biyokimyasal ve yapısal olarak çok farklı olan iki formu vardır. Bunlardan ilki patolojik ölüm olarak adlandırılan nekrozdur, diğeri ise apoptozistir. Apoptozis, hücrelerin kendi kendilerini yok ettikleri, programlı, enerjiye ihtiyaç duyan bir ölüm formudur. Ekstraselüler çevreden etkilenebilen bu ölüm şekli, çok farklı genetik ve biyokimyasal olaylar dizisi içerir. Birçok mekanizması bulunmuş olmasına rağmen, apoptozisin hastalıklarla ilişkisi hala tam olarak açıklanamamıştır. Apoptozisin, anormal yüksek veya anormal düşük olduğu birçok hastalık vardır. Bu yüzden apoptozis mekanizmasının tam anlamıyla çözülmesi, hücre sağkalım yollarının ve yeni tedavilerin bulunması açısından çok önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Apoptozis, Apoptozisin morfolojisi, Apoptozisin belirlenmesi, Apoptozisin belirleyici proteinleri

IYRSC

Sözel Bildiri

AFETE YOL AÇAN BİYOLOJİK SİLAHLAR VE BİYOTERÖRİZM

Sümeyra GÜRBÜZ*

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü

Burdur/ Türkiye, sumeyragrbz7604@gmail.com

Özet: Afet, insanlar için; fiziksel, sosyal ve ekonomik kayıplar doğuran, normal yaşamı ve insan eylemlerini durdurarak veya kesintiye uğratarak toplumları etkileyen doğal veya insan kaynaklı olaylara afet denilmektedir. Biyolojik savaş veya biyoterörizm ise, mikroorganizmalar ve mikrobiyal, bitkisel veya hayvansal kökenli toksinlerin insan, hayvan ve bitkilerde hastalık meydana gelmesi ve ölüme neden olarak toplumda panik ve afet oluşturmak amacıyla kasıtlı kullanımıdır. Kitle imha silahları arasında yer alan biyolojik silahlar, içerdiği hastalık yapma ve hızla yayılma yetkisine sahip mikroorganizmalarla büyük tehlikeler oluşturma potansiyeline sahiptir. Ayrıca Biyolojik savaş ajanlarının terörist saldırılarda kullanılmasını cazip hâle getiren etmenlere baktığımızda ise, bu ajanların kolay elde edilebilmeleri, hızlı yayılabilmeleri, geniş alanlara dağılabilmeleri ve düşük maliyetle büyük miktarlarda üretilebilmeleri, genel güvenlik sistemlerince saptanamamaları, dayanıklılıkları ve kolayca taşınabilmelerine, bağlanabilir. Biyolojik savaş ajanlarının tarihte ilk kullanımı ise, 14.yüz-yıl kadar eskiye dayanmaktadır. İlk olarak Tatarların Kaffa şehrini işgali sırasında şehir sularına ölü vebalı kişilerin atılması ile suların kontamine edilmesi, takiben birçok insanın veba nedeniyle hayatını kaybetmesi, tarihte ilk kez biyolojik savaş ajanlarının kullanımı olarak bilinmektedir. Ülkemizde olduğu gibi dünyanın diğer ülkelerinde de terör ve terörizm konuları her dönemde olduğu gibi gündemde yerini korumakta ve insanlar, hayvanlar, bitkiler için halen büyük bir risk oluşturmaktadır. Bu derlemede, biyolojik savaş ve biyoterörizm kavramları, biyolojik savaş ajanları, biyolojik savaş ajanlarının özellikleri, tarih içerisindeki gelişimi, biyolojik savaş ajanı kullanıldığı nasıl anlaşılır, biyolojik savaş ajanlarına karşı alınacak tedbirler, ilkyardım konularından bahsedilecek ve son olarak içinde bulunduğumuz covid19 pandemisinin bir biyolojik olabilir mi? Sorusuna cevap aranacaktır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Biyolojik Savaş, Biyoterörizm, Covid19

IYRSC

Sözel Bildiri

HİPPOTERAPİ VE KULLANIM ALANLARI

Fatih ŞAHİNER*, Ayşe KOCABIYIK**

** Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Zootekni Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, sahiner1453@gmail.com*

*** Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Şarkikaraağaç Meslek Yüksekokulu, Veterinerlik Bölümü, Isparta, Türkiye, aysekocabiyik@isparta.edu.tr*

Özet: İkinci dünya savaşına kadar olan tarih sürecinde iş, binek ve yük hayvanı olarak kullanılan atlar orduların başarısında büyük rol oynamıştır. Bu durum atın öneminin artması, genetik olarak üstün at ırkların yetişmesi ile sonuçlanmıştır. Günümüzde motorlu araçların kullanımının artması, atın gücünden yararlanmayı azaltmış, buna bağlı olarak tüm dünyada ve ülkemizde at sayısında önemli ölçüde azalmalar olmuştur. At popülasyonundaki bu düşüş, atın spor ve eğlence alanındaki yeri ve önemini değiştirmemiş, bu alanlarda kullanımında artış gözlenmiştir. Günümüzde ise spesifik hastalıkların tedavisinde başarılı sonuçlar alınan Hippoterapi insan oğlunun atlarla olan birlikteliğine farklı bir anlam katmıştır. 1950'li yıllardan buyana dünyanın birçok ülkesinde yaygın olarak kullanılan Hippoterapi (at yardımlı terapi) ülkemizde de son yıllarda yaygınlaşmakta ve başarılı sonuçlar alınmaktadır. İnsanların yaşam kalitelerinde ve genel sağlık durumlarında olumlu değişiklikler gösteren, günlük yaşam aktivitelerinin performansını iyileştiren psikolojik, sosyal ve eğitimsel faydalar içeren özel çalışma metotlarının bütünleştirilmiş hali olarak tanımlanmaktadır. Kas ve iskelet sistemi hastalıkları, down sendromu, serebral palsi, otizm, hiperaktivite, psikolojik bozukluklar, duyma, öğrenme ve konuşma bozuklukları, omurilik yaralanmaları, gelişim anomalileri, obezite, felç ve zihinsel engelli bireylerin tedavilerinde kullanılmaktadır. Noromuskular hastalıklarda atın yürüyüş hareketlerinden faydalanılması temeline dayanan at yardımlı terapinin sosyal uyum, iletişim ve odaklanma kabiliyetinde de olumlu sonuçları bildirilmiştir. Bu çalışmada tarih boyunca insan hayatında farklı alanlarda yer alan atların tedavi amaçlı kullanımı olarak değerlendirilen hippoterapinin tarihsel gelişimi, uygulama alanları, uygulama yöntemleri ve insan sağlığındaki öneminin vurgulanması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hippoterapi, At, Alternatif tedavi

IYRSC

Sözel Bildiri

TEKNOLOJİK MATERYAL İLE GERÇEKLEŞTİRİLEN KESİR ÖĞRETİMİNİN ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN ÖĞRENCİLERİN BAŞARISI ÜZERİNE ETKİSİ

Sibel TURHAN, Mustafa YEŞİLYURT

Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Yüksek Lisans, İstanbul,Türkiye, sibel.turhan.11@outlook.com

Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı, İstanbul,Türkiye, myurt@yildiz.edu.tr

Özet: Bu araştırmanın amacı, özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerde, teknolojik materyal kullanımının akademik başarıya etkisini; matematik dersi kesir konusunun alt kazanımı olan pay ve payda ilişkisiyle incelemektir. Araştırmanın bağımsız değişkeni ise teknolojik materyal ile pay ve payda ilişkisinin öğretimi, bağımlı değişkeni ise özel öğrenme güçlüğü olan öğrencinin pay ve payda ilişkisini öğrenme düzeyidir. Yarı deneysel araştırma türlerinden tek denekli araştırma yöntemi ile öntest-sontest kontrol gruplu model kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemi İstanbul'daki bir devlet okulunda 3. sınıfa giden özel öğrenme güçlüğü olan bir öğrencidir. Teknolojik materyal kullanılarak işlenen matematik dersi kesirler konusu pay ve payda arasındaki ilişki kazanımı, öğrencinin öğretmeni olan araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Araştırma sonucunda teknolojik materyal kullanımının; kesir öğretiminde özel öğrenme güçlüğü olan öğrencinin soyut kavramları somutlaştırmasında, derse bakış açısında, akademik başarısında olumlu sonuçlar ortaya çıkardığını gösterir.

Anahtar Kelimeler: Özel Öğrenme Güçlüğü, Teknolojik Materyal, Kesir, Pay ve Payda

IYRSC

Sözel Bildiri

TEKNOLOJİ DESTEKLİ ÖĞRENME YÖNTEMİNİN MADDENİN ÖZELLİKLERİ KONUSUNDA ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ YAŞAYAN ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARISINA ETKİSİ

Zeynep AKAR*, Mustafa YEŞİLYURT**

**Yıldız Teknik Üniversitesi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, zeynepakar_16@hotmail.com*

*** Yıldız Teknik Üniversitesi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul,Türkiye, myurt@yildiz.edu.tr*

Özet: Bu çalışma; ilköğretim üçüncü sınıf fen bilimleri dersi maddenin özellikleri konusunda teknoloji kullanımının özel öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin akademik başarılarına, akılda tutma düzeylerine, bilimsel süreç maharetlerinin gelişimine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini, İstanbul'da bir ilköğretim okulunda öğrenim gören ve özel öğrenme güçlüğü yaşayan bir öğrenci oluşturmuştur. Araştırma; 2020- 2021 öğretim yılı güz döneminde gerçekleşmiştir. Özel öğrenme güçlüğü yaşayan öğrenciye bilgisayar destekli teknoloji uygulaması ile maddeyi niteleyen özellikler konusu öğrenci merkezli öğretim yaklaşımı ile ele alınır. Özel öğrenme güçlüğü yaşayan öğrenci teknoloji materyali uygulaması sayesinde konuyu görsel ve işitsel olarak ele alma olanağı bulur. Bu da konuyu hem anlamlı ve kalıcı hale getirir hem de öğrenciyi öğrenmeye karşı güdüler. Araştırmanın sonucunda; özel öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin fen bilimleri dersi maddenin özellikleri konusunda teknoloji materyali kullanımının soyut bilgilerin somut hale geldiği , bu bilgiler ile öğrenci kendi yaşantısıyla arasında bağ kurduğu , teknoloji kullanımının derse karşı ilgi ve tutumlarını motivasyonlarını artırdığı ve çeşitli kavramların öğrencilere görsel olarak izletilmesine imkan sağlar ve bu durum özel öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin akademik başarılarına, bilgilerinin kalıcılığına ve bilimsel süreç becerilerine olumlu yönde etki ettiği ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Özel Öğrenme Güçlüğü Yaşayan Öğrenci,Teknoloji Materyali ,Fen Öğretimi,Kalıcı Öğrenme

IYRSC

Sözel Bildiri

GENÇ BİREYLERDE SİGARA KULLANIMININ SOLUNUM KAS KUVVETİNE ETKİSİ

Özge Ocaker AKTAN1[*] Rıdvan AKTAN 2[**], Hazal YAKUT 3[***] Bilge KARA 4[****]

** Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye, ozgeocaker@gmail.com*

*** İzmir Ekonomi Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, Fizyoterapi Programı, İzmir, Türkiye, ridvanaktan@gmail.com*

**** Dokuz Eylül Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Yüksek Okulu, İzmir, Türkiye, fzthazalyakut@outlook.com*

***** Dokuz Eylül Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Yüksek Okulu, İzmir, Türkiye, bparlak@deu.edu.tr*

Özet:

Giriş: Sigara solunum sisteminin yanı sıra iskelet kasları üzerinde de olumsuz etkilere sahiptir. Solunumun kasları özelleşmiş iskelet kaslarıdır. Sigara solunum kaslarının yapısındaki lif tiplerini, damarlanmayı ve mitokondiyal fonksiyonları etkiler. Meydana gelen yapısal değişmeler kas kütlesinde azalmaya neden olarak kas kuvvetini etkiler.

Amaç: Genç bireylerde sigara kullanımının solunum kas kuvvetine etkisini incelemek ve yorumlamaktır.

Yöntem: 51 genç bireyde sigara kullanımı sorgulandıktan sonra, sigara kullanan Grup 1 (n=22) ve kullanmayan Grup 2 (n=29) olmak üzere iki gruba ayrıldı. Bireylerin solunum kas kuvvetleri ağız içi inspirasyon (MIP) ve ekspirasyon (MEP) basınçları ölçülerek değerlendirildi.

Bulgular: Gruplar demografik ve klinik özellikler bakımından istatistiksel olarak benzerdi ($p>0.05$). Solunum kas kuvvetleri karşılaştırıldığında; Grup 1 MIP ve MEP değerleri, (MIP ort±.SS=52.9±20.9, MEP ort±SS=61.9±17.6) Grup 2'den (MIP ort±.SS=68.8±21.5, MEP ort±SS=81.1±23.5) anlamlı derecede düşüktü (p değerleri; MIP için =0.011, MEP için =0.003).

Tartışma ve Sonuç: Sigaranın solunum sistemi üzerinde neden olduğu inflamatuar etkinin yanında iskelet kas kuvveti üzerindeki etkileri daha önceki çalışmalarda gösterilmiştir. Diyafram özelleşmiş bir iskelet kasıdır. Sigaranın diyafram kas kuvveti üzerindeki etkisini araştırdığımız çalışmamızda sigara içen genç bireylerin MIP ve MEP değerleri sigara içmeyen genç bireylere göre anlamlı olarak düşük bulunmuştur. Çalışmamızda genç bireylerde sigara kullanım sürelerinin düşük olmasına rağmen gruplar arası anlamlı fark ortaya çıkması sigaranın solunum kas kuvveti üzerindeki olumsuz etkisini göstermektedir. Çalışmamızda ortaya koyduğumuz sonuçlar genç bireyleri sigarayı bırakmaya teşvik edebilir.

Anahtar Kelimeler: Genç Bireyler, Sigara, Solunum Kas Kuvveti.

IYRSC

Sözel Bildiri

AKILLI TELEFON KULLANIMI SIRASINDA OLUŞAN ISI ETKİLERİNİN TERMAL KAMERA İLE ANALİZİ

İnci BİLGE[1], Emre AYDEMİR[2]

[1]Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu, Elektrik ve Enerji Bölümü, Burdur, Türkiye, incibilge1@gmail.com

[2]Akdeniz Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Zootekni Bölümü, Antalya, Türkiye, aydemir1825@gmail.com

Özet: Akıllı telefonlar günlük hayatımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Akıllı telefonlar, televizyonlar, bilgisayarlar gibi elektronik aletlerin çalışması esnasında çevreye ısı yaydığı bilinmektedir. Yayılan bu ısının sağlık açısından çeşitli etkileri vardır. Uzun süre cep telefonu kullanmanın beyindeki hücre sayısını azalttığı bilinen bir gerçektir. Yapılan çalışmalarda telefon konuşması sırasında kulaklık kullanmanın beyin üzerine zararlı etkileri azaltmasının yanı sıra telefondan yayılan ısı miktarını da azalttığı belirtilmektedir. Bunun yanında günlük hayatta rastlanan sorunlardan biriside, telefon, bilgisayar gibi elektronik aletlerin şarj edilmesi sırasında ürünlerin zarar görüp, patlamasıdır. Bu ürünlerin zarar görüp patlamasının nedenlerinden biriside şarj sırasındaki aşırı ısınmaya bağlıdır. Yapılan bu çalışmada telefonun şarj sırasında, interneti açık ve kapalıyken, görüşme öncesinde, görüşme esnasında ve sonrasındaki ısı yayımı incelenmiştir. Isı ölçümleri termal kamera ile yapılmıştır. Akıllı telefonların şarj esnasında uzun süre kullanımı ve şarj aletlerinin uzun süre prizden çıkarılmaması ısı miktarının daha fazla artmasına sebep olmuştur. Akıllı telefonların şarj esnasında internetinin kapalı olması ve uzun süre kullanılmaması yayılan ısı miktarının daha az olmasını sağlamıştır. Telefon görüşmeleri yaparken kulaklık kullanımının olumlu yönde etkilerinin olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Akıllı telefon, Termal kamera, Elektronik aletlerde ısı, Batarya, Şarj aleti, Haberleşme

IYRSC

Sözel Bildiri

AD8232 ENTEGRELİ KALP SENSÖRÜ VE ARDUİNO YAZILIMI KULLANILARAK EKG SİNYALLERİNİN BİLGİSAYAR ORTAMINA AKTARILMASI VE PQRST NOKTALARININ TESPİTİ İLE NABIZ DEĞERİNİN HESAPLANMASI

İnci BİLGE 1*

[1]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu, Elektrik ve Enerji Bölümü, Burdur, Türkiye, incibilge1@gmail.com*

Özet: EKG sinyalleri kalbin çalışması hakkında bilgi vermektedir. Bu bilgiler P, Q, R, S, T dalgaları arasındaki mesafeler, dalgaların süresi, yükseklikleri ve şekillerinde meydana gelen değişikliklerden yararlanılarak elde edilebilmektedir. EKG sinyalleri kalp hastalıklarının teşhisinde de kullanılmaktadır. EKG sinyallerinin gürültü içermemesi ve yapılan analiz teknikleri doğru bir teşhis için oldukça önemlidir. Bu çalışmada EKG sinyallerinin seri port haberleşmesi, AD8232 entegresi, Arduino kiti, Arduino ve QT programı kullanılarak bilgisayar ortamına aktarılması, bilgisayar otamında kaydedilmesi ve aynı zamanda QRST noktaları tespit edilmesi ve nabız değerlerinin hesaplanmasına yönelik sistem tasarımı yapılmıştır. Elektrotlar ile vücuttan alınan sinyaller AD8232 kalp sensörü ile analog dijital dönüşüm yapılarak ve ortam gürültülerinin engellenmesi sağlanarak bilgisayarın seri port haberleşmesini kullanarak verilerin QT programında yazılan yazılım ile belirlenen kayıt süresi boyunca QT programında tasarlanan arayüze aktarımı ve sinyallerin bu arayüzde grafik çizimleri yapılmıştır. QT program arayüzü ile veriler excel ve text formatında kaydedilmiştir. Çalışmada kaydedilen EKG sinyalleri sinyal işleme yöntemleri kullanılarak analizi gerçekleştirilmiştir. EKG sinyallerinin QRST noktaları tespit edilmiştir. R noktaları kullanılarak nabız değerleri hesaplanmıştır. Gelecekte yapılabilecek olan çalışmalarda tasarlanan bu sistem ve yazılan programlar sayesinde kalp grafikleri kayıt altında tutulabilecek ve nabız değerleri hesaplanabilecektir. Bu çalışmanın ileride yapılabilecek olan çalışmalara ışık tutması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: AD8232 kalp sensörü, Arduino, sinyal işleme, EKG sinyal analizi

IYRSC

Sözel Bildiri

AFET BİLİNCİ

Gizem SEMERCİ*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu İlk ve Acil Yardım, Burdur, Türkiye, gizemsemerci15@icloud.com*

Özet: Bu çalışma afet bilinci alanında bu zamana kadar yapılan tüm verilerin derlemesidir. Bu çalışmada hedeflenen; doğal afetlerde bireylerin afet öncesi, sırasında ve sonrasında yapması gereken hazırlık çalışmalarını anlatmaktadır. Afet, bireylerin yaşamlarında psikolojik, fiziksel etki yarattığı gibi, can kayıpları ve barınma ihtiyaçlarını yok edebiliyor. Ülkemiz deprem kuşağında yer alıyor. Deprem sonrasında hiçbir binanın yıkılmadığı fakat panik nedeniyle oluşan yaralanmalar meydana geldiğini görürüz. Yani birçok tehlikeler afet sonrası panik ve tedbirsizlikten kaynaklanıyor. Alt yapı sorunları, ulaşım, güvenlik tedbirleri iyileştirilmeli ve afet bilinci oluşturmak için eğitimler verilmelidir. Böylece bireylerin bilinçlendirilmesi, denetimlerin artırılması, konutların sağlamlaştırılması, doğru zemine doğru konut yapılması sağlanmalıdır. Deprem ve deprem nedeniyle oluşabilecek hasarlar için DASK Sigortası, diğer doğal afetler nedeniyle evlerde görebileceği hasarlar için ise konut sigortası yaptırmak gerekiyor. Yapmamız gerekenler ise deprem anında asansörden ve balkondan uzak durulmalı. Çök-Kapan-Tutun pozisyonu alınmalı. Ülkemizde genellikle kaya düşmesi, kayma gibi heyelanlar meydana geliyor. Böyle durumlarda sağlam eşyaların yanında Çök-Kapan-Tutun pozisyonu alınmalı. Açık alanlarda, olabildiği kadar yüksek yerlere çıkılmalı. Yıkılma tehlikesi olan yerlerden uzak durulmalı. Sel sonrası güvenli ve yüksek yerlere çıkılmalı, su yatakları terkedilmeli, elektrik kaynaklarından uzak durulmalıdır. Çığ oluşumunu en aza indirmek için ağaçlandırma çalışması yapılmalı. Çığ riski olan yerlere yerleşme yapılmaması sağlanmalı. Karlı havalarda yetkililerin uyarılarına dikkat edilmelidir. Orman yangınları bilinçsizce yakılan mangallar, doğaya bırakılan atıklardan, sigara izmaritlerinden kaynaklandığı için tedbirler alınmalı. Yangın oluşmaması için baca ve boru temizliğine dikkat edilmeli. Konutların bakımı yapılmalı ve yangın tüpü bulundurulmalıdır. Afet anında, öncesi ve sonrasında tedbirler alınmalı ki afet riskleri azalsın.

Anahtar Kelimeler: Doğal afetler, Afet bilinci, Afette müdahale

IYRSC

Sözel Bildiri

DALGACIK DÖNÜŞÜMÜ KULLANILARAK EKG SİNYALİNDE J NOKTASININ TESPİTİ

İnci BİLGE 1*

[1]*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu, Elektrik ve Enerji Bölümü, Burdur, Türkiye, incibilge1@gmail.com*

Özet: Bu çalışmada Physiobank veri tabanından alınan EKG sinyallerinin analizi yapılmıştır. Pan Tompkins algoritmasını kullanarak EKG sinyallerinde QRS noktalarının tespiti yapılmıştır. Pan Tompkins algoritmasında bant geçiren filtre ve comb filtrelerin kullanılması sinyaldeki istenmeyen gürültülerin temizlenmesi amacıyla yapılmıştır. QRS noktalarının tespit edilmesinin ardından ayrık dalgacık dönüşümü sinyale uygulanmıştır. Dalgacık fonksiyonlarından daubechies-3 (db3) kullanılarak detaylarına ayrıştırılan sinyalde J noktasının Matlab ortamında tespiti yapılmıştır. Literatürde kalp krizi ve ani kardiyak ölümlerde J noktasının yükseldiği belirtilmiştir. Sinyal işleme yöntemlerini kullanarak J noktasının erken tespit edilmesi oldukça önemlidir. Bu çalışmada kullanılan sinyal işleme yöntemlerinin hastalık teşhisine yönelik gelecekte yapılacak olan çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu sinyal işleme tekniklerinin kullanılmasının ardından otomatik bir şekilde tespit edilmesi ile EKG sinyallerinden elde edilen bilgiler yorumlanabilecektir. EKG sinyalleri hastalıklar ile ilgili bilgileri içermektedir. Hastalıkların erken teşhis edilmesinde oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Dalgacık dönüşümü, EKG, J noktası, Pan Tompkins Algoritması, QRS kompleksi, sinyal işleme

IYRSC

Sözel Bildiri

ULUSLARARASI HEYELAN DUYARLILIK ÇALIŞMALARININ İSTATİSTİKSEL ANALİZİ

Azimollah ALESHZADEH*, Enver Vural YAVUZ**

**İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Jeoloji Mühendisliği Programı, İstanbul, Türkiye, aaleshzadeh@itu.edu.tr*

***Türk-Alman Ünversitesi Mühendislik Fakültesi, İnşaat Mühendisliği Bölümü, İstanbul, Türkiye, evural.yavuz@tau.edu.tr*

Özet: Heyelanlar doğal afetler olarak büyük miktarda zararlara yol açmaktadır. Bu zararları önlemek adına heyelan duyarlılık çalışmaları yapılmaktadır. Heyelan duyarlılık çalışmalarının amacı, heyelan duyarlılık haritalarının üretilmesidir. Heyelan envanter verilerinin hazırlanması, heyelanı etkileyen faktörlerin belirlenmesi, duyarlılık haritalarının üretilmesinde kullanılan yöntemlerin uygulanması ve üretilen nihayi haritanın doğruluk testi bu çalışmaların ana hatlarını oluşturmaktadır. Günümüzde, literatürde çok sayıda heyelan duyarlılık çalışması bulunmaktadır. Bu derleme çalışmada, 2019 yılında yayınlanan toplam 194 adet uluslararası seviyeli heyelan duyarlılık başlıklı çalışma ele alınmıştır. Bu çalışmalar farklı açılardan incelenmiş ve elde edilen sonuçlar istatistiksel analizler eşliğinde gösterilmiştir. Toplam 39 farklı ülke arasında, Çin (59 makale), Hindistan (22 makale) ve Vietnam (21 makale) çalışmaların %52.57'sini gerçekleştirmiştir. Eğim (190), kaya türü (167), bakı (166) ve yükseklik (143) en fazla kullanılan faktörler ve karma yöntemler (%19.20), mantıksal regresyon (%9.49), frekans oranı (%8.23) ve destek vektör makineleri (%6.54) en fazla uygulanan yöntemler olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Heyelan Duyarlılık, Haritalama, Yöntem, Faktör, Literatür Taraması

IYRSC

Sözel Bildiri

GERİATRİK KADINLARDA PİLATESİN YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ

Betül YILDIRIM[1]

[1] *İzmir Demokrasi Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İzmir, Türkiye, fztbetuly@gmail.com*

Özet: Yaşlanma; kas kütlesi ve güç kaybı, vücutta işlevsel kapasitede bozulma, hormon üretimi ve reaksiyon süresinde gecikme, kemik kütlesi kaybı gibi ilerleyici yapısal ve fonksiyonel kayıplara neden olan istemsiz ve kaçınılmaz bir süreçtir. Modern toplumlardaki hızlı ekonomik büyüme, yaşam standartlarındaki iyileşme ve tıbbi teknoloji gelişimi sayesinde insanların ortalama yaşam süreleri uzamaktadır. 2010 yılında yaşlı nüfusun tüm nüfusa oranı %11,0 iken, 2026 yılına gelindiğinde bu oranın %20,8 olacağı düşünülmektedir. Toplumun süper yaşlı bir topluma dönüşmesi ilerleyen yıllarda ciddi bir sosyal sorun olarak ön plana çıkacaktır. Günlük yaşam aktivitelerindeki temel görevleri yerine getirmek ve bağımsız bir yaşam sürmek, yaşam kalitesinin korunmasında önemli bir unsurdur. Bununla birlikte, yaşlıların özerk olmalarına izin vermenin bir koşulu da fiziksel uygunluklarını korumaktır. Yaşlanma süreci ile sistemlerdeki fizyolojik değişiklikler nedeniyle postural stabilizasyon bozulur, günlük yaşam aktivitelerindeki performans azalır. Bu değişiklikler, tepki sürelerini de etkileyerek denge ile ilgili birçok sorunu beraberinde getirmektedir. Bunun yanında kas gücü ve dayanıklılığındaki düşüş, tendon ve bağlarda meydana gelen kireçlenme bireylerin yoğun bir şekilde bel ağrısı yaşamalarına sebep olabilir. Fiziksel aktivite, otonomiyi sürdürmek, fonksiyonel kapasiteyi geliştirmek, düşme riskini azaltmak ve sonuç olarak yaşam kalitesini iyileştirmek için iyi bir seçenektir. Çeşitli fiziksel aktivite olanakları arasında, pilates son yıllarda popüler bir yöntem haline geldi. Bu yöntem, her yaştan insan için gücü ve genel kondisyonu geliştirmenin yanı sıra son zamanlarda yaralanma rehabilitasyonunda da yardımcı bir yöntem olarak kullanılmaktadır. Yoo ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmada 12 haftalık pilates egzersizlerinin geriatrik kadınlarda temel fiziksel güç ve bel kası kuvvetinde olumlu etkilere yol açtığı ve bu olumlu etkilerin yaşlanmaya bağlı karakteristik olarak ortaya çıkabilen kas iskelet sistemi hastalıklarını hafifleteceği, hastalıkların ilerlemesini geciktireceği ve vücut fonksiyonlarına yardımcı olacağı sonucuna varılmıştır. Bu bulgular, pilatesin yaşam kalitesini arttırmak için mevcut tedavilere alternatif veya tamamlayıcı bir yaklaşım olabileceğini düşündürmektedir. Araştırmalar doğrultusunda daha fazla çalışmaya ve eğitim programlarına ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Pilates, Geriatri, Fiziksel aktivite, Yaşam kalitesi

IYRSC

Sözel Bildiri

ALMANCA YAZMA BECERİSİ BAĞLAMINDA BEŞ DUYU YÖNTEMİNİN METİNSELLİK KRİTERLERİ AÇISINDAN ÖĞRENCİ BAŞARISINA ETKİSİ

Nesrin LEVENT[1*]

**Hakkâri Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Almanca Öğretmenliği Anabilim Dalı, Hakkâri, Türkiye, 180101205@hakkari.edu.tr*

Özet: Yazma becerisi, yabancı dil öğreniminde dört temel dil becerisinden birisidir. Öğrencilerin öğrendiklerini uygulamalarına olanak sağlaması bakımından önemli bir role sahiptir. İyi bir yazma becerisine sahip olmak için mesajı doğru ve etkili bir biçimde aktarma tekniklerinin de bilinmesi gerekmektedir. Bu çalışmada yaratıcı yazma metotlarından biri olan Beş Duyu yöntemi kullanılmış ve bu yöntemin öğrencilerin metinsellik ölçütlerine uygun olarak yazma becerileri üzerine etkisi incelenmiştir. Hakkâri Üniversitesi Almanca Öğretmenliği Bölümünde eğitim almakta olan 1.sınıf öğrencilerinden üçer kişilik iki grup oluşturulmuştur. Birinci gruba beş duyu tekniği öğretilmiş, ikinci gruba bu eğitim verilmemiştir. İki gruptan elde edilen yazılar metinsellik ölçütleri (durumsallık, tutarlılık, kabul edilebilirlik, amaçlılık, bağdaşıklık ve bilgisellik) kullanılarak değerlendirilmiş, beş duyu tekniği eğitimi verilen grubun daha başarılı olduğu görülmüştür. Beş duyu tekniği eğitimi alan katılımcıların almayanlara göre anlam bütünlüğünü koruma konusunda daha başarılı oldukları ancak onlardan daha çok dilbilgisi hatası yaptıkları gözlemlenmiştir. Buna göre beş duyu tekniğinin metinsellik ölçütlerini ön plana çıkararak dilbilgisi odaklı düşünmeyi arka planda bıraktığı sonucuna varılmıştır

Anahtar Kelimeler: Yazma Becerileri, Beş Duyu Organı, Almanca, Yaratıcı Yazma, Metinsellik Kriterleri

IYRSC

Sözel Bildiri

İRAN FEMİNİZM ALGISI VE İSLAMİ FEMİNİZM

Sıla Deniz TAŞKIN*

**Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bilim Dalı, Niğde, Türkiye, sdeniztaskin@gmail.com*

Özet: 19. yüzyılda, Batı'da oluşan feminist söylem; Batı dışı toplumları özellikle de İslam coğrafyasını etkilemiştir. Oryantalist söylemler ile başlayan Müslüman kadının konumu tartışması, İslam ülkelerinin modernleşme yanlısı düşünürleri tarafından devam ettirilmiştir. Dıştan gelen bir etkiyle şekillenmiş olsa da feminizm söylemi entelektüel Doğu düşünürlerini etkilemiştir. Kadın sorunu uluslaşma süreçlerinin de etkisiyle günümüze kadar tartışılan bir konu olmuştur. Bu sayede kadınlar toplumsal değişimin en önemli sembolleri haline gelmiş, kadının toplumsal hayattaki yeri toplumun gelişmişlik göstergesi olmuştur. İslami feminizm ise köklerini 19. yüzyılda İslam ülkelerinin modernleşme/ Batılılaşma çabalarından almaktadır. O dönemde Mısır ve İran'da başlayan kadın hakkındaki tartışmalar, farklı toplumsal etkenlerle oluşmuş olsa da ortak bir çizgi oluşturmaktadır. Bu kadın hareketleri eleştirel bir bakış açısıyla gelişmiş ve Doğu toplumlarında kadının bilincinin varlığını simgelemişlerdir. İslami feminizm, din ve gelenek içindeki kadının durumunu eleştirel bir bakış açısı ile değerlendiren, toplumsal cinsiyet eşitliğine önem veren, gelenekte ve dinde ataerkil yorumları sorgulayan, bunları yaparken de dini metinleri kaynak gösteren bir söylemdir. Günümüzde en çok tartışılan konulardan biri olan feminizmin, İslam coğrafyasının en etkin ülkelerinden biri olan İran'daki yansımalarının önemli ve aydınlatılması gereken bir konu olduğunu düşünmekteyiz. Bu nedenle bu çalışmada İran feminizminin köklerini nereden aldığı ve İslami feminizmin nasıl şekillendiğini araştırmaktayız.

Anahtar Kelimeler: Feminizm, İslami Feminizm, İran

IYRSC

Sözel Bildiri

KANIT TEMELLİ ÖĞRENME MODELİYLE PLANLANMIŞ BİR MİKRO ÖĞRETİM UYGULAMASI VE SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ GÖRÜŞLERİ

Tugay KAÇAK

**Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, tugaykacak@anadolu.edu.tr*

Özet: Kanıt temelli öğrenme modeli bireylerin üst düzey düşünsel becerilerini, eleştirel ve analitik düşünmeyi destekleyen, öğrencileri derste aktif kılan, ders kitaplarının geliştirilmesinde ve hazırlanmasında kullanılan modellerden biridir. Bu çalışmanın amacı, Kanıt Temelli Öğrenme Modeline uygun bir mikro öğretim uygulamasının iyi yapılandırılmış bir örneğini sunmaktır. Çalışmanın sınıf öğretmenlerine Sosyal Bilgiler dersi kapsamında Kanıt Temelli Öğrenme Modeline uygun olarak bir dersi nasıl yapılandıracaklarını ve etkinlikleri nasıl tasarlayacaklarına ilişkin bir kılavuz ve örnek olacağı düşünülmektedir. Önemli bir model olduğunu belirten kaynaklar olmasına rağmen uygulamada Kanıt Temelli Öğrenim Modelinin nasıl gerçekleştirilebileceğine ilişkin somut uygulama ve etkinlik örnekleri sınırlıdır. Yapılan alan yazın taramasında Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı çerçevesinde mikro öğretim uygulamasını içeren bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu sebeple çalışmanın mikro öğretim uygulamalarına bir örnek olacağı, öğretmen adaylarının görüşlerinin öğrenim modelinin etkililiğini gösterecek bir unsur olduğu düşünülmektedir. Kanıt Temelli Öğrenme Modeline dayanan, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan kazanımlara yönelik geliştirilen dersin sınıf öğretmeni adaylarına yönelik mikro öğretim uygulaması ve uygulamaya ilişkin öğretmen adayı görüşleri sunulacaktır. Sınıf öğretmeni adaylarının uygulaması öncesi ve sonrasında Kanıt Temelli Öğrenme Modeline yönelik görüşleri veri olarak kullanıldığı için nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmacı çalışmanın aynı zamanda uygulayıcısıdır. Çalışmanın örneklemini bir devlet üniversitesinde Sınıf Eğitimi Lisans Programı 3.sınıf 6.dönem öğrencisi olan 28 kişilik Sınıf Öğretmeni aday grubu oluşturmaktadır. Bu çalışmayla beraber sınıf öğretmeni adaylarının Kanıt Temelli Öğrenme Modelini kullanmaya yönelik görüşlerinin değiştiği saptanmıştır. Çalışmanın sınıf öğretmeni adayları için gelecek mesleki hayatlarında demokratik, araştırmacı ve sorgulayıcı, motivasyonu yüksek bir sınıf ortamı oluşturabilmeleri, grup içi ve sınıfça tartışmaları verimli bir şekilde kullanabilecekleri aynı zamanda öğrencilerinin akıl yürütme, neden-sonuç ilişkisi kurabilme, eleştirel ve analitik düşünme, farklı görüşlere saygı duyma, hoşgörü, empati kurabilme yetilerini geliştirebilecekleri bir öğrenme modelini tanımasını sağlayacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kanıt, Sosyal Bilgiler, Sınıf Eğitimi, eğitimde kanıt kullanımı, ders planı, mikro öğretim

IYRSC

Sözel Bildiri

MULTİPL SKLEROZDA OTONOM BULGULAR

Sahar ALİZADA[*], Enes AKYÜZ[**]

[*]*İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, İstanbul, Türkiye, sahar0alizada@gmail.com*

[**]*Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyofizik Anabilim Dalı, Yozgat, Türkiye, enesakyuz25@gmail.com*

Özet: Multipl skleroz (MS), merkezi sinir sisteminin kronik ve inflamatuar hastalığıdır. Miyelin kaybı ve nörodejenerasyon ile karakterize bu hastalıkta somatik sinir sisteminin hasarına bağlı olarak alt ekstremitelerde kas güçsüzlüğü ve duyu kaybı görülmektedir. MS sadece somatik sinir sistemini değil, aynı zamanda otonom sinir sistemini de etkilemektedir. Fakat, hasta yönetimi üzerinde ciddi bir etki yaratmasına rağmen, otonom işlev bozukluğuna daha az önem verilmektedir. Otonom sinir sistemi kalp kasının, düz kasların ve vücut bezlerinin uyarımını sağlamaktadır. Solunum, kardiyovasküler ve gastrointestinal sistem olmak üzere birçok sisteme etki edebilen otonom sinir sistemi vücuttaki hücrelerin, dokuların ve organların fizyolojik bütünlüğünün korunmasını (homeostaz) sağlamaktadır. Otonom sinir sisteminin parasempatik, sempatik ve enterik sinir sistemi olmak üzere üç ana bölümü vardır. Sempatik sinir sistemi genellikle "savaş ya da kaç" olarak tanımlanmaktadır. Kalp ritmininde ve kalp debisininde artışa, iskelet kaslarının daha güçlü kasılmasına neden olmaktadır. Bununla beraber sempatik sinir sistemi aktivitesi sadece tehlike anlarında değil, aynı zamanda vücudun dinlenme anında da görülmektedir. Örneğin, arteriollerin ve mesane sfinkterinin tonusunun düzenlenmesinde, boşalmada rol almaktadır. Parasempatik sinir sistemi ise, enerjiyi koruma, sindirme ve vücuttan atıkların atılmasındaki rolü nedeniyle genellikle "dinlen ve beslen" olarak adlandırımaktadır. MS hastalarında nöroinflamasyon sonucu oluşan otonom sinir hasarı sayesinde ürogenital, sindirim ve kardiyovasküler sistemde işlev bozuklukları görülmektedir. Hayat kalitesini ciddi şekilde etkileyen otonom sistem bulgularının hastalığın ilerlemesinde de rolü olduğu düşünülmektedir. Bu bulguların belirlenmesi hastaların hayat kalitelerinin iyileştirilmesi açısından önemlidir. Özetle, bu çalışmada MS hastalarında görülen otonomik bulgu ve semptomlar ile ilgili araştırmaların derlenmesi amaçlanmıştır.

Anahter Kelimeler: Multipl Skleroz, Otonom sinir sistemi, Parasempatik, Sempatik

IYRSC

Sözel Bildiri

TÜRKİYE VE ALMANYA DA YAYIMLANAN ALMANCA DERS KİTAPLARINDAKİ CİNSİYET ROLLERİNİN İNCELENMESİ: MESLEKLER VE İSİMLER

Şükran ÇİÇEK 1*

**Hakkâri Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Almanca Öğretmenliği Anabilim Dalı, Hakkâri, Türkiye, 190101031@hakkari.edu.tr*

Özet: Yabancı dil eğitimi günümüz dünyasında artık salt yeni bir dil öğretmek veya bir dilin yapısını anlatmaktan ziyade dili öğrenenlere karşı dilin kültürünü tanıtmayı da amaçlamaktadır. Bu amaç da ağırlıklı olarak okullarda verilen yabancı dil eğitimleriyle gerçekleştirilmektedir. Yabancı dil öğretiminde gerçekleşen farklı kültürel arka planlara sahip bireylerin yaşadığı kültürlerarası karşılaşmalar dil ve kültür arasındaki sıkı ilişkinin doğal bir sonucu olarak yabancı dil derslerinin kapsamına dâhil olmuştur. Günümüzde yabancı dil eğitiminde kültürlerarası yaklaşımın benimsenmesinin bir getirisi olarak kültür ve dil birlikteliği çerçevesinde yabancı dil öğrenenler karşı dili ve kültürü kendi kültürel deneyimleriyle de sentezleyerek öğrenme sürecine dahil olmuşlardır. Kültürel öğelerin aktarımında önemli bir yere sahip olan yabancı dil öğretimi ders kitapları bu çalışmada incelenmiştir. Konuya Türkiye ve Almanya pencerelerinden bakabilmek adına çalışma dahilinde Türkiye'de Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayıma hazırlanmış olan ve ortaöğretim kademesinde kullanılan "Wie bitte A1.1" kitabı ve Almanya'da "Hueber Yayınevi" tarafından hazırlanan "Menschen A1.1." kitapları ele alınmıştır. Yabancı dil öğretimi olarak Almanca ders kitaplarında geçen cinsiyet rolleri bağlamında isimler ve mesleklerin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme yöntemi aracılığıyla hem Türkiye'de hem de Almanya'da hazırlanan bu kitaplarda geçen isimler üzerinden cinsiyetlere yüklenen meslek rolleri bağlamındaki olası benzerlikler ve farklılıklar analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda da Türkiye'de hazırlanan "Wie bitte A1.1" kitabı her iki dil dünyasına ait isimlere ve kültürel öğelere yer verirken, Almanya'da hazırlanan "Menschen A1.1" kitabında Türk isimlere ve kültürel öğelere yer vermeyip salt Alman ve diğer yabancı isimler ile sadece Alman kültürüne ait öğelere yer verildiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Almanca ders kitapları, kültürel değerler, cinsiyet rolleri, isim ve meslekler.

IYRSC

Sözel Bildiri

BAĞLANTICI ÖĞRENME KURAMI

Mehmet Gökhan EROĞUL*, Seyfettin BULUT**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği Bölümü, Burdur, Türkiye, mehmetgokhan484@gmail.com*

*** Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Denizli, Türkiye, seybulut38@hotmail.com*

Özet: Eğitim öğretim faaliyetleri, güncel yaşamın bireye sunduğu fırsatlar çerçevesinde gelişmektedir. Bilgisayar teknolojilerinde üretim ve kullanım arttığı için dünyanın her noktasıyla iletişim kolaylaşmaktadır. Eğitim-öğretim süreçlerini yürütmek insanların bir araya gelecekleri sanal ortamlar kurulmaktadır. Davranışçılık, bilişselcilik ve yapılandırmacılık, öğretim ortamlarının yaratılmasında en sık kullanılan üç öğrenme teorisidir. Ancak bu teoriler ortaya atıldığı zaman öğrenme, teknolojiyle bu kadar yoğun etkileşim içerisinde olmamıştır. Teknolojik gelişmeler eğitim öğretim ortamlarında kolaylaştırıcı olma görevinden bilgi kaynağı olma görevine dönüşmektedir. O halde yaşamı çevreleyen sanal ağlar, bilgi edinimi veya paylaşımı için kullanılabilir mi? Derleme türünde olan bu çalışmada, teknolojinin gelişimi ve eğitim-öğretim ortamlarında kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte geleneksel kuramların (Davranışçı, Bilişsel, Yapılandırmacı) eksiklerini tamamlamak iddiasıyla George Siemens ve Stephen Downes tarafından geliştirilen bağlantıcı öğrenme kuramının tanıtılması amaçlanmaktadır. Çalışma kapsamında kuramın temel dayanak noktaları, eğitim dünyasındaki amaçları, avantaj ve dezavantajları ortaya konulmaktadır. Bağlantıcı öğrenme kuramı, bireylerin internet ortamında ağlar üzerinden gerçekleşen öğrenmelerini ifade etmektedir. Kuramın kurucularından biri olan Siemens, bağlantıcı öğrenmeyi; "internet ağındaki örüntülerin farkına varılması, ağa yeni bir bağlantı noktasının (düğüm) eklenmesi, bunun diğer düğümlerle bağlantısının oluşturulması, bu bağlantıların korunması ve geliştirilmesi ile gerçekleşen bir öğrenme süreci" olarak açıklamaktadır. Bağlantıcı öğrenme; maliyeti düşürmekte, bireylerin bir araya gelme zorunluluğunu ortadan kaldırmakta, bireysel hızla, pratik ve güncel öğrenme olanağı sağlamaktadır. Ancak öz disiplini olmayan öğrenciler başarısız olmakta, yanlış öğrenmelere ve asosyalleşmeye neden olmaktadır. Sonuç olarak teknolojik altyapının günden güne gelişmesi ve salgın etkisinin devam etmesiyle birlikte bağlantıcı öğrenme kuramı eğitim-öğretim faaliyetleri içerisinde kullanılmaya devam edecektir. Yapılan çalışmalarla kuramın çerçevesi, avantaj ve dezavantajları ile uygulanabilirliğinin ortaya konulacağı görülmektedir. Bağlantıcı öğrenmenin daha etkili yapılabilmesi için içerik çalışmaları yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Bağlantıcı Öğrenme, Eğitim, Teknoloji, Ağ

IYRSC

Sözel Bildiri

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE YAŞAMDA ANLAM VE TEKNOLOJİ BAĞIMLILIĞI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

***Hakkı Alperen ÇİÇEKDEMİR, **Firdevs SAVİ ÇAKAR**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi, Burdur, Türkiye Hakki_cicekdemir@hotmail.com*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Burdur, Türkiye firdevssavi@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinde yaşamda anlam ve teknoloji bağımlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesidir. İlişkisel tarama modelinde tasarlanan bu araştırmanın örneklemini 2019-2020 eğitim öğretim yılında Pamukkale Üniversitesinde Eğitim Fakültesinde öğrenim görmekte olan 143 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veriler Yaşamda Anlam Ölçeği ve Teknolojik Bağımlılık Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırmanın veri analizinde parametrik olmayan testler kullanılmıştır. Teknoloji bağımlılığı puanları cinsiyet, aylık harcama miktarı, aile sosyo-ekonomik düzeyi ve ikamette kasaba ve şehirde yaşayan öğrenciler için anlamlı bir fark yaratmamıştır, sosyal medyaya ayrılan saat değişkeni için anlamlı bir fark yaratmıştır. Yaşamda anlam varlığı puanları cinsiyet ve aylık harcama miktarı değişkenleri öğrenciler için anlamlı bir fark oluşturmamıştır. Araştırmanın son bulgusu teknoloji bağımlılığı ve yaşamda anlam varlığı puanları arasında, yaşamda anlam varlığı ile de yaşamda anlam arayışı puanları arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Teknoloji bağımlılığı ile yaşamda arayış puanları arasında pozitif ancak anlamlı bir ilişki bulunmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yaşamda Anlam Varlığı, Teknoloji Bağımlılığı, Yaşamda Anlam Arayışı

IYRSC

Sözel Bildiri

ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE UZUNLUK ÖLÇME BECERİSİNİN GELİŞİMİ

Derya CAN*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, deryacakmak@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Ölçme, nesnenin bir niteliğine sayısal değer atama olarak tanımlanmaktadır. Uzunluk ölçme, uzamsal bir niteliği sayısal çoklukla ilişkilendirmeyi gerektirir. Doğrusal bir nesnenin başlangıç ve bitiş noktaları arasındaki uzaklık, doğrusal olmayan bir nesnenin ise doğrusal hale getirildiğinde başlangıç ve bitiş noktaları arasındaki uzaklık o nesnenin uzunluğunu ifade etmektedir. Bu araştırmanın amacı erken çocukluk döneminde uzunluk kavramının ve uzunluk ölçme becerisinin gelişiminin hangi aşamalarla gerçekleştiğini ortaya koymaktır. Öğrenme yörüngeleri modeline dayalı olarak belirlenen bu aşamalar erken çocukluk döneminde çocuklarda uzunluk kavramının gelişimine ait ilerlemeyi bilişsel açıdan ve eylemler üzerinden örneklendirmeyi amaçlamaktadır. Doküman incelemesi yöntemine dayalı olarak yürütülen bu araştırmada öncelikle Okul Öncesi Eğitim Programında ve İlkokul Matematik Dersi Öğretim Programında uzunluk ölçme becerisinin yeri incelenmiş ve programlarda belirtilen kazanımların öğrenme yörüngeleri modeli ile ilişkisi ortaya konulmuştur. Öğrenme yörüngeleri modeline göre çocuklarda uzunluk ölçme becerisinin gelişimi şu aşamalarla gerçekleşmektedir: Uzunluğu bir nitelik olarak tanımlama, iki nesnenin uzunluğunu karşılaştırma, iki nesnenin uzunluğunu üçüncü bir nesnenin temsiliyle karşılaştırma, verilen nesneleri uzunlukları bakımından sıralama, uzunluk birimiyle ilişkilendirme ve tekrarlama, uzunluk ölçme. Öğretim programlarının incelenmesine ve öğrenme yörüngeleri modelindeki aşamalar ile ilişkilendirilmesine dair analiz süreci devam etmektedir. Araştırma sonucunda bu becerilerin ve kavramların gelişiminin öğretim programlarındaki yeri detaylı olarak sunulacak olup çocuklarda bu becerilerin gelişimini destekleyecek öğretim etkinliklerine ilişkin örneklere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Ölçme, Uzunluk Ölçme, Öğrenme Yörüngeleri, Erken Çocukluk

IYRSC

Poster Bildiri

STRİGOLAKTONLAR VE BİTKİLER ÜZERİNE ETKİLERİ

Rumeysa EKİM [1], Gönül AKMEŞE [2], Evren YILDIZTUGAY [3]

[1] *Selçuk Üniversitesi, Biyoteknoloji Bölümü, Konya/TÜRKİYE, rumeysa.ekim.98@gmail.com*

[2] *Selçuk Üniversitesi, Biyoteknoloji Bölümü, Konya/TÜRKİYE, gnlakmese@yandex.com*

[3] *Selçuk Üniversitesi, Biyoteknoloji Bölümü, Konya/TÜRKİYE, eytugay@selcuk.edu.tr*

Özet: Strigolaktonlar (SL'ler), ilk olarak çeşitli parazitik bitki türlerinin çimlenme indükleyicileri olarak keşfedilen yeni bir fitohormon sınıfı içerir. İlk olarak fotosentez yapamayan parazitik *Striga lutea* (cadı otu) bitkisinde bulunmuştur. SL'ler butenolid parçalarına sahip karotenoid türevli fitohormonların bir grubunu oluşturur. Bu hormonlar, ikincil büyümenin düzenlenmesi, sürgün dallanması ve hipokotil uzaması ve tohum çimlenmesinin uyarılması dahil olmak üzere çeşitli işlevlerde rol oynarlar. Strigolaktonların aktivitesi ve biyosentezi diğer hormonlar tarafından düzenlenir. Oksinler; hem strigolaktonların biyosentez regülatörü hem de antagonisti olarak görevliyken, sitonkininler, aksiller sürgünlerin büyümesinin düzenlenmesinde ve karanlıkta mezokotil uzamasının düzenlenmesinde SL'un antogonisti olarak rol oynamaktadır. SL biyosentezi ilk olarak kofaktör olarak demir gerektiren DWARF27 (D27 /-karoten izomeraz) içeren kloroplastlarda meydana gelir. SL'ların bitkilerin maruz kaldığı abiyotik strese karşı savunma sistemlerinin indüklenmesinde ve sinyalizasyonda görev aldığı bilinmektedir. Strigolaktonların stres fakörlerine karşı gösterdiği olumlu tepkiler, bitki büyüme ve gelişmesinde üstlendikleri roller bilim insanları tarafından gelecek vaad eden bitki hormonu olarak görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Strigolakton, Karotenoid, Bitki Büyüme ve Gelişme, Abiyotik Stres

IYRSC

Poster Bildiri

SAHTE BELGESEL VE GERÇEKLİK OLGUSU: BİR AYLAK ADAM (2013) FİLMİ ÖRNEĞİ

Kenan DİLER

Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sinema Televizyon Anasanat Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi, Van, Türkiye
knndiler@gmail.com

Özet: Bu çalışmada, gerçekliğin sinema tarihinde geçirdiği dönüşümün bir sonucu olan sahte-belgesel üzerinde durulmuştur. Hem kurmaca hem de belgesel özelliklerini taşıyan sahte-belgesel kavramı, türü, biçimi ve anlatı yapısı tanımlanarak ortaya koyulmuştur. Terimin İngilizce orijinali olan Mockumentary kelimesi ‘’mock’’ (sahte) ve ‘’documentary’’ kelimelerinin birleşmesiyle oluşturulmuştur. 1960’lı yıllarda ilk örneklerini veren sahte-belgesel, belgesel filmlerin şekil ve içerik özelliklerini taklit ederek üretilmiş kurmaca filmlerdir. Gerçek ve kurmaca arasındaki sınırları belirsizleştiren ve sinemada gerçekliğin kaygan zeminine dikkat çeken sahte-belgesellerin, gerçeklik olgusuyla kurduğu ilişki bu çalışma kapsamında tartışılıp, seçilen film üzerinden analizi yapılacaktır. Sahte-belgeselin Türkiye’deki ilk örneklerinden olan, Özgür Şeyben’in yönettiği ‘’Bir Aylak Adam’’ filmi üzerinden, sahte-belgesel ve gerçeklik olgusu betimsel analiz yöntemi ile tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sinema, Gerçeklik, Belgesel, Sahte Belgesel

IYRSC

Poster Bildiri

FARKLI RADYASYON DOZLARININ *ESCHERİCHİA COLİ* BAKTERİSİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN ELEKTRON MİKROSKOBİSİ İLE İNCELENMESİ

Huda AVVAD*, Shukran ALHMİDİ*, Mohamad Ali ALHUSSEİN*, Sheven HUSEEN*, Alaattin ÖZEN**

**Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Eskişehir, Türkiye, hudaabd269.19@gmail.com*

*** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Radyasyon Onkolojisi Anabilim Dalı, Eskişehir, Türkiye, dralaattinozen@gmail.com*

Özet: Radyoterapi tedavisi farklı kanser türlerinin tedavisinde oldukça etkin bir şekilde kullanılmakta olup radyoterapinin indirek ve direk etki mekanizmaları üzerinden hücrelerin bölünmesinde durma ve hücrelerin ölümüne yol açtığı bilinmektedir. Bu çalışmada farklı radyasyon dozlarının hücre elemanları üzerine olan etkilerinin elektron mikroskobu ile gösterilmesi ve aynı ortamda bulunan ışınlanmamış hücrelerde herhangi bir etkinin oluşup oluşmadığının değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Öncelikli olarak 1 adet kontrol olmak üzere toplamda 6 petri kabında standart suş *Escherichia Coli* bakterisi üretildikten sonra kontrol dışındaki her bir petri kabı belirteç yardımıyla simetrik olacak şekilde ortadan ikiye bölünerek her bir petri kabının sadece bir tarafına 2, 3, 6, 10 ve 20 Gy'lik dozlar uygulandı. Sonrasında her bir petri kabındaki örnekler Geçirimli Elektron Mikroskop (TEM) ile incelenerek hücre elemanlarında oluşan değişiklikler kayıt altına alındı. Değerlendirme sonucunda artan dozlar ile bakterilerde olumsuz etkilerin bariz olarak arttığı görüldü. Ayrıca 10 ve 20 Gy'lik çok yüksek dozlar sonrası inceleme için alınan örneklerde bakteri bütünlüğünün oldukça fazla bozulduğu, adeta çamur benzeri bir yapı oluşturduğu ve hücre elemanlarının değerlendirilmesinin güçleştiği görüldü. Deney grubundaki her bir petri kabının radyoterapi uygulanmayan kısmından alınan örnekler incelendiğinde ise radyoterapi uygulanan kısımdan alınan örneklere göre belirgin olarak azda olsa radyoterapiye bağlı hasar oluştuğu gözlemlendi. Projemizin en önemli eksikliği radyoterapi uygulanmayan petri kabı bölgesinin gerçekten doz alıp almadığının ölçüm yapılarak kantitatif olarak gösterilmemiş olmasıdır. Şu an için sadece tedavi planlama sisteminden elde edilen sanal doz bilgileri yardımıyla doz almayan bölge tanımlanmış olup çalışmanın sonucu olarak spekülatifte olsa radyoterapi uygulanmayan bölgeden alınan örneklerde daha az oranda da olsa benzer morfolojik bozulmaların gözlemlenmesinin *quorum sensing* ile açıklanabileceği düşüncesindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Radyoterapi, Hücre hasarı, Geçirimli Elektron Mikroskop (TEM), *Escherichia Coli*

IYRSC

Sözel Bildiri

SAĞLIK YÖNETİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN DİJİTAL OKURYAZARLIK DÜZEYLERİ VE İNTERNET BAĞIMLILIKLARININ İNCELENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Ömer ORAL*, Nurdan ORAL KARA**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, 4. Sınıf Öğrencisi, omeroralmaku@gmail.com*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, nokara@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Teknolojik ve bilimsel gelişmeler sonucunda her gün daha fazla dijitalleşen yeni dünyada, internet artık günlük yaşantının içinde her an ulaşılan rutin bir ihtiyaç ve alışkanlık haline gelmiştir. İnternet kullanımındaki artış, bilinçsiz ve problemli teknoloji kullanımı sonucu bireylerde internet bağımlılığı konusunun da gündeme gelmesine neden olmaktadır. İnternet bağımlılığının standart bir tasviri olmadığı halde, araştırmacılar arasında böyle bir olgunun varlığı kabul görmektedir (Chou ve ark. 2005: 365). Haliyle dijital ortamlara daha fazla maruz kalan insanların dijital ortamın sorunlarını çözebilmek için çeşitli bilişsel becerilere olan ihtiyacı da artmıştır. Bu beceriler çoğu zaman "dijital okuryazarlık" olarak nitelendirilmektedir (Gilster, 1997). Dijital okuryazarlık, bireyin yeni ve gelişmekte olan dijital teknolojilerdeki bilgileri seçebilmek, bilgilere ulaşabilmek, bilgiyi kullanabilmek, değerlendirebilmek ve eleştirebilmek için gerekli yeteneklere sahip olmasıdır (Pool, 1997; Sangül, 2013; Van Dijk, 2005; Ng, 2012). Ancak, insanların dijital teknolojileri ve interneti kullanım oranlarının arttığı bilinse de, teknolojik gelişmeye ayak uydurma yetenekleri ve gelişim süreçleri kişiden kişiye değişmektedir (Onursoy, 2018). Bu araştırma öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerini ve internet bağımlılıklarını çeşitli değişkenler açısından incelenmesini ve aralarındaki ilişkiyi tespit etmeyi amaçlanmaktadır. Araştırma Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Yönetimi Lisans düzeyinde 2020-2021 akademik yılında kayıt yaptırmış öğrenciler arasından örneklem seçilmeden o dönemde kayıt yapan öğrenci sayısına göre %95 güven aralığı ±5 hata payı örneklem büyüklüğü hesaplanarak örneklem sayısı belirlenecektir. Araştırmada nicel bir yöntem olan yüz yüze anket yöntemi kullanılacaktır (pandemi süresi dolayısıyla okulların kapalı kalma durumuna göre online ankette uygulanabilir). Araştırmanın verileri, Ng (2012) tarafından geliştirilen ve Hamutoğlu ve arkadaşları (2017) tarafından Türkçeye uyarlanan "Dijital Okuryazarlık Ölçeği" ile İnternet bağımlılığı verilerine ulaşmak için Young tarafından geliştirilen ve Pawlikowski ve arkadaşları tarafından kısa forma dönüştürülen ve Kutlu ve arkadaşları (2016) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Young İnternet Bağımlılığı Testi-Kısa Formu kullanılacaktır. Ayrıca öğrencilerin sahip oldukları cinsiyet, sınıf, yaş, aile gelir durumu, mezun olunan lise türü, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, kişisel bilgisayara sahip olma, sosyal ağları kullanma, internette günlük geçirilen zaman, düzenli takip edilen teknoloji haber siteleri, düzenli takip edilen teknoloji dergileri, sürekli bir internet bağlantısına sahip olma, dijital okuryazarlıkla ilgili sempozyum, kongre, seminer vb. etkinliklere katılma ve dijital okuryazarlık eğitimi alma durumlarının dijital okuryazarlık düzeyleri üzerinde bir fark olup olmadığı belirlenmeye çalışılacaktır Araştırma verileri, tanımlayıcı analizler, fark analizleri ve ölçekler arasındaki ilişki korelasyon analizi ile test edilecektir. İnternet kullanımının yararları ve zararları konusunda yapılan tartışmalar devam etmekle birlikte, sağlık sektöründe dijitalleşme, dijital hastane ve teknoloji kullanımı kavramları giderek daha da önemli hale gelmektedir. Geleceğin daha fazla dijital bir dünya sunacağı kesindir. Sağlık Bakanlığı 2023 hedeflerinde "dijital hastane", Kalkınma Bakanlığının 2023 hedeflerinde ise "davranışsal

bağımlılıklar" adı altında "internet ve teknoloji bağımlılığı" yer almaktadır. Gelecek; teknolojiden anlayan, dijital platformlarda bilgiyi doğru kullanabilen ancak bağımlı olmayan yetişmiş insan gücüne ihtiyaç duymaktadır. Sağlık sektöründe idari görevlerde yer alacak personelin yetiştirilmesi amacıyla eğitim veren sağlık yönetimi bölümlerinde okuyan öğrencilerin dijital becerileri sektörde kendilerine yer bulabilmeleri açısından ayırt edici özellikleri olacaktır. Ayrıca dijital okuryazarlık ile internet kullanımı/bağımlılığı arasında bir ilişki ortaya çıkması halinde bu bağımlılığın iyi yönde kullanılması ve öğrencinin yararına eğitimlerle bir avantaj haline getirilmesi düşünülebilir. Teknolojiyi ve interneti aklı başında, kendinin ve toplumun yararına kullanmayı bilen yeni nesil, gelecekte dijital ortamlarda sadece kullanıcı olmayı değil, dijital üretici olmayı da hedefleyebilecektir. Sağlık yönetimi bölümü öğrencileri üzerinde yapılacak bu çalışma ile dijital okuryazarlık ve internet bağımlılığı konularına dikkat çekilerek farkındalık yaratılacağı düşünülmektedir. Çalışma tek bir bölümü kapsamış olsa da farklı çalışmalarla üniversite düzeyinde çalışmalar yapılarak geliştirilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İnternet Bağımlılığı, Dijital Okuryazarlık, Üniversite Öğrencileri

IYRSC

Sözel Bildiri

ENGELLI BIREYLERIN TOPLUMSAL HAYATTA YAŞADIKLARI ZORLUKLAR VE YALNIZLIK DÜZEYLERI ARASINDAKI İLIŞKININ İNCELENMESI

Tuğçe ÇAMLICA

Süleyman Demirel Üniversitesi, tugceayar94@gmail.com

Özet:

Giriş ve Amaç: Engelli bireylerin toplumsal hayat içinde yaşadıkları zorlukların belirlenmesi ve yalnızlık düzeylerinin tanımlanmasıdır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel olarak planlanan bu çalışma 01.06.2020-01.09.2020 tarihleri arasında Isparta ilinin bir ilçesinde yaşamakta olan gönüllü 109 engelli bireyin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Veriler araştırmacı tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan bir anket formu (41 soru) ve 1996 yılında Russell tarafından revize edilmiş olan 10 maddelik UCLA yalnızlık ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 48,06±17,40'tır. Engelli bireylerin %57.8'ini erkeklerin oluşturduğu, %60.6'sının bekar olduğu, %41.3'ünün ilkokul mezunu olduğu, %98.2'sinin çalışmadığı ve %88.1'inin çalışmama nedeni olarak "Engelim Nedeniyle Çalışamıyorum" ifadesini kullandığı, %51.4'ünün doğum sonrası geçirdikleri hastalıklar sonucunda engelli olduğu, %99'unun gönüllü ve resmi kuruluşlardan maddi ya da manevi bir destek almadığı, %100'ünün durumları ile ilgili herhangi bir derneğe üye olmadıkları belirlendi. Engelli bireylerin kamusal alanlarda yaşadıkları süreci değerlendirmeleri istendiğinde; %71,6'sının kafeler, sinemalar vb aktivite alanlarında, %60.6'sının yollarda, %38.5'inin kaldırımlarda, %30.3'ünün merdivenlerde sorunlar yaşadığı ve toplumda karşılaştıkları engeller sonucunda %74.3'ünün "Yalnız Hissediyorum" ifadesini kullandığı saptandı. Bu çalışmada engelli bireylerin UCLA Yalnızlık Ölçeği toplam puan ortalaması 28,38±6,35 olarak belirlendi. UCLA Yalnızlık Ölçeğinden alınabilecek toplam puan aralığının 10 - 40 puan arasında değiştiği ve bu doğrultuda engelli bireylerin yüksek düzey yalnızlık duygusuna sahip oldukları görüldü.

Tartışma ve Sonuç: Bu araştırma günümüzde yalnızlık duygusunun engelli bireylerde yaygın olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır. Aynı zamanda toplumda karşılaşılan birden fazla etkenin bu duygu üzerinde etkili olduğunu tanımlamaktadır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda engelli bireylerin toplumsal hayata dahil olmalarını engelleyen fiziksel, psikolojik ve sosyal etkenlerin ortadan kaldırılması ile bireylerin yalnızlık düzeylerinin azaltabileceği ve engelli bireylerin yaşam kalitelerinin arttırabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Engelli Birey, Yalnızlık, Toplumsal Hayat, Sosyalleşme.

Sözel Bildiri

TÜRKMENİSTAN'DA COVİD-19 ÖNLEMLERİ

Rushana ABDİRASHİTOVA

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım Ve Afet Yönetimi Bölümü Lisans Öğrencisi, rushanaabdirashitova11@gmail.com*

Özet: Dünya genelinde Covid-19 görülen ülkelerin sayısı giderek artarken, yalnızca birkaç ülkede tek bir corona virüsü vakası bile görülmedi. Bu ülkelerden biri de Türkmenistan. 11.03.2020 yılı Dünya Sağlık Örgütü Covid-19 olarak bilinen virüsü, salgın olarak ilan etti. Türkmenistan'da bu durumu yakından takip etmeye başlıyor. Virüsün ülkeye girme tehlikesini ortadan kaldırmak için birkaç önlemler aldı. Ülkede ilk başlarda "corona" kelimesini kullanmak yasaktı. Böylece Ocak ayının sonlarında Çin'de corona virüsün çoğalması sebepli Türkmenistan hava yolları yolcularını riske atmamak için Pekin'e ve Bangkok'a uçuşları iptal edildi. Dış İşleri Bakanlığı corona virüsünün diğer ülkelerde artışı sebebi ile ülkede karantina merkezlerinin oluşturulmasını ön gördü. Dünya Sağlık Örgütlerin açıklamasına göre 13 Mart'ta pandeminin merkezi Avrupa olarak ilan edilmiştir. Ayrıca Dubai ve Avrupa ülkelerinin uçuşları iptal edilmiştir ve tüm sınır kapıları kapatılmıştır. Diğer ülkelerde bulunan vatandaşlarını Türkmenabat'ta bulunan karantina merkezine getirilip 15 gün süre ile karantinada tutulmaktadır. Türkmenistan'da normal hayat devam etmektedir. Bunun sebebi de yapılan önlemlerdir. Bu önlemler ülkede okullarda, iş yerlerinde, toplu alanlarda bitkisel "tütsü" klor gibi kimyasal maddeler kullanılarak dezenfekte yapılmaktadır. Bu "tütsü" kamu alanlarına yerleştirilmiştir. Oluşabilecek vakalar için hastanelerde tüm sağlık ekipmanları temin edilmiştir ve Rusya'da test kiti getirilmiştir. Alınan önlemler sonucu ülkede bu güne kadar tek bir vaka görülmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Tütsü, Karantina, DSÖ, Türkmenistan

IYRSC

Sözel Bildiri

FUTBOLDA MÜSABAKA BAŞARISINDA DURAN TOPLARIN ETKİNLİĞİNİN İNCELENMESİ

Abdullah KARTOĞLAN[1], Işık BAYRAKTAR[2], Halil Orbay ÇOBANOĞLU[2], Özgür NALBANT[2]

[1] Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı, Alanya, Türkiye, abdullah.kartoglan@gmail.com

[2]Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Alanya, Türkiye, isik.bayraktar@alanya.edu.tr, orbay.cobanoglu@alanya.edu.tr, ozgur.nalbant@alanya.edu.tr

Özet: Futbolda, her zaman gelişime açık ve gün geçtikçe önemi daha da artan duran top organizasyonları, futbol takımlarının skor avantajını lehine çevirebilmektedir. Çalışmanın amacı, 2018-2019 sezonu UEFA Uluslar Ligi müsabakalarında duran top organizasyonları ile atılan 88 duran top golünün müsabaka başarısı üzerine etkisini incelemektir. Araştırmada gözleme dayalı analiz yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın görüntüleri için Wyscout platformundan izin alınarak UEFA Uluslar Ligi'nde oynanan maçlar incelenmiştir. Tanımlayıcı istatistiklerden, frekans, yüzde ve çapraz tablo oluşturma kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel analizi SPSS 22,0 paket programı aracılığıyla yapılmıştır. Duran toplardan atılan 88 golün 56'sı (%63,6) galibiyet getirirken, 13'ü (%14,8) beraberlik, 19'unda da (%21,6) takımlar sahadan mağlup ayrılmıştır. En çok duran top gollerinin kornerden (%36,4) gerçekleştiği gözlenmektedir. Ligler arasında en çok duran top golünün atıldığı lig 31 (%35,2) golle D ligi olmuştur. Golün atıldığı çeyrek zaman dilimlerine göre bakıldığında A liginde 76-90+ arasında 10 golün (%47,6) atıldığı gözlenmiştir. Sonuçlarında ortaya koyduğu gibi, futbolda duran top organizasyonu önemli bir etkendir. Bunu değerlendiren takımların kazanmaya daha yakın olacağı düşünülmektedir. Elde ettiğimiz verilere dayanarak, duran toplar ile atılan gollerin, futbol takımlarının müsabaka başarısında etkin rol oynayacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Futbol, Gol Analizi, Duran Top, UEFA Uluslar Ligi

IYRSC

Sözel Bildiri

OTOMOTİV SEKTÖRÜNDE YEDEK PARÇA TEDARİKÇİSİNİN SEÇİMİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA

Erkut ÖZTOP[*], Coşkun ÖZKAN[**]

**Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Endüstri Mühendisliği Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, erkutoztopp@gmail.com*

*** Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Endüstri Mühendisliği Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, cozkan@yildiz.edu.tr*

Özet: Ulusal ve uluslararası piyasada rekabet ortamı etkisini her geçen gün daha fazla arttırmaktadır. İşletmeler, kârlılıklarını sürdürebilmeleri için giderlerini kontrol altında tutmalarının yanı sıra iç ve dış müşteri gereksinimlerine en iyi şekilde cevap verme mecburiyetindedirler. Tedarik zinciri yönetiminin en önemli konularından biri olan satın alma, firma kârlılığı üzerinde doğrudan etkisi olan stratejik bir süreçtir. Satın alma sürecini etkin bir şekilde yöneten işletmeler, kendilerine yoğun rekabet ortamında önemli kazanımlar sağlayacaklardır. Bu noktadan hareketle, otomotiv sektöründe yer alan işletmeler tüm gereksinimlerini uygun tedarik süresinde, kalitede, fiyatta temin etmeyi hedeflemektedirler. Çalışma kapsamında bir otomotiv firması için yedek parça satın alma problemi ele alınmıştır. Uygulamada kabul edilebilir tedarik hizmetini sağlayabilecek ve aynı zamanda da müşteri memnuniyetinin en üst seviyede kalmasına katkı sunabilecek otomobil yedek parça tedarikçisinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Çalışmada öncelikle uzman ekip oluşturulmuş ve en uygun otomobil filtresi tedarikçisinin belirlenmesi adına karar verme kriterleri belirlenmiştir. Ele alınan kriterlerin önem derecelerinin saptanması ve işletme için en uygun tedarikçi firmanın seçimi, çok kriterli karar verme yöntemleri kullanılarak tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Otomotiv Sektörü, Satın Alma, Tedarikçi Seçimi, Çok Kriterli Karar Verme

IYRSC

Sözel Bildiri

KÖPEKLERİN İDRAR YOLU ENFEKSİYONLARINDAN İZOLE EDİLEN MİKROORGANİZMALAR VE ANTİBİYOTİKLERE DUYARLILIKLARI

Enes SEYHAN*, Dilek ÖZTÜRK**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Burdur, Türkiye enesseyhan98@gmail.com*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Veteriner Fakültesi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, dozturk@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Köpeklerde idrar yolu enfeksiyonlarına sıklıkla rastlanmaktadır. Köpeklerin neredeyse %14'ü hayatları boyunca bu enfeksiyonlara yakalanırlar. Çoğu enfeksiyonda olduğu gibi üriner sistem enfeksiyonlarında da antibiyotik tedavisi uygulanmaktadır. Üriner sistem enfeksiyonlarında kullanılacak antibiyotik direncinin belirlenmesi tedavi için önemlidir. Bu çalışmanın amacı, köpeklerin idrar yolu enfeksiyonlarına neden olan mikroorganizmaları ve antibiyotiklere duyarlılık oranlarını belirlemekti. Bu amaçla Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Hayvan Hastanesine gelen ve idrar yolu enfeksiyonu şüphesi bulunan 30 adet köpekten sistosentez yöntemiyle alınan idrar örnekleri hemen mikrobiyoloji laboratuvarına getirildi. Örneklerden Kanlı Agar, MacConkey Agar ve Sabourraud's Dextrose Agar'a ekimler yapıldı. İzole edilen bakteriler konvansiyonel bakteriyolojik yöntemlerle identifiye edildi. Bakterilerin 10 antibiyotiğe karşı antibiyotik duyarlılık testleri Kirby-Bauer Disk difüzyon yöntemi ile yapıldı. Örneklerin 15(%50)'inden 19 (%63.33) bakteri izolasyonu yapılırken, mikolojik kültürde üreme saptanamadı. Köpeklerin 12'sinde 1 etken izole edilirken, 3'ünde birden fazla etken saptandı. Örneklerden en fazla %26.32 *Escherichia coli* ve %.26.32 koagülaz negatif stafilokok (KNS) izole edilirken, %15.79 *Streptococcus* spp., %10.53 *Enterobacter* spp., %5.26 *Aeromonas* spp., %5.26 *Citrobacter* spp., %5.26 *Proteus* spp., ve %.26 *Pseudomonas aeruginosa* izole edildi. İzole edilen bakterilerin %84.2'si seftriakson, %78.9'u enrofloksasin, %73.7'si siprofloksasin, gentamisin ve trimetoprim+sulfametoksazol, %68.4'ü amoksisilin-klavulonik asit ve sefiksime, %57.9'u sefaleksine, %52.6'sı oksitetrasikline, %47.4'ü seftiofura duyarlı bulundu. *E. coli* izolatları amoksisilin-klavulonik asit, sefiksim ve sefriaksona duyarlı bulunurken, KNS izolatlarının gentamisine duyarlı olduğu belirlendi. Sonuç olarak bu çalışma, üriner sistemi enfeksiyonu bulunan köpeklerden en fazla *E. coli* ve KNS'nin izole edildiğini, izole edilen bakterilerin antibiyotiklere duyarlılıklarında gözlenen farklılıklar nedeniyle, antibiyotik duyarlılık testlerinin önemini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Köpek, Üriner sistem enfeksiyonu, Antibiyotik duyarlılığı

Bu çalışma "TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Desteği Programı" tarafından desteklenmiştir.

IYRSC

Sözel Bildiri

HONAMLI TEKE SPERMASININ DONDURULABİLİRLİĞİNİN ÜZERİNE TROLOX'UN ETKİSİ

Şükrü GÜNGÖR[1], Muhammed Enes İNANÇ[1], Barış Atalay USLU[1], Ahmet Burak BURCA[2], Ayhan ATA[1],

[1]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dölerme ve Suni Tohumlama Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye

[2]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi. Burdur, Türkiye, aburakburca@hotmail.com

Özet: Bu çalışmanın amacı, Honamlı teke spermasının troloks ile dondurulması ve in vitro spermatolojik parametrelerinin değerlendirilmesidir. Araştırmada üç baş Honamlı tekesi kullanıldı. Tekelerden haftada iki kez elektroejakülatör yardımıyla sperma alındı. Her bir tekeden alınan natif ejakülatlar makroskobik ve mikroskobik yönden muayene edilerek ve normospermi değerleri gösteren ejakülatlar birleştirildi. Birleştirilen ejekülatlar 2100 rpm'de 15 dakika santrifüj edilerek seminal plazma ayrıldı. Seminal plazma ayrıldıktan sonra 4 eşit gruba bölündü (split ejekulat); biri kontrol grubu olarak ayrıldıktan sonra diğer gruplar troloksun üç farklı konsantrasyonu (0,25 mM, 0,5mM, 1mM) içeren tris yumurta sarısı sulandırıcısı (TYS) ile sulandırıldı. Deneydeki sulandırıcı grupları ile dozlanan spermalar + 4 derecede 2 saat alışıma bırakıldı. Alışım süresi sonunda payetler sıvı azot buharında – 120°C 'de 15 dakikada dondurulduktan sonra sıvı azot içinde saklandı. Her deneydeki gruplar için payetler 37°C'deki su banyosunda 30 saniyede çözdürüldü. Çözdürme sonrası spermatolojik parametrelerden; spermatazoa canlılığının tespiti (ölü-canlı) SYBR-14/PI, plazma membran-akrozom bütünlüğünün değerlendirilmesi (PMAI) FITC-PNA/PI, yüksek mitokondrial aktivasyon (HMMP) seviyesi JC-1/PI ile boyanarak flow sitometrik yöntemle belirlendi. Çözüm sonu tüm parametreler incelendiğinde 0,25 ve 0,5 mM troloksun spermanın dondurulmasında sperma sulandırıcısına ilavesinin faydalı olacağı kanısına varıldı. Yüksek dozdaki troloksun ise (1 mM) olumlu etkilerden toksik etki yaptığı belirlendi. Elde edilen bu sonuçların farklı kombinasyonlarının farklı türlerde çalışılarak optimal troloks dozunun sperma dondurulmasına etkisinin belirlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

*Bu çalışma TÜBİTAK 2209-A 2018-2 döneminde 1919B011802783 numaralı proje ile desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Trolox, Antioksidan, Honamlı Teke Sperması

IYRSC

Sözel Bildiri

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE MADDE BAĞIMLILIĞI KONUSUNDA YAPILAN LİSANÜSTÜ ÇALIŞMALAR: BİR GÖZDEN GEÇİRME

Gülsüm NERGİS[1], Cansu SU[2], Hanife ÜLGEN[3]

[1]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye. Hira13@yandex.com.tr
[2] Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye. css.cansu.su@hotmail.com
[3]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye .hanifeulgen@gmail.com

Özet:

Giriş: Madde bağımlılığı birçok yaş grubunu etkileyen bir halk sağlığı sorunudur. Üniversite yılları diğer yaş gruplarına göre ek sorunların (evden ve aileden ayrılma, yeni çevreye uyum, bir mesleğe aday olma vb.) olduğu ve bununla birlikte daha fazla risk oluşturan bir dönemdir.

Amaç: Bu araştırmada üniversite öğrencilerinde madde bağımlılığı konusunda yapılan lisansüstü tezlerin gözden geçirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışma tezlerin taranması olarak yapılmıştır. Ulusal Tez Merkezi arşivi, üniversite öğrencilerinde madde bağımlılığı konusunda yapılan lisansüstü tezlere ulaşmak için taranmıştır. "Üniversite öğrencisi" terimi, ana anahtar kelime olarak belirlenmiş olup; tez başlıkları "madde bağımlılığı", "riskli sağlık davranışları", "madde bağımlılığı", "sigara"," alkol " ,"uyuşturucu "kelimeleri ile tekrar taranmıştır. Tarama kapsamına 2000- 2020 yılları arasında yayınlanmış olan yüksek lisans, doktora ve tıpta uzmanlık tezleri dahil edilmiştir. Tarama esnasında kısıtlılığı olan ve madde kullanımı dışındaki tezler kapsam dışı bırakılmıştır. Dış yapı incelemesinde; elde edilen tezlerin türü, yayınlanma yılları, tezi hazırlayan meslek grupları, taranan anahtar kelimeye göre tezlerin dağılımı incelenmiştir. Ayrıca akademisyen hemşirelerin, tezlerin incelenen özellikler arasındaki yeri incelenmiştir.

Bulgular: Tarama sonucunda üniversite öğrencilerinde madde kullanımı konusunda yapılan toplam 95 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Tezler en fazla yüksek lisans çalışması (n:56) olarak yapılmıştır. Tezlerin büyük bölümü (53%:n= 50) diğer sağlık çalışanları tarafından yapıldığı saptanmıştır. Bulunan tezler arasında en az tez akademisyen hemşireler tarafından (6%:n=6) yapılmıştır. Tezler yayınlanma yıllarına göre incelendiğinde en fazla 2012-2017 ve 2018-2020 (%34:n=32) yılları arasında eşit sayıda yayınlanmıştır. Bu yıllar arasında yayınlanan tezlerin çoğu (34%:n=19) ve (%38:n=21) yüksek lisans tezidir.

Tartışma-Sonuç: Tezlerin büyük çoğunluğun yüksek lisans tezi olduğu saptanmıştır. Akademisyen hemşirelerin üniversite öğrencilerinde madde bağımlılığı konusunda diğer sağlık çalışanları ve diğer alanlara göre çok daha az çalışma yaptığı görülmüştür. Hemşireler özellikle sağlığı geliştirmede temel rolleri bulunduğundan madde kullanımını engellemek amacıyla gerekli destek sistemlerini harekete geçirmelidirler. Bu rollerinden dolayı akademisyen hemşirelerin, özellikle madde bağımlılığı konusunda ek sorunların ve risklerin bulunduğu bu dönemdeki üniversite öğrencileriyle daha fazla çalışma yapmaları gerektiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Öğrencisi, Madde bağımlılığı, Hemşire

Sözel Bildiri

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN ASTRONOMİYE YÖNELİK İLGİLERİNİN İNCELENMESİ

Cemal Eren SİNAN[1], Sude AKSARAY [2], Nurten FINDIK[3], Nihal ARI KORKUSUZ[4], Mehmet Emin KORKUSUZ[5]

[1] Yıldız Teknik Üniversitesi, Makine Fakültesi Makine Mühendisliği Bölümü, İstanbul, Türkiye, cemalerensinan@gmail.com

[2]Şehit Prof. Dr. İlhan Varank Bilim ve Sanat Merkezi, Balıkesir, Türkiye, sudeaksarayy@gmail.com

[3]Şehit Prof. Dr. İlhan Varank Bilim ve Sanat Merkezi, Balıkesir, Türkiye, nurtenfindik10@gmail.com

[4]Şehit Prof. Dr. İlhan Varank Bilim ve Sanat Merkezi, Balıkesir, Türkiye, nihalkorkusuz@gmail.com

[5]Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, korkusuz@balikesir.edu.tr

Özet: Öğrencilerin fen bilimleri derslerinde başarılı olmaları ve meslek seçimlerinde çeşitli bilim alanlarına yönlenmeleri, ülkemizde bilimsel çalışmaların gelişmesinde önemli bir etkiye sahip olacaktır. Bu nedenle çeşitli alanlarda öğrencilerin ilgilerinin belirlenmesi ve müfredatın öğrencilerin ilgilerini arttıracak şekilde yapılandırılması önemlidir. Astronomi, eski çağlardan beri gök yüzünü inceleyerek keşfetme duygusuna sahip insan oğlunun fen çalışmalarına öncülük etmiştir. Ayrıca zamanın ölçülmesi, astrofizik, astrobiyoloji gibi alt alanlarının multidisipliner yapısıyla bilimsel düşünme becerilerinin gelişmesine katkı sunmaktadır. Bu çalışmada, lise öğrencilerinin astronomiye yönelik ilgilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Kılıç ve Keleş'in 2016 yılında geliştirdiği, "Astronomiye Yönelik İlgi Ölçeği" kullanılmıştır. Üç faktöre sahip ölçeğin, Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,96 olarak hesaplanmıştır. Çalışmaya iki farklı lisede okumakta olan 376 adet 9. ve 10. sınıf öğrencisi katılmış olup ölçeklerden 346 tanesi değerlendirmeye alınmıştır. Değerlendirme sonucunda okula, sınıfa ve cinsiyete göre astronomiye yönelik ilgide anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Öğrenciler arasından astronomiye yönelik etkinlik yapanlar incelendiğinde, gök yüzü gözlemi yapanların planetaryum ziyaret vb etkinlik yapanlardan farklı olarak astronomiye yönelik ilgilerinin anlamlı oranda fazla olduğu belirlenmiştir. Astronomiye yönelik ilginin arttırılmasında, ulusal gözlem evlerinin ziyaret edilmesi ve çeşitli gözlem etkinlikleri düzenlenmesinin astronomiye yönelik ilginin arttırılmasında diğer yöntemlerden daha etkili olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Astronomi, astronomi eğitimi, ilgi, ilgi ölçeği.

Sözel Bildiri

ALMANCA EDATLARIN ÖĞRETİMİNDE TÜMEVARIM VE TÜMDENGELİME DAYALI YAKLAŞIMIN İNCELENMESİ

İlayda LENGER[1*]

**Hakkâri Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Almanca Öğretmenliği Anabilim Dalı, Hakkâri, Türkiye, 190101002@hakkari.edu.tr*

Özet: Yabancı dil öğretiminde okuma, yazma, konuşma ve dinleme gibi dört temel becerisinin yanında dilbilgisi öğretimi de önemli bir yere sahiptir. Dilbilgisi, hedef dilde sözcüklerin yapılış ve tümce olarak diziliş kurallarını inceleyip saptayan bir bilim dalıdır. Dilbilgisinin amacı, o dili doğru konuşup yazmak için uyulması gereken kuralları belirlemek ve anlatmaktır. Bu kuralların öğretilmesi sürecinde özellikle 1900'lü yıllardan günümüze kadar çeşitli dil bilgisi öğretim yöntemleri geliştirilmiş ve kullanılmıştır. Bunlardan biri dilbilgisi-çeviri yönteminde tümdengelim ve bir diğeri son yıllarda kullanılan iletişimsel yöntemde kullanılan tümevarım yöntemidir. Bu çalışmada ele alınan yöntemler tümdengelim ve tümevarımdır. Dilbilgisi, kurallar bütünüyle çok geniş bir konudur. Bu nedenle dilbilgisi konularının tamamı ele alınamayacağından bu çalışmada *aus, nach, von* ve *zu* edatları belirlenmiştir. Hakkâri üniversitesi Almanca öğretmenliği hazırlık sınıfı öğrencileri iki gruba ayrılarak bu edatlar, bir gruba tümdengelim ve diğer gruba tümevarım yöntemleriyle öğrencilere uygulamalı olarak sunulmuştur. Uygulama sonunda her iki grubun başarısını ölçmek amacıyla sınav yapılmıştır. Bu sınav sonucunda belirlenen edatları tümdengelim yöntemi kullanılarak öğrenen grubun daha başarılı olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Almanca, Edat, Tümevarım, Tümdengelim

IYRSC

Sözel Bildiri

KÖPEKLERDE ATOPİK DERMATİTTE İMMUNOTERAPİ

Büşra GÜLBENLİ[1]*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Veteriner Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, busragulbenli@gmail.com*

Özet: Köpeklerde atopik dermatit (AD), yaygın olarak çevresel alerjenlere karşı IgE geliştirme eğilimli, karakteristik klinik özelliklere sahip, genetik yatkınlık gösteren, enflamatuar ve kaşıntılı alerjik bir cilt hastalığıdır. Patogenezinde, epidermal langerhans hücrelerinin, antijene özgü IgE ile alerjenleri yakalaması sonucu dermise ve bölgesel lenf düğümlerine göç etmektedir. Köpek atopik dermatitinin teşhisi, geçmişe ve klinik belirtilere, diğer kaşıntılı dermatozların dışlanmasına dayanmaktadır. İntradermal test (IDT) ve aeroalerjen spesifik IgE serum testi (ASIST), atopik köpeklerde IgE aracılı aşırı duyarlılığın belirlenebilmesi için önemli testler olarak kabul edilmektedir. IDT ve ASIST, alerjene özgü immünoterapide (ASIT) aeroalerjenleri seçmek için kullanılmaktadır. ASIT'in, köpek AD'de mevcut spesifik tek tedavi seçeneği olduğu düşünülmektedir. İmmünoterapi, hassaslaştırılmış antijenlerin kademeli olarak artan dozlarda tekrar tekrar verilmesidir. Bu derlemenin amacı, köpeklerin yıl boyunca yoğun kaşıntılı olduğu, topikal tedavinin etkisiz kaldığı durumlarda veya glukokortikoid ile tedavi sonrası yan etkilerin ortaya çıktığı durumlarda tercih edilen, terapötik bir tedavi seçeneği olan immunoterapinin yöntemlerini ele almaktır.

Anahtar Kelimeler; Köpek, Atopik Dermatit, İmmunoterapi.

IYRSC

Sözel Bildiri

ANTALYA KİMYA OLİMPİYATLARINA KATILAN LİSE ÖĞRENCİLERİNİN SORU ÇÖZME YAKLAŞIMLARININ GÖRSEL ANALİZİ VE SINAV PERFORMANSLARIYLA İLİŞKİSİ

Büşra SAYDOĞAN*, Memduh Sami TANER, Ömer MANAP***, M. Salih KAZANCI***, Mert AYDOĞAN***, Cahit ASLANKAN****

**Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı, Fen Bilimleri Eğitimi Yüksek Lisans Programı, Antalya, Türkiye*

bsaydogan@hotmail.com

***Prof. Dr. Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Fizik Eğitimi Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye*

mstaner@akdeniz.edu.tr

****Kimya Öğretmenleri, Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Antalya, Türkiye*

Özet: Eğitim; planlı hedefler doğrultusunda ilerleyen dinamik bir süreçtir. Öğrencilerin bu süreçteki başarılarını ölçmek üzere onları farklı sınavlara tabi tutmak gereklidir. Bu sınavlarda öğrenciler kendilerine özgü soru çözme biçimleri geliştirerek performanslarına karakteristik özelliklerini yansıtmaktadırlar. Bu çalışmada, 2019 yılında gerçekleştirilen Antalya Kimya Olimpiyatı sınavına giren 10.sınıf öğrencilerin kullanıp geri verdikleri sınav kitapçıklarında, kalemle yapılan müdahaleler sonucunda görsel hale gelmiş bazı çizim, işaretleme ve soru çözme biçimleriyle oluşan görsel veriler sınıflandırılarak 8 ayrı kriter ışığında incelenmiştir. Farklı okullardan olimpiyata katılan öğrencilere ait sınav kitapçıklarında bırakılan görsel verilerin; öğrencilerin kimya bilgi düzeyleri ve sınavdaki performansları arasındaki korelasyon incelenmiştir. Amaçlı örneklem yaklaşımı ile 25 anadolu lisesi, 25 fen lisesinden toplam 50 öğrenci seçilerek çalışma grubu oluşturulmuştur. Öğrenci test kitapçıkları görsel olarak analiz edildiğinde; fen lisesinde eğitim gören öğrencilerin anadolu lisesinde eğitim gören öğrencilere kıyasla kitapçıkta yer alan sorulara çözüm yapma amaçlı müdahaleleri ve puan performansları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Görsel analiz, Kimya Testi Çözme Stili , 10. Sınıf, Kimya Olimpiyatları, Sınav Performansı

IYRSC

Sözel Bildiri

ÖZEL GERKSİNİMLİ BİREYLERE YÖNELİK AFET VE ACİL DURUM PLANININ ÖNEMİ

Sare GÖKCAN

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, gokcansare@gmail.com*

Özet: Afet; toplumu fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplara neden olan, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olay olarak tanımlanmaktadır. İnsan, çevre ve diğer canlılar açısından telafisi mümkün olmayan sonuçlara yol açan afetler olmadan önce hazırlık süreci gerektirmektedir. Bu hazırlık sürecinde özel gereksinimli bireylerin (işitme engelli, görme engelli, fiziksel engelli, zihinsel engelli ve benzer rahatsızlıkları olan vatandaşlarımız), kendilerine özel önem atfedilmesi gereken bir kitlenin olduğu unutulmamalıdır. Özel gereksinimli bireylerin sosyal yaşam alanlarında riskleri en aza indirebilmek için alınması gerektiği düşünülen bazı tedbirler özel gereksinimli bireylerin ve diğer bireylerin güvenlik kavramlarını bazı temel başlıklar altında özenle değerlendirilmelidir. Deprem, yangın vb. tehlike arz eden afet durumlarda arama kurtarma dahi olsa yapılan planlama ve eğitime yönelik hazırlanacak olan afet ve acil durum eğitim planı, program ve politika süreçlerinde bireylerin engel derecesi ve engel grupları dikkate alındığı takdirde ve gerekli eğitim şartları sağlandığında hedeflenen başarı seviyesinin gerçekleşeceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Özel Gerksinimli Bireyler, Afet ve Acil Durum Planı, Afet Bilinci Eğitimi

IYRSC

Sözel Bildiri

İZMİR DEPREMİ SONRASI MÜDAHALE EVRESİNDE TÜRK KIZILAY'ININ ROLÜ

Sedanur GÜVEN

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi*
Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur/Türkiye

Özet: Ege Denizi Seferihisar açıklarında 30.10.2020 Cuma günü, saat 14.51'de 6.6 büyüklüğünde meydana gelen ve İzmir'de yıkıma sebep olan deprem sonrası ekiplerini bölgeye gönderen Türk Kızılay, depremzedelerin ihtiyacını gidermektedir. Bölgede çalışmalarda bulunan ekiplerin ihtiyaçlarını da gideren Kızılay, bir yandan da ihtiyaç duyulabilecek malzemelerin sevkini gerçekleştirmektedir. Covid-19 pandemisinin yaşandığı bu günlerde hijyen malzemelerinin hazırlığını yaparak sevk eden Kızılay, depremin ruhsal etkileri içinse psikososyal destek ekiplerini bölgeye gönderdi. Depremzedelere bir yandan 3 öğün yemekle beslenme hizmeti veren Kızılay ekipleri, diğer yandan da battaniye, su, maske, hijyen, dezenfektan, ikramlık gibi malzemelerle gece gündüz ihtiyaçları karşılıyor. Yardım çalışmalarını 90 personel, 39 şube görevlisi ve 151 gönüllü ile yürüten Kızılay, evleri hasar gördüğü veya yıkıldığı için geceyi dışarıda geçirmek durumunda kalan vatandaşlara sıcak yemek desteği sağlamaya devam etmektedir. 1 Kasım akşamı itibariyle 220 bin 529 kişilik beslenme hizmeti veren Kızılay, bölgede bulunan 5 ikram aracı, 5 mobil mutfak ile 8 haberleşme aracı ve 20 çeşitli görevde kullanılan araçla depremzedelerin yanında yer alıyor. Kızılay, depremin meydana geldiği ilk dakikadan itibaren toplam 118 bin 83 paketli gıda, 42 bin 614 sıcak/soğuk içecek, 1080 dezenfektan, 15 bin 900 maske ve 68 bin 417 su dağıtımı gerçekleştirdi. Bölgedeki kan ihtiyacını da karşılayan Kızılay, olası kan ihtiyacına yönelik de yeterli kan stokunu hazır bekletiyor. Türk Kızılay, afet uzmanları, gönüllüleri ve şubeleriyle İzmir depreminden etkilenenlerin ihtiyaçlarını karşılamaya devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: İzmir, deprem, kızılay

IYRSC

Sözel Bildiri

COVID-19 PANDEMİSİNİN TÜRKİYE TURİZMİNE OLAN ETKİLERİ

Demet ÖZCAN YILMAZSOY*, Senem YAZICI YILMAZ**

**Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Muğla, Türkiye, demetozcanb@gmail.com*

*** Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Muğla, Türkiye, seyazici1@gmail.com*

Özet: Tüm dünyayı etkisi altına alan Koronavirüs (COVID-19) Pandemisi ekonomi başta olmak üzere hayatın her alanını olumsuz yönde etkilemiştir. 2019 yılının Aralık ayında Çin'de başlamış ve hızla yayılmıştır. İnsandan insana geçen virüs, seyahat eden kişiler tarafından bütün Dünya geneline yayıldı. Koronavirüsün yayılım hızı ve hasta sayısı hızla arttı. Ülkeler koronavirüsün yayılımını engellemek için sokağa çıkma yasakları ve seyahat kısıtlamaları uyguladı. Bu durum insanların işe gidememelerine, üretimin neredeyse durma noktasına gelmesine neden oldu. 2020 yaz sezonunun başlangıcında, seyahat sınırlamaları üst düzey kontroller ile izin verilmeye başlanıldı. Turizm sezona büyük belirsizlikler ile başladı. Turizm gerek ekonomik gerekse de sosyal olarak dış etkenlerden ilk etkilenen sektördür. Turizm uzun yıllardır krizler ile mücadele ederken, koronavirüs salgını çok daha farklı boyutlarda turizm üzerinde etkisi oldu. Bu bağlamda araştırmada koronavirüs pandemisinin Türkiye turizmine olan etkilerinin düzeyini tespit etmek amaçlanmıştır. Çalışmada T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığının 2015-2020 yılı turizm istatistik verilerinden faydalanılmıştır. Araştırmada pandemi süreci ve daha önceki yıllara ait Türkiye'ye gelen ziyaretçi sayıları, turizm gelirleri, yabancı ve yerli turistlerin otellerde geceleme sayıları ve süreleri değerlendirilerek karşılaştırılmıştır. Araştırma verilerine göre pandemi döneminde Türkiye'ye gelen ziyaretçi sayısının yüksek oranda düştüğü; geceleme ve ortalama kalış sürelerinin de azaldığı gözlemlenmiştir. 2019 yılında ülkemize en çok ziyaretçi gönderen ilk beş ülke Rusya, Almanya, İngiltere, Bulgaristan ve İran iken; pandemi döneminde sıralama Rusya, Almanya, Ukrayna, Bulgaristan ve İngiltere olmuştur. Bu ülkelerden gelen turist sayılarında diğer yıllara göre düşüş, Ukrayna'dan gelen turist sayısında ise artış olmuştur. Pandemi süresince seyahat kısıtlamaları ve endişeden dolayı, birçok turist seyahat edememiştir. Pandemi şartları ve koşulları gereği birçok otel açılamamış ya da kapasite küçültmüştür. Türkiye'ye gelen uluslararası turist sayılarında düşüş olmasına rağmen yerli turist sayısında artış olmuştur. Turizm yöneticileri iç turizm hareketliliği ve hijyen sertifika projeleri sayesinde ekonomiye pozitif yönlü etki kazandırmışlardır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Pandemi, Turizm, Turizme Etkileri

IYRSC

Sözel Bildiri

THE RELATIONSHIP OF PEAK COUGH FLOW AND RESPIRATORY MUSCLE STRENGTH IN OLDER COPD PATIENTS

Rıdvan AKTAN 1*, Sevgi ÖZALEVLİ 2**

** Department of Physiotherapy, Vocational School of Health Services, Izmir University of Economics, Izmir, Turkey, ridvanaktan@gmail.com*

*** School of Physical Therapy and Rehabilitation, Dokuz Eylul University, Izmir, Turkey, sevgi.ozalevli@gmail.com*

Abstract:

Introduction: Peak cough flow (PEF) is an important respiratory parameter as it is a determinant of effective coughing in COPD patients. Although PEF is measured during the expiration phase, it is more associated with maximal inspiratory pressure (MIP) than maximal expiratory pressure (MEP). Consequently, the effective cough depends on the volume of air inspired during the deep inspiration phase.

Aim: The aim of the study is to examine and interpret the relationship of peak cough flow and respiratory muscle strength in older COPD patients

Method: Twenty-two moderate-to-severe older COPD patients admitted to the Pulmonary Rehabilitation Unit of Dokuz Eylül University Hospital were included in the study. Demographic and clinical information of the patients were recorded. Pulmonary functions of the patients were determined by pulmonary function test, respiratory muscle strength by measuring intraoral maximal inspiratory (MIP) and expiration (MEP) pressures. PEF% value was used for peak cough flow.

Results: The mean age and body mass index of the patients included in the study were 61.6±5.2, 24.5±3.2, respectively. A statistically significant positive strong correlation was found between PEF% and MIP value (r=0.559, p=0.007). A statistically significant positive moderate correlation was found between PEF% and MEP value (r=0.433, p=0.044).

Discussion and Conclusion: In our study, it has been proven that the peak cough current is related to respiratory muscle strength. In particular, we think that the PEF% value increases with the increase in the air volume taken during inspiration due to MIP. It is known that MIP and MEP values increase with inspiratory muscle training in COPD patients. For this reason, we think that inspiratory muscle training can be beneficial to improve peak cough flow.

Keywords: Peak Cough Flow, Peak Flow Rate, Respiratory Muscle Strength.

IYRSC

Sözel Bildiri

SÜRDÜRÜLEBİLİR TÜKETİM VE AMBALAJ TASARIMI

Ümmügül ÇİÇEK KÖSE

İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Grafik Tasarım Ana Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye
ummugul.cicek@gmail.com

Özet: Bütün canlı varlıklarla paylaştığımız bu dünyada insanoğlunun sanayileşme ve teknolojiyi kullanmasıyla birçok çevre sorunu ortaya çıkmıştır. Sanayileşme peşinden aşırı tüketimi ve üretimi de getirmiştir. Artan tüketimle beraber ihtiyaç fazlası üretimin de artması, atıkların fazlalaşmasına sebep olmuştur. Atıkların büyük kısmını, ambalaj atıkları oluşturmuştur. Atıkların birçoğu doğaya zarar vermekte ve yok olması uzun sürelerde gerçekleşmektedir. Günümüzde bu atık probleminin önüne geçmek ve aynı zamanda çevre sağlığını en iyi duruma getirebilmek için sürdürülebilirlik kavramı ortaya atılmıştır. Bu araştırmanın konusu olarak seçilen sürdürülebilir tüketim, gelecek nesillere daha iyi bir çevre bırakmak ve atık ambalajların tekrar tekrar kullanımını sağlamaktadır. Bu dönüşümün en verimli halde kullanılması, sürdürülebilir ambalaj tasarımı ile gerçekleşir. Sürdürülebilir ambalaj tasarımı, çevre bilinci için etkili bir yöntem olmuştur. Plastik ambalaj atıklarının geri dönüştürülmesi ile petrolden tasarruf sağlanabilmektedir. 1 ton kağıt ambalajın geri dönüşümüyle ise 17 ağacın kesilmesi önlenebilmektedir. Bu geri kazanımlar ile çevre bilincine büyük bir katkı sağladığı düşünülen sürdürülebilir ambalaj tasarımları, toplumlarda çevreye karşı edinmesi gereken hassasiyet dürtüsünü uyandırır. Bu bağlamda ambalajın rengi, boyutu, malzemesi ve tasarımı satın almaya önemli bir etki etmektedir. Bu çalışmanın amacı; sürdürülebilir ambalaj tasarımlarının geri dönüşüm ve yeniden kullanım yoluyla, atıkların azaltılmasına katkıda bulunduğunu ve enerji tasarrufu sağladığını kanıtlamak, çevre hassasiyeti olan ambalajların üretilmesi hususunda bilinçlenmeyi artırarak çevre koruma faaliyetlerine katkıda bulunmaktır. Bu araştırmanın sonunda sürdürülebilir tüketime katkı sağlayabilmesi için organik ham maddelerden üretilmiş bir ambalaj tasarımı ve ürün koruma görevini yerine getirdikten sonra fotoğraf çerçevesi olarak kullanılabilen bir ambalaj tasarımı hazırlanmıştır. Bu çalışmada nicel, nitel ve görsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Günümüzde üretilen çevre dostu ambalajlar ve uygulamalar analiz edilmiştir. Sonuç olarak, sürdürülebilir ambalajlar analiz edildikten sonra, örnek sürdürülebilir tasarım örnekleri tasarlanmıştır. Çevreyi ve doğal kaynaklarımızı korumak adına ambalajların, hem ham maddesel hem de işlevsel olarak sürdürülebilir şekilde tasarlanması ve ambalaj atıklarının yüksek oranda dönüşümünü sağlamak için tüketicilerin bilinçlendirilmesinin önemli olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Sürdürülebilir Ambalaj Tasarımı, Sürdürülebilir Tüketim, Çevre Bilinci, Atık Yönetimi

IYRSC

Sözel Bildiri

SLEEP QUALITY OF POSTPARTUM WOMEN AND THE AFFECTING FACTORS

Cuma DEMİR*, Nazife BAKIR**

**Fırat University Medical Faculty Hospital, Elazığ/Turkey*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak School of Health , Burdur/Turkey*

Abstract:

Aim: The purpose of the study was to determine sleep quality of postpartum women and the affecting factors.

Method: This quantitative and descriptive study was carried out with 212 women who were between 2nd- 6th postpartum weeks and presented to maternity polyclinics of a public hospital located in Mediterranean Region for medical checks between the 8.11.2019 and the 10.03.2020. The data of the study were gathered using Information Request Form and Postpartum Sleep Quality Scale (PSQS). PSQS, developed by Yang, Yu and Chen in 2013, measures sleep quality of women in the second postpartum week and includes 14 items. PSQS items are scored between 0 and 4 and PSQS is a five point Likert scale. The lowest score is 0 whereas the highest score is 56 in the scale. High score indicates poor sleep quality. Turkish validity and reliability tests of PSQS were performed by Boz and Selvi in 2017. Before study was undertaken, approval of ethics committee of non-interventional clinical studies of Mehmet Aktif Ersoy University was obtained (GO 2019/169).

Findings: In the study, it was identified that 94.8% of the women got married willingly, 69.3% of them were housewives, 44.8% of them had a family income equal to expenses and 57.5% of them had 2-3 children. It was found that 81.1% of the women had cesarean delivery, 84.4% of them were satisfied with delivery type, 53.8% of them had boy babies, 85.8% of them got pregnant willingly and 56.6% of them received postpartum baby care training. In the study, it was identified that the average score of PSQS-Infant night care-related daytime dysfunction in women who got married willingly was significantly higher than the scores of those who got married unwillingly (p=0.047); the average score of PSQS-Sleep quality or sleep in women whose educational level was higher education and high education was significantly higher than the scores of those whose educational level was primary school (p=0.010); the average score of PSQS-Infant night care-related daytime dysfunction in women who gave birth to first child was significantly higher than the score of those who previously gave birth (p=0.028) and the average score of PSQS-Physical symptoms-related sleep inefficiency (p=0.003) and average total PSQS score (p=0.006) in women who gave cesarean delivery were significantly higher than the scores of those who gave vaginal delivery.

Result: In the study, it was concluded that sleep quality of postpartum women was moderate (PSQS mean:30.21±4.03).

Keywords: Postpartum, Period, Sleep

Sözel Bildiri

MULTİPL SKLEROZDA BEYİN SAPININ ROLÜ

Ashraf MAMMADOV[*], Enes AKYÜZ[**]

[*]İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, İstanbul, Türkiye
ashraf.mammadov.6@gmail.com
[**]Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyofizik Anabilim Dalı, Yozgat, Türkiye, enesakyuz25@gmail.com

Özet: Multipl skleroz (MS), merkezi sinir sisteminin (MSS) kronik, otoimmün ve inflamatuvar nörolojik bir hastalığıdır. Yapılan klinik ve deneysel araştırmalara rağmen MS hastalığının altında yatan mekanizmalar henüz tam olarak bilinmemektedir. Bununla birlikte, MS durumunda, bağışıklık sisteminin miyeline saldırdığı ve lezyon oluşturduğu kabul edilmektedir. Beyin sapı lezyonlarının MS'li hastalarda hastalık etkilerinin ortaya çıkmasında ve ilerlemesinde de önemli etkisi bulunmaktadır. Beyin sapı, beyinle kraniyal sinir ve omurilik arasında bir ara bölge görevi görmektedir. Beyin sapı, hem beyinden omuriliğine doğru giden uzun sinir sistemi yollarını, hem de farklı seviyelerde olan kraniyal sinir çekirdeklerini ve fasikülleri içermektedir. Sonuç olarak, beyin sapı motor, duyusal ve özel duyusal işlevlerin yanı sıra sıcaklık hissi, dolaşım sistemi, solunum sistemi ve bilincin düzenlenmesinde de önemli rol almaktadır. Beyin sapı yukarıdan aşağıya doğru ara beyin, orta beyin, beyin köprüsü ve medulla oblongata olmak üzere 4 bölümden oluşmaktadır. Beyin sapındaki lezyonlar ve değişiklikler MS hastalarında lokalizasyonuna göre farklı semptomlar oluşturmaktadır. MS'li hastalarda orta beyin plağının varlığında migren (baş ağrısı) oluştuğu gösterilmektedir. Beyin köprüsündeki lezyonlar sıklıkla MS hastalarında koordinasyon eksikliğine sebep olabilmektedir. Dolayısıyla buradaki lezyon yükünün tremor (irade dışı titreme) şiddeti ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Medulla oblongata hacmi ise MS'te küçülme göstermektedir. Bu değişiklik omurilik hasarının bir biyobelirteci olarak kullanılabilmektedir. Ayrıca beyin sapında bulunan ve hayati işlevlerin yerine getirilmesinde rol alan bölgelerin hasarına bağlı olarak ağır semptomlar meydana gelebilmektedir. Beyin sapında gerçekleşen bu bozulmaları oluşturan mekanizmalar ise araştırılmaya devam etmektedir. Özetle, bu çalışmada MS hastalarında beyin sapında oluşan değişikliklerin karakterizasyonu ve özellikleriyle ilgili araştırmaların derlenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beyin Sapı, Multipl Skleroz, Biyobelirteç, Karakterizasyon

Sözel Bildiri

II. MEŞRUTİYET DÖNEMİ JÖN TÜRK BASINI'NDA ÖNE ÇIKAN GAZETECİLER

Hilal SARGIN*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, hilalsargin484@gmail.com*

Özet: Osmanlı Devleti'nde Tanzimat Dönemi'nde gelişen basın faaliyetleri II. Meşrutiyet Dönemi'nde üst seviyeye ulaşmıştır. Toplumun aydın kesiminden oluşan Jön Türkler bu dönem basınına yön vermiştir. Abdullah Cevdet, Mizancı Murat, Hüseyin Cahit Yalçın, İbrahim Temo, Tevfik Fikret gibi isimler görüşlerini basın ve yayın aracılığıyla halka ulaştırmıştır. İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin legalleşme sürecinin tamamını basın ve yayın organları üzerinden yöneten bu isimler kendi görüşleri doğrultusunda çok sayıda çalışma ele alınmıştır. II. Meşrutiyet Dönemi gazeteleri üzerindeki etkileri ve sonrasında uygulamış oldukları politikalar, Osmanlı Devleti'nin gidişatını önemli derecede etkilemiştir. Bu çalışmada Jön Türklerin siyasi fikirlerinin yayınladıkları gazeteler kapsamında incelenmesi amaçlanmış, Osmanlı arşiv vesikaları ve dönemin Jön Türk basınından yararlanılmak suretiyle hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Meşrutiyet Basını, Osmanlı Devleti, İttihat ve Terakki, II. Meşrutiyet.

IYRSC

Sözel Bildiri

SAĞLIK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN TEMEL İLKYARDIM BİLGİ DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Nurten TERKEŞ*, Güldali BEDİR*, Kader DEĞİRMENCİ*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksekokulu, Burdur, Türkiye,*
nterkes@mehmetakif.edu.tr, guldalibedir@icloud.com, kdegirmenci48@gmail.com

Özet:

Giriş: İnsan yaşamında süregelen olaylar boyunca ilk yardım gerekebilecek olay ve durumlarla karşılaşması mümkündür. Bu durumlarla karşılaşma durumunda yapabileceği basit ama çok değerli müdahaleler bir kişinin yaşamını geri kazanmasını sağlamaktadır.

Amaç: Bu çalışma sağlık yüksekokulu öğrencilerinin temel ilkyardım bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak planlanmıştır.

Yöntem: Araştırmanın evrenini Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksekokulu'nun tüm sınıflarında eğitim gören öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeyerek, 15 Eylül - 15 Ekim 2019 tarihleri arasında araştırmaya katılmayı kabul eden 627 öğrenci örneklemi oluşturmuştur. Verilerin toplanması için araştırmacılar tarafından literatür taranarak oluşturulan veri toplama formu kullanılmıştır. Araştırmada toplanan verilerin istatiksel analizi SPSS 22.0 paket programı ile yapılmıştır.

Bulgular: Temel ilk yadım ile ilgili öğrencilerin bilgi düzeyleri değerlendirildiğinde formdan alınan toplam puan ortalamasının 18.92±5.58 olduğu bulunmuştur. Anket formundan en az 0-en çok 28 puan alınmaktadır. Bu bulguya göre katılımcıların ilk yardım bilgilerinin ortalama düzeyden daha iyi olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan sağlık yüksekokulu öğrencilerinin tanıtıcı özelliklerine göre ilk yardıma ilişkin bilgi puan ortalamalarının karşılaştırıldığında ilk yardım bilgisi ile yaş, cinsiyet, sınıf, bölüm, genel ağırlık not ortalaması ve ilk yardım ile ilgili kurs-eğitim-ders alma durumları arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0.05$).

Sonuç ve Tartışma: Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin orta düzeyde bir ilk yardım bilgisine sahip olduğu bulunmuştur. İlerde bire bir hasta ile çalışmak durumunda kalacak olan bu meslek gruplarının ilk yardım konusunda daha fazla desteklenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İlk Yardım, Bilgi Düzeyi, Sağlık Yüksekokulu.

IYRSC

Sözel Bildiri

ERKEN ÇOCUKLUKTA BAĞLANMA : JOHN BOWLBY VE MARY AINSWORTH AÇISINDAN İNCELENMESİ

Fatmana CİVİL[1],[*] Ecem Nur SAVAŞ[2],[**] Aytekin ŞAHİN[3],[***] Gül DALGAR[4]**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Okul Öncesi Eğitimi Programı, Yüksek Lisans Öğrencisi, Burdur,Türkiye, fatmanacivil3@gmail.com*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Okul Öncesi Eğitimi Programı, Yüksek Lisans Öğrencisi, Burdur,Türkiye, ecemnsavas@gmail.com*

**** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,, Okul Öncesi Eğitimi Programı, Yüksek Lisans Öğrencisi, Burdur,Türkiye, aytekinsahinbiz@gmail.com*

***** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Okul Öncesi Eğitimi Programı, Doktor Öğretim Üyesi, Burdur, Türkiye, gul.dalgar@gmail.com*

Özet: Bağlanma, doğum öncesi dönemden başlayarak, bebeğin dünyaya geldiği ilk günlerden itibaren bakım veren kişi veya kişilerle duygusal olarak kurulan bir bağ olarak tanımlanmaktadır. Bakım veren kişilerle kurulan bu bağların, çocukların kişiliği üzerine etkileri, bağlanma teorileri ile açıklanmaktadır. Erken çocukluktan itibaren bireylerin tüm yaşamını etkisi altına alan bağlanma teorisinin temelleri; John Bowlby tarafından ortaya atılmış, daha sonraları ise Mary Ainsworth ile birlikte yaptıkları çalışmalar sonucunda geliştirilmiştir. Ainsworth, bağlanmayı yapmış olduğu deneysel ve gözlemsel çalışmalarıyla derinleştirmiştir. Bu sayede, bağlanma teorisi hem deneysel hem de teorik çalışmalarla desteklenmiştir. Erken çocukluk yıllarına dayandırılan bağlanma teorisi, Bowlby ve Ainsworth tarafından kişilerarası ilişkilerde temel düzenleyiciler olarak ifade edilmektedir. Erken çocuklukta bağlanma, çocukların kişi/kişiler veya nesne/nesnelerle kurduğu ilişkilerden etkilenerek, onların gelişim sürecinin tamamını etkisi altına almakta ve en önemlisi kişiliklerinin oluşmasında, şekillenmesinde önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle bu çalışmanın amacı, erken çocukta bağlanmanın John Bowlby ve Mary Ainsworth açısından incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda, erken çocuklukta bağlanma teorisiyle ilgili olan Bowlby ve Ainsworth'ün çalışmaları incelenerek, erken çocukluk yıllarında; çocukların anne veya birincil bakıcılarıyla kurdukları ilişkiler tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bağlanma Teorisi, Erken Çocuklukta Bağlanma, John Bowlby, Mary Ainsworth

Sözel Bildiri

PANDEMİ DÖNEMİNDE TÜRKİYE' DE, KARGO FİRMALARINA YAPILAN ŞİKAYETLERİN METİN MADENCİLİĞİ YÖNTEMLERİ İLE ANALİZİ

Tolga KUYUCUK [*], Levent ÇALLI[**]

**Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Bilişim Sistemleri Mühendisliği Tezli Yüksek Lisans Bölümü, Sakarya, Türkiye, tolgakuyucuk@gmail.com*

*** Sakarya Üniversitesi Bilgisayar ve Bilişim Bilimleri Fakültesi, Bilişim Sistemleri Mühendisliği Bölümü, Sakarya, Türkiye, lcalli@sakarya.edu.tr*

Özet: Bu çalışmanın amacı, COVID-19 salgını yaşadığımız bu pandemi dönemi içerisinde Türkiye' de hizmet sektöründe önemli bir pazar payına sahip olan kargo, taşımacılık ve lojistik firmalarının pandemi sürecini nasıl yönettiğinin saptanması ve bu saptamalar sonucu görülen olumsuzluklara çözüm aranmasıdır. Çalışmada kullanılan veriler, pandeminin ilk ortaya çıktığı tarihten bu çalışmanın yapıldığı tarihe kadar sikayetvar.com web sitesine kargo sektöründeki firmalar için yapılmış ve içerisinde pandemi ile ilgili kelimeleri içeren şikayetlerin Python dili ve Scrapy modülü web kazıma yöntemleriyle toplanması ile elde edilmiştir. Elde edilen şikâyet verilerinin öncelikle en çok hangi konular üzerinden şikâyet aldığını saptayarak: "Gecikti veya Dağıtıma Çıkmadı", "Evde yok notu düşüldü veya Kapıya Getirilmedi", "Telefonlara Cevap Verilmedi", "İade Süreci", "Teslim Alınmadı veya Teslim Edilmedi" ve "Hijyen Kurallarına Uyulmadı" olmak üzere 6 farklı kategoriye dahil olabileceği bulunmuştur. Ardından toplanan tüm içeriğin %36'sını eğitim verisi olarak kullanmak için bu 6 kategoriye göre sınıflandırılmıştır. Daha sonra geri kalan içerik, eğitim verisinden elde edilen analizlere göre Multilabel sınıflandırma algoritmalarından faydalanılarak sınıflandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Kargo Şirketleri, Müşteri Şikayetleri, Multilabel Sınıflandırma, Metin Madenciliği

IYRSC

Sözel Bildiri

DİYABETLİ YAŞLILARDA DİYABET YÜKÜNÜN BELİRLENMESİ

Sibel ŞENTÜRK*, Esra YENİ**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Burdur-Bucak, Türkiye, sibelsenturk@mehmetakif.edu.tr*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Burdur-Bucak, Türkiye, esra.yeni7@gmail.com*

Özet:

Giriş: Yaşlı bireyler artmış diyabet riskleri ya da daha önce tanılanmış diyabetleri nedeniyle diyabetten korunma ve tedavi-bakım yaklaşımlarında özel olarak ele alınması gereken bir gruptur. Yaşlı diyabetli bireylere özgü doğru tedavi ve bakım uygulanabilmesi içinde diyabet yükünün ölçülmesi gerekmektedir.
Amaç: Bu çalışmanın amacı, diyabetli yaşlılarda diyabet yükünün belirlenmesidir.
Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki bu çalışmanın evrenini, Ağustos-Eylül 2019 tarihleri arasında Antalya Gazipaşa Devlet Hastanesi'nin dâhiliye polikliniğine başvuran tüm bireyler, örneklemi ise araştırma sınırlılıklarına uyan ve çalışmaya katılmayı kabul eden 113 birey oluşturmuştur. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından literatür taranarak oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu" ve "Yaşlılarda Diyabetin Yükü Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Çalışma için Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan etik kurul izni, Antalya İl Sağlık Müdürlüğü'nden kurum izni ve bireylerden de yazılı ve sözlü onam alınmıştır. Verilerin analizi SPSS 21.0 paket programı kullanılarak elde edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde ise tanımlayıcı istatistikler, Student t testi ve One-Way Anowa testi kullanılmıştır. Testlerde anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak alınmıştır.
Bulgular: Araştırmaya katılan bireylerin %59.3'ü 65-70 yaş arası, %52.2'si erkek, %62.5'i ilçede yaşamakta, %64.6'sının gelir durumu orta düzeyde, % 38.9'unun ek bir kronik hastalığının olduğu ve %12.4'ünde diyabet nedeniyle komplikasyon geliştiği belirlenmiştir. Bireylerin diyabet hastalığı ortalama süresinin 7.07±4.82 olduğu, %51.3'ünün yalnızca oral antidiyabetik ilaç kullandığı ve oral antidiyabetik kullanımı ortalama süresinin 6.56±4.44 olduğu saptanmıştır. Diyabetli yaşlıların diyabet yükü ölçeği toplam puan ortalaması 56,44±14,21 (min=26, max=84) olarak bulunmuştur. Araştırmaya katılan bireylerin diyabet yükü ölçeği ile yaş, eğitim durumu, ailesiyle yaşama durumu, gelir durumu, tanı süresi, kronik hastalık varlığı ve komplikasyon gelişme durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$).
Tartışma ve Sonuç: Çalışmamızda diyabetli yaşlıların diyabet yüklerinin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda, diyabetli yaşlıların diyabet nedeniyle gelişen komplikasyonlarının en aza indirgenmesi, diyabet hemşireleri tarafından tedavi ve bakım konusunda sürekli bilgilendirme yapılması ve doktor kontrollerine gelmelerinin önemine dikkat çekilmesi önerilmektedir.
Anahtar Kelimeler: Yaşlı, Diyabet, Diyabet Yükü.

IYRSC

Sözel Bildiri

PSİKİYATRİK İLAÇLARIN ALKOL SEBEBİYLE OLUŞTURDUKLARI TOKSİK SENDROMLAR

Arzu Nisa ATMACA

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü/Öğrenci

Özet: İnsanlığın genel sorunu olan psikiyatrik hastalıkların birçok türü vardır. Zaman içerisinde bu hastalıklar, içinde bulunulan yaşam şartlarına göre artış göstermeye başlamasıyla birçok insan tarafından da kabul görmeye başladı. Bu hastalıkların kabul görmeye ve psikiyatri kliniklerine başvuruların artmaya başlamasıyla, insanlar psikiyatrik ilaçlar kullanmaktadırlar. Fakat bazı ilaçların yan etkisi sebebiyle öz kıyım(intihar) vakaları da ortaya çıkmaktadır. Bu sebeple bu hastalıkların tedavisinde kullanılan ilaçların daha kuvvetlilerine, daha az yan etkisi olanlarına, daha düşük dozlarda daha etkili olabilecek olanlarına kısacası daha iyi olanlarına da ihtiyaç artmıştır. Bu artan ihtiyaç için çalışıldığı sürece birçok yeni etken maddeler ve ilaçlar keşfedilmiş olup hekimler insanları bunlara yönlendirmeye başlamıştır. Bu ilaçların bazı maddelerle kasten ya da bilinçsiz bir şekilde kullanımı birçok soruna yol açmaktadır. Bu maddelerden birisi olan alkol sedatif-hipnotik ilaçlarla beraber kullanıldığında toksik sendromlara sebep olmaktadır. Alkolün sedatif özelliği bu ilaçların kullanımı sonrasında sinerjistik etki yarattığı için düşük dozlarda bile ölümcül olabilmekle beraber; birlikte kronik kullanımlarında hipereksitasyon, halüsinasyon ve psikoza yol açabilmektedir. Toksikasyonunda ise yüksek ateş, hipertansiyon, aritmiler, subaraknoidal ve intraserebral kanamalar görülebilir. Bununla birlikte Nöroleptik Malign Sendromu da görülebilen etkiler arasındadır. Nöroleptik Malign Sendromunun ayırıcı tanısı olarak "Madde İlişkili" başlığında bulunan "Alkol/benzodiazepin yoksunluğu" önemli bir ayırıcı tanıdır. Sempatomimetik Toksik Sendromunun ayırıcı tanılarında da yine alkol ve madde kötüye kullanımını görmekteyiz. Sempatomimetik toksisitesi asemptomatik hipertansiyonla da sonuçlanabilir ve acil kan basıncı düşürülmesini gerektiren bir durumdur. Sempatomimetik ajanlarla ciddi hipertansiyon ortaya çıkabilir ve baş ağrısı, hipertansif ensafalopati ve intrakranial kanamaya neden olabilir. Kardiyak aritmiler (sinüs ve supraventriküler taşikardi (atriyal fibrilasyon ve flatter dâhil), prematür ventriküler atım, hızlanmış idioventriküler ritimler, ventriküler taşikardi, ventriküler fibrilasyon, ve torsades de pointes, ikinci ve üçüncü derece kalp blokları) sempatomimetik toksisitesinin bir sonucu olarak ortaya çıkabilir. Sempatomimetikler aynı zamanda göğüs ağrısını indükleyebilir, myokardiyal iskemi, infarktüs ve kardiyomyopatiye neden olabilirler. Strok ve intraserebral kanamalar, dissekan torasik anevrizmalar, hemoraji, vazospazm veya serebral vaskülitis ve mezenterik iskemi sempatomimetik toksisitesinin diğer komplikasyonları arasında yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sedatif-hipnotik, Sempatomimetikler, Toksikasyon, Psikiyatrik İlaçlar, Alkol

IYRSC

Sözel Bildiri

GÖÇ VE ETKİLERİ

***Gönül KORKMAZ**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimler Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, TÜRKİYE*

e-mail:gonul0852@icloud.com

Özet: Göç, geçmişten günümüze kadar insanlık tarihinin her alanında dinamik bir vizyonda tanımını korumaktadır. İster iç göç ister dış göç olsun, alınan veya verilen göçler toplumsal sorunlara yol açmıştır. Açtığı toplumsal sorunlardan ötürü, geçmişten geleceğe göç hareketleri, nedenleri uzmanların ilgi alanına girmiştir. Ülkemizde yaşanan ve yaşanmakta olan dış göç ülkemizi dış siyasal alanda güçlendirmiş; Avrupa ülkelerinin gözünde Türkiye'yi sosyal, ekonomik, güçlü, entelektüel, kendi iradesi olan bir ülke haline getirmiştir. 8 yıl önce başlayan ve devam eden Suriye dış göçü; insanların özgürlüklerinin kısıtlanması, siyasi görüşlerini belli edememekten, işkencelerden kaçmak amacı göçe neden olmuştur. Göç alan ülkemiz 3,5 milyon mültecinin sığınma alanları kurma, maddi-manevi ihtiyaçlarını karşılama güvenliklerini sağlama gibi faktörler yüzünden ülkeyi ekonomik olarak yıpratmıştır. Bu durum, yaşanan ekonomik sorunların akabinde ekonomik kriz yansımaları olarak görülmüştür. Göçün sadece ekonomik, siyasi boyutunu düşünmeyip kültürel açıdan bakarsak; kültürel uyumsuzluk, asimile olma gibi başlı sorunlarla önümüze çıkmaktadır. Bu süreçte Türkiye'de yaşayan mültecilerin sosyo-kültürel, sağlıksız bir kültürleşme ve toplumsal uyumsuzluk yaşayabilmektedir. Bu sorunların ortaya çıkma sebebi toplumların asimile olma korkusundan yola çıkıp bununla birlikte göçmen kesimin kültür değerini anlayamamak, empati yapamamak, iletişime açık olamamaktan oluşmaktadır. Mültecilerin Türkiye'ye göç hareketlerinin artması ve Türkiye'nin demokratik, insan haklarına önem veren, saygı duyan devlet olmasına karşın mülteci haklarını ihmal etmemesi, kendi vatandaşlarını göz önünde bulundurarak perspektif bakış açısı mültecilerin Türk vatandaşlarıyla aynı konumda olması hakkını tanımıştır. Fakat böyle bir izlenim olması toplumlar arasındaki eşitliği sağlamak birçok soruna yol açmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Toplumsal sorunlar, Mülteci hakları

IYRSC

Sözel Bildiri

AKDENIZ'DEKI LESEPSIYEN BALIK TÜRLERINDEKI KOPEPOD PARAZIT ENFEKSIYONLARININ DEĞERLENDIRILMESI

Emina KIJEVČANIN

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, F.B.E., Biyoloji Anabilim Dalı, Doktora Öğrencisi*
eminakijevcanintumtas@gmail.com

Özet: Bu çalışmada, Akdeniz'deki Lessepsian balık türlerinde bulunan kopepod parazitler listelenmiştir. Süveyş Kanalı'ndan geçerek, Akdeniz'de yaşam imkanı bulan istilacı Lessepsian balıkların parazit getirdiği ve hastalık yaydığı bilinmektedir. Bu tür istiacı balıklar, özellikle yerli türlerle rekabet ederek, besin zincirini yok etmekte ve onları avlamaktadırlar. Kızıldeniz'den Akdeniz'e gelen, bilinen 156 balık türünden 106'sı Hint-Pasifik kökenlidir. Bu grup balıklar üzerinde çeşitli parazit türleri kaydedilmiştir. Dünyada su ürünleri yetiştiriciliği endüstrisinde, parazitik kopepodlar bakteriyel veya diğer patojenlerin girişi için bir portal oluşturarak ağır mortaliteye neden olan veya hastalığın indükleyicisi olarak etki eden patojenler olarak önemlidir. Akdeniz'de en çok rapor edilen kopepodlar Caligus Müller, 1785 ve Lernanthropus de Blainville, 1822'dir. Bu parazitlerin neden olabileceği etkiler, esasında, genel veya yerel olarak farklılaşmaktadır. 2016 yılına kadar, Akdeniz'de Lessepsian balıklarını enfekte eden 8 farklı parazit türü tanımlanmıştır. Bunlar şu şekilde listelenir: Caligus coryphaenae Steenstrup & Lütken, 1861, Caligus fugu Yamaguti, 1936, Caligus lagocephali Pillai, 1961, Caligus minimus Otto, 1821, Hatschekia siganicola El-Rashidy & Boxshall, 2011, Mitrapus oblongus Pillai, 1964 Bassett-Smith, 1898 ve Lernanthropus callionymicola El-Rashidy & Boxshall, 2012.

Anahtar Kelimeler: Lesepsiyen balıkları, kopepodalar, parazit, enfeksiyon

IYRSC

Sözel Bildiri

BİR KÖPEKTE POSTHEPATİK SARILIK İLE KARAKTERİZE KOLANGİOKARSİNOM OLGUSU

Leyla Elif Özgü AYÖZGER[1], Nilay Serap TUNÇ[2], Gözde OKUYUCU[2], Volkan İPEK[1]

[1]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı

[2]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Özet: Bu bildiride 7 aylık erkek Golden retriever ırkı bir köpekte gözlenen kolangiokarsinom nedenli post hepatik sarılık olgusunun patolojik bulgular eşliğinde sunulması amaçlanmıştır. Nekropside karın boşluğu açıldığında hemorajik eksudat varlığı görüldü. Akciğerler konjesteydi. Kalpte sol ventrikül endokardiyumunda m. papillaris'lerde birkaç mm çaplı solgun odak görüldü. Karaciğerde yaygın tümöral kitle oluşumları (1-10 cm çaplı) gözlendi. Karaciğere yakın omentumda da çok sayıda kitlenin varlığı dikkati çekti. Bazı kitlelerin parçalanmış ve kanamalı olduğu görüldü. Safra kanalının duodenuma açıldığı bölgeye yakın olarak yerleşim gösteren kitlelerden dolayı safra akışının engellendiği, safra kanallarının genişlemiş olduğu dikkati çekti. Safra kesesine basınç uygulandığında herhangi bir akışın olmadığı gözlendi. Her iki böbrekte de 1-2 mm çaplı multifokal kanama odakları ve yer yer birkaç alanda birkaç mm çaplı solgun odaklar mevcuttu. Dalakta yaklaşık 2 cm çaplı bir odak görüldü. Pankreasta duodenuma yakın bölümlerde küçük nodüler oluşumlar dikkat çekti. Histopatolojik incelemede karaciğerde yaygın olarak tümöral hücre infiltrasyonları gözlendi. Periferal ve bazı hücrelerde ise merkezi yerleşimli çekirdeklere sahip ve belirgin sitoplazmalı olan neoplastik hücrelerin solid alanlar şeklinde proliferasyonu dikkati çekti. Bu tümöral hücrelerin çoğu alanda asiner yapılar oluşturdukları gözlendi. Hücrelerde belirgin anizositozis ve anizokaryozis ile çok sayıda mitotik figür dikkati çekti. Neoplastik alanlarda yer yer nekrotik alanlar görüldü. Akciğerde hafif şiddette ödem mevcuttu. Böbreklerde tubul epitellerinde yaygın olarak ve bazı glomeruluslarda nekrotik değişiklikler gözlendi. Duodenumun safra kanalının açıldığı bölgesine yakın olarak alınan örnekte submukozada tümöral hücre invazyonları görüldü. Mikroskobik bulgular eşliğinde invaziv kolangiokarsinom tanısı konuldu.

Anahtar Kelimeler: Kolangiokarsinom, köpek, sarılık

IYRSC

Sözel Bildiri

CHARLIE'NİN ÇİKOLATA FABRİKASI FİLMİNİN KOHLBERG'İN AHLAK GELİŞİMİ KURAMI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Elif Nur YILMAZ[1]*, Hatice Nur GÜNGÖR[2], Gül DALGAR[3]*****

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Okul Öncesi Programı, Yüksek Lisans Öğrencisi, Burdur, Türkiye, elifnur.ylmz32@gmail.com*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Okul Öncesi Programı, Yüksek Lisans Öğrencisi, Burdur, Türkiye, hnrgungor@gmail.com*

****Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitimi Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, Doktor Öğretim Üyesi, Burdur, Türkiye, gul.dalgar@gmail.com*

Özet: Gelişim, organizmanın döllenmeden başlayarak bedensel, zihinsel, dil, duygusal, sosyal yönden belli koşulları olan en son aşamasına ulaşıncaya kadar sürekli bir ilerleme kaydetmesi olarak tanımlanır. Gelişim alanlarını; fiziksel gelişim, bilişsel gelişim, kişilik gelişimi ve ahlak gelişimi oluşturmaktadır. Bu gelişim alanlarından, bireylerin topluma uyum sağlamasında önemli bir yere sahip olan *ahlak gelişimi,* geçerliliğini yitirmiş mevcut olan bazı kuralların sorgulanıp yeniden yapılandırılabilmesi adına da önemini korumaktadır. Ahlak gelişimi alanında çalışmalar yapan Piaget'den etkilenerek kendi ahlak gelişimi kuramını ortaya atan Lawrence Kohlberg; *ahlak gelişimi kuramını* üç temel düzey ve bu düzeylerin alt dalları olan altı aşamada yer alan eğilimlerden oluşturmuştur. Bunlar sırasıyla; *Gelenek öncesi düzey'*de yer alan *Ceza ve itaat eğilimi* ve *Araçsal ilişkiler eğilimi*, *Geleneksel düzey'*de yer alan *Kişiler arası uyum eğilimi* ve *Kanun ve düzen eğilimi*, *Gelenek sonrası düzey*'de yer alan *Sosyal sözleşme eğilimi* ve *Evrensel ahlak ilkeleri eğilim'*leridir. Kohlberg'in ahlak gelişimi kuramındaki düzey ve eğilimlerin daha kolay anlaşılabilir hale gelmesi için yaşamdan somut örneklerle incelenmesi önemlidir. Bu nedenle bu çalışmanın amacı; yönetmenliğini Tim Burton'ın yaptığı Charlie'nin Çikolata Fabrikası filminin *Kohlberg'in ahlak gelişimi kuramı* açısından incelenmesidir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden, doküman incelemesi kullanılmıştır. Çalışmanın sonuçlarına bakıldığında filmde, Kohlberg'in ahlak gelişimi eğilimlerinden birçoğuna rastlandığı görülmüştür. Filmin ana karakterlerinden olan Charlie isimli çocuğun bazı durumlarda *Ceza ve itaat eğilimi* sergilerken, bazı durumlarda ise *Kişilerarası uyum eğilimi* sergilediği gözlenmiştir. *Kohlberg'in ahlak gelişimi kuramı*'nda da bahsettiği gibi altıncı ve son aşama olan *Evrensel ahlak ilkeleri eğilimi*'ne ulaşmış bir karaktere rastlanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Ahlak gelişimi, Kohlberg'in ahlak gelişimi kuramı, Charlie'nin Çikolata Fabrikası filmi

IYRSC

Sözel Bildiri

FELINE CORONAVIRUS ENFEKSİYONU

Gizem KAVAK ÇINAR *, Sibel HASIRCIOĞLU **

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Veteriner Fakültesi Viroloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, vethekgizemcinar@gmail.com*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Viroloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, shasircioglu@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Feline Coronavirus (FcoV); genel olarak immun sistemi zayıf kedilerde sıkça görülen hastalık etkenleridir. Feline Coronavirusların (FCoV) virulent ve mutant bir formu tarafından oluşturulmuş Feline Infectious Peritonitis (FIP)'in genç kedilerin ölümüne sebep olan en önemli hastalıklardan olduğu varsayılmaktadır Bu etkenlerin sebep olduğu hastalıklar; pleurada sıvı birikiminden kaynaklı nefes alma güçlüğü, hırıltılı solunum, peritonda sıvı birikiminden kaynaklı erkek hayvanlarda skrotumda büyümenin yanı sıra sıklıkla kalıcı görme kayıplarına neden olan klinik semptomlar ile karakterizedir. Diğer tüm viral enfeksiyonlarda olduğu gibi bu hastalıklarda da tanı, tedavi ve proflaksi açısından günümüzde hala çok daha geniş çaplı araştırma ve geliştirmelere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmada kedigillerin önemli bir hastalığı olan; Feline Coronavirusların sebep olduğu Feline Infectious Petritonitis (FIP) ile ilgili yapılan çalışmaların derlenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Feline, Corona, FIP, Coronavirus, Peritonitis

IYRSC

Sözel Bildiri

ERKEN ÇOCUKLUKTA DİL GELİŞİMİ VE ÇEVRE: PSİKOLİNGUİSTİK VE SOSYO-KÜLTÜREL KURAMLAR ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ

Zeliha PANCAREKEN[1]*, Gül DALGAR[2]**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Okul Öncesi Eğitimi Programı, Yüksek Lisans Öğrencisi, Burdur, Türkiye, zelihapancareken@gmail.com*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitimi Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, Doktor Öğretim Üyesi, Burdur, Türkiye, gul.dalgar@gmail.com*

Özet: Dil gelişimi; bir dili algılayabilmeyi, o dili yerinde kullanabilmeyi ve o dilde kendini ifade edebilmeyi öğrenme sürecidir. Dil gelişimi süreci, o dilin dilbilgisi, kelime bilgisi, cümle bilgisi, anlam bilgisi ve ses bilgisi gibi dilin her alanında yeterli olabilmeyi kapsamaktadır. Dil gelişimi üzerinde, çevrenin etkisinin yer aldığı sosyal kuram, davranışçı kuram, bilişsel kuram, psikolinguistik kuram, sosyo-kültürel kuram gibi birçok kuram vardır. Bu kuramlar arasında, *psikolinguistik* ve *sosyo-kültürel kuram* erken çocuklukta dil gelişimi üzerinde çevrenin etkisini daha çok ön plana çıkarmıştır. *Psikolinguistik kuram*'a göre çocuklar dili doğuştan getirdiği bir yetenekle öğrenir. Chomsky'e göre, insanlar iç dil kapasitesi ile doğmakta ve çevrelerinde konuşulan dili, doğuştan getirilen dil yetisi ile keşfedip içselleştirmektedir. *Sosyo-kültürel kuram*'da ise, çocuğun kültürel gelişimi dili içselleştirmesiyle açıklanır. Vygotsky'e göre dil, zihinsel süreçlere dayanır fakat zihnin şekillendirilmesi, çocuğun içinde bulunduğu kültürel ve sosyal süreçlerle gerçekleşir. *Sosyo-kültürel kuram,* dil öğrenmenin tek başına yapılmadığını, insanlarla etkileşim sonucu yapıldığını vurgularken, *psikolinguistik kuram* ise çocukların çevre faktöründen bağımsız bir şekilde dili öğrendiklerini vurgulamıştır. Bu araştırmanın amacı, erken çocuklukta dil gelişiminde çevrenin etkisinin *psikolinguistik ve sosyo-kültürel kuramlar* çerçevesinde incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda ilgili literatür taranarak, erken çocuklukta dil gelişimi üzerine çevrenin etkisi, *psikolinguistik ve sosyo-kültürel kuramlar* açısından ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Erken çocuklukta dil gelişimi, Psikolinguistik Kuram, Sosyo-Kültürel Kuram

IYRSC

Sözel Bildiri

A NEW CHARITY MODEL: ARADA DEVLET VAR

Barış DOĞRUKÖK ,**Betül AKÇAKOCA ,Ömer Necmi KAYHAN**

**Necmettin Erbakan Üniveristesi Özel Eğitim Bölümü, Konya, Türkiye, barısdogrukok@gmail.com*

***Orta Doğu Teknik Üniveristesi Psikoloji Bölümü, Ankara, Türkiye, betul.akcakoca@metu.edu.tr*

****Selçuk Ünivesitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, Konya, Türkiye,*

Abstract: People who want to help needy or poor people usually face two main problems. The first one is detecting actual needy people, and the second one is how to deliver the aids. There is a possibility of exploiting needy/poor ones or people who want to help in current applications. This system includes that people can choose who are they going to help/donate and delivering aids through government officials. It aims to decrease exploitations or abuses to a minimum level and increase the help that needy or poor people get. In this study, an online-based social solidarity system is suggested, which is for states' use. Smaller authorities can also use the same system as municipalities. As a first step, needy people/institutions upload a text that explains and picture(s) that shows their situation to the system through "e-devlet". Then attendants from the Social Assistance and Solidarity Foundation check this information in addresses. People who are suitable for conditions get a number which presents them, and thus, their names will not be published. If philanthropists want to help with cash aid, they can donate with their bank card information. And if philanthropists want to donate any goods, they should upload a text that explains the characteristic of goods and a photo that confirms those characteristics. Social Assistance and Solidarity Foundation attendants check the information's correctness and suitable goods get approval. In this final step, philanthropists whose donations got approved can choose any individual or institution and send their help by state officials. Firstly, an expectation survey is carried out for this system, and then a website got prepared for a pilot program. After this experimental trial is finished, a satisfaction survey is carried out to participants, and as a result, it is determined that the "arada devlet var" system is working.

Keywords: Trust, Interaction, Solidarity, charity, Society, State

IYRSC

Sözel Bildiri

CD8 YÜZEY RESEPTÖRÜ İLE "*LEPİDİUM MEYENİİ*" ETKEN MADDESİ DOKİNG ÇALIŞMASI

Ülkü BAYHAN*, Buse DOĞAN**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Fizik Bölümü, Burdur, Türkiye, ubayhan@mehmetakif.edu.tr*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü, Antalya, Türkiye, busedogan@ogr.mehmetakif.edu.tr*

Özet: *Maca* (*Lepidium meyenii*), güneş ışığından korunmuş çay yapraklarından hazırlanan ince toz yeşil çaydır. Peru ülkesinin Andean bölgesine özgü *Lepidium meyenii* C vitamini, bakır ve demir dahil olmak üzere lif ve besinler açısından zengindir. Bu temel besinlerin yanı sıra bu kök, biyoaktif bileşikler içermektedir. Çay yaprakları doğrudan güneş ışığından korunduğunda amino asit içeriği, özellikle *Teanin*'in yüksek kalmasının nedeni *Kateşin* biyosentezinde kullanılan *Teanin*'in hidrasyonunun azalmasıdır. Güneş ışığından koruması göz önüne alındığında, *Kateşin* içeriği, güneş ışığında yetişen yapraklardan hazırlanan diğer popüler yeşil çaylardan daha düşüktür. Daha yüksek amino asit içeriği, daha yüksek düzeyde "umami" bileşenlerini içerdiğini gösterir. Bu nedenle *Maca*, *Teanin* ve *Kafein* açısından zengin, ancak popüler yeşil çaya kıyasla düşük *Kateşin* içeriğine sahip en üstün özellikli yeşil çaydır. *Maca*'nın yüksek *Teanin* içeriği nedeniyle stres azaltıcı bir etkiye sahip olduğu düşünülmekle birlikte, bu durum bilimsel olarak kanıtlanmamıştır. Timus, kemik iliğinden türetilen T-hücresi öncüllerinin farklılaşmaya uğradığı ve sonuçta pozitif olarak seçilmiş timositlerin, periferik lenfoid T-hücresine bağımlı alanlarına göçüne neden olan lenfoid organdır. CD8 yüzey reseptörü ağırlıklı olarak sitotoksik T hücrelerinin yüzeyinde tanımlanır.

Bu çalışmada *Lepidium meyenii* etken maddesi ile CD8 protein aktivitesi AutoDock 4.0 program kodu kullanılarak molekül ceplerine yerleştirilen ligandın proteinle etkileşimleri incelendi. Hesaplama sonucu elde edilen veriler değerlendirilerek paylaşıldı.

Anahtar Kelimeler: *Lepidium meyenii*, Timus Bezi, CD8 Yüzey Reseptörü, Moleküler Doking.

IYRSC

Sözel Bildiri

EVCİL HAYVAN TERAPİSİ

Süleyman ŞENSOY[1], Şima ŞAHİNDURAN[2], Tuğçe DAĞ[3]

[1]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç hastalıkları A.B.D., Burdur, Türkiye, suleymansensoy@ogr.mehmetakif.edu.tr

[2]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç hastalıkları A.B.D., Burdur, Türkiye, sahinduran@mehmetakif.edu.tr

[3]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç hastalıkları A.B.D., Burdur, Türkiye, tugcedag@ogr.mehmetakif.edu.tr

Özet: Son yıllarda, hayvan destekli terapi, kritik bakım üniteleri, uzun süreli bakım tesisleri, yoğun bakım üniteleri, psikiyatri yatan hasta üniteleri ve çocuk hastaneleri dahil olmak üzere çeşitli sağlık kuruluşlarında yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu alternatif tedavi yöntemi, zihinsel, fiziksel ve sosyal iyileşme gösteren hastalara yardımcı olmak için uygun maliyetli bir araç olarak görülmektedir. Hayvan destekli terapi, belirli duygusal ve fiziksel sağlık problemlerini iyileştirmek için hastanın kişisel evcil hayvanının değil, özel olarak eğitilmiş terapi hayvanlarının kullanıldığı bir tedavi yöntemidir. Hastaları normal yaşama yeniden yönlendirmek, vücut kondisyonunu iyileştirmek, stresi azaltmak, komadaki hastaları uyarmak, duygusal destek sağlamak, sosyal etkileşimi artırmak, depresyonu azaltmak, hem hastalara hem de ailelere rahatlık sağlamak için terapi hayvanları kullanılır. Günümüzde hayvan destekli terapi uygulamaları köpek, kedi, çiftlik hayvanları, kuş, tavşan, yunus, balık olmak üzere çok çeşitli hayvanlar tarafından yaşlılardan çocuklara, akıl hastalarından engellilere ve ölmek üzere olan hastalara kadar çok çeşitli hasta gruplarına uygulanmaktadır. Bu derlemenin amacı, ruhsal bozuklukların tedavisinde tamamlayıcı bir yöntem olan evcil hayvan terapisinin yararlarını, uygulama alanlarını gözden geçirmek ve bu konudaki bazı çalışma sonuçları hakkında bilgi vermektir.

Anahtar Kelimeler: Evcil Hayvan Terapisi, Ruh Sağlığı, Örnekler

IYRSC

Sözel Bildiri

ATLARDA LAMİNİTİS

Süleyman ŞENSOY[1], Ayşe KOCABIYIK[2], Tuğçe DAĞ[3],Şima ŞAHİNDURAN[4]

[1]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç hastalıkları A.B.D., Burdur, Türkiye, suleymansensoy@ogr.mehmetakif.edu.tr*

[2]*Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Şarkikaraağaç Meslek Yüksekokulu, Veterinerlik Bölümü, Isparta, Türkiye, aysekocabiyik@isparta.edu.tr*

[3]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç hastalıkları A.B.D., Burdur, Türkiye, tugcedag@ogr.mehmetakif.edu.tr*

[4]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç hastalıkları A.B.D., Burdur, Türkiye, sahinduran@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Halk arasında arpalama olarak da bilinen laminitis tek tırnaklıların en önemli ayak hastalıklarından birisidir. Hastalık; pododerma'nın çoğu aseptik, kimi zaman da enfeksiyona bağlı etkenlerle gelişen bir yangısıdır. Laminitis, tırnak laminasının metabolik ve biyokimyasal bozukluğu olarak tarif edilir. Bu durumun şiddetli ve uzun sürmesi ya da çalışma sırasında laminaya sürekli yük binmesi, tırnağın mekanik olarak bozulmasına yol açabilir. Sindirim sistemi bozuklukları ile yangısal aracıların salınması ve endotoksemiye neden olan hastalıklar gibi genel bir metabolik bozukluğun lokal belirtisi olup, çoğu zaman gram-negatif bakteri üreten hastalıkların bir sekeli olarak ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle laminitis, sistemik bir hastalığın bir belirtisi olarak dikkate alınabilir. Kolonik torsiyon, enteritis, aşırı tane yem tüketimi, pleurapneumoni ve septik metritis vakalarından sonra koruyucu tedbirler alınmazsa ortaya çıkabilir. Tedavisinde öncelikle laminitise neden olan esas hastalık belirlenmeli ve ona yönelik bir tedaviye başlanmalıdır. Sonrasında ise ağrıyı azaltıcı ve kalıtsal hasarı önlemek için medikal tedavi uygulanmalıdır. Hazırlamış olduğumuz bu derlemenin amacı laminitisin etiyolojisi ve tedavisi hakkında genel bilgiler vermektir.

Anahtar Kelimeler: At, Laminit, Arpalama

IYRSC

Sözel Bildiri

CD8 YÜZEY RESEPTÖRÜ & ARTEMİSİNİN ETKİLEŞMESİNİN DOKİNG HESAPLAMASI YOLU İLE BELİRLENMESİ

Ülkü BAYHAN*, Remziye BANKA**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Fizik Bölümü, Burdur Türkiye, ubayhan@mehmetakif.edu.tr*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü, Burdur, Türkiye, remziyebanka@ogr.mehmetakif.edu.tr*

Özet: Vücudun savunma hücreleri arasında efektör T hücreleri immün cevapları düzenleyen aktif role sahiptir. Bu T hücreleri ürettikleri çözünür maddeler ve yüzeylerindeki reseptör-ligand etkileşimleri ile immün sistemin birçok yolağını düzenleyici role sahiptir. T hücresi reseptörüne (TCR) antijenin bağlanması sonrasında sinyal iletimi ile aktifleşir. CD8 yüzey reseptörü taşıyan T hücreleri, hücre içi patojenleri kontrol eder. CD8+ T hücreleri hücre içi organizmalarla enfekte hücreleri doğrudan parçalar. Artemisia annnua bitkisi, Çin geleneksel tıbbında yüzyıllardır ateş ve sıtma tedavisinde kullanılmaktadır. Artemisinin adı verilen bu bileşik, bir peroksit grubu taşıyan bir seskiterpen laktondur. Bileşik hem klorokin duyarlı hem de klorokin dirençli Plasmodium falciparum suşları dahil Çin'deki birkaç bin sıtma hastasında kullanılmıştır. Artemisinin temelli kombinasyon terapileri, sıtmanın nadir görüldüğü tüm alanlarda karmaşık olmayan falciparum sıtmasının birinci basamak tedavisi olarak Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından önerilmektedir. Bu molekül ligand etkileşmesi tutunma&yerleştirme çalışmasında, Artemisinin ve CD8 proteini arasındaki etkileşimler araştırılmıştır. Hesaplamalarda AutoDock 4.0 MGLTolls paket programı kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Artemisinin, CD8 Yüzey Reseptörü, T Hücresi, Timus Bezi, Moleküler Doking.

IYRSC

Sözel Bildiri

CD8 ENZİMİ İLE ß- GLUKAN VE ORGANIK GERMANYUM LİGANDLARININ ETKİLEŞİMİ

Ülkü BAYHAN [*], Bahtışen AKARÇAY [**]

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Fizik Bölümü, Burdur, Türkiye, ubayhan@mehmetakif.edu.tr*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü, Burdur, Türkiye,*

bahtisenakarcay@ogr.mehmetakif.edu.tr

Özet: Bağışıklık sistemi organlarından biri olan timus bezinde bulunan T lenfosit hücrelerinin etkin olduğu durumda hastalıklara karşı direnci arttırdığı düşünülmektedir. T -lenfosit hücrelerinin arasında T-hücre reseptörü (TCR) için etkin reseptör görevi yapan ***CD8*** bir transmembran glikoproteinidir. Bağışıklık sistemini etkileyerek yararlanılabilecek etken madde olarak Ganoderma lucidum'un bağışıklık fonksiyonunu destekleyerek arttıran bileşikler arasında ***Beta Glukan*** ve ***Organik Germanyum (Ge)*** etken maddeleri ön plana çıkar. *Organik germanyum*, T-hücreleri, antikora bağlı hücre toksisitesi, doğal öldürücü hücre aktivitesi gibi birçok bağışıklık hücresinin normal fonksiyonunu yeniler. *ß- Glukan* doğal olarak **yulaf ve arpada** da bulunur. COVID-19 etkilerini indirgemek açısından avantajlı kabul edilen *β-Glukan* molekülünün kullanılmasıyla bağışıklık sistemini destekleyici nitelikte bir molekül olarak salgın dönemlerinde tercih edilebilir. Ayrıca *β-Glukan* enfeksiyona karşı direnci artırdığı bildirilmiş, bağırsak sağlığı ve bağışıklık için kuvvetli etkileri gözlenmiş diyet lifidir. Beslenmenize yulafı ekleyerek de beta-glukan alımı sağlanabilir. Kullanımı yaygın olan diyetler arasında Dukan diyeti, *beta glukan* alımı açısından en zengin olan diyetler arasında yer almaktadır. Bu çalışmada, *ß- Glukan* ve *Organik germanyum* ligandları ile CD8 reseptörü arasındaki etkileşme **AutoDock 4.0** Moleküler Doking yazılımı kullanılarak reseptör-ligand komplekslerinin konformasyonları hesaplanarak serbest bağlanma enerjilerinin belirlenmesi ile CD8 reseptörü etkileşmesinin teorik incelenmesinden olumlu sonuçlar alındığı taktirde güncel diyetlerde aynı içerikli besinlerin kullanımının önerilebilmesi ve bu sayede de araştırmanın deneysel çalışma yapanlara faydalı olması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: ß- Glukan, Organik germanyum, CD8 reseptörü, Timus, Ganoderma Lucidum

IYRSC

Sözel Bildiri

AĞIR SUÇ VE ŞİDDETLE İLİŞKENDİRİLEN GENLER: MAO-A VE CDH13

Ülkü BAYHAN*, Fatıma Kübra DÜZGÜN**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Fizik Bölümü, Burdur, Türkiye, ubayhan@mehmetakif.edu.tr*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü, Burdur, Türkiye, fatmakubraduzgun@ogr.mehmetakif.edu.tr*

Özet: Monoamin oksidaz A, insanlarda MAO-A geni tarafından kodlanan bir flavoenzimdir. Bu gen, dopamin, norepinefrin ve serotonin gibi aminlerin oksidatif deaminasyonunu katalize eden mitokondriyal enzimleri kodlayan iki komşu gen ailesi üyesinden biridir. MAO-A geninin az ifade edilmesi çocuklukta görülen istismar ve çevresel faktörlerle birlikte erkeklerde hem antisosyal davranış, hem de reaktif veya dürtüsel şiddet için ilave bir risk oluşturmaktadır. CDH13 geninde oluşan bir polimorfizm ise bireyde dikkat eksikliği, hiperaktivite bozukluğu (DHEB), otizm, şizofreni, madde bağımlılığı veya bipolar bozukluk ile ilişkilendirilmiştir. Ayrıca DHEB'e bağlı dürtüsel bozukluk sebebiyle şiddet suçları ve cinayetle ilişkilendirilebileceği bildirilmiştir. Araştırmalar, antisosyal davranışların genetik olarak aktarımının; hırsızlık gibi davranışlara kıyasla, saldırganlık ve şiddet gibi davranışlarda daha fazla olduğunu göstermiştir. Ancak insanlardaki bu tarz davranış modellerinin yalnızca genlerle ilişkilendiğini veya yalnızca çevresel faktörlere bağlı geliştiğini söylemek mümkün değildir. Bireye özgü davranışların, genetik yapı, çevresel faktörler ve yaşam tarzına bağlı etkilenen epigenetik değişiklikler sonucunda oluştuğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: MAO-A geni, CDH13 geni, şiddet, ağır suç, polimorfizm

IYRSC

Sözel Bildiri

SÜLÜNLERDE *HETERAKİS* SP. NEDENLİ NODÜLER TİFLİTİSTE İMMUNOHİSTOKİMYASAL İNCELEMELER

Volkan İPEK[1], Serife AĞIRCA[2], Gözde OKUYUCU[2], Adem MİLLETSEVER[2]

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, 15030, Burdur, Türkiye
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 15030, Burdur, Türkiye

Özet: Bu bildiride iki adet altın sülünde gözlenen *Heterakis* sp. nedenli nodüler tiflitis olgularının histopatolojik, histokimyasal ve immunohistokimyasal bulgular eşliğinde sunulması amaçlanmıştır. Antalya hayvanat bahçesinden gönderilen sülünlerde nekropside sekumlar üzerinde multifokal beyaz renkli nodüler yapılar görüldü. Sekum lümenlerinin kanamalı olduğu dikkati çekti. Mikroskobik incelemede sekumda submukozada ve tunica muskularis katmanı içerisinde yer yer nekrotik odaklara ve yer yer parazit kesitleriyle birlikte yangısal hücre infiltrasyonlarına ve bağ doku proliferasyonlarına rastlandı. Bazı alanlarda ise belirgin şekilde kas doku görünümünde proliferasyonların bulunduğu görüldü. Masson's trikrom boyamada parazitlerin bulunduğu yerlerde yer yer bağ doku proliferasyonlarının da yer aldığı fakat çoğunlukla bu alanlarda kas dokudan ibaret düzensiz proliferatif nodüler oluşumların şekillendiği dikkati çekti. Histopatolojik ve histokimyasal bulguların yanında immunohistokimyasal olarak desmin, düz kas aktini (SMA), vimentin ve S100 antikorları ile boyamalar gerçekleştirildi. Özellikle bazı tümöral alanlarda yoğun vimentin pozitifliği gözlenirken, SMA pozitifliği tümöral alanlarda hafif düzeyde görüldü. Desmin ve S100 açısından ise tümöral alanların tamamen negatif olduğu dikkati çekti. Literatür bilgilerine göre *Heterakis* sp. ile ilişkili bağırsak duvarında leyomiyomların şekillendiği bildirilmektedir. Bu çalışmamızda yapılan histokimyasal ve immunohistokimyasal boyamalar sonucunda parazitlerle ilişkili olarak bazı alanlarda yangı ile birlikte bağ doku proliferasyonlarına, bazı alanlarda ise girdap şekilli neoplastik proliferasyonlara rastlandı. Bu neoplastik alanların immun karakteristikleri ise desmin ve S100 negatif, SMA hafif pozitif ve vimentin ise güçlü pozitif olarak belirlendi. Literatürde sülünlerde *Heterakis* sp. kaynaklı neoplastik oluşumlar hakkında farklı görüşler mevcuttur. Tanımlamalar içerisinde granuloma, fibröz hiperplastik doku, fibrihistiyositik oluşum, fibrovasküler oluşum ve leyomiyoma bulunmaktadır. Bizim vakalarımızda gözlenen neoplastik oluşumların ise histolopatolojik, histokimyasal ve immunohistokimyasal özelliklerinin perivasküler duvar tümörü ile uyumlu olduğu düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Altın sülün, hemangioperisitom, *Heterakis*, nodüler tiflitis

IYRSC

Sözel Bildiri

TÜRKİYE'DE EN SIK KULLANILAN FİTOTERAPİ YÖNTEMLERİNİN HALK SAĞLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ

[1]Azime Özlem ARICAN [2] Gülcihan Aybike DİLEK KART

[1]Yüksek Lisans Öğrencisi, Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, ozlemaricaan@gmail.com

[2]Öğr. Görevlisi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri M.Y.O, aybikedilek15@gmail.com

Özet: 'Bitkileri kullanarak hastaları tedavi etme' yaklaşımı olarak açıklanabilen "fitoterapi" teriminin ilk kez 1870-1953 yılları arasında yaşamış Fransız hekimi Henri Lenclerc tarafından La Presce Medical adlı dergide kullanıldığı iddia edilmektedir. Tamamlayıcı ve alternatif tedavilerin biyolojik temelli uygulamalarından biridir. Ülkemizde başlıca; migren ve baş ağrıları, aşırı kilolu olma veya kilo verememe, kadın hastalıkları, mide ve bağırsak hastalıkları, tiroit bezi hastalıkları, kemoterapi sonrası tedavi, şeker hastalığı, böbrek ve idrar yolları hastalıkları, depresyon, panik atakları, sinir hastalıkları, uykusuzluk, değişik kriz dönemi problemleri, alerji, cilt hastalıkları, solunum yolları hastalıkları, astım, romatizma, osteoporoz hastalıklarında kullanılmaktadır. Aktarlar ve eczaneler aracılığıyla "besin takviyeleri" olarak satılan tabletler, tozlar, bitki özütleri ve iksir adı altında satılan çeşitli sıvı karışımlarıdır. Bu tedavi yaklaşımının, mutlaka uzman hekimlerin kontrolünde uygulanması gerekmektedir. Şifalı bitkilerin yanlış kullanımı risk oluşturmaktadır. Tüm dünyada ve ülkemizde yaygın olarak kullanılması ancak bilinenin-inanılanın aksine pek çok sağlık sorununa da yol açabilmesi nedeniyle sağlık profesyonellerinin üzerinde önemle durması gereken bir konudur. Pek çok kişi ismini dahi bilmediği bitki karışımları satın alabilmekte ve gelişi güzel dozlarda kullanabilmektedir. Ülkemizde bireylerin sağlıkla ilgili konularda bilgi düzeyleri eğitimli gruplarda bile oldukça düşüktür. Bu nedenle, halka yönelik sağlık eğitimindeki yeri ve önemi göz önünde bulundurulduğunda, bunlara ek olarak sağlık sorunu ile karşılaştığında bireylerin ilk başvuru yeri olan birinci basamak çalışanlarının bu konuda daha da duyarlı olması beklenmektedir. Bu nedenle; halk arasından duyumla hareket edilmemeli, kanser başta olmak üzere birçok hastalık yönetiminde fitoterapi uygulamalarının doğru kullanımına dikkat edilmelidir. Bu çalışmanın amacı; fitoterapi uygulamalarının hastalığa yönelik doğru kullanımı ve uzman gözetiminde gerçekleştirilmesi konusunda farkındalık oluşturmaktır.

Anahtar Kelimeler: Fitoterapi, Halk Sağlığı, Türkiye, Farkındalık

IYRSC

Sözel Bildiri

DÜNDEN BUGÜNE TÜRKİYE NÜFUS VE SAĞLIK ARAŞTIRMASI VERİLERİNE GÖRE ÇOCUKLARDA AŞILAMA

Gözde Tevrat YILDIRIM*, Gökçe DEMİR**

**Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Kırşehir, Türkiye, gozdeyildirim0@hotmail.com*

***Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Kırşehir, Türkiye, gokce_4068@hotmail.com*

Özet:

Giriş: Çocuk ve toplum sağlığını korumada ve ölüm oranını azaltmada kullanılan en önemli ve etkili yöntemlerden biri aşıdır.

Amaç: Bu araştırmada amaç, çocuklarda aşılanmanın Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA) verilerine göre incelenmesidir.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki araştırmanın örneklemi Türkiye'de yayınlanan TNSA verilerini kapsamaktadır. 1968 ve 1973 yıllarının verilerine elektronik ortamda erişilememiş 1983 ve 1988 TNSA verilerinde bağışıklama yer almadığı için değerlendirilememiştir.

Bulgular: TNSA verilerinde tüm temel aşıları olmuş olanlar 1993'te %64,7, 1998'de %45.7 2003'te %54.2, 2008'de %76.8, 2013'te %74.1, 2018'de ise %66.7 olarak değerlendirilmiştir. 1998 ve 2003 yıllarında çocuklarda tam aşılı olma oranı erkeklerde kadınlardan daha fazla iken 1993, 2008, 2013 ve 2018 yıllarında kadınlarda erkeklerden daha fazladır. 1993 yılından bu yana doğum sırası arttıkça aşılanma oranı ve çocukların yaşı arttıkça aşı kartı gösterme oranı azalmaktadır. 2018'de ilk çocukta yaşa uygun tüm aşıları olma oranı %70 iken, beşinci sıradaki çocukta %64'tür. Verilere göre aşı kartı sahibi olma ve aşı kartının gösterilme yaygınlığı kentlerde kırsal alana göre daha yüksektir. Artan eğitim ve refah düzeyi ile birlikte 2018 TNSA verilerinde çocukların aşılanma oranı da artmaktadır. 12-23 aylık çocukların yüzdesine baktığımızda BCG aşısı olma oranı %93; HepB ilk doz aşısını olma oranı %96 iken ikinci doz %88, üçüncü doz ise %81'e düşmektedir. Tüm incelenen TNSA verilerinde genelde Batı ve Güney bölgesinin tam aşılı olanların oranının Doğu bölgesine göre daha iyi olduğu görülmüştür.

Tartışma ve Sonuç: Yıllar içerisinde cinsiyetin tam aşılı olma oranları üzerinde etkisi olduğu görülmektedir. Bölgesel gelişmişlik, eğitim ve refah düzeyi aşılanma oranını arttıran faktörler arasındadır. Çocukların tekrar dozları olan aşıları olma oranında ilk dozdan sonraki dozlarda belirgin bir düşüş gözlenmiştir. Tüm temel aşıları olmuş çocukların oranındaki düşüşün nedenleri arasında aşı karşıtı fikirlerin yaygınlaşması sayılabilir. Bu konuda medyanın belirleyici bir unsur olduğu unutulmayarak aşı ve aşı takibi konusunda bilgilendirmelerin yapılması ve toplumun bilinçlendirilmesi sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Aşı, Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması

Sözel Bildiri

AFGANİSTANLI ELİTLERİ İÇİN İKİ YÖNLÜ BİR GÖÇ KALBI TASARLAMAK: İKİ YÖNLÜ BİR CADDEDE İLERLEME İHTİYACI

Ahmad Fazayel FAZLOOMAND

Selçuk Ünversitesi Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Konya, Türkiye, fazloomand@gmail.com

Özet : Genellikle beyin göçü olarak adlandırılan elit göç, tarihsel olarak uzun süredir devam eden bir konudur, ancak 1960'ların başından beri büyük ölçüde sosyal bir olgu olarak kabul edilmiştir.Bugün, gelişimin en önemli göstergesi araştırmacının zihinsel yaratıcılığı ve insan kaynaklarıdır.Ticaret sadece ekonomik mallar değil, aynı zamanda beyinlerin stratejik ve ticarete konu olabilecek mallar olarak görülmesi ile ilgilidir.Uzmanlar, elitlerin göçünün tamamen olumsuz olduğunu düşünmüyorlar, aynı zamanda olumlu sonuçlarını da düşünüyorlar.Kültürün aktarımı iki yönlüdür, yani değerler ve normlar da değiş tokuş edilir.Araştırmanın amacı, bilimsel elitlerin iki yönlü göç modelini sağlamaktır.Elitlerin olumlu göçü ülkeyi bilimsel, kültürel ve ekonomik ilerlemeye götürüyor.Bu araştırma betimsel yöntem ve ikincil analiz ile yapılmıştır.Örnekler periyodik istatistiklere ve belirli bir süre (1970-2018) yapılan araştırma sonuçlarına göre toplanmış ve analiz edilmiştir.Araştırma bulguları, bilimsel seçkinlerin iki yönlü göç modelinin dört ekonomik, sosyal, kültürel ve politik faktörden etkilendiğini göstermektedir.Ekonomik faktörden politik faktöre ne kadar çok geçersek, seçkinlerin güdüsü o kadar güçlü olur ve o kadar az çekici olur.Politik faktörden sosyal faktöre ne kadar çok hareket edersek, bilimsel elitlerin ülkeye geri dönme olasılığı ve o kadar olumlu olur.Bilimsel seçkinlerin olumlu göçüyle, uzman gücü daha iyi ve daha verimli bir şekilde kullanmak için bol ve ucuz noktalardan nadir ve pahalı noktalara aktarılır.Bu,küresel üretimi artırmaya ve teknik bilgileri geliştirmeye yardımcı olacaktır.Bir süre sonra teknoloji, göçmenlerin menşe ülkelerine yayılacak ve hafif bir gecikmeyle onlara fayda sağlayacak.Elit göçle ilgili tutumlar (geri dönüşü olmayan kaçış, beyin nakli ve tek yönlü sermaye transferi) gönderen ülkelerin ülkelerine fayda sağlayacak iki yönlü bir yol olarak planlanabilir.

Anahtar Kelimeler:Göçmenlik,BilimselElitler,kültüreldeğişimler,KültürünYaygınlaştırılması

IYRSC

Sözel Bildiri

DİJİTAL GAZETECİLİK ÇALIŞMALARINA TEKNOLOJİ FELSEFESİNİN KATKISI NE OLABİLİR?

Ali KARAKAYA

Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Anabilim Dalı, Ankara Türkiye, ali.karakaya85@gmail.com

Özet: Gazeteciliğin internetin gelişmesi ile yaygınlaşan ve yeni tarihsel bir formu olan dijital gazetecilik, beraberinde birçok problem ve tartışma getirmiştir. Hem yeni gazetecilik formuna uygun gazete, gazeteci, etik, hukuk vs. ne ve nasıl olmalıdır, hem de dijital gazeteciliğe uygun teknolojik ekipman, bunların kullanımları ve kullanım özgürlükleri, haber üretimi vs. ne ve nasıl olmalıdır tartışmaları önemli büyük oranda çözülmemiş konular içermektedir. Bu tartışmalar, sosyal bilimlerin birçok alanından faydalanır ancak dijitalleşmeyi ve dijital gazeteciliği mümkün kılan teknolojik gelişmelere, bunlara dair konulara ve teknolojinin gazeteciliğe dair olumlu ve olumsuz yansımalarını ele alan teorik tartışmalara dair eksiklik taşırlar. Teknolojinin tarihsel, yapısal ve işlevsel gelişimi, toplumsal anlam ve rolü bağlamında önemli belirlenim ve içeriklerinin yetkin biçimde işlenmemesinden ötürü, dijital gazeteciliğin pratik ve teorik anlamlandırılması da önemli sınırlılıklar taşımaya devam etmektedir. Bu sınırlılıkları aşmanın ve dijital gazeteciliğin veçhelerini yetkin biçimde anlamlandırmanın teknoloji ayağını destekleyecek olan en geniş spektrumlu alan teknoloji felsefesidir. Teknik ve teknolojin ne olduğunun tarihsel ve toplumsal içeriklerini kavramsal içeriklerden tarihsel pratiklere kadar işlemesinden ötürü, teknoloji felsefesi, oldukça zengin bir alandır. Felsefi içeriği sosyolojik, politik ve ekonomik dinamikleri de kapsadığından, özellikle yirminci yüzyıldan beri iletişim teknolojileri alanında da güçlü içerikler geliştirmiştir. Sunumun amacı da söz konusu içeriklerin geniş bağlam ve önemine dikkat çekip dijital gazetecilik tartışmalarını önemli ve nitelikli bir zemin olacağı düşünülen teknoloji felsefesi içerikleriyle tanıştırmaya çalışmaktır. Bunun için teknoloji felsefesinin ana başlıkları, belirlenimleri ve iletişim alanına etki eden içerikleri tanıtılacak, ardından dijitalleşmeyle ilişkili tartışmalarına dikkat çekilecek ve bu tartışmaların dijital gazetecilik çalışmalarına katkısının ne olabileceği ifade edilecektir. Teknoloji dünyasında teknoloji felsefesi olmadan kitle iletişimini ya da medya araçlarını anlamak zor olduğundan, kitle iletişiminin yeni formlarından biri olan dijital gazeteciliğe dair çalışmaları teknolojiye dair tartışmaların geniş içeriğiyle tanıştırmak elzemdir.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, Dijitalleşme, Gazetecilik

IYRSC

Sözel Bildiri

COVİD-19 PANDEMİSİNDE; GEBELİK VE DOĞUM SONRASI DÖNEMDE DEPRESYON YAYGINLIĞI

Tuğçe KABAK[1], Serkan ÖNCÜ[2]

1.Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hastane Emfeksiyon Kontrolü Ana Bilim Dalı, Aydın, Türkiye, tugcekurun8@gmail.com

2.Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Ana Bilim Dalı, Aydın, Türkiye, soncu@dr.com

Özet: Çin'de başlayan ve tüm dünyayı etkileyen Covid-19 pandemisinin sosyal, siyasal ,ekonomik ve psikolojik yansımaları yaşamımızın ortasına aniden konumlanan yadsınamaz bir gerçeklik olmuştur. Covid-19 pandemisi ile ilgili her geçen gün morbidite ve mortalite oranları yükselmektedir. Pandemi ile beraber gebelik süreciyle ilgili kaygılar da artmaktadır. Gebelik ve doğum sonrası dönem ruhsal hastalıkların ilk kez başlaması ve/veya var olan bir hastalığın alevlenmesi açısından en riskli dönemlerdendir. Depresif bozukluklar kadınlarda en sık görülen ruhsal hastalıklar arasında olup yaygınlığı da bu dönemde en yüksek düzeydedir. Yapılan çalışmalarda yeterli kanıtlar olmamakla beraber hastalığın anneden bebeğe geçişinin dikey bulaşla olduğu belirtilmiştir. Covid-19 pandemisinin devam ettiği bu süreçte gebelerde Covıd-19 pandemisi ile ilgili sınırlı sayıda araştırma mevcuttur. Gebelerdeki yönetimin gebe olmayan yetişkinlerdeki gibi yapılması önerilmektedir. Covid-19 pandemisi olan gebelerde henüz bir doğum şeklinin diğerine tercih edilmesi gerektiğine dair bir kanıt bulunmamaktadır. Bu derlemenin amacı; Covid-19 pandemisinin önemini anlatmak, gebelik ve doğum sonrası dönemde depresyon varlığını azaltmak için neler yapılacağını değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19,gebelik, doğum sonrası dönem, depresyon, önlem

IYRSC

Sözel Bildiri

KEDİ VE KÖPEKLERDE HEPAR'IN ULTRASONOGRAFİK GÖRÜNTÜLENMESİ

Mehmet Akif TOPÇUOĞLU*, Ömer Gürkan DİLEK*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, vet.hekim.mehmetakif@gmail.com*

Özet: Son yıllarda birçok veteriner kliniğinde ultrasonografi yaygın olarak kullanılmaktadır. Hepar, uniform yapıdaki parankimi ve büyük boyutu ile ultrasonografik değerlendirme için oldukça uygundur. Bu karakteristik özelliğinden dolayı, fokal hepar hastalıklarının belirlenmesinde, hepatomegali, asites, cranial abdominal kitleler, metastazlar, sarılık, kaynağı bilinmeyen ateş, ultrasonografi eşliğinde biyopsi alımı, yapılan sağaltımın değerlendirilmesi ve hepar tümörlerinin tanısı amacı ile ultrasonografiye başvurulabilir. Ancak patolojik vaka teşhisi konulabilmesi için sağlıklı hepar'ın ultrasonografik anatomisinin bilinmesi gereklidir. Bu çalışmanın amacı sağlıklı kedi ve köpeklerde hepar'ın ultrasonografik anatomisinin araştırılmasıdır. Ultrasonografik muayeneye başlamadan önce abdomenin özellikle cranial bölümünün tüylerinin tıraşlanması ve bölgenin temizlenmesi gerekmektedir. Jel uygulaması ise processus xiphoideus'un 1-2 cm caudal'inden yapılmalıdır. Gaster, içerik ve gaz ile gerilmediği sürece küçük ırk köpek ve kedilerde hepar subkostal yaklaşımla transversal ve longitudinal pozisyonlarda muayene edilebilir. Hepar'ın tamamının görüntülenmesi için interkostal aralığı rehber alarak yararlanılabilir. Küçük veya orta boy köpek ve kedilerde hepar'ın büyümediği düşünülürse orta frekanstaki prob (5 MHz ve yükseği) kullanılmalıdır. Buna karşın büyük ırk köpeklerde daha fazla penetrasyon gücü olduğu düşünülen (5 MHz ve düşük) probların kullanılması önerilmektedir. Muayenede sektör veya konveks problar tercih edilmelidir. Bu durum ekranda üçgen şeklinde kesitin görülmesi hepar'ın daha büyük kısmının gösterilmesine imkan sağlar**.** Normal hepar, bağ doku ve küçük damarların oluşturduğu kırçıllı görünüm veren uniform lineer ekojeniteye sahiptir. Ren ve lien'e göre fazla, pancreas'tan az ekojendir. Transveral olarak seyreden portal venlerin duvarı, hiperekojen olarak görülebilir. Hepatik venlerin duvarı ekojen değildir. Kedi ve köpekte, hepar'ın büyük bölümü arcus costalis'in altında cranial'den gaster'e doğru yer almaktadır. Cranial sınır, diyafram ve akciğer ile oluşturduğu sınır yüzeyinin karşısına doğru uzanır. Diyafram, kavisli hiperekoik hat şeklinde görülmektedir. Bazen ayna artefakti ile ilişkili şekilde de görülebilir. Caudalde, hepar, sinister'de sıklıkla lien ile dexter'de ise lobus caudatus'un fossa renalis'i hizasındaki sağ böbrek ile temas halindedir. Normal hepatik parenşim yapısı homojen hipoekoik ve lien ile karşılaştırıldığında daha iri granüllüdür. Ekojenitesi, renal kortekse göre daha hiperekoik olmakla beraber değişkenlik gösterebilir.

Anahtar Kelimeler: Hepar, Ultrasonografi, Prob

IYRSC

Poster Bildiri

BİR KEÇİDE DİPROSOPUS OLGUSU

Batuhan NEYSE[1], Mehmet YILDIZ[3], Atakan ÇORTU[2], Gökhan BOZKURT[2]

1. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Lisans Eğitimi Öğrencisi, Burdur, Türkiye

2. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye

3. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye

Özet: Gebelik patolojileri bütün hayvan türleri arasında görülebilen gebeliğin herhangi bir döneminde oluşabilen annenin ve yavrunun viabilitesini olumsuz etkileyen hastalık ve anomalilerin tümüne denir. Gebelik patolojilerinin oluşumunda patojenler, bireysel faktörler, çevre faktörleri, kalıtsal faktörler ve beslenme faktörleri rol oynamaktadır. Olgu materyalini Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Hayvan Hastanesi'ne güç doğum şikâyeti ile getirilen 3 yaşlı kıl keçisi ve yavrusu oluşturdu. Anamnez bilgisinde keçinin yavru sularının 6 saat önce geldiği fakat doğumun henüz gerçekleşmediği, ortalama 150 günlük bir gebeliğin olduğu öğrenildi. Keçiye yapılan vaginal muayenede serviksin yavru geçişine izin verecek ölçütte açıldığı, yavrunun longitudinal posteriyor presentasyonda olduğu belirlendi. Yavrunun kafa kısmındaki anomali durumu nedeniyle, yavruya ekstraksiyon force uygulandı. Bir fetus ölü olarak alındı. Fetus üzerinde yapılan fiziki muayenede yavruda birbiri ile yapışık iki kafa, her iki kafada da birer ağız ve ikişer göz bulunduğu tespit edildi. Karşılaşılan durumda fetüsün gövdesi makroskobik olarak birbirinden bağımsız olmayan tek kafa ve iki yüzden oluşmaktaydı. Palpasyon ile fetusun tek bir trakeaya da sahip olduğu belirlendi. Olguya disefalustan ayırt edilerek diprosopus tanısı konuldu. Ayrıca yavrunun ön ve arka ayaklarında da artrogripozis varlığı tespit edildi. Diprosopus olgusu farklı hayvan türlerinde de rapor edilmesine rağmen, keçi yavrularında çok nadir olarak görülebilen bir gebelik patolojisidir. Bu tür gebelik patolojilerinde yavrunun absolut veya relatif büyüklüğü değerlendirilerek uygun doğuma müdahale yöntemi seçilmelidir. Bir batında çok yavru doğuran koyun ve keçi gibi hayvanlarda yavruların ekstemitelerinden ve postur bozukluklarından dolayı doğum daha da zorlaşabilir. Benzer durumlarda yavru bütünüyle kontrol edilerek, varsa anomali durumu değerlendirilerek müdahale edilmelidir. Aksi halde aşırı ekstraksiyon force uygulamaları sonrasında annede fertilitenin olumsuz etkilenebileceği veya hayatını kaybedebileceği unutulmamalıdır.

Anahtar Kelimeler: diprosopus, diensefali, güç doğum, keçi

IYRSC

Sözel Bildiri

PHYSIOLOGICAL AND BEHAVİORAL CHANGES IN NEUTERED CATS AND DOGS – A SURVEY STUDY

Gökhan BOZKURT[1], Atakan ÇORTU[1],Batuhan NEYSE[2], Cansu GÖKTEPE[2], Öyküm KÖSE[2], Mehmet YILDIZ[3]

1. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye

2. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Lisans Eğitimi Öğrencisi, Burdur, Türkiye

3. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye

Abstract: Different physiological and behavioral changes may be seen in cats and dogs after ovariohysterectomy (OHE) operation. These changes may occur sometimes in the early period, sometimes in the late period. In addition, these changes may differ according to animal species. The material of this study consists of the survey data of 48 cats and 22 dogs brought to Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Veterinary Faculty, Obstetrics and Gynecology Clinic between 2017-2019 for OHE operation. For this purpose, cat and dog owners were interviewed by phone or face to face. A total of 8 questions were asked about encountered complications, physiological and behavioral changes. The study was conducted with the Burdur MAKU Non-Interventional Clinical Research Ethics Committee Permission (GO-2020/74). The study was completed in 2 weeks with 70 volunteer participants. For this purpose, basically short questions about the most important factors for OHE operation, the age choices for the OHE operation, the physiological and behavioral changes after the OHE operation, post-operative care and feeding behaviors were asked to the animal owners. The results of the study were evaluated among animal species and reported as a percentage. On the other hand, it has been determined that neutered cats and dogs are at different ages and in different nutritional management. Therefore, while evaluating the results, effects in different periods such as early and late periods after OHE were also taken into consideration. These effects were also grouped prepubertal and postpubertal and evaluated statistically. It was observed that 95% of the participants recommended the OHE operation to other cat and dog owners. As a result, it has been observed that OHE generally causes similar physiological and behavioral changes among animal species. However, it has been observed that some differences may be due to environmental and individual reasons.

Keywords: ovariohysterectomy, cats and dogs

IYRSC

Sözel Bildiri

SHOULD I NEUTER MY BITCH? WHAT IS THE RIGHT TIME?

Gökhan BOZKURT[1],Batuhan NEYSE[2]

1. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, gbozkurt@mehmetakif.edu.tr

2. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Lisans Eğitimi Öğrencisi, Burdur, Türkiye, neysebatu@gmail.com

Abstract: With the increase in the human population, the cat and dog population has increased rapidly over the years. In particular, the increase in the stray animal population has brought along different surgical applications in order to reproduction control. Gonadectomy is the frequently preferred method among these applications in terms of being fast and practical and providing lifelong sterility. Among the gonadectomy applications, the most preferred method is ovariohysterectomy (OHE) because it causes less complications and causes irreversible sterility. Although the primary purpose of OHE is to prevent uncontrolled mating, another purpose is to reduce the possibility of the occurrence of mammary tumors, cystic endometrial hyperplasia and pyometra complex that may occur in the future. However, OHE has many effects such as physical and behavioral changes on bitches. These effects may be related to the sexual cycle period of bitch at the time of the OHE and also directly related to the age of bitch. In fact, there are many studies in which different effects have been observed depending on prepubertal and postpubertal OHE. Also, there are different opinions about the OHE age in different European countries and the United States of America. Therefore, bitch owners may also be unsure about the appropriate OHE age. In this presentation, it is aimed to give information about advantages and disadvantages of OHE and the effect of prepubertal and postpubertal OHE on conditions such as mammary neoplasms, non-neoplastic reproductive disorders, hypothyroidism, urinary tract disorders, diabetes mellitus, osteosarcoma, hemangiosarcoma, orthopedic problems, temperament, life span, obesity, galactorrhea in bitches.

Keywords: Animal population, OHE

IYRSC

Sözel Bildiri

KÖPEKLERDE GEBELİK ENDOKRİNOLOJİSİ

Mehmet YILDIZ [1], Gökhan BOZKURT [2], Şöhret GÜLER [3], Yunus ÇETİN [4]

1.Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, mehmetyildiz@mehmetakif.edu.tr

2.Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, gbozkurt@mehmetakif.edu.tr

3.Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Genetik ve Embriyo Teknolojileri Uygulama ve Araştırma Merkezi, Burdur, Türkiye, sguler@mehmetakif.edu.tr

4. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, ycetin@mehmetakif.edu.tr

Özet: Folikül gelişiminden, luteinizasyona, oositin atılımından, maturasyon aşamasına, fertilizasyon için spermatazoonun yaşam kabiliyetine kadar diğer evcil hayvan türlerinde olmayan bazı reprodüktif özelliklere sadece köpeklerde rastlanmaktadır. Bu farklılıklar köpeklerde gebelik süresi ve endokrinolojisini de karmaşık bir hale getirmektedir. Köpeklerde fertil bir çiftleşme sonrasında gebelik süresi luteinleştirici hormon (LH) piki baz alınırsa 65±1 gün; ovulasyon baz alınırsa 63±3 gün olarak tanımlanabilir. Ayrıca fertil bir çiftleşme olsun veya olmasın gebelik şekillenmiyor ise yalancı gebelik görülmektedir. Köpeklerde gebelik döneminde hipofiz hormonlarının mekanizması tam olarak aydınlatılmamıştır. Fakat gebe olmayan köpeklerin seksüel siklusları ile gebe köpeklerin hormonal profili arasında belirgin farklar görülmemektedir. Köpeklerde LH konsantrasyonu gebeliğin ilk yarısında düşük seviyelerde seyretmektedir. Plazma progesteron düzeyi gebe ve gebe olmayan köpeklerde benzer seviyelerdedir. Fakat gebe köpeklerde korpus luteum (CL) tarafından salgılanan progesteron seviyesinin artması, feto-plasental bölgelerde implantasyon ve relaksin sekresyonun artmasına neden olmaktadır. Progesteron gebeliğin devamı için gerekli bir hormondur ve plasental kaynaklı progesteron bulunmamaktadır. Bu dönem içinde kan progesteron seviyesinin 2ng/ml altına düşmesi abortlara yol açmaktadır. Böyle bir durum varsa yapay olarak progesteron uygulamalarıyla da gebelik devam ettirilebilmektedir. Korpus luteum tarafından östrojen üretiminden bağımsız, relaksin artışına bağlı olarak prolaktin seviyesinin arttığı görülmektedir. LH, FSH ve prolaktinin rolleri tam olarak aydınlatılmamıştır. Ancak prolaktinin korpus luteuma luteotropik etki ederek ve LH salınımına izin verdiği için gebeliğin devamında etkili olduğu bilinmektedir. Prolaktin konsantrasyonları gebeliğin ortasında yükselmekte, gebelik ve laktasyon süresince yüksek seviyede kalmaktadır. Relaksin anöstruste veya gebe olmayan köpeklerde bulunmamaktadır. Bu yüzden köpeklerde gebelik tayininde kullanılabilen spesifik bir hormondur. Ancak abort olgularında plasentasyondan dolayı yanlış pozitif sonuç verdiği unutulmamalıdır. Kesin mekanizmalar tam olarak anlaşılmamış olsa da, fetal ve maternal faktörlerin doğumun başlamasına katkıda bulunduğu bilinmektedir. Doğum diğer evcil hayvanlara benzer bir şekilde doğumdan 36 saat önce salınan prostaglandinF2α'nın luteolitik etkisine bağlı olarak başlamaktadır. Gebelik endokrinolojisinin, daha fazla araştırılmaya ve açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Anahtar Kelimler: Progesteron, lüteinleştirici hormon, relaksin, yalancı gebelik

Sözel Bildiri

MATEMATİKSEL MODELLERİN KARARLILIK ANALİZİNDE R_0 (TEMEL BULAŞICILIK VE ÜREME KATSAYISI) SAYISININ ÖNEMİ VE BAZI HESAPLAMA YÖNTEMLERİ

Pelin YAPRAKDAL 1[*], İlknur KOCA 2[**]

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Matematik Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, pelinyaprakdal@gmail.com*

*** Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muhasebe ve Finansal Yönetim Anabilim Dalı, Muğla, Türkiye, ilknurkoca@mu.edu.tr*

Özet: Tarih boyunca gerek dünya nüfusunun artmasıyla, gerekse kentleşmenin ve sanayileşmenin doğal bir sonucu olarak salgın hastalıklar insan yaşamı üzerinde olumsuz bir çok etkiye sahiptir. Pandemik veya epidemik salgına sebep olan bu hastalıkların yayılmasını önlemek veya kontrol altına almak için her alanda çözüm yolları bulunmaya çalışılmaktadır. Salgın hastalıklar üzerine çalışan bir bilim dalı olan epidemiyolojide matematiksel modelleme yöntemi ile kararlılık analizlerinin yapılması, hastalığı yapan etkenlerin belirlenmesi ve hastalığın seyrinin incelenmesi açısından, oldukça önemli rol oynamaktadır. Matematiksel modellerde hastalığın seyrinin analizi yapılırken, günümüzde koronavirüs salgınıyla kitlesel olarak öğrenilen yeni bilimsel kavramlardan birisi haline gelen temel üreme sayısı veya temel bulaşıcılık katsayısı gibi isimlerle bilinen ve R_0 olarak gösterilen kavramdan faydalanılır. R_0 sayısı, basitçe bir hastalığın toplumda sadece hasta bir kişiden yaklaşık olarak kaç kişiye yayıldığını gösterir. Biz bu çalışmada, R_0 sayısının öneminden ve matematiksel modellerde mevcut hesaplama yöntemlerinin nasıl yapılacağından bahsedeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Matematiksel Modelleme, R_0 (Temel bulaşıcılık ve üreme katsayısı), Hastalık Modelleri.

IYRSC

Sözel Bildiri

İLKÖĞRETİM ALTINCI SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE KAVRAMLARIN KAZANDIRILMASININ ÖNEMİ

Barış DOĞRUKÖK,

** Necmettin Erbakan Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü, Konya, Türkiye, barisdogrukok@gmail.com*

Özet: Sosyal Bilgiler dersi ilk defa Amerika Birleşik Devletleri'nde 1916 yılında ortaya çıkmıştır. Sosyal Bilgiler yaşamın tüm sosyal boyutlarını birleştiren disiplinler arası bir yaklaşımla birleştiren temel amacı demokratik, katılımcı, etkin bireyler yetiştirmeyi amaçlayan bir derstir. Bilgiler; olgu, kavram ve genelleme olarak dörde ayrılır. Olgular bilginin en küçük parçasıdır. Olgular bilgiler, kavramlar ya da düşüncelerle birlikte kullanıldığı zaman önem kazanırlar. Örneğin Van gölü en büyük gölümüzdür olgusunun bilinmesi göl kavramının bilinmesi ile bir anlam kazanacaktır. Kavramlar ise TDK sözlükte "Bir nesnenin veya düşüncenin zihindeki soyut ve genel tasarımı, mefhum, fehva, konsept, nosyon" olarak tanımlanmaktadır. Diğer değişle kavramlar farklı nesne obje, düşünce veya olguların değişebilen ortak özelliklerinin zihinde temsil edilen ve anlamlandırılan formudur. Kavramları kullanarak insanlar benzerlikleri ve farklılıkları ayırt ederler. Bu yüzden**:** Sosyal Bilgiler Dersi içerisinde geçen kavramların doğru ve eksiksiz kazanılması öğrencilerin hayatı yorumlamaları açısından büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı sosyal bilgiler dersinde kavram öğretiminin önemini ortaya koymaktır. Çalışmada tarama yöntemi ile yapılmıştır. Çalışma sonucunda Sosyal Bilgiler Derslerinde kavram öğretiminin çok önemli olduğu, kavram öğretimi için kavram oluşturma ve kavram kazanma süreçlerinin dikkatle sürdürülmesi gerektiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, olgu, kavram, kavram öğretimi,

Bu çalışma araştırmacının 2004 yılında yapılan yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

IYRSC

Sözel Bildiri

TRASTUZUMAB İLE TEDAVİ EDİLEN HER2 POZİTİF MEME KANSERİ HASTALARINDA *PIK3CA* MUTASYONLARININ İLAÇ YANITI İLE İLİŞKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Farhad HUSEYNOV[*], Havva TEZCAN ÜNLÜ[**], Gülşah ÇEÇENER[**], Ünal EGELİ[**]

[*] *Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Bursa, Türkiye, ferhadhuseyn2000@gmail.com*

[**] *Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Biyoloji Anabilim Dalı, Bursa, Türkiye,*

Özet: Meme kanseri, kadınlar arasında en sık görülen, farklı klinik-patolojik ve moleküler özelliklere sahip, heterojen bir hastalıktır. Östrojen reseptörü, progesteron reseptörü (ER/PR) ve epidermal büyüme faktörü reseptörü 2 (HER2) gibi moleküler belirteçlerin varlığına göre 4 moleküler alt tipe ayrılmaktadır. Bu alt tipler; Luminal A, Luminal B, HER2 ve Üçlü Negatif meme kanseri alt tipidir. HER2, vakaların yaklaşık %20'sinde aşırı ifade edilmektedir. Bu durum, düşük klinik cevap, kötü prognoz ve nüks ile ilişkilendirilmiştir. HER2 blokajı ile nüks riskini azaltan trastuzumab, meme kanserinin seyrini değiştiren hedefe yönelik önemli ilaçlardan birisi olmasına rağmen, tedaviye karşı gelişen direnç ilgili hasta grubunda aşılamayan en büyük engellerden biridir. Mevcut direnç mekanizmalarından en önemlisi HER2 aşağı iletim yolaklarındaki değişikliklere bağlı PI3K/AKT yolak aktivasyonudur. Bu yolakta meydana gelen değişimler, HER2 pozitif hastaların tedavisinde, trastuzumabın reseptöre bağlanmasını sağlasa bile etkin bir şekilde ilaçtan yarar sağlamasını engellemektedir. Mevcut çalışmada, trastuzumab ile tedavi edilen HER2 pozitif meme kanseri hastalarında *PIK3CA* geninde sıklıkla mutasyona uğrayan (hotspot) bölgeleri içeren ekzon 9 ve 20 mutasyonları ile bu mutasyonların ilaç yanıtına etkisi incelenmiştir. Çalışmada, meme kanserli 76 hastanın parafinize edilmiş tümör dokusundan elde edilen DNA'lar, fenol-kloroform ekstraksiyon yöntemi ile izole edildi. İzole edilen DNA'lardan *PIK3CA* geninin 9. ve 20. ekzonu PCR ile çoğaltıldı ve örnekler DNA dizi analizi ile değerlendirildi. Belirlenen değişimlerin hastalıkla ilişkisi Ensembl ve UMD-Predictor yazılımı kullanılarak analiz edildi. Sonuç olarak, 76 HER2 pozitif meme kanserli hastada, trastuzumab direncini öngörmeye yönelik gerçekleştirilen mutasyon taraması sonucu 6 hastada mutasyon tespit edildi (%7.89). Üç hastanın 9. ekzonunda c.1634A>C (E545A) mutasyonu, iki hastanın 20. ekzonunda c.3140A>T (H1047L) mutasyonu ve yine bir hastanın 20. ekzonunda c.3140A>G (H1047R) mutasyonu saptandı. Elde edilen bulgular ışığında, *PIK3CA* geninin ve mevcut çalışmada belirlenen değişimlerin HER2 pozitif meme kanserli hastalarda klinik öneminin ve ilaç direnci gelişimindeki rolünün belirlenebilmesi için genin tüm ekzonlarının tarandığı ve hasta sayısının arttırıldığı kapsamlı ileri çalışmalar planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İlaç direnci, Meme Kanseri, *PIK3CA*, Trastuzumab

Poster Bildiri

TERRİER IRKI BİR KÖPEKTE ÜLSERATİF, ENFEKTE MEME HİPERPLAZİSİ

Emre BÜYÜKKAL, Atakan ÇORTU

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, buyukkalemre@gmail.com*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, atakancortu@gmail.com*

Özet: Meme hiperplazisi, köpeklerde nadir olarak görülen bir hastalıktır. Bir veya daha fazla meme lobunda bazen tek, çoğunlukla da çift taraflı şekillenir. Hiperplazik meme lobları şişkin, ödemli, ağrılı, biraz sert, kenarları düzgün olup, etkilenen meme loblarında kistler de oluşabilir. Hiperplazi bazen çok şiddetlidir ve doku nekrozu, ülserasyon ve enfeksiyona yol açabilir. Olgu materyalini Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Hayvan Hastanesi'ne getirilen 12 kg ağırlığında, 7 yaşlı terrier ırkı dişi bir köpek oluşturmuştur. Hasta sahibinden alınan anamnez bilgisinde köpeğin 1.5 ay önce doğum yaptığı ve iştahsızlık problemi olduğu öğrenildi. Hâlen yavrularını emzirdiği fakat son zamanlarda memelerden süt gelmediği ve ağrıdan dolayı emzirmekte güçlük çektiği belirtildi. İnspeksiyonda meme başlarında ödeme ve sürtünmeye bağlı ülserasyonların şekillendiği görüldü. Yapılan genel muayenede tüm meme loblarında şiddetli ağrı, sertleşme ve lokal ısı artışı olduğu tespit edildi. Hastanın ağrıya bağlı olarak ayaklarını vücut ekseninden uzaklaştırarak yürüdüğü gözlendi. Kan hemogram ve biyokimya sonuçlarına göre hastada ciddi bir enfeksiyon varlığı tespit edildi ve hastanın vücut ısısının yüksek olduğu görüldü (39,8°C). Muayene bulgularına göre hastada doğum sonrası meme hiperplazisi şekillendiği, sürtünme ve ülserasyona bağlı olarak da hastadaki lokal enfeksiyonun genel bir enfeksiyona dönüştüğü düşünüldü. Hastanın tedavisi amacıyla izotonik %0.9 NaCl (Eczacıbaşı-Baxter, 60 ml/kg/saat, IV), amoksisilin-klavulanik asit (Synulox®, Zoetis, 10 mg/kg, IM) 7 gün boyunca, meloxicam (Maxicam®, Sanovel, 0.2mg/kg, SC) tek doz uygulandı. Kabergolin (Dostinex®, Pfizer, 0.015 mg/kg, PO) 8 gün süre ile verildi. Uygulanan tedavi sonrasında meme bezlerindeki hiperplazinin 1 hafta içinde gerilediği, ağrı ve yangı belirtilerinin ortadan kalktığı tespit edildi. Zaman içerisinde hastanın iştahının arttığı hasta sahibi tarafından belirtildi. Sonuç olarak meme hiperplazili köpeklerde uygun tedavi yöntemleri belirlenerek yapılacak tedavinin önemli ölçüde iyileşme sağladığı görülmüştür. Tedavi edilmeyen ve kendi haline bırakılan olgularda ise şiddetli ödeme ve sürtünmeye bağlı ülserasyonlar oluşturabileceği ve lokal enfeksiyonun kan tablosunu değiştirerek genel bir enfeksiyona dönüşebileceği unutulmamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Köpek, Prolaktin, Meme hiperplazisi

IYRSC

Sözel Bildiri

OVERVIEW OF GIFTED AND TALENTED EDUCATION OF THE GIFTED IN SCIENCE AND ART CENTERS IN TURKEY

Serdar DANIŞ*, Barış DOĞRUKÖK, Ahmet ÖZLER*****

**Necmettin Erbakan Üniversitesi Resim/İş Eğitimi Bölümü, Konya, Türkiye, serdardanis33@gmail.com*

***Necmettin Erbakan Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü, Konya, Türkiye, barisdogrukok@gmail.com*

****Konya Bilim ve Sanat Merkezi, Konya, Türkiye, ahmetozler42@gmail.com*

Abstract: Peers in the education of talented individuals with special needs according to the different characteristics and there are different practices in the world and Turkey. The success of these practices depends on planning to meet the needs of individuals with special talents. regulations developed various policies for the training of talented individuals in the Republic of Turkey is made. In this context, an answer was sought for the questions about the policies followed regarding the special talent and the processes that the legal regulations in this field passed, and evaluations were made about the methods followed in terms of the identification of students and their education processes in the Science and Art Centers, which were first established in 1995 for these students. This study is aimed in particular capable of existing legislation and evaluation of the educational process in the Science and Arts Centers in Turkey. The study was conducted with the literature search method. Special talented people in our country can receive education in the support rooms opened in the Science and Art Centers, Fine Arts High Schools, Sports High Schools and formal education institutions. There are different legislative implementations for the regulation of these educational environments. As a result of the study, it was determined that Science and Art centers were expanded throughout the country, student selection processes were standardized, there was no Bilsemler regulation spread throughout the country for the education of special talent, and the directive was changed at various times to meet the needs.

Keywords: Special Talent, Science and Art Center, Giftedness / Ability

IYRSC

Sözel Bildiri

COVID-19 SALGININDA YAŞLI BİREYLERİN FİZİKSEL VE MENTAL SAĞLIKLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

***Ümmühan Meltem ÖZTÜRK, **Mümin POLAT**

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, meltemozturk32@gmail.com*
*** Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, mpolat@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Covid-19 (SARS-Cov 2) salgını önlenemez bir şekilde yayılarak milyonlarca insanı etkilemiş bulunmaktadır. Bağışıklık sistemlerinin yeterince güçlü olmaması ve beraberinde yaşa bağlı seyreden konik hastalık tabloları nedeniyle geriatrik hastalar en önde yer alan risk grubu olarak açıklanmıştır. Wuhan/Çin'de görülen Covid-19 görülen bireylerin ele alındığı çalışma ölen hastaların sağ kalanlara göre daha yaşlı olduklarını ve daha fazla kronik hastalığa sahip olduklarını ortaya koymaktadır. Ülkemizde 7,5 milyon yaşlı bireyin yaşadığını ele alacak olursak bu bireylerin salgından etkilenmemeleri imkansız gibi görünmektedir. Covid-19 geriatrik bireylerde ölümcül seyretmekle birlikte yoğun bakıma alınan ve ölümle sonuçlanan olguların çoğunun yaşlılar olduğu görülmektedir. Fakat pandemi süresi boyunca alınan tüm önlemler gerek sosyal mesafe kuralları gerekse sokağa çıkma yasakları nedeniyle geriatrik bireyler hem fiziksel hem ruhsal açıdan olumsuz bir şekilde etkilenmiştir. Covid-19'un damlacık, temas ve solunum yolu ile bulaştığı bilinmektedir; bu nedenle sosyal mesafenin artırılması, korunma için alınan önlemlerin başında gelmektedir. Tüm bu önlemlerin gerekliliği bilinmekle birlikte izolasyon nedeniyle geriatrik bireylerde serebrovasküler hastalıklar ve bilişsel bozuklukların arttığı yapılan çalışmalarla ortaya koyulmuştur. Birçok çalışmada ise, geriatrik bireylerin günlük hayatlarının tek başına kalmak ve izolasyon önlemleri nedeniyle olumsuz yönden etkilendiği belirlenmekle birlikte, sosyal yönden destek eksikliğinin de yaşandığı tüm bunlara bağlı olarak depresyon ve intihar ile ilişkili sorunların meydana geldiği görülmüştür. Sosyal izolasyona bağlı olarak geriatrik bireylerde anti-viral bağışıklık tepkisinin azaldığı ortaya koyulmuştur. Yaşlılığa bağlı azalmış bağışıklık yanıtı gibi fiziksel faktörlere ek olarak ve eşlik eden kronik hastalıklar, yalnızlık ve izolasyon, yukarıda bahsedilen etkiler yoluyla yaşlı bireylerin çeşitli bulaşıcı hastalıklara ve COVID-19'a duyarlılığını artırabilir.

Anahtar Kelimeler: COVİD-19, Yaşlılık, Fiziksel Aktivite, Sosyal Aktivite, Mental Sağlık

IYRSC

Sözel Bildiri

RADIOLOGICAL HAZARDS AT CBRN

İlayda MERT

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversity Faculty Of Health Sciences

Emergency Relief and Disaster Management

Abstract: Dangerous situations caused by chemical biological radioactive nuclear agents are called . Radiological events are the exposure of people to radiation or radioactive material for certain reasons. Radioactive is uncontrollable,cannot be intervened,cannot be slowed down and cannot stopped. In our daily lives, artificial sources or natural reasons may cause us to be exposed to radiation. For example; cosmic rays, x-rays, radioactive isotopes in our body, industrial gamma rays etc. Basically ionising radiation sources are divided into two parts. They are natural and artificial. Risks of radiation are mainly: first,Nuclear power reactors Second, Fuel and waste processing facilities Third, Research reactors Fourthly, Medical and industrial applications of radioactive materials. Effects of nuclear radiation; The dose may vary depending on the duration of exposure, the total dose accumulated in the body, the time between doses, gender and age, and the presence of wound on the body. nuclear radiation disrupts and ionizes the structure of the cells in the body. It causes uncontrolled cell proliferation and negatively affects genes. Radiation protection is required to prevent acute, chronic and somatic effects of radiation on humans, but it is impossible to avoid exposure to natural radiation. The effect of artificial radiation can be reduced by taking precautions. There are 3 basic principles determined by ICRP in radiation protection. They are, Justification, optizimation and limitations. Radiation hazards are divided into internal and external radiation threats. There are ways to avoid them. Internal radiation protection methods are hygiene and closing the open wound and methods of protection from external radiation are time, distance and protection. It is necessary to stay away from such risky dangers for our world and our health and to apply these principles, to take all precautions and to be careful.

Keywords: Cbrn, Radıologıcal Hazard, Radıoactıvıty

IYRSC

Sözel Bildiri

FLOR SALIMI YAPAN NANOHİBRİT KOMPOZİTLERİN GELİŞTİRİLMESİ VE MEKANİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Merve TUNÇ[1], Zerin YEŞİL ACAR[2], Meltem ASİLTÜRK[1]

[1] *Akdeniz Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Malzeme Bilimi ve Mühendisliği Bölümü, Antalya, Türkiye, mervetunc@outlook.com, meltemasilturk@akdeniz.edu.tr*

[2]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Dişçilik Hizmetleri Bölümü, Burdur, Türkiye, zyacar@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Kompozitler; yüksek mekanik dayanım, üstün estetik görünüm, seramiklere kıyasla ölçülü maliyet, dişe ve damağa yapışma yatkınlıklarından dolayı dental alanda tercih edilen malzemelerdir. Restorasyon amaçlı kullanılacak dental malzemelerden beklenen önemli bir özellik, çürük önleme kabiliyetidir. Klinik uygulamalarda restorasyonların zamanla değiştirilme ihtiyacının nedeni de, çoğunlukla sekonder çürüklerden kaynaklanmaktadır. Mine ve dentin çözünürlüğünü azaltan ve çürük önleyici etki meydana getiren kimyasal maddelerin, restoratif maddeler içerisine ilave edilebilmesi pek çok araştırmanın konusudur. Diş hekimliğinde topikal flor uygulamalar sonucu, demineralizasyona karşı direnç oluşturulabileceğine işaret eden araştırmalar vardır. Flor içeren dolgu maddelerinden flor salımının, minenin çürüğe karşı direncini arttırdığı, başlangıç halindeki çürükleri durdurduğu veya gerilemesine sebep olduğu saptanmıştır. Bu çalışmada; flor iyonları içeren nanometrik boyuta sahip mezogözenekli silika partiküllerin kullanılması ile "flor salımı yapan nanohibrit kompozit"ler geliştirilmiştir. Geliştirilen flor salımı yapan nanohibrit kompozit diş malzemelerinin özellikleri üzerine matrisi oluşturan monomer tür ve oranının, toplam matris oranının etkileri incelenmiştir. Matrisin ve kompozitin Üç Nokta Eğme, Su Emilimi ve Suda Çözünürlük testleri BS EN ISO 4049 numaralı standarda göre yapılmıştır. Mezogözenekli, nanometrik boyuta sahip, istenen yüzey karakterli silika partikülü sentezlenmiştir. NaF çözeltisi ile muamele edilen mezogözenekli partiküllerin flor adsorplama davranışları incelenmiştir. Seçilen organik matrisin kullanılmasıyla flor adsorplamış nano-silika partiküllerini içeren kompozitler hazırlanmıştır. Ayrıca, yüzeyi modifiye edilmiş/ticari olarak temin edilen Aerosil R709 partiküllerinde flor adsorplama davranışları izlenmiştir. Daha sonra flor adsorplamış R709 partiküllerini içeren kompozitler hazırlanarak mekanik dayanımları incelenmiştir. Test sonuçları mezogözenekli partikül içeren kompozitlerinki ile kıyaslanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mezogözenekli silika, flor salınımı, nanohibrit kompozit

Sözel Bildiri

SÜLÜNLERDE *HETERAKİS* SP. NEDENLİ NODÜLER TİFLİTİSTE İMMUNOHİSTOKİMYASAL İNCELEMELER

Volkan İPEK[1], Serife AĞIRCA[2], Gözde OKUYUCU[2], Adem MİLLETSEVER[2]

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, 15030, Burdur, Türkiye
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 15030, Burdur, Türkiye

Özet: Bu bildiride iki adet altın sülünde gözlenen *Heterakis* sp. nedenli nodüler tiflitis olgularının histopatolojik, histokimyasal ve immunohistokimyasal bulgular eşliğinde sunulması amaçlanmıştır. Antalya hayvanat bahçesinden gönderilen sülünlerde nekropside sekumlar üzerinde multifokal beyaz renkli nodüler yapılar görüldü. Sekum lümenlerinin kanamalı olduğu dikkati çekti. Mikroskobik incelemede sekumda submukozada ve tunica muskularis katmanı içerisinde yer yer nekrotik odaklara ve yer yer parazit kesitleriyle birlikte yangısal hücre infiltrasyonlarına ve bağ doku proliferasyonlarına rastlandı. Bazı alanlarda ise belirgin şekilde kas doku görünümünde proliferasyonların bulunduğu görüldü. Masson's trikrom boyamada parazitlerin bulunduğu yerlerde yer yer bağ doku proliferasyonlarının da yer aldığı fakat çoğunlukla bu alanlarda kas dokudan ibaret düzensiz proliferatif nodüler oluşumların şekillendiği dikkati çekti. Histopatolojik ve histokimyasal bulguların yanında immunohistokimyasal olarak desmin, düz kas aktini (SMA), vimentin ve S100 antikorları ile boyamalar gerçekleştirildi. Özellikle bazı tümöral alanlarda yoğun vimentin pozitifliği gözlenirken, SMA pozitifliği tümöral alanlarda hafif düzeyde görüldü. Desmin ve S100 açısından ise tümöral alanların tamamen negatif olduğu dikkati çekti. Literatür bilgilerine göre *Heterakis* sp. ile ilişkili bağırsak duvarında leyomiyomların şekillendiği bildirilmektedir. Bu çalışmamızda yapılan histokimyasal ve immunohistokimyasal boyamalar sonucunda parazitlerle ilişkili olarak bazı alanlarda yangı ile birlikte bağ doku proliferasyonlarına, bazı alanlarda ise girdap şekilli neoplastik proliferasyonlara rastlandı. Bu neoplastik alanların immun karakteristikleri ise desmin ve S100 negatif, SMA hafif pozitif ve vimentin ise güçlü pozitif olarak belirlendi. Literatürde sülünlerde *Heterakis* sp. kaynaklı neoplastik oluşumlar hakkında farklı görüşler mevcuttur. Tanımlamalar içerisinde granuloma, fibröz hiperplastik doku, fibrohistiyositik oluşum, fibrovasküler oluşum ve leyomiyoma bulunmaktadır. Bizim vakalarımızda gözlenen neoplastik oluşumların ise histopatolojik, histokimyasal ve immunohistokimyasal özelliklerinin perivasküler duvar tümörü ile uyumlu olduğu düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Altın sülün, *Heterakis*, nodüler tiflitis, perivasküler duvar tümörü

IYRSC

Sözel Bildiri

BİR KÖPEKTE POSTHEPATİK SARILIK İLE KARAKTERİZE KOLANGİOKARSİNOM OLGUSU

Leyla Elif Özgü AYÖZGER[1], Nilay Serap TUNÇ[2], Gözde OKUYUCU[2], Volkan İPEK[1]

[1]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı

[2]Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Özet: Bu bildiride 7 aylık erkek Golden retriever ırkı bir köpekte gözlenen kolangiokarsinom nedenli post hepatik sarılık olgusunun patolojik bulgular eşliğinde sunulması amaçlanmıştır. Nekropside karın boşluğu açıldığında hemorajik eksudat varlığı görüldü. Akciğerler konjesteydi. Kalpte sol ventrikül endokardiyumunda m. papillaris'lerde birkaç mm çaplı solgun odak görüldü. Karaciğerde yaygın tümöral kitle oluşumları (1-10 cm çaplı) gözlendi. Karaciğere yakın omentumda da çok sayıda kitlenin varlığı dikkati çekti. Bazı kitlelerin parçalanmış ve kanamalı olduğu görüldü. Safra kanalının duodenuma açıldığı bölgeye yakın olarak yerleşim gösteren kitlelerden dolayı safra akışının engellendiği, safra kanallarının genişlemiş olduğu dikkati çekti. Safra kesesine basınç uygulandığında herhangi bir akışın olmadığı gözlendi. Her iki böbrekte de 1-2 mm çaplı multifokal kanama odakları ve yer yer birkaç alanda birkaç mm çaplı solgun odaklar mevcuttu. Dalakta yaklaşık 2 cm çaplı bir odak görüldü. Pankreasta duodenuma yakın bölümlerde küçük nodüler oluşumlar dikkat çekti. Histopatolojik incelemede karaciğerde yaygın olarak tümöral hücre infiltrasyonları gözlendi. Periferal ve bazı hücrelerde ise merkezi yerleşimli çekirdeklere sahip ve belirgin sitoplazmalı olan neoplastik hücrelerin solid alanlar şeklinde proliferasyonu dikkati çekti. Bu tümöral hücrelerin çoğu alanda asiner yapılar oluşturdukları gözlendi. Hücrelerde belirgin anizositozis ve anizokaryozis ile çok sayıda mitotik figür dikkati çekti. Neoplastik alanlarda yer yer nekrotik alanlar görüldü. Akciğerde hafif şiddette ödem mevcuttu. Böbreklerde tubul epitellerinde yaygın olarak ve bazı glomeruluslarda nekrotik değişiklikler gözlendi. Duodenumun safra kanalının açıldığı bölgesine yakın olarak alınan örnekte submukozada tümöral hücre invazyonları görüldü. Mikroskobik bulgular eşliğinde invaziv kolangiokarsinom tanısı konuldu.

Anahtar Kelimeler: Kolangiokarsinom, köpek, sarılık

IYRSC

Sözel Bildiri

VÜCUT GELİŞTİRME AMAÇLI KULLANILAN ANABOLİK PREPARATLARIN İNSAN SAĞLIĞINA ETKİLERİ

Eda ARICI, Mümin POLAT

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

Özet: Vücut geliştirme, "ağırlık antrenmanı ve uygun bir beslenme programı aracılığıyla ulaşılmak istenen görünüme sahip olmak" olarak tanımlanmaktadır. Vücut geliştirme sporcuları, kas kitlelerini arttırmak ve hacimli görünüm elde etmek için anabolik ilaçlar kullanmaktadır. Buna karşın bilinçsiz kullanımlar nedeniyle bu ilaçların avantajlarından, daha çok yan etkileri ile karşılaşılmaktadır. İlk kez 1935 yılında izole ve karakterize edilen Anabolik ilaçlar; testosteron gibi androjenik aktiviteye sahip steroid yapıda moleküller olup, sonrasında bunlardan testosteronun çeşitli özelliklerine sahip olan kimyasal türevleri sentezlenmiştir. Bu türevlerin hepsine birden kısaca "Anabolik Androjenik Steroidler" (AAS) adı verilmektedir. Anabolik moleküllerin performans artırıcı etkisi keşfedildikten sonra profesyonel sporcular ve atletler tarafından sıklıkla fizyolojik dozun üzerinde kullanılmaya başlanmıştır. Dünyada spor tarihi boyunca özellikle atletizm, halter ve vücut geliştirme sporu ile uğraşan genç yaştaki bir çok sporcunun doping ya da hızlı kas gelişimi sağlamak amacıyla AAS'leri yoğun olarak kullandığı bilinmektedir. Sporcuların kullanması yasak olan maddeler ve yöntemler, (WADA) tarafından her yıl güncellenerek yayınlanan yasaklanmış maddeler ve yöntemler listesinde tanımlanmaktadır. AAS, diğer anabolik ajanlar, peptit hormonları, büyüme faktörleri ve diğer benzeri maddeler, beta-2 agonistler, hormon ve metabolik modülatörler, diüretik ve diğer maskeleyici ajanlar, kan manipülasyonu ve kan bileşenleri kullanımı, gen dopingi, yarışma içi veya dışı fark etmeksizin, her zaman yasak olan maddeler ve yöntemler sınıfını oluşturmaktadır. Uyarıcılar, narkotikler, kannabinoidler ve glukokortikosteroidler, yarışma içinde kullanımı yasak olan maddelerdir. Alkol ve beta blokerler ise belli bazı spor dallarında yasak olan maddelerdir. AAS'lerin kontrolsüzce kullanımının akut ya da kronik olarak, bedensel ve ruhsal pek çok yan etkisi bulunmaktadır. AAS kullanımıyla karaciğer enzimlerinin yükseldiği bilinmektedir. 2-5 aydan uzun süreli fizyolojik dozun üstünde AAS kullanımında doza bağlı olarak sarılık ve hepatik disfonksiyon gelişme ihtimali artmaktadır. Kardiyovasküler sistem üzerinde yan etkileri ise LDL seviyelerini yükseltip, HDL ve trigliseridleri düşürerek uzun dönemde ateroskleroza direkt katkıda bulunmaktadır. AAS kalp hızını ve sol ventrikül hacmini arttırabilir, kardiyak hipertrofi ise maksimal oksijen taşınmasını azaltabilir, myokardiyal iskemi ve kardiyomiyopatiye neden olabilir. Bu ciddi etkiler AAS kullanımının kesilmesinden sonra bile ani kardiak ölüm riskinde artışa neden olabilmektedir. Vücut geliştirme sporcularının önemli bir kısmının bu preparatları kullandığı açıkça bilinmektedir. Ülkemizde yapılan bir araştırmada özel spor merkezlerinde fitness egzersizi yapan bireylerin doping ve gıda takviyeleri hakkındaki bilgi düzeylerini belirleyerek bu maddeleri kullanım durumları araştırılmıştır. Çalışmaya dahil edilen 136 kişinin % 14,7'sinin doping kullandığı ve % 85,3'ünün doping kullanmadığı; % 86,8'inin ise gıda takviyesi kullandığı ve % 13,2'sinin gıda takviyesi kullanmadığı saptanmıştır. Doping veya gıda takviyesi kullanan katılımcıların % 33,1'inin sağlık profesyonellerine danışmadığı, % 58,1'inin sağlık profesyonellerine

danıştığı, % 4,4'ünün sağlık profesyonellerine kısmen danıştığı ve % 4,4'ünün kullanmadığı belirlenmiştir. Vücut geliştirme sporunda uzmanların tavsiyesi olmadan ve bilinçsizce alınan bu preparatların kullanımının kısıtlanması ve sporcuların konu hakkında bilinçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Anabolik ilaçlar, sporcu sağlığı, ağır metal

IYRSC

Sözel Bildiri

DOĞAL ANTİOKSİDANLARDAN, ASKORBİK ASİT VE ALFA TOKOFEROLÜN YAPISAL ÖZELLİKLERİ VE SAĞLIK ÜZERİNE ETKİLERİ

Pınar ÖNDER*,Mümin POLAT**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, ponder@mehmetakif.edu.tr*
***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, mpolat@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Serbest radikallerin neden olduğu oksidasyonları önleyen, serbest radikalleri yakalama ve stabilize etme yeteneğine sahip maddelere "antioksidan" adı verilir. Antioksidan maddeler vücudu serbest radikallerin zararlı etkilerinden korur. Doğal birçok ürünün antioksidan özelliği vardır. Doğal antioksidanların aktiviteleri, kronik hastalıkların, DNA hasarlarının, mutasyonların, kanser oluşumunun azaltılması, patojenik bakteriyel gelişiminin inhibisyonu, biyolojik sistemlerde serbest radikal gelişiminin sonlandırılması gibi etkiler bitkilerin biyofonksiyonları ile yakından ilgili olduğu bilinmektedir. Son yıllarda antioksidan aktivite gösteren bitkilerin ilaç ve gıda gibi alanlarda kullanımları hakkında çok fazla sayıda çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar halen yoğun bir şekilde devam etmektedir. Bunun sebebi ise bitkilerin birer antioksidan olan karotenoid, flavonoid, fenolik bileşik, askorbik asit (C vitamini) ve α-tokoferol (E vitamini) içeriği bakımdan oldukça zengin olmaları ve bu bileşiklerin herhangi bir yan etkiye sahip olmamalarıdır. Özellikle, askorbik asit ve a-tokoferol bitkilerde yaygın olarak bulunan antioksidanlardır. Askorbik asit vücudun ekstraselüler sıvılarında bulunan ve suda çözünebilen önemli bir antioksidandır. Vücutta sentezlenemediği için gıdalarla dışarıdan alınması gerekmektedir. Tokoferoller, yağda çözünebilen başlıca antioksidanlardan olup tüm hücre membranlarında bulunmakta ve çoklu doymamış yağ asitlerini oksidasyona karşı korumaktadır. Sonuç olarak doğal antioksidanların önemli bir kısmını oluşturan askorbik asit ve tokoferollerin insan sağlığı üzerine olumlu etkilerinden dolayı günümüzde de bu doğal antioksidanlara karşı ilgi yüksektir. Bu derlemede, askorbik asit ve α-tokoferolün yapısal özellikleri ve sağlık üzerine etkilerine vurgu yapmayı amaçlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Antioksidan, Askorbik Asit, α-Tokoferol.

IYRSC

Sözel Bildiri

AFET YÖNETİM SİSTEMİ: TÜRKİYE AFET YÖNETİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLARIN TESPİTİ VE ÇÖZÜMÜNE İLİŞKİN BİR DERLEME

***Gülüstan KÖSE ve *Gülcihan Aybike DİLEK KART**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal AD Burdur-Türkiye*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri MYO, İlk ve Acil Yardım Programı, Burdur-Türkiye*

koseegulustan@gmail.com

gadilek@mehmetakif.edu.tr

Özet: Nerede, ne zaman, hangi büyüklükte, nasıl ve ne türde gerçekleşeceği bilinemeyen afetler, meydana geldikleri ilk günden bu yana insan topluluklarının can ve mal güvenliğine zarar vermiş en büyük tehlikedir. Afetlerin farklı nedenleri bulunduğu, çözüm yolları farklılık gösterdiği ve ülkelerde yol açtıkları zararlar farklı düzeylerde olduğu için, bu global ve kompleks sorunlara evrensel çözümler üretmek oldukça güçtür. Ancak, bu güçlüğe rağmen, afetlerden her an etkilenme riski bulunan ülkelerin, afetlerin yol açtığı/açabileceği sorunların çözümüne yönelik modern yaklaşımlar geliştirmelerinin kaçınılmaz bir zorunluluğu vardır. Afet yönetimi de afet deneyimleri ve geçmiş afetlerden edinilen bilgi ve alınan dersler ile gelişmektedir. Deprem, sel, toprak kayması, çığ, kaya düşmesi vb. doğal afetlerin nerelerde daha az nerelerde daha çok olacağı hala kesin olarak hesaplanamamaktadır. Bilimsel gelişmeler sonucunda afetler hakkında bildiklerimiz aslında sadece tahminlerden ibarettir. Bu gibi felaketlerin insan eliyle engellenmesi mümkün olmadığından, bu süreçte doğa veya insan kaynaklı afetler sonucunda oluşabilecek zararların önceden alınacak tedbirler neticesinde en aza indirilmesi amaçlanmalıdır. Ülkemiz, gelişmekte olan bir ülke olmanın doğal sonucu olarak herhangi büyük çaplı bir afet meydana geldiğinde kendi öz kaynakları ve iç dinamikleri söz konusu afete müdahalede ne yazık ki yetersiz kalan bir ülkedir. Herhangi bir afet meydana geldikten sonra merkezi otoriteye durumun zamanında bildirilmesi, merkezi ve yerel otorite arasında koordineli çalışmaların gerçekleştirilmesi kriz yönetim merkezlerinin kurtarma ve ilkyardım komitelerinin bir an evvel toplanması, kurtarma ve ilkyardım çalışmaları ile ilgili uygulamaların artırılması; koordinasyonun ve bu çalışmaları yürütmekle görevli yerel yöneticilerin afet yönetimi konusunda deneyimli kişilerle iş birliği yapması ve çalışmaların düzenli olması ülkemiz açısından büyük önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Afet Yönetimi, Koordinasyon, Türkiye

IYRSC

Sözel Bildiri

BİR KÖPEKTE İKİ ADET PROGESTERON EMDİRİLMİŞ İNTRAVAGİNAL SÜNGERİN YUTULMASIYLA OLUŞAN İNTESTİNAL OBSTRÜKSİYON OLGUSUNA YAKLAŞIM

Harun ÇINAR[1], Yusuf Sinan ŞİRİN[1], Gökhan BOZKURT[2], Batuhan NEYSE[3]

1. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Cerrahi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye

hcinar@mehmetakif.edu.tr, yusufsinan@mehmetakif.edu.tr

2. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye gbozkurt@mehmetakif.edu.tr

3. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Lisans Eğitimi Öğrencisi, Burdur, Türkiye

neysebatu@gmail.com

Özet: Köpeklerde yabancı cisimlerin yutulması ile veteriner pratikte sıklıkla karşılaşılmaktadır. Bu durum genellikle diş çıkarma döneminde diş etlerinde görülen yoğun kaşınmaya bağlı olarak görülebilmektedir. Kedi ve köpekler tarafından genellikle top, ip, toka, oyuncak, çorap ve benzeri cisimler yutulmaktadır. Bu olgu sunumunu Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Hayvan Hastanesi Klinikleri'ne kronik zayıflama, huzursuzluk, kusma ve dışkılayamama şikayetiyle getirilen 2 yaşlı dişi bir av köpeği oluşturdu. Yapılan kan biyokimya testlerinde tüm değerlerin normal sınırlar içinde olduğu tespit edildi. Dışkılayamama şikayetini araştırmak amacıyla radyolojik değerlendirmede L/L ve V/D yönlü radyografiler alındı. Elde edilen radyografilerde abdomende yabancı cisim/cisimler olduğu tespit edildi. Yabancı cisimlerin uzaklaştırılması için laparotomi sonrası enterotomi uygulandı. Çıkartılan yabancı cisimlerin iki adet progesteron emdirilmiş intravaginal sünger olduğu anlaşıldı. Hasta sahibinden edinilen bilgiye göre köpeğin bulunduğu çiftlikteki koyunları senkronize etmek için bir hafta önce intravaginal sünger kullanıldığı öğrenildi. Postoperatif dönemde yutulan intravaginal süngerlerin dişi köpek üzerindeki etkilerinin araştırılması için jinekolojik yönden muayene edildi. Yapılan vaginal smear muayenesinde köpeğin anöstrus döneminde olduğu tespit edildi. Yapılan hızlı kan progesteron analizinde progesteron düzeyinin <1 ng/ml olduğu belirlendi. Progesteron emdirilmiş süngerin koyunda vaginada kaldığı sürede mukozal emiliminin gerçekleştiği veya köpek tarafından yutulma sonrasında mide asitinde sentetik progesteronun denatüre olabileceği düşünüldü. Bu vaka köpeklerde yabancı cisim kaynaklı oluşan obstrüksiyonlarda progesteron emdirilmiş süngerin ilk kez rapor edilmesi nedeniyle hem cerrahi hem de jinekolojik açıdan önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: İntestinal Obstrüksiyon, olgu

IYRSC

Sözel Bildiri

AZARBAYCAN RESPUBLİQASI COVİD-19

Eda ARAS

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Acil Yardım Ve Afet Yönetimi

Özet: Azərbaycan və ya rəsmi adı ilə Azərbaycan Respublikası, Qərbi Asiya ilə Şərqi Avropanın kəsişmə nöqtəsi olan Qafqazda yerləşən bir ölkədir. Cənubi Qafqazın ən böyük səth sahəsinə sahib olan Azərbaycan şərqdə Xəzər dənizi, şimalda Rusiya, şimal-qərbdə Gürcüstan, qərbdə Ermənistan və cənubda İranla qonşudur. Şimal və şərq, cənub və qərb tərəfindən ona bağlanan Ermənistan Naxçıvan Muxtar Respublikası İranla əhatə olunmuşdursa, Türkiyənin də 17 km sərhədi var.Xusisi karantin rejiminin tetbiqi vaqtı icazelelerin alınma ve moritonqi sistemi .Evden çıxmaq arzuladıqlarına dair icaze elde etmek üçün vetendaşlarmobil nomreden icazenin şexsiyyet vesiqasının seriya nömresini SMSle 8103 qısa nömresine qönderirler icazelerin meqsedine qöre 3 qod tayin edilib. Azerbaycan respublikasında müveqqeti ve ya daimi yaşayan ecnebiler ve ya vetendaşlığı olmayan şexsler ,hemçinin azrbaycan respublikası arazisinde müvveqati olma müddeti uzadılmış ecnebiler ve ya vatandaşlıqı olmayan şexsler icaze qodunu şexsiyyeti tasdip eden senedin seriyya ve nömresini 8103 nömresine göndermekle icaze edebilerler.Azərbaycan Nazirlər Şurasına bağlı Corona Virus Əməliyyat Qərargahının verdiyi açıqlamada son 24 saat ərzində ölkə daxilində 3169 yeni korona virusu hadisəsinin aşkar edildiyi və 26 nəfərin öldüyü bildirildi.Açıqlamada min 404 nəfərin sağaldıldığı və xəstəxanadan edildiyi ifadə edildi. Azərbaycanda son məlumatlarla, ümumi xəstəlik sayı 87 min 163-ə yüksəldi və ölənlərin sayı 79 min oldu. Ölkədəki virusu məğlub edərək xəstəxanadan edilənlərin sayı 60 min 869 idi.Bu günə qədər Azərbaycanda 1 milyon 576 min 60 korona virusu testinin aparıldığı da qeyd edilmişdir. Özcesine qeleresex evde qalmax heyatta qalmaxdır.

Kilit Hece: Covid , Sıxxat ,Qod

IYRSC

Sözel Bildiri

KNOWLEDGE AND KNOWLEDGE SOURCES ACCORDING TO AL-GAZALI

Abdurrahman Saltuk Buğra Han AYDEMİR 1*, Barış DOĞRUKÖK**

**Profesyonel Eğitim kurumları Fen Lisesi, Konya, Türkiye, bugrahana@outlook.com*

*** Necmettin Erbakan Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü, Konya, Türkiye, barısdogrukok@gmail.com*

Abstract: Al-Ghazālī is a significant Islamic philosopher who still has influence, although his death was ten centuries ago. He was interested in various scientific branches, and he spent his life searching and reaching sure and certain knowledge. This study examines, Al-Ghazālī's process of searching for the sure and certain knowledge that end up with the formation of his unique philosophy of science. In this study, the literature review method is used, and the main aim is the find out Al-Ghazālī's opinions about epistemology. When he is searching how to reach sure and certain knowledge, firstly, he accepted sensory organs as a source of information. But then he determined that information from sensories can be misleading due to their alteration. Secondly, he assumed that sure and certain knowledge might stem from the mind. And because he realized the mind could also be misled, he thought it could not be the right information source. At this point, Al-Ghazālī started to suspect from the existence of knowledge, and he experienced a crisis period because he was devastated when his trust in mind is collapsed. He says that he saw himself as a member of a sect of nonsense in that period and recover it with the help of the light that Allah gave to his hearth. As a result, Al-Ghazālī decided that realizing sure and certain knowledge can only be a result of mystic training and intuition.

Keywords: Al-Ghazali, Epistemology, Islamic philosophy

IYRSC

Sözel Bildiri

DETERMINATION OF MAJOR HEAVY METALS IN MARAŞ POWDER (NICOTIANA RUSTICA LINN)

Mahad Ahmed MOHAMUD*, Mümin POLAT

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal AD**

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü***

Abstract: Smokeless tobacco is one of the most important addictive substances obtained from plant leaves. The use of maraş powder (Nicotiana Rustica Linn) by certain groups is giving rise to health problems, including chronic diseases or cancer. Our objective was to determine heavy metal levels in maraş powder using inductively coupled plasma mass spectrometry (ICP-MS). In this study, the sixteen samples of maraş powder (smokeless tobacco) were collected from users in cities of southwest and Mediterranean regions in Turkey. Levels of 15 elements (Al, Cr, Mn, Fe, Co, Ni, Cu, Zn, As, Se, Cd, Sn, Sb, Hg and Pb) were determined by ICP-MS. Heavy metals values in maraş powder; for Aluminum value, Batman maraş powder was found 977.84±955.11ppb, for chromium value Adıyaman maraş powder was found 23.53±22.34ppb, for manganez value Şanlıurfa maraş powder was found 955.09±941.18ppb, for iron value Batman maraş powder was found 1876.47±1823.38ppb, for cobalt value Batman maraş powder was found 10.84±10.09ppb, for nickel value Dıyarbakır maraş powder was found 60.28±56.08ppb, for copper value Şanlıurfa maraş powder was found 32.16±32.02ppb, for zinc value Şanlıurfa maraş powder was found 182.79±181.72ppb, for arsenic value Dıyarbakır maraş powder was found 1030.20±995.99ppb, for selenium value Dıyarbakır maraş powder was found 752.9±735.08ppb, for cadmium value Şanlıurfa maraş powder was found 0.96±0.94ppb, for tin value Batman maraş powder was found 0.64±0.62ppb, for antimony value Şanlıurfa maraş powder was found 1.19±1.17ppb, for mercury value Gaziantep maraş powder was found 0.70±0.65ppb and lead value in Batman maraş powder was found 3.87±3.80ppb. According to the results obtained; it is remarkable that some heavy metals are above the critical levels determined by World Health Organization in tobacco samples. In this regard, in addition to measures taken by public institutions and organizations, we believe that increasing the awareness level and awareness of the society is of great importance in dealing with many public health problems caused by smokeless tobacco.

Keywords: Heavy metal, Maraş powder, Nicotiana Rustica Linn

IYRSC

Sözel Bildiri

YUMURTA IGY ANTİKORLARININ ÜRETİMİ

[*]Emre AYDEMİR, [**]İnci BİLGE, [***]Tuğçe ÖZEL, [***]Yasin ÖZEL [****]Gkioulsach CHATZISOULEIMAN

[*]Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Zootekni Bölümü, 07070, Antalya, Türkiye, aydemir1825@gmail.com

[**]Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Teknik Bilimler Yüksek Okulu, Elektrik ve Enerji Bölümü, 15100,Burdur, Türkiye, incibilge1@gmail.com

[***]Eşkisehir Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi, İşletme bölümü, 26479, Eşkisehir, Türkiye, yasin.ozel@outlook.com.tr

[****]Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretimi Bölümü, 06560, Ankara, Türkiye, tuğce.turkmenoğlu@hotmail.com

Özet: Yumurta, zengin protein yağ, karbonhidrat, vitamin ve mineral içeriğinden bakımından dengeli ve sağlıklı beslenme için gereken en ucuz besin kaynaklarından birisidir. Özellikle yapılan bir çok çalışmada yumurtanın besin madde içeriğinin anne sütüne eşdeğer sayılabileceği belirtilmektedir. Yumurtanın bu özelliği de bebek ve çocuklarda büyüme ve gelişmeyi hızlandırdığı da gözlemlenmiştir. Dünya genelinde her geçen gün üretimi ve tüketimi de artarken; bir çok alanda kullanımı da yaygınlaşmıştır. Özellikle son yıllarda yumurta sadece gıda olarak değil; farmakoloji, kozmoloji, tıp gibi alanlarda da kullanımı dikkat çekmektedir. Yumurta içerisindeki bulunan immünglobulin IgA, IgM, Ve IgY' e memelilerde bulunanan; IgG, IgA, IgM, IgD, IgE ile çok benzer özelliktedir. Memeli ve diğer hayvan türlerinde en yaygını monomer antikor üretimidir. Monomer antikor üretimi, insan ve ya hayvan vücuduna, dışarıdan giren ve özellikle patojenik karakterde olan (bakteri, virüs, parazit vb.) etkenlere karşı oluşan immünolojik bir tepki oluşturmaktadır. Buda kanatlı hayvanlardan spesifik istenilen antijene karşı, bağışıklık sistemi uyarısı ile antikor üretimini sağlanmaktadır. Yumurtadan elde edilen IgY miktarının diğerlerine göre daha fazla olması, stres etkenlerinin bulunmaması, kolay ve ekonomik olması özellikle dikkat çekmektedir. Bu çalışmada yumurtadan elde edilen IgY' nin yumurta içerisinde nasıl oluştuğu, kullanım alanları hakkında bilgi vermek amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Antikor, Antijen, immünglobulin, Yumurta

IYRSC

VACCARİA HİSPANİCA'DAN (CARYOPHYLLACEAE) ELDE EDİLEN TOHUM EKSTRAKTININ KANSER HÜCRELERİ (A549, A431) ÜZERİNE SİTOTOKSİK ETKİSİ

Zeynep DEMİR[1], Aysun ÖZKAN[1]

[1]*Akdeniz Üniversitesi, Fen Fakültesi, Biyoloji Bölümü, 07058, Antalya, TÜRKİYE*

dzeynep917@gmail.com, aozkan@akdeniz.edu.tr

Özet: *Vaccaria hispanica* (*V. hispanica*) ülkemizin doğal bitkisel kaynakları arasındadır. Günümüz de kanser tedavisinde kullanılan irinotekan ve topotekan gibi pek çok antikanser ilacı bitkilerden elde edilmektedir. Ancak doğadan toplanan bitkilerin nutrasötik ve farmasötik gibi alanlarda çok fazla kullanılmaları bitkilerin doğada azalmasına ve hatta yok olmasına neden olabilmektedir. Bu sorunu ortadan kaldırmak için bitkileri kültüre alarak tüketme zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Böylelikle bitkilerin doğada azalması hatta yok olması engellenirken, bitkilere daha kolay ve bol miktarda ulaşılabilmektedir. Bitkilerin kültüre alınarak üretilmeleri hem tıbbi bitkilerimizin doğada yok olmasını engeller hem de doğal kaynaklarımızın ilaç üretiminde kullanılmasıyla ülkemize ekonomik açıdan katkı sağlar. Fakat bitkilerin kültüre alma işlemleri bu bitkilerin ekstrakt içeriklerini değiştirerek hücre çeşidine göre biyolojik etki mekanizmalarında farklılıklar yaratabilmektedir. Bu farklılıkları ortaya koyabilmek için çalışmamızda, Antalya ilinden toplanan *V. hispanica* bitkisinin doğal ve kültüre formundan elde edilen metanol tohum ekstraktının akciğer (A549) ve epidermoid kanser (A431) hücreleri üzerine sitotoksik etkileri araştırılmıştır. Tohum ekstraktının hücreler üzerindeki 24 saatlik inkübasyonundan sonraki sitotoksik etkileri MTT testi ile ölçülmüştür. *V. hispanica* tohum ekstraktının kültüre formunun A431 ve A549 hücrelerindeki sitotoksik etkisinin IC50 değerleri sırasıyla 158 ve 140 µg/ml olarak bulunmuştur. Doğal formun tohum ekstraktının sitotoksik etkisi ise A431 ve A549 hücrelerinde sırasıyla 107 ve 95 µg/ml olarak bulunmuştur. *V. hispanica*'nın tohum ekstraktı, yüksek konsantrasyonlarda antikanser etki potansiyeli göstermiştir. Tohum ekstraktlarının kanser tedavisinde kullanılabilmesi ve yeni tedavi stratejilerinin belirlenmesi için bu tür moleküler düzeyde çalışmalara ihtiyaç olduğu kanısındayız.

Anahtar Kelimeler: *V. hispanica*, kültüre ve doğal form, antikanser, ekstrakt

IYRSC